

ОБЩИНА АПРИЛЦИ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА АПРИЛЦИ

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА АПРИЛЦИ

ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ АПРИЛЦИ №...../.....20...г. от ПРОТОКОЛ №/..... 20....г.

Период на действие: 2021-2028г.

град Априлци, ул."Васил Левски" №109, тел: 06958/ 22 22, факс: 06958/ 22 85
e-mail: info@obshtina-apriltsi.com, www.obshtina-apriltsi.com

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	3
Цели на програмата	3
Анализ на изходното състояние	4
<u>РАЗДЕЛ ПЪРВИ</u>	
АНАЛИЗ НА ИЗХОДНОТО СЪСТОЯНИЕ	4
1. Цели на анализа.	4
2. Очаквани резултати от анализа.	6
3. Фактори на средата подложени на анализ и оценка	4
 I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РАЙОНА	13
1. Природо-географски фактори	13
1.1. Географско положение	13
1.2. Релеф	14
1.3. Климат	15
1.4. Растителност	60
2. Териториално административна характеристика на община Априлци	60
 II. ДАННИ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА	20
1. Раздел “Въздух”	20
2. Раздел “Води”	36
3. Раздел “Лечебни растения”	52
4. Раздел “Управление на отпадъците”	60
5. Раздел “Почви и нарушени терени”	60
6. Раздел “Защитени територии и биологично разнообразие”	76
7. Шум	105
8. Зелени площи в населените места	111
9. Радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения	115
10. Влияние на глобалните климатични промени, природни рискове, рискови територии и зони	127
III. АНАЛИЗ НА УПРАВЛЕНСКИТЕ ФАКТОРИ	132
IV. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ФАКТОРИ	142
1. Икономически фактори	142
1.1. Селско стопанство	142
1.2. Горско стопанство	144
1.3. Промисленост	146
1.4. Услуги и търговия	148
1.5. Туризъм	149
1.6. Инфраструктура	151
 V. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ФАКТОРИ	160
 VI. АНАЛИЗ НА ДЕМОГРАФСКИТЕ ФАКТОРИ	164
 VII. АНАЛИЗ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ФАКТОРИ	173
1. Динамика и структура на заетостта	174
2. Безработица	175
 <u>РАЗДЕЛ ВТОРИ</u>	
I. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (SWOT АНАЛИЗ)	180
II. СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ	197
III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИ ПРОЕКТИ	
IV. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	203
V. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА	211
<u>ПРИЛОЖЕНИЯ</u>	219

ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата е разработена съгласно чл.79 ал.1 от Закона за опазване на околната среда. Тя е изготвена в съответствие с Указанията на Министерството на околната среда и водите, относно структурата и съдържание на общинските програми за опазване на околната среда.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Програмата си поставя няколко основни цели:

1. Да идентифицира и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на общината, да установи причините довели до тях и да предложи решения и действия за тяхното преодоляване.
2. Да открие приоритетите в разглежданата област.
3. Да използва природните дадености на територията на общината за развитие на икономическия потенциал.
4. Да обедини усилията на общинските органи, държавни институции, населението, НПО и фирмите на територията на общината за решаване на проблемите.
5. Да аргументира проектите на общината в екологичен аспект, заложи за реализация в Плана за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2028г.
6. Да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми в областта на околната среда.
7. Да се постигне по-устойчива околна среда, но и по-добра жизнена среда и по-добро качество на живот на населението.

Опазването на околната среда е сред най-важните приоритети на съвременното общество. За опазване на природните богатства на страната и осигуряването на здравословна околна среда за живот, труд и отдих на населението е необходимо да се провежда целенасочена и комплексна екологична политика на държавата и общините. Нейни задължителни елементи са изграждането и усъвършенстването на законодателството и нормативната уредба и наличието на институции, осигуряващи постоянен контрол и оценка на състоянието на околната среда, вземане на управленски решения и тяхната реализация.

Законовите разпоредби в сферата на опазване на околната среда имат многопосочен характер, поради което те са ефективни само когато са подкрепени с конкретни форми на реализация. Една от тези конкретни форми е изготвянето на програма за опазване на околната среда приложима на местно ниво, която

интегрира икономическите и социалните цели при планиране на дейностите в тази област.

Принципното право за приемане на стратегии, прогнози, програми и планове по въпроси от местно значение, включително по опазване на околната среда, е дадено на Общинските съвети с чл. 21, т.12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА). Програмата е периодичен и отворен документ, който може да бъде допълван съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателство или други фактори.

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) на Община Априлци за периода 2021-2028г. е стратегически документ, който очертава целите и действията, насочени към опазване, възстановяване и възпроизводство на естествената околна среда, поддържане на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурси в контекста на устойчивото развитие на общината.

Общинската програма за опазване на околната среда (ОПООС) на Община Априлци е разработена на основание чл. 79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), приема се от Общинския съвет и е основен инструмент за реализиране на Националната екологична политика на местно ниво.

Програма е разработена в съответствие с принципите за опазване на околната среда:

1. Устойчиво развитие;
2. Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве;
3. Предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него;
4. Участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;
5. Информираност на гражданите за състоянието на околната среда;
6. Замърсителят плаща за причинените вреди;
7. Съхраняване, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;
8. Възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредените райони;
9. Предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях;
10. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения;
11. Достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

Съществен аспект за формиране на общинската екологична политика е и оценката на климатичните промени и влиянието им върху територията на община Априлци. Глобалното затопляне и природните бедствия, нарастването на честотата и интензитета на екстремни климатични условия – както и свързани с тях загуби на биологично разнообразие, щетите върху селското и горското стопанство от засушавания, пожари и др. бедствия и катастрофални събития с последващо влошаване на качеството на въздуха, водите, почвите, с рискове за

природната среда и за здравето на хората, заемат важно място в разработваните концепции и стратегии за пространствено планиране на европейско, национално, регионално, местно ниво. Изготвената програма за опазване на околната среда на Община Априлци се базира на подробни анализи, предходни разработки на общински екологични, стопански, финансови и други проучвания и документи за общината.

Програмата е динамичен и отворен документ. Тя ще бъде периодично допълвана съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други фактори със стратегическо значение.

Именно факторите и силната динамика на процесите на развитие в обединена Европа и световен мащаб, както и приоритетите заложи от страната ни през новият програмен период 2021-2028г. определят времевата рамка на програмата до края на 2028 година.

Избраният подход за разработването на програмата съответства на изготвените от изследователския екип и одобрени от Висшия експертен съвет на МОСВ методични указания.

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

АНАЛИЗ НА ИЗХОДНОТО СЪСТОЯНИЕ

1. Цели на анализа.

- Да даде количествена и качествена оценка на процесите, явленията и тенденциите през последните години, които до голяма степен обуславят бъдещото развитие;
- Да прецени възможностите на наличния потенциал за социално-икономическото развитие и опазване на околната среда;
- Да дефинира процесите, които не отговарят на изискванията за устойчивото развитие, както и тези, които биха могли да стимулират това развитие.

2. Очаквани резултати от анализа в областта на околната среда.

- Създаване на необходимата актуална база от данни за съществуващото положение, подкрепена с количествена и качествена оценка за параметрите на изследваните общински системи;
- Формулиране на наблюдаваните тенденции в развитието на общината и съпоставянето им с тези в областта и страната;
- Изводи за причинно – следствените връзки при съществуващите проблеми и формулиране на вариантни възможности за тяхното преодоляване.

3. Фактори на средата подложени на анализ и оценка.

3.1 Общи данни :

- ⇒ Природно – географски фактори
- ⇒ Териториално административни

3.2 Данни и информация отнасящи се до компонентите на околната среда:

- ⇒ Въздух
- ⇒ Води
- ⇒ Твърди битови отпадъци
- ⇒ Почви
- ⇒ Защитени територии и биоразнообразие
- ⇒ Шум
- ⇒ Зелени площи в населените места

3.3 Управленски фактори .

3.4 Икономически фактори.

3.5 Финансови фактори .

3.6 Демографски фактори

3.7 Социално – икономически фактори.

Нормативна уредба:

Международни документи, във връзка с опазването на околната среда (Директиви и конвенции)

- Директива 85/337/ЕЕС относно оценката на въздействието върху околната среда, изменена с Директива 97/11/ЕС, изменена и допълнена с Директива 2003/35/ЕС относно участието на обществеността при изготвянето на някои планове и програми, касаещи околната среда 31985L0337 31997L0011 32003L0035.
- Директива 90/313/ЕЕС относно достъпа до информация за състоянието на околната среда, отменена с Директива 2003/4/ЕС относно достъпа на обществеността до информация 31990L0313 32003L0004.
- Директива 2001/42/ЕС за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда 32001L0042.
- Директива 2004/35/ЕО от 21 април 2004г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети.
- Рамкова Директива 2000/60/ЕС за водите 32000L0060.
- Директива 2006/7/ЕС относно управление на качеството на водите за къпане, отменяща Директива 76/160/ЕЕС 32006L0007.
- Директива 76/160/ЕЕС относно качеството на водите за къпане: 31976L0160.
- Директива 98/83/ЕС относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека 31998L0083.
- Директива 75/440/ЕЕС относно изискванията за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно битови водоснабдяване, изменена от Директиви 79/869/ЕЕС и 91/692/ЕЕС:31975L0440 31979L0869 31991L0692.
- Директива 91/271/ЕЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места, изменена с Директива 98/15/ЕЕС:31991L0271 31998L0015.
- Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници 31991L0676.
- Директива 80/68/ЕЕС за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества, изменена от Директива 91/692/ЕЕС:31980L0068 и 31991L0692 и Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им 32006L0118 BG.
- Директива 76/464/ЕЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни към нея, всички изменени от Директива 91/692/ЕЕС 31976L0464 31991L0692.
- Директива 2006/11/ЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни директиви, отменяща Директива 76/464/ЕЕС 32006L0011.
- Рамкова Директива 96/62/ЕС за управление и оценка на качеството на атмосферния въздух и Решение 97/101/ЕС относно взаимния обмен на информация за качеството на атмосферния въздух 31996L0062.
- Директива 1999/30/ЕС относно норми за съдържание на серен диоксид, азотни оксиди, фини прахови частици и олово в атмосферния въздух (първа дъщерна) 31999L0030.

- Директива 2000/69/ЕС относно норми на допустими емисии на бензин и въглеродни оксиди в атмосферния въздух 32000L0069.
- Директива 2002/3/ЕС относно озона в атмосферния въздух 32002R0003.
- Директива 2004/107/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 Декември 2004 година относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух.
- Директива 2001/80/ЕС относно ограничаване на емисиите от определени замърсители, изпускани в атмосферния въздух от големите горивни инсталации.
- Директива 94/63/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при съхранение и превоз на бензини между терминали и бензиностанции 31994L0063.
- Директиви 98/70/ЕС, изменена и допълнена с Директива 2003/17/ЕС относно нормите за съдържание на вредни вещества в бензините, газьола за промишлени и комунални цели и дизеловото гориво 31998L007032003L0017.
- Директиви 99/32/ЕС относно намаляване съдържанието на сяра в определени течни горива 31999L0032.
- Директива 2005/33/ЕС, изменяща Директива 99/32/ЕС.
- Директива 99/13/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при определени промишлени дейности 31999L0013.
- Директива 2004/42/ЕО от 21 април 2004 година относно намаляването на емисиите от летливи органични съединения, които се дължат на използването на органични разтворители в някои лакове и бои и в продукти за пребоядисване на превозните средства и за изменение на Директива 1999/13/ЕО.
- Директива 97/68/ЕС относно мерките за ограничаване на замърсяването на атмосферния въздух с газо- и прахообразни замърсители от двигатели, инсталирани в извънпътни машини.
- Директива 92/43/ЕЕС относно съхранението на природните местообитания и на дивата флора и фауна 31992L0043.
- Директива 79/409 за съхранението на дивите птици 31979L0409
- Директива 96/82/ЕЕС относно контрола на големите аварии с опасни химикали 31996L0082.
- Директива 2003/105/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2003 изменяща Директива на Съвета 96/82/ЕС за контрол на големите аварии с опасни вещества 32003L0105.
- Рамкова Директива 2000/14/ЕС относно шумовите емисии на съоръжения, предназначени за употреба извън сградите 32000L0014.
- Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда 32002L0049
- Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска), ратифицирана на 25.01.1991 г., в сила за Р България от 01.05. 1991 г., обн. ДВ, бр. 23/1995 г.
- Конвенция за биологичното разнообразие е ратифицирана на 29.02.1996 г., в сила за РБългария от 16.07.1996, обн. ДВ, бр.19/1999 г.
- Конвенция по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбиви птици (Рамсарска), ратифицирана, в сила за РБългария от 24.01.1976 г., обн. ДВ, бр. 56/10.07.1992 г.

- Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (Вашингтонска, CITES), ратифицирана през 1990 г., в сила за Р България от 16.04.1991 г., обн. ДВ, бр. 6/1992 г.
- Конвенция за защита на световното културно и природно наследство, ратифицирана и влязла в сила за България през 1976 г.
- Конвенция за защита на мигриращите видове (Бонска), ратифицирана със закон - ДВ, бр. 69/1999 г., обн. в ДВ, бр. 16/2000 г., в сила от 01.11.1999 г.
- Европейското законодателство в областта на околната среда се подразделя в сектори:
 - - хоризонтално законодателство;
 - - качество на въздуха;
 - - управление на отпадъците;
 - - качество на водите;
 - - контрол на промишленото замърсяване и управление на риска;
 - - химически вещества и генетично модифицирани организми;
 - - шум от машини и превозни средства;
 - - ядрена безопасност и защита от радиация.

Национално законодателство в областта на опазването на околната среда:

- Закон за опазване на околната среда (обн. ДВ, бр.91/25.09.2002 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.102 от 1 Декември 2020г.)
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ДВ, бр. 25/18.03.2003г. посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23.08.2019г.)
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ДВ, бр. 57/2004г., посл. изм. и доп.ДВ.бр. 67 от 23.08.2019г.)
- Закон за опазване чистотата на атмосферния въздух (обн. ДВ бр.45/28.05.1996 г., посл.изм. и доп. ДВ., бр. 8115.10.2019г.).
- Наредба №1/2005г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители) изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (обн. в ДВ.бр.64/2005г.) ;
- Наредба №6/1999г. за реда и начина за измерване на емисиите от вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (обн. ДВ.бр.31/1999г., посл. изм. и доп. ДВ.бр.61/28.07.2017г.);
- Наредба №7/1999г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (обн. в ДВ.бр.45/1999г.);
- Наредба №10/2003г. за норми за допустими емисии (концентрации в отпадъчни газове) на серен диоксид, азотни оксиди и общ прах, изпускани в атмосферния въздух от големи горивни инсталации (обн.ДВ.бр.93/21.10.2003г., изм. и доп. ДВ.бр.63/31.07.2018г.);
- Наредба №12/2010г. за норми на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн. В ДВ.бр.58/30.07.2010г.).

- Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр. 53/13.07.2012г., посл. изм. и доп. ДВ., бр.19/05.03.2021г).
- Закон за ратификация на Базелската конвенция за контрол на трансграничния превоз на опасни отпадъци и тяхното третиране (обн. ДВ. бр.8 от26.01.1996г.);
- Наредба № 1/2014г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51/2014г. изм. и доп. ДВ.бр30/31.03.2020г.);
- Наредба №2 за класификация на отпадъците (обн. ДВ, бр.46 /01.06.2018г.);
- Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013г.)
- Наредба №4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 /2013 г. изм. и доп. ДВ.бр.82/05.10.2018г.);
- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн. ДВ, бр. 80/2013 г., посл. изм. ДВ.,бр.13/07.02.2017г.);
- Наредба №7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 81/2004 г.);
- Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г., посл. изм. ДВ. бр.7/20.01.2017г.)
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013г. (обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013г., посл. изм. ДВ. бр.47/05.06.2018г.)
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, приета с ПМС № 20 от 25.01.2017г. (обн. ДВ, бр. 11 от 31.1.2017г.).
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 277 от 5.11.2012г. (обн., ДВ, бр. 89 /2012г., в сила от 13.11.2012г.)
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр.29/1999г.)
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012г., изм. и доп., бр. 60/20.07.2018г.)
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013г., в сила от 25.01.2013г., изм. и доп.ДВ.бр.60/20.07.2018г.)
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (обн., ДВ, бр. 63 от 12.08.2016г.).

- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (обн., ДВ, бр. 2 от 8.01.2013г., изм. и доп., бр. 51 от 11.06.2013г., в сила от 11.06.2013г.)
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013г.)
- Наредба за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркиране и почистване, третиране и транспортиране на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (обн., ДВ, бр. 70 от 22.08.2014г.)
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013г., в сила от 01.01.2014 г., изм. и доп. ДВ.бр.60/20.07.2018г.)
- Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (обн., ДВ, бр. 53 от 10.06.2008г., посл. изм. бр. 100 от 19.11.2013г., в сила от 1.01.2014г.).
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012г., изм. и доп. ДВ. бр. 60/20.07.2018г.)
- Закон за водите (обн.ДВ, бр. 67 / 27.07.1999г., в сила от 28.01.2000г., посл. изм. и доп., бр. 12 от 3.02.2017г. изм. и доп. ДВ.бр.213/13.03.2020г.).
- Наредба №1/10.10.2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (ДВ, бр. 87/30.10.2007г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.102/23.12.2016г.);
- Наредба №1/11.04.2011г. за мониторинг на водите (ДВ, бр.34/29.04.2011г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 20/15.03.2016г.);
- Наредба №2 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (ДВ, бр. 27/11.03.2008г.,посл. изм. и доп. ДВ. бр.97/09.12.2011г.);
- Наредба № 2/08.06.2011г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точковите източници на замърсяване (обн. ДВ., бр. 47/21.06.2011г., изм. и доп. ДВ. бр.48/27.06.2015г.);
- Наредба №3/16.10.2000г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно – битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за профилактични, питейни и хигиенни нужди (обн. ДВ, бр. 88/27.10.2000г.);
- Наредба №4 за изискванията към качеството на води, предназначени за обитаване от риби и черупкови организми (ДВ бр. 88/27.10.2000г.);
- Наредба №5/30.05.2008г. за управление качеството на водите за къпане (обн. ДВ. бр. 53/10.06.2008г., изм. и доп. ДВ. бр. 5/18.01.2013г.);
- Наредба №6 за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (ДВ, бр.97/2000г., и.д. ДВ. бр.24/2004г.);
- Наредба №7/14.11.2000г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места (ДВ, бр. 98/01.12.2000г.);

- Наредба № 9/2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейнобитови цели (обн. ДВ., бр. 30/2001 г., посл. изм. и доп. ДВ., бр.102/12.12.2014 г.);
- Наредба за реда и начина на оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (обн., ДВ., бр. 63/12.08.2016г.).
- Закон за биологичното разнообразие (ДВ,бр.77/09.08.2002г., изм.ДВ,бр.98/27.11. 2018г.)
- Закон за защитените територии (ДВ,бр.133/11.11.1998г., посл. изм. ДВ, бр.1/03.01.2019г.)
- Закон за лечебните растения (ДВ, бр. 29/ 07.04.2000 г., посл. изм. ДВ, бр. 96/01.12.2017г.);
- Закон за лова и опазване на дивеча (ДВ,бр.78/2000 г., посл.изм. ДВ. бр.74 /20.09.2019г.);
- Закон за рибарството и аквакултурите (ДВ,бр.41/2001г., посл. изм. ДВ. бр.98/13.12.2019г.) и подзаконовите нормативни актове към тях:
- Наредба за условията и реда за разработване на планове за управление на защитени територии (ДВ, бр.13/2000г.,посл. изм. и доп. ДВ. бр.55/07.07.2017г.);
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони(ДВ,бр.73/11.09.2007г.,посл.изм. и доп.ДВ.бр.94/30.11.2012г.);
- Наредба № 2 от 20.01.2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, издадена от министъра на околната среда и водите (ДВ бр.14/20.02.2004г.);
- Закон за почвите (Обн. ДВ. бр. 89 от 6 Ноември 2007 г., изм. ДВ. бр. 98 от 28.11.2018г.);
- Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (обн. ДВ, бр. 43 от 29.04.2008г.);
- Закон за опазване на земеделските земи (обн.ДВ,бр.35/1996г., изм., бр.39/ 20.05.2011г.);
- Закон за защита на растенията, (обн.,ДВ, бр. 91/1997г., изм. и доп., бр. 28 от 5.04.2011г.);
- Наредба № 26 от 2.10.1996г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт, (обн. ДВ, бр. 89 от 22.10.1996г., изм. и доп. – бр. 30 от 2002г.);
- Наредба № 3 от 1 август 2008г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (обн. ДВ. бр.71 от 12 Август 2008г.);
- Наредба № 4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите (обн. ДВ. бр.19/13.03.2009г.);
- Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия (обн., ДВ, бр. 15 от 16.02.2007г., в сила от 17.08.2007г.);

- Наредба за реда и начина за инвентаризация, проучвания, извършване и поддържане на необходимите възстановителни мероприятия на площи с увредени почви(обн.ДВ.бр.62 от 4/2009г.);
- Наредба № 36 от 18.08.2004г. за условията и реда за биологично изпитване, регистрация, използване и контрол на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати. Издадена от министъра на земеделието и горите, (обн., ДВ, бр. 87 от 5.10.2004г.);
- Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (ДВ.бр.43/ 29.04.2008 г., посл .изм. и доп.ДВ. бр.58/18.07.2017г.);
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ДВ,бр.25/18.03.2003г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67/23.08.2019г.);
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ДВ. бр.57/02.07.2004г., посл.изм. и доп.ДВ. бр. 67/23.08.2019г.);
- Наредба за условията и реда за определяне на отговорността на държавата и за отстраняване на нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия при приватизация (ДВ, бр.66/30.07.2004г., посл. изм. и доп.ДВ. бр.96/06.12.2011г.);
- Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни (ДВ.бр. 80/2009г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 67/23.08.2019г.);
- Закон за защита от шума в околната среда (ДВ, бр. 74 /2005г., в сила от 01.01.2006г., посл. изм. и доп. бр. 101 от 27.11.2020г.);
- Наредба № 6 от 26.06.2006г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението;
- Наредба за съществения изисквания и оценяване съответствието на машини и съоръжения, които работят на открито, по отношение на шума, излъчван от тях във въздуха. (обн.ДВ, бр. 11/2004г., посл. изм. ДВ. бр.37/08.05.2007г.);
- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (обн., ДВ, бр. 10/ 04.02.2000г., посл. изм. и доп. ДВ.бр. 17/26.02.2019г.);
- Закон за генетично модифицирани организми (обн. ДВ бр.27/29.03.2005г., посл.изм. ДВ, бр.58 от 18 Юли 2017г.);
- Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ДВ,бр.63/28.06.2002г., посл. изм. ДВ, бр. 17/25.02.2020г.);
- Наредба за условията и реда за определяне на зони с особен статут около ядрени съоръжения и обекти с източници на йонизиращи лъчения, приета с ПМС №187/2004г., (посл. изм. ДВ, бр.55/07.07.2017г.);
- Наредба за основните норми на радиационна защита, приета с ПМС № 190/2004г. (обн.ДВ. бр.76/05.10.2012г.);
- Наредба за радиационна защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения, приета с ПМС 200/2004г. (обн. ДВ, бр. 74/24.08.2004 г., посл. изм. ДВ, бр.76/05.10.2012г.);
- Закон за ограничаване изменението на климата (Обн. ДВ. бр.22 от 11 март 2014г.);

Стратегически и планови документи, приети на национално ниво:

- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030г., приета с Решение № 621 на Министерския съвет от 25.10.2019г.;
- Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 - 2030г.), приет с Решение № 541 на Министерския съвет от 13.09.2019г.;
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024г.), приета с Решение № 334 на Министерския съвет от 07.06.2019г.;
- Национална програма за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения и амоняк в атмосферния въздух;
- Национална Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020-2030г.);
- Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България (актуализация за програмен период 2014-2020г.), приета с Протокол № 38.1 на Министерския съвет от 23.09.2015г.;
- Национален план за управление на отпадъците 2014 – 2020г., приет с Решение №831 от 22 декември 2014г. на Министерски съвет;
- Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор, приета с Решение на Народното събрание от 21.11.2012г. и План за действие към Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България, в краткосрочна (2013-2015г.), средносрочна (2016-2021 г.) и дългосрочна (2022-2037г.) перспектива;
- Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в България 2012 г. - 2020г., приет с Протокол № 33.2 на Министерския съвет от 05.09.2012г.;
- Трети Национален план за действие по изменение на климата за периода 2013- 2020г., приет с Решение № 439 на Министерския съвет от 01.06.2012г.;
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие, приет с Протокол № 15.3 на Министерския съвет от 06.04.1998г.;
- Програма за изпълнение на директива 91/271/ЕО за пречистването на отпадъчните води от населените места;
- Стратегическия план за биологичното разнообразие 2011-2020г.;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020г.;
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011 – 2020г.;
- Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013- 2020г., приет с Решение №439 от 01.06.2012г. на Министерски съвет;
- План за управление на речните басейни в Черноморски район за басейново управление за периода 2016 – 2021г. и национална програма

за изпълнението му, приет с Решение №1107 от 29 декември 2016г. на Министерски съвет;

- Национална стратегия за околна среда 2009 – 2018г., одобрена с Решение №353 от 15 май 2009г. на Министерски съвет;
- Национална стратегия за регионално развитие 2012 – 2022г., приета с Решение №696 от 24.08.2012г. на Министерски съвет;
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024г.), приета с Решение № 334 на Министерския съвет от 07.06.2019г.;
- Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 - 2030г.), приета с Решение № 541 на Министерския съвет от 13.09.2019г.

Стратегически, планови документи и програми, приети от Общински съвет - Априлци:

- Общ устройствен план на община Априлци;
- План за интегрирано развитие на Община Априлци 2021-2027г.;
- Общински план за развитие на Община Априлци 2014-2020г.;
- Общинска програма за опазване на околната среда 2013-2020г.
- Актуализирана програма за управление на дейностите по отпадъците на Община Априлци 2017-2020г.;
- Програма за енергийна ефективност на Община Априлци 2019-2024г.;
- Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за период 2012 – 2022г.;
- Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за период 2022 – 2024г.;
- Програма за управление и разпореждане с имотите - общинска собственост в Община Априлци;
- Програма за развитието на туризма в Община Априлци;
- Програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета в Община Априлци.

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РАЙОНА

1. Природо – географска характеристика на Община Априлци

1.1. Географско местоположение

Община Априлци е разположена в Централна Северна България върху северните склонове на Централна Стара планина и южните склонове на Предбалкана. Общината включва четири населени места – гр. Априлци (административен център), с. Велчево, с. Драшкова поляна, с. Скандало и граничи с общините Троян, Севлиево, Павел баня и Карлово. Площта на Община Априлци е 238 кв.км.

Област Ловеч – Община Априлци

1.2. Релеф

Общината е разположена в котловина. Структурата на релефа е формирана от нагъване и издигане на палеозойски, мезозойски и старотерциерни седименти, запълващи линейноизтеглени геосинклинални понижения. Средна надморска

височина 600 м. Петрографска характеристика - седиментни шисти – 66.7 %, пясъчници – 32.1%, мергели – 2%. Морфоструктурата е гънкова – блокова.

1.3. Климат

Климатът е преходен, от умерено–континентален до планински, с хладна и дъждовна пролет, горещо лято, продължителна есен и мека зима. Средната годишна месечна температура е около 10-12 градуса.

През студеното полугодие, средните месечни стойности на относителната влажност на въздуха се движат в границите на 60-80%, а през топлото полугодие около 70-75 %. Валежите обикновено достигат средногодишна стойност до 1100-1200 мм/год., като максимумът им е през месец юни, а минимумът – през месец февруари. Снежната покривка в ниската зона се задържа средно 75-80 дни, а във високата – надвишава 150-180 дни. Максималната снежна покривка е през март, като дебелината ѝ достига средно 40-60 см. а за надморска височина над 2000 м. – 150 до 200 см.

Преобладаващата посока на вятъра се определя от тенденцията в общия атмосферен пренос през съответния сезон. Характерни за общината са западен, северозападен и по-рядко южни и източни ветрове.

Климатични характеристики на района

Издигащата се от юг Стара Планина е един от основните климатоопределящи фактори. Силно пресеченият релеф, с планински ридове, долини/котловини и падини дава своето отражение при формиране на климата. Сравнителната откритост на района позволява проникване на студени въздушни маси от север през зимния период. Това предопределя климата в по-ниските части на общината да бъде с умерено континентален характер, а във по-високите части - планински. Територията на община Априлци според климатичните си различия попада в две климатични области: Умереноконтинентална климатична област и Планинска климатична област.:

- В **Умереноконтиненталната климатична област** попадат по-ниските северни части на община Априлци. В температурно отношение районът се характеризира и с типичните за континенталния климат екстремни стойности на температурата на въздуха. Най-студен месец е януари, а най-топъл-юли. Относителната влажност на въздуха съответства на тази в умерените географски ширини. През зимата относителната влажност е около и над 80%. В Априлци през юли и август тя е под 70%. Абсолютната годишна максимална температура е 35.8°C, минималната относителна влажност на въздуха е 68% (месец август).

Средните месечни температури през зимата в Априлци са в граници от -2,3°C до 0,5°C. При проява на фьон или топли нахлувания температурата в Априлци през зимния сезон може да надхвърли 16°C. Средните летни температури в Априлци са в граници 18-21°C. В условия на слабо подвижен антициклон температурите в Априлци могат да надхвърлят 34°C. Поради характера на релефа в разглеждания район със сигурност има значителна честота на температурни инверсии с различна мощност и интензитет.

Валежи: Валежният режим показва известни особености. Влиянието на планините се отразява повече върху количеството на годишния валеж, отколкото върху неговия режим. Годишната сума на валежите в различните части на общината се изменя значително в зависимост от надморската височина. Режимът на валежите, повлиян от Старопланинската верига, се характеризира с по-малка сума на зимните и летните валежи. Месец с най-обилни валежи и при двата климатични района е юни, а с минимална сума е февруари.

Валежите обикновено достигат средногодишна стойност до 1100-1200 мм/год., като максимумът им е през месец юни, а минимумът – през месец февруари. Снежната покривка в ниската зона се задържа средно 75-80 дни, а във високата – надвишава 150-180 дни. Максималната снежна покривка е през март, като дебелината ѝ достига средно 40-60 см. а за надморска височина над 2000 м. – 150 до 200 см.

Първата снежна покривка в Предбалканския район се образува в края на ноември, а последната се задържа до средата на март. Дните със снежна покривка са около 110, а средната и дебелина е 5-10 см. В планинския район броят на дните със снежна покривка е 223, като устойчива снежна покривка се задържа за период около 177 дни. Дебелината и през януари достига от 80 до 106 сантиметра.

Вятър: Вследствие различията в степента на защитеност спрямо основния въздушен пренос отделните местоположения имат коренно различен режим на вятъра по отношение на розата на вятъра и скоростта му. В Троян в района на климатичната станция условията на въздухообмен са слаби. Преобладаващият за станцията вятър е северозападният – 17%, като общо от сектора NW-NE ветровете са 43%. Най-малка е честотата на вятъра от сектора E-SW – общо 7%. Разпределението на скоростта на вятъра е равномерно по отделните географски посоки и е в граници 2,2-2,6 m/s, само от сектора E-NE тя е под 2 m/s. Северното подножие на Стара планина е изложено на нехарактерно топли за пролетния сезон ветрове, спускащи се от юг поривисти ветрове (фьонове).

- В **Планинската климатична област** попадат районите с надморска височина над 1000m. Главната Старопланинска верига е основна климатична преграда в България. Северното ѝ подножие е изложено на въздействието на умереноконтинентален климат, а климатът в южните ѝ части е преходен. Климатичните елементи варират съществено поради по-големите надморски височини, склона, изложението и значително разчленения релеф. Средногодишните температури са едни от най-ниските за страната, а средногодишните валежи - сред най-високите. Средногодишната температура е 7°C. Във височина температура та намалява и при надморски височини между 1 000 до 2 000 m стига до 1.5°C, а при над 2 000 m н.в. е от 1.5°C до -0.5°C. Средноянуарската температура варира между -9°C и -3°C. Средната температура през юли варира между 7.4°C и 16.5°C.

Валежите се увеличават във височина и обикновено достигат до 1 200 mm/год., като са по-обилни по северните склонове. В района на тази климатична област е установена най- високата за страната средногодишна стойност на валежите - 1 360 mm/год. (х. "Амбарица"). Максимумът на валежите е през юни, а минимумът - през февруари. Зимните валежи са предимно от сняг. Снежната покривка се задържа около 6 месеца. Лавините са често явление и възникват най-често в териториите в диапазона между 1500 и 2200 m н.в., предимно в безлесната зона.

Характерни за планинската климатична област са честите и силни ветрове. Това особено е подчертано по билата и върховете на националния парк, където средната скорост на вятъра достига 10 m/s.

1.4. Води

През територията на Община Априлци минава р. Видима и нейните основни притоци – р. Острешка и р. Зла река, формирани от множество малки реки и потоци.

Река Видима разполювава територията на общ.Априлци. Тя е един от най-големите притоци на река Росица. Река Видима се образува от вливането на реките Лява Видима и река Пръскалска. Пръскалска река извира непосредствено под връх Юрушка грамада. В горното течение на реката се намира красивия водопад "Видимско пръскало".

Река Лява Видима извира под връх Малкия Юмрук. В квартал Видима, реката Видима приема водите на своя ляв приток Стърна река. Тя започва като Седова река – извира под връх Жълтец и в местността "Козарката" приема името Стърна река, заради изместване на коритото си. При квартал Зла река, под х."Зора" река Видима приема водите на своя най-голям приток Острешка река – тя извира в местността "Русалийски преслап", като преминава през кварталите Острец и Ново село. В горната част на течението речното корито е каменливо, но в квартал Острец реката се разлива

и коритото ѝ е покрито с речни наноси от чакъл и пясък. По-големи притоци на река Острешка са:

- Река Рибна – ляв приток, извира под връх Русалка и се влива в Острешка река при горния край на квартал Острец.
- Река Маришница – ляв приток, извира в местността “Цанко Дюстабанов” и се влива в Острешка река в квартал Ново село.

При махала Злиевци река Видима приема водите на своя ляв приток Зла река, която извира в местността Долни поленици.

Под с. Велчево река Видима приема водите от големия дол Липошница, който води началото си от територията на общ.Троян.

1.5 Почви

Територията на която е разположена Община Априлци не се отличава с широко почвено разнообразие, въпреки големия диапазон на надморските височини, главно поради еднообразието на основните скали, върху които са се формирали почвите. Установено е наличието на следните почвени типове: сиви горски (с три почвени подтипа) и кафяви горски (с три почвени типа).

1.6 Полезни изкопаеми:

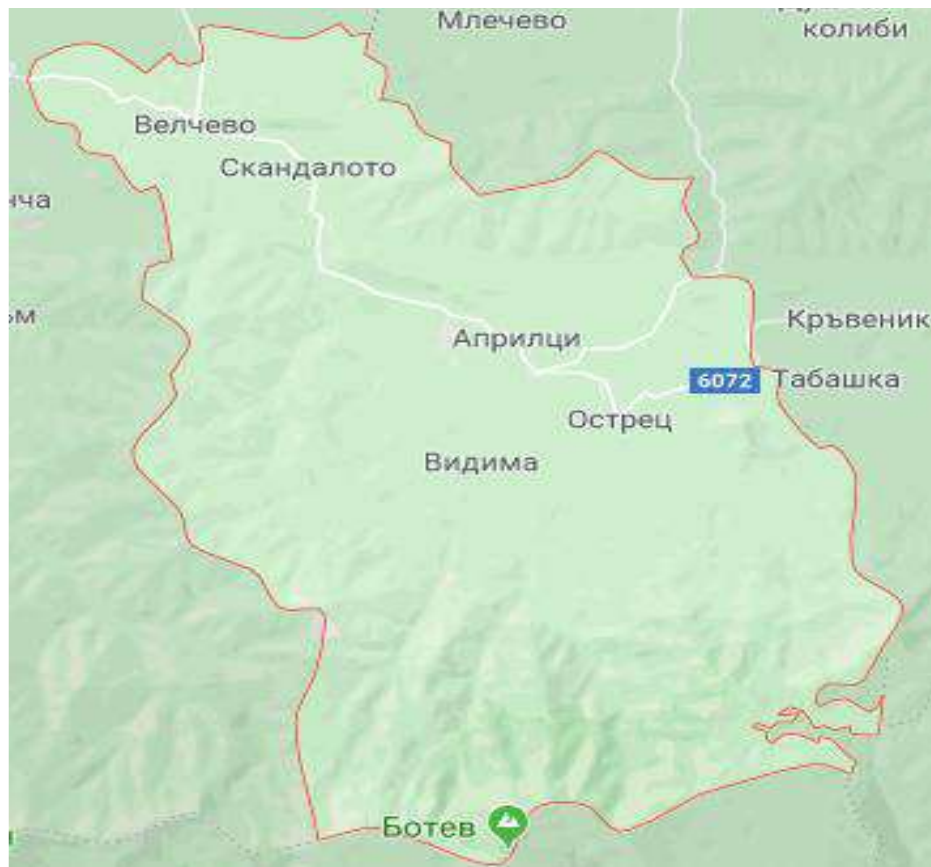
Община Априлци е бедна на рудни полезни изкопаеми. Липсва и добив на такива. Въпреки разнообразния си геоложки строеж, територията на общината е сравнително бедна на полезни изкопаеми. По-големи залежи има от нерудни изкопаеми, използвани в строителството и грънчарството: тъмносиви пясъчници, мергелни варовици, доломити, глини. В недостъпните части на планината са разпространени гранити, гранитогнайси и кварцопорфири.

1.6 Растителност

Определят се три лесорастителни пояса с основни дървесни видове – бук и габър, единични – явор, шестил, брекиня и култури – бял бор, черен бор, смърч, лиственица и дугласка.

2. Териториално – административна характеристика на Община Априлци

Община Априлци има четири броя населени места Приложение № 1 (малки села – 1бр. и много малки – 2 бр.). Големи села не са обособени поради особеностите на релефа на общината. Общинския център е съставен от 4 квартала – кв.Ново село, кв.Зла река, кв.Видима и кв.Острец. Съгласно категоризацията град Априлци се определя като населено място от IV-ти функционален тип. Както в общинския център така и в останалите 3 населени места преобладава малоетажният тип жилищно застрояване – едно и двуфамилни къщи.

Град АПРИЛЦИ

Град Априлци е разположен в слънчева котловина на 506м. надморска височина в протежение на 12 км. по долините на реките Видима и Острешка, в подножието на северните склонове на Централна Стара планина. Котловината е обградена от резервата Северен Джендем, връх Триглав, най-високия старопланински връх Ботев (2376м.) и уникалния по своята форма и красота връх Марагидик. Град Априлци е административен център на общината.

Известен в Българската история е героизмът на свободолюбивите балканджии по време на Априлското въстание 1876 г. (известно тук като Новоселско), както и трагичната участ на оцелелите след погрома му. Признателните наследници в чест на 100 годишнината на Априлската епопея създават днешният град Априлци от 4 села: Ново село, Острец, Видима и Зла река през 1976 година.

Населението на община Априлци по данни на НСИ от преброяването през 2021 г. възлиза на 2769 жители, което представлява 2,4% от населението на област Ловеч, като броя на населението само в гр. Априлци е 2503 жители. Развити са дърводобива и дървообработващата промишленост, животновъдството, отглеждането на картофи и овощни насаждения. Град Априлци е туристически център и планински курорт, който в момента все още не е развит напълно. Градът е изходен пункт за близките хижи в планината х. Плевен и х. Тъжа.

В града има историческа музейна сбирка, 4-ри читалища – Народно Читалище „СВЕТЛИНА - 1895 г.", Народно Читалище „БЪДЕЩЕ - 1894 г.", Народно Читалище „ПЕТЪР БЕРОН - 1927 г.", Народно Читалище „ПРОСВЕТА

- 1927 г.", Девически манастир "Света Троица" основан през 1830г., църква изградена през 1814 г. и Храм паметник "Свети Георги Победоносец", запазени са възрожденски къщи с интересни дворове като къщата на Петко Попниколов в която е заседавал извънредният турски съд.

9925,692 дка от землището на гр. Априлци, 6017,721 дка. от землището на кв. Зла река и 567,036 дка. от землището на кв. Видима са включени в границите на защитена зона "Априлци", с идентификационен код BG0002110, 10 570,727 дка от землището на кв. Острец и 37 499,737 от землището на кв. Видима са включени в границите на защитена зона "Централен Балкан" с идентификационен код BG0000494, части от землищата на кв. Видима, Зла река и Острец попадат в границите на Защитена зона за местообитанията "Централен Балкан – буфер" - BG0001493 на Европейската мрежа от защитени зони Натура 2000.

Село Велчево

Селото е най-голямото в общината и се намира на 15 км. северозападно от Априлци. В с. Велчево, м."Йорговци" има запазено и в добро състояние единично вековно дърво – Зимен дъб /*Quercus petraea*/, обявено със Заповед №1762/28.06.1972г. на МГОС /МГГП/, ДВ бр.59/72. Землището му е сравнително голямо – 19365,078 дка, като горският фонд е 7434,598 дка – 38,39 % от общата територия на землището. Селскостопанският фонд е 10664,072 дка – 55,07 %. Фонд населени места – 4,62 %, водни площи и течения – 1,80 % и територии за инфраструктура – 0,12 %. По данни на НСИ от преброяването през 2021 г. населението е 136 души. Има малка дървопреработваща фирма. Основният поминък са земеделието и животновъдството. Отглеждат се картофи и овощни насаждения. В селото има и Читалище „СВ.СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ - 1902г."

5 457,798 дек. от землището на с.Велчево са включени в границите на защитена зона "Велчево", с идентификационен код BG0002111, и част от землището на селото попада в Защитена зона за местообитанията "Централен Балкан – буфер" - BG0001493 от Европейската мрежа от защитени зони Натура 2000 и Защитена зона „Видима“ - BG0000681.

Село Скandalото

Селото е разположено на 10 км. северозападно от гр. Априлци, край река Видима. Това е едно от най - старите селища в общината. Землището на селото е – 10592 дка. Селскостопанският фонд и горският фонд са почти еднакви – съответно 4902,624 дка (46,28%) и 4588,512 дка (43,32%). Фонд населени места е сравнително висок – 8,33%, водните площи и течения – 1,95% и територии за инфраструктура – 0,11 %. Населението е 57 души. Отглеждат се картофи и овощни насаждения. Животновъдството е изцяло в частния сектор.

1982,235 дка. от землището на с.Скandalото са включени в границите на защитена зона "Велчево", с идентификационен код BG0002111 и 2564,541 дка. от землището на селото са включени в границите на защитена зона

“Априлци” с идентификационен код BG0002110 на Европейската мрежа от защитени зони Натура 2000 и Защитена зона „Видима“ - BG0000681.

Село Драшкова поляна

Това е най – малкото село в общината. То е и най – отдалечено от общинския център, намира се на 17 км. северозападно от гр. Априлци. Територията на землището му е сравнително малка – 5325,257 дка. Населението е едва 86 души. Селскостопанският фонд е 2440,826 дка - 45,83% от землището, а горският фонд е 2340,595 дка – 43,95%. Фонд населени места е 426,534 дка – 8,01%, водните площи са 65,156 дка – 1,22%, териториите за нуждите на транспорта са 52,146 дка – 1%.

1683,642 дка. от землището на с. Драшкова поляна са включени в границите на защитена зона “Велчево”, с идентификационен код BG0002111 на Европейската мрежа от защитени зони Натура 2000.

II. ДАННИ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. РАЗДЕЛ “ВЪЗДУХ”

1. РАЗДЕЛ “ВЪЗДУХ”

1.1. Състояние и качество на атмосферния въздух

Съгласно дефиницията “Качество на атмосферния въздух” е състояние на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

Законът за чистотата на атмосферния въздух определя 11 основни показателя за качество на атмосферния въздух в приземния слой, а именно: суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали - кадмий, никел и живак и арсен. Нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и измерените концентрации за отделните показатели се определят като маса, съдържаща се в един кубически метър въздух при нормални условия за определено време.

За контролиране на основните и допълнителни показатели на територията на страната се разполагат пунктове за мониторинг на качеството на атмосферния въздух, като част от Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг, подсистема – “Въздух”. По класификация (съгласно Приложение №1 към чл.10, ал.3 и 4 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух) пунктовете за мониторинг са:

1. Транспортно – ориентирани (Т) пунктове за мониторинг са тези, при които броят на МПС, преминаващи в кръг с радиус 50 м, е не по-малък от 2500 превозни средства на денонощие.
2. Промислено – ориентирани (П) пунктове за мониторинг са тези, при които има преобладаващо влияние на емисии от производствени и други дейности.
3. Градски фонові пунктове за мониторинг (ГФ) са тези които са разположени в застроената част на град, които не отговарят на критериите по т.2.

- Югозападен,
- Югоизточен,
- Агломерация Столична,
- Агломерация Пловдив и
- Агломерация Варна

Освен 3-те района (Северен, Югозападен и Югоизточен) като самостоятелни РОУКАВ се обособяват агломерациите с население над 250 000 души (София, Пловдив и Варна). РОУКАВ и пунктове за мониторинг на КАВ на територията на Р.България:

Дейността на Националната система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух се регламентира със Заповед на Министъра на околната среда и водите № РД – 489/26.06.2019г., в т.ч. брой, вид на пунктовете, контролирани атмосферни замърсители, методи и средства за измерване.

Община Априлци попада в “райони, в които нивата на замърсителите не превишават долните оценъчни прагове” и затова не фигурира в Заповед № РД-257/25.03.2022 г. на Министъра на МОСВ за утвърждаване на списък на районите (агломерациите) за оценка и управление качеството на атмосферния въздух.

На територията, контролирана от РИОСВ – Плевен (области Плевен и Ловеч), са разположени 3 стационарни автоматични станции за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (КАВ) и една Мобилната автоматична станция (МАС) на Регионална Лаборатория – Плевен, с обхват на дейност Район за оценка и управление на КАВ – Северен Дунавски:

- Автоматична станция Плевен (градски фонов/транспортно ориентиран пункт)
- Автоматична станция Никопол (градски фонов пункт)
- Автоматична станция Ловеч (градски фонов/транспортно ориентиран пункт)

Характеристика на пунктове за мониторинг на КАВ на територията на РИОСВ-Плевен:

Автоматична станция, гр. Никопол	
Местоположение	Сграда на Община Никопол
Класификация по Приложение №1 от Наредба № 7 от 1999 г	ГФ (градски фонов)
Обхват на пункта	100 – 2000 m
Година на въвеждане в експлоатация	2003 г.
Контролирани показатели за качество на атмосферния въздух	ФПЧ10, SO ₂ , NO ₂ /NO, CO, O ₃ , NH ₃
Стандартен набор метеорологични сензори WS [m/s], WD [°], T [°C], P [mBar], RHum. [%], GR [W/m ²]	СНМС
Автоматична станция, гр. Плевен	
Местоположение гр. Плевен, ул. „Патриарх Евтимий“ № 3	НУ „Патриарх Евтимий“-в двора
Класификация по Приложение №1 от Наредба № 7 от 1999 г	ГФ (градски фонов)
Обхват на пункта	100 – 2000 m
Година на въвеждане в експлоатация	2016 г.
Контролирани показатели за качество на атмосферния въздух	ФПЧ10 (РАН), SO ₂ , NO ₂ /NO, CO, C ₆ H ₆
Стандартен набор метеорологични сензори WS [m/s], WD [°], T [°C], P [mBar], RHum. [%], GR [W/m ²]	СНМС
Автоматична станция, гр. Ловеч	
Местоположение	гр. Ловеч, СОУ “В. Левски”
Класификация по Приложение №1 от Наредба № 7 от 1999 г	Т (транспортно-ориентиран)
Обхват на пункта	< 10 – 15 m
Година на въвеждане в експлоатация	2009 г.
Контролирани показатели за качество на атмосферния въздух	ФПЧ10
Стандартен набор метеорологични сензори WS [m/s], WD [°], T [°C], P [mBar], RHum. [%], GR [W/m ²]	СНМС

Както е видно от представената таблица, в съответствие с антропогенното натоварване, организирани и линейните източници на замърсяване, в автоматичните станции в гр.Плевен и гр.Никопол се наблюдават нивата и на други замърсители.

Всички станции са оборудвани със стандартен набор метеорологични показатели (СНМП), в това число: посока и скорост на вятъра, температура, налягане и сила на слънчевото греене. Качеството на атмосферния въздух (КАВ) се оценява чрез анализ на получените от пунктовете за мониторинг данни и сравнение на измерените концентрации за контролираните замърсители с нормите за КАВ, установени с нормативни актове (национални и на ЕС). Анализът на данните показва, че към 31.12.2021г. нивата на контролираните основни показатели за качеството на атмосферния въздух, с изключение на показател ФПЧ10, са под установените норми за опазване на човешкото здраве. През 2021г. не е регистрирано нито едно превишение на нормите за показатели: серен диоксид, азотен диоксид, въглероден оксид, бензен, озон.

В структурата на промишлеността на община Априлци не влизат основни производства на металургията, тежката химическа промишленост и тежкото машиностроене, които по принцип предполагат високи нива на замърсяването на атмосферния въздух.

На територията на Община Априлци няма големи промишлени предприятия, които да емитират големи количества атмосферни замърсители. Има предимно малки промишлени предприятия, специализирани в дървообработване, производство на мебели и дограма, керамика, килими и килимени изделия, прясно месо и др.

На територията на общината няма регистрирани:

- големи горивни инсталации по смисъла на Директива 2001/80/ЕС и Наредба № 10/2003 г.към ЗЧАВ;
- обекти с разрешителни за търговия с квоти за емисии от парникови газове, съгласно Директива 2003/87/ЕС;
- обекти с издадени комплексни разрешителни по чл.117 от Закона за опазване на околната среда.

Контролирани от РИОСВ Плевен неподвижни източници на емисии в атмосферния въздух на територията на община Априлци са:

Предприятие	Дейност	Контролирани източници на емисии	Контролирани показатели	Установени превишения/ несъответствия
Нанкови и син ООД	Производство на мебели с.Велчево	Бояджийска камера	ЛОС	Не
Балдим – Федерн ООД гр.Априлци	Производство на пружини, гр.Априлци	Аспирация	Прах	Не
Екофер (бивш Агротел - 2000 ООД) гр.Априлци	Предприятие за месопреработка и млекопреработка гр.Априлци	Хладилни инсталации	ОРВ и ФПП	Не
Сима – Я.Михов ЕТ, гр.Априлци	Производство на пластмасови опаковки, гр.Априлци	Чилърни инсталации	ОРВ и ФПП	Не
Априлци Холидейз	Хотелски комплекс гр.Априлци	Климатична инсталация	ОРВ и ФПП	Не

Източник : Регионална инспекция по околната среда и водите Плевен, м.10.2021г.

В контролираните обекти не са установени превишения/несъответствия по контролираните показатели.

Няма замервания за повърхностно натоварване на открити площи.

Замърсяването на атмосферния въздух от транспорта е свързано с лошото състояние на моторните превозни средства (МПС), качеството на използваните горива, състоянието на част от улиците и пътищата. Общината предвижда мерки за опазване качеството на атмосферния въздух, чрез намаляване на емисиите от фини

прахови частици включващи възстановяване, ремонт и изкърпване на улици и модернизация на инфраструктурата с цел намаляване на вредните емисиите и прах в атмосферата.

Замърсяването от строителството е главно от прах и твърди частици. Практически то не оказва съществено влияние за състоянието на атмосферния въздух в общината.

Основни причини за есенно-зимното замърсяване на въздуха в града е липсата на възможност за отопление с алтернативни на традиционните твърди и течни горива, както и по-голямата продължителност на отоплителния сезон в планинските райони.

Община Априлци ще предприеме действия за повишаване на общественото съзнание и информиране на населението за алтернативните източници на отопление и за такива които отделят по – малко вредни емисии в атмосферния въздух, такива са например горивата с по-ниско пепелно и сярно съдържание, газовите горива в т.ч. природен газ, екобрикети и т. н. В Плана за интегрирано развитие на Община Априлци за периода 2021 - 2028г. са заложили за изпълнение мерки за повишаване на енергийната ефективност, чрез прилагане и използване на ВЕИ.

1.2. Оценка на качествата на атмосферен въздух по налични данни

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Република България се следи от Министерството на околната среда и водите чрез Националната система за наблюдение, контрол и информация. За целта територията на страната е разделена на райони за оценка и управление на КАВ. Екологичният статус на качеството на атмосферния въздух се определя въз основа на основните контролирани показатели, регламентирани в Закона за чистотата на атмосферния въздух.

Като част от националната система за мониторинг на околната среда, на територията, контролирана от РИОСВ – Плевен (области Плевен и Ловеч), са разположени 3 стационарни автоматични станции за измерване на показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух (КАВ):

- Автоматична станция Плевен (градски фонов/транспортно ориентиран пункт);
 - Автоматична станция Никопол (градски фонов пункт);
 - Автоматична станция Ловеч (градски фонов/транспортно ориентиран пункт)
- Всички станции са оборудвани със стандартен набор метеорологични показатели (СНМП), в това число: посока и скорост на вятъра, температура, налягане и сила на слънчевото греене.

Община Априлци е част от Северен/ Дунавски РОУКАВ, съгласно утвърдена Заповед № РД-969 от 21.12.2013г. на Министъра на околната среда и водите, актуализирана класификация на РОУКАВ, в сила от 01.01.2014г.

Съгласно утвърдения списък на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух от МОСВ за община Априлци не спада към зони/териториални единици в рамките на Северен/Дунавски район за оценка на КАВ, в които са превишени нормите на КАВ или горните оценъчни прагове.

На територията на общината няма стационарна станция за замерване състоянието на въздуха и не се извършват редовни измервания.

Оценка за качеството на атмосферния въздух се извършва на база измервания от мобилните автоматични пунктове за контрол /МС/, както и от данни за измерени емисии на вредни вещества изхвърляни в атмосферния

въздух от промишлени обекти, статистически данни и теоретични разчети за емисиите от съответните сектори на промишлеността, бита и автотранспорта.

Автоматичната станция в гр. Ловеч (АИС – Ловеч) работи от началото на 2009 г. Измерва се показател фини прахови частици до 10 μm (ФПЧ10). Станцията е оборудвана със стандартен набор метеорологични показатели (СНМП), в това число: посока и скорост на вятъра, температура, налягане и сила на слънчевото греене.

Общината включва четири населени места – гр. Априлци (административен център), с. Велчево, с. Драшкова поляна, с. Скandalото и граничи с общините Троян, Севлиево, Павел баня и Карлово. Площта на Община Априлци е 238 хил. кв.м. при средна надморска височина за територията на общината 1031 м.

Няма замервания за повърхностно натоварване на открити площи. Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. С използване на екологично чисто гориво – газ за отоплителните инсталации, замърсяването чувствително ще намалее.

За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на топлоизолации и дограми с нисък коефициент на топлопроводимост и използването на алтернативни източници на енергия - напр. слънчева енергия.

В структурата на промишлеността на община Априлци не влизат основни производства на металургията, тежката химическа промишленост и тежкото машиностроене, които по принцип предполагат високи нива на замърсяването на атмосферния въздух.

Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за значително намаление на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива, които за България се характеризират с високо съдържание на сяра. Озеленяването и благоустрояването на уличните платна ще доведат до по-ниски нива на прах в атмосферния въздух.

Оценката на замърсяването на територията на община Априлци може да се извърши чрез данни от инструментални измервания на емисиите на вредни вещества, изхвърляни от точкови източници в атмосферния въздух, както и от експертна оценка на база статистически и теоретични разчети.

В основни линии, замърсителите от промишлеността в района са, както споменахме и по-горе, основно от различните горивни процеси, съпровождащи производствата и общ суспендиран прах.

Фактори, влияещи върху състоянието на атмосферния въздух

Върху нивото на емисиите вредни вещества отделяни в атмосферния въздух на територията на община Априлци влияят редица фактори, които могат да бъдат систематизирани най-общо:

ПРЕДПОСТАВКИ(климатични, метеорологични и статични фактори)
►ПРОЦЕСИ (динамични фактори, генериране на отпадъчни газове и разсейване на вредни вещества)

►ПОСЛЕДСТВИЯ (замърсяване на атмосферата, въздействие върху околната среда и човека)

Тези фактори предпоставят и реализират в една или друга степен въздействие върху въздуха, а оттам – върху останалите компоненти на околната среда и човека.

I. Предпоставки

Предпоставките са онези фактори, които съществуват независимо от състоянието на атмосферния въздух, но предпоставят неговото замърсяване, респ. самопречистване, вследствие на протичащите процеси. Те се обуславят от:

А/ Климатични и метеорологични фактори

Климатичните и метеорологични фактори влизат в групата на динамичните фактори, предпоставящи разсейването на замърсителите изпускани в атмосферата от различните антропогенни и неантропогенни източници.

Разсейването на вредните вещества е в пряка зависимост от следните метеорологични параметри:

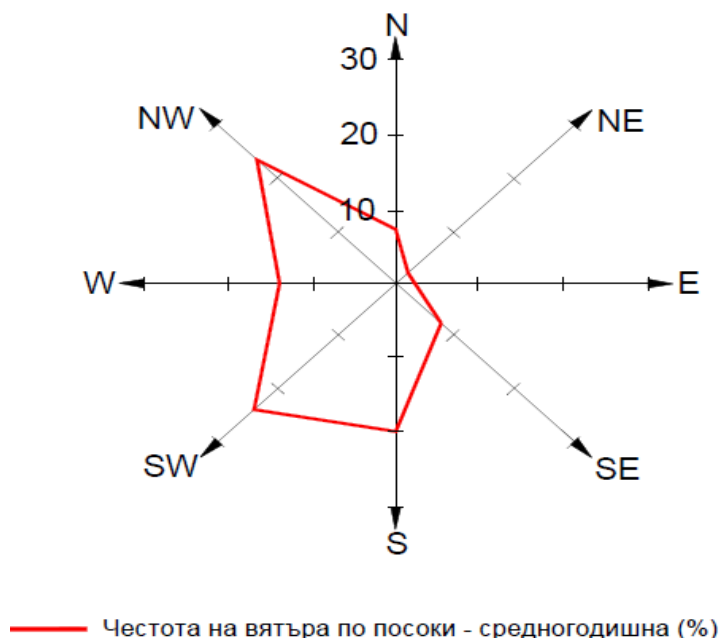
- скорост и посока на вятъра
- клас на устойчивост на атмосферата
- височина на смесване
- температури
- температурни инверсии
- валежи /сорбция на замърсителите/

Метеорологичните условия на територията на община Априлци предпоставят добри условия на разсейване. Климатът е преходен, от умерено–континентален до планински, с хладна и дъждовна пролет, не толкова горещо лято, продължителна есен и мека зима. Климатът е благоприятен, с положително екологично влияние на:

- влажност на въздуха- не стимулира вторични химични реакции;
- термичните условия термичните условия - не стимулират вторични химични реакции/;
- скорост и посока на вятъра ;

Скорост и посока на вятъра

Станция		N	NE	E	SE	S	SW	W	NW
Севлиево	Честота по посока	9.9	14.8	13.0	7.0	6.5	4.6	21.2	22.9
	Скорост м/с	2.4	2.7	2.3	3.7	2.3	3.0	3.7	3.8

Посоката на ветровете се формира под влиянието на динамични природни фактори, които са характерни за района на Предбалкана. Преобладават северозападните /22.9%/ ветрове .

Климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой. Няма замервания за повърхностно натоварване на открити площи. Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон.

Температура

Средната годишна месечна температура е около 10-12 градуса. През студеното полугодие средните месечни стойности на относителната влажност на въздуха се движат в границите на 60-80%, а през топлото полугодие около 70-75 %. Валежите обикновено достигат средногодишна стойност до 1100-1200 мм/год., като максимумът им е през месец юни, а минимумът – през месец февруари. Снежната покривка в ниската зона се задържа средно 75-80 дни, а във високата – надвишава 150-180 дни. Максималната снежна покривка е през март, като дебелината ѝ достига средно 40-60 см. а за надморска височина над 2000 м. – 150 до 200 см. Преобладаващата посока на вятъра се определя от тенденцията в общия атмосферен пренос през съответния сезон. Характерни за общината са западен, северозападен и по-рядко южни и източни ветрове.

Според класификацията на Събев-Станев (Климатични райони в България и техният климат, 1963) територията на общината попада в Умерено-континенталната подобласт на европейско-континенталната област и заема следните два климатични района :

- Предбалкански район-централна част
- Планински климатичен район-среднопланинска част.

Към предбалканския район спадат горските площи на Предбалкана, които започват от 350 м.н.в. и достигат до 1000м. н.в. Планинският климатичен район обхваща северните склонове на Стара планина с надморска височина между 1000 и 1600 м.

За Предбалканския климатичен район средната януарска температура е $-2,3^{\circ}\text{C}$. Средната януарска температура за Планинския климатичен район, измерена на връх Ботев е $-9,3^{\circ}\text{C}$. Продължителността на зимата е увеличена за сметка на пролетта. В ниските части тя трае 4 месеца, а в по-високите райони 5-5,5 месеца, като в някои части обхваща освен април и до средата на май.

Значителната надморска височина обуславя късното, в сравнение с Дунавската равнина настъпване на пролетта. В предпланинския район средната денонощна температура се задържа над $+5^{\circ}\text{C}$, едва след 19 март, докато в планинския район това става началото на май. Лятото в планинския климатичен район е хладно. Средната температура през месец юли, най-топлия месец в годината се измерва в границите от $4,8^{\circ}\text{C}$ до $10,3^{\circ}\text{C}$. В Предпланинския район летните температури са между 12°C - 26°C . Есента продължава до края на октомври, като средната октомврийска температура е в варира от $4,7^{\circ}\text{C}$ до $17,3^{\circ}\text{C}$. За този сезон са характерни резките колебания в денонощния ход на температурата.

Данни за температурата на въздуха

Климатичен район с надморска височина в метри	Средна годишна температура	Средна температурна амплитуда
Предбалкански климатичен район – централна част (350-1000 м.н.в.)	9,8	11,8
Планински климатичен район – среднопланинска част (1000 -1600 м.н.в.)	-0,7	6,3

Източник : Климатични райони в България и техният климат, 1963

Вр. Ботев 2376 м.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	З	П	Л	Е	СР.
	Ср.тем	-9,3	-8,6	-7,0	-2.4	1.8	5.2	7.4	7..9	4.7	0.9	-2.6	-6.6	-8,2	-2,5	6,8	1,0	-0,7
	Ср.макс.т	-6,6	-5,8	-4,1	0.3	4.3	7.9	10.3	11.1	7.8	3.7	0.0 0	-4.1	-5,5	0,2	9,8	3,8	2,1
	Ср.мин.т	-11,9	-11,2	-9,8	-4.9	-0.4	2.8	4.8	5.2	2.1	-1.6	-5.0	-9.0	-10,7	-5,0	4,3	1,5	-3,2
	Кол. валеж	79	79	75	85	129	153	126	87	68	61	74	69	227	289	366	203	108

Източник <http://www.stringmeteo.com/>

Термичните условия имат съществено значение, тъй като от температурния градиент на отпадните газове и атмосферния въздух, както и от скоростта на газовете напускащи източника и от скоростта на вятъра се определят параметрите на разсейването на газовете. Колкото те са по-високи, толкова по-добро разсейване може да се очаква. Неблагоприятни по отношение на локалните малки промишлени източници и на изгорелите газове са топлиите периоди на годината.

Валежи

Валежният режим показва известни особености. Влиянието на планините се отразява повече върху количеството на годишния валеж, отколкото върху неговия режим.

Годишната сума на валежите в различните части на общината се изменя значително в зависимост от надморската височина. Режимът на валежите, повлиян от Старопланинската верига, се характеризира с по-малка сума на

зимните и летните валежи. Месец с най-обилни валежи и при двата климатични района е юни, а с минимална сума е февруари.

Валежите обикновено достигат средногодишна стойност до 1100-1200 мм/год., като максимумът им е през месец юни, а минимумът – през месец февруари. Снежната покривка в ниската зона се задържа средно 75-80 дни, а във високата – надвишава 150-180 дни. Максималната снежна покривка е през март, като дебелината ѝ достига средно 40-60 см. а за надморска височина над 2000 м. – 150 до 200 см.

Първата снежна покривка в Предбалканския район се образува в края на ноември, а последната се задържа до средата на март. Дните със снежна покривка са около 110, а средната и дебелина е 5-10 см. В планинския район броят на дните със снежна покривка е 223, като устойчива снежна покривка се задържа за период около 177 дни. Дебелината и през януари достига от 80 до 106 сантиметра.

Климатичен район с надморска височина в метри	Сума валежи годишно в мм	Месец с максимална валежна сума	Месец с минимална валежна сума
Предбалкански климатичен район – централна част (350-1000 м.н.в.)	680-1000	VI	II
Планински климатичен район – среднопланинска част (1000 -1600 м.н.в.)	760-1150	VI	II

Източник : Климатични райони в България и техният климат, 1963

Б/ Статични фактори

Статичните фактори не се променят или слабо се променят с течение на времето, но играят съществена роля. Основните статични фактори са:

- релеф на района;
- селищна мрежа;
- пътна мрежа;
- структура на промишлеността;
- структура на енергетиката;
- градоустройствени и селищноустройствени решения;
- петролни бази и бензиностанции – местоположение и обем на складовите резервоари;
- размер на зелените площи.

Община Априлци се намира в Централна България върху северните склонове на Троянско–Калоферския дял на Централна Стара планина и южните склонове на Предбалкана. Общината включва четири населени места – гр. Априлци (административен център), с. Велчево, с. Драшкова поляна, с. Скандалото и граничи с общините Троян, Севлиево, Павел баня и Карлово. Площта на Община Априлци е 238 хил. кв.м. при средна надморска височина за територията на общината 1031 м.

Общината е разположена в котловина и има разнообразен релеф, включващ живописните поречия на реките Видима, Острешка и Зла река, високопланински пасища, ливади и стръмни склонове, обрасли с вековни гори.

Структурата на релефа е формирана от нагъване и издигане на палеозойски, мезозойски и старотерциерни седименти, запълващи линейноизтеглени геосинклинални понижения.

Климатът е преходен, от умерено–континентален до планински, с хладна и дъждовна пролет, не толкова горещо лято, продължителна есен и мека зима. Средната годишна месечна температура е около 10-12 градуса.

Определяне на антропогенното състояние на въздушния басейн

На територията на община Априлци не съществуват рискови източници на замърсяване, които да я превърнат по националната класификация в „гореща точка“. Това се дължи и на факта, че в района делът на селскостопанските площи (от цялата площ на територията на земята – 23822,96 ха), 9 702 ха са земеделски територии т.е 40,73 % от територията на общината към 2021 година. Делът на горскостопанските земи е 7738,91, което представлява 32,49 % от територията на общината. На територията на общината има регистрирани 3бр. животновъдни ферми за производство на сурово краве мляко, 1бр. птицевъден обект за отглеждане на 350 бр. кокошки носачки и 2 бр. птицевъдни обекта за отглеждане на бройлери с капацитет до 4 000 бр. бройлери. Овцевъдните обекти на територията на общината са 6 бр. с общо 1000 бр. овце.

В много от домакинствата, стопаните отглеждат животни предимно за задоволяване на своите потребности в животновъдни обекти тип «лично стопанство», малкият излишък, който се получава (предимно от мляко) се предлага на близки и познати.

Инвентаризация на източниците на замърсяване на атмосферния въздух

Замърсяването на атмосферния въздух е следствие от 3 основни фактора:
а/ транспорт – пътна инфраструктура, състояние - линейни източници на замърсяване ;
б/ промишленост – статични източници на замърсяване;
в/ битови отоплителни източници – твърди, течни и газови горива – статични източници на замърсяване.

Пътната мрежа е система от линейни източници на замърсяване на атмосферния въздух.

Автомобилният транспорт е неизбежен източник на емисии вредни вещества като: азотни и серни оксиди, летливи органични съединения, сажди, въглеродороди, въглероден оксид и др.

Замърсяването на атмосферния въздух от автомобилния транспорт зависи много от състоянието на транспортната инфраструктура, състоянието на автомобилния парк и натовареността на трафика.

Транспортно-географското местоположение на община Априлци е от значение за осъществяване на външните и на вътрешните връзки на общината. Поради специфичното си разположение в предимно планински и предпланински релеф община Априлци е останала с периферно местоположение по отношение на структуроопределящите елементи на транспортна инфраструктура-автомагистрали, първокласни пътища, главни железопътни линии, пристанища, летища.

Основните транспортно-комуникационни пътни връзки на територията на община Априлци са следните:

-Републикански път III-607 (О.п. Калофер – Априлци – Велчево – /III-357/) от км. 53+000 до км. 75+000 с дължина 22,000 км. - клас трети.

Този път има изключително важно значение за управлението на Национален парк "Централен Балкан", развитието на туризма и на екологосъобразен поминък на населението".

-Републикански път III-3505 (II-35/ – Казачево – Стефаново – Дебнево – Велчево /III-607/) от км. 27+940 до км. 30+385 с дължина 2,445 км.

-Републикански път III-6072 (III-607/ кв. Острец - Кръвеник) от км. 0+000 до км. 4+100 с дължина 4,100 км. Трасето на пътя минава през гр. Априлци по ул. „Соколска“.

-Републикански път III-357 от км.9+955 до км.12+145, с дължина 2,190 км (Ловеч-Троян)- Орешак-(Дебнево- Велчево).

№ на пътя	От км	До км.	Дължина/ км.
III -357	9.955	12.145	2.190
III-607	53.00	75.00	22.000
III- 3505	27.940	30.385	2.445
III-6072	0.000	4.100	4.100
		Общо	30.735

Общински пътища

Общинските пътища на територията на община Априлци са с обща дължина 33,400 км. и са със следните отсечки:

LOV 1001 Зла река –Видима – ВЕЦ Видима -9 км;

LOV 1002 Острец – Паздери – 2 км;

GAB 1165 Боаза – Паздери - Маришница 7,2 км;

LOV 3006 – кв. Ново село – махала Свинова поляна – 2,5 км;

LOV 2003 – Острец - Маришница – 3 км;

LOV 3007 – LOV 3006– Шоляци – 3 км;

LOV 3005 – кв. Ново село – Йочевци - Пиперите – 2,5 км;

LOV 3004 – Паздерите – Пиперите – 1,2 км;

LOV 3015 – III 607- с.Скандало- м.Павлово - 1,5 км;

LOV 3016 – III 3505 –Велчево –Мачковци - 3,2 км;

LOV 3505 - III 3505- Велчево – Джокари-1,5 км;

GAB 1165 – Пиперите 1,2 км.

На 30 км. от центъра на общината преминава главната транспортна артерия път Е – 772 /I – 4 София – Севлиево – В. Търново – Шумен/. Чрез него се осъществяват връзките на общината с основните транспортни коридори, които преминават през северна България. Важно значение за икономическото развитие на общината и за връзките с населените места в Северна и Южна България има второкласния път II – 35. Той формира транспортната ос север – юг, свързващ Северна и Южна България през Троянски проход. От центъра на гр. Априлци до този път разстоянието е 25 км. (до гр. Троян). Поради голямата надморска височина той е затворен през целия зимен сезон, а отдалечеността на другите проходи увеличава транспортните разходи. До тези основни пътни артерии, част от пътищата са от третокласната пътна мрежа на територията на общината. По тези участъци от пътя се осъществяват и транспортните връзки между общините Априлци – Троян, Априлци – Ловеч, Априлци – Севлиево.

Другият третокласен път на територията на общината е III – 607 гр. Априлци – гр. Калофер, участък гр. Априлци – хижа Тъжа. Този път има стратегическо значение и изключително важно значение за управлението на

Национален парк "Централен Балкан", развитието на туризма и на екологосъобразен поминък на населението.

На територията на общината няма ж. п. мрежа. Най-близката ж.п. гара е в гр. Троян и се намира от гр. Априлци на 25 км. Тази железопътна мрежа на територията на областта е представена от второстепенната ж.п. линия Левски – Ловеч – Троян която има известно стопанско значение за общината.

Най-близкото летище за гражданската авиация се намира в гр. София и е на разстояние 170 км. от общината.

Общото състояние на пътищата е задоволително, а рехабилитацията на участъците с лошо състояние е отложена за периода 2021 – 2028 г.

Ясно изразената тенденция към намаляване на емисиите на вредни вещества от пътния транспорт се дължи основно на подобряването на автомобилния парк, т.е. подмяната на остарелите автомобили с такива, отговарящи на изискванията на по-високи европейски стандарти в автомобилостроенето.

Увеличаването на автомобилния парк, лошите пътни настилки и увеличаването на трафика ще доведе до увеличаване на емисиите и рязко влошаване на КАВ (наднормени концентрации на азотни оксиди и ФПЧ10) в определени критични точки на страната.

Лошото състояние на пътната мрежа е предпоставка за ПТП с аварийни разливи на опасни вещества с които могат да се замърсят повърхностните и подземни води. Бъдещото подобряване на транспортната инфраструктура на общината (подобряване на състоянието на пътищата, по принцип е свързано с различни строителни дейности. В общия случай строителството е свързано от една страна с вредни емисии от двигателите на използваната техника и от друга със значителни емисии от прах, в това число и ФПЧ10. Интензивността и количествата на тези емисии пряко зависи от интензивността на бъдещите строителни дейности и тяхното разсредоточване във времето. Предвижда се доразвитие на линейното озеленяване със зелени ивици, прилага се принципът на „прекъсната урбанизация“, като се запазват територии без застрояване – „зелени клинове“ - в границите на селищните образувания и между тях. В „зелените клинове“ се включват пасища и ливади и гори, намиращи се на съответната територия. С реализирането на редица озеленителни мероприятия, на защитни зелени пояси, с решаването на комуникационните проблеми и залагане на възможности за реновация на пътищата, сезонната замърсеност на въздуха в териториите около пътищата ще се намали.

В/ Промисленост

В резултат на извършените промени, индустрията в общината се реструктурира отраслово. Създадени са частни фирми, но в значително по-малки размери. В сегашните условия, сред по-развитите подотрасли на индустрията в общината са:

- ▶ производство на месо и месни изделия; производство на дървен материал и изделия от него;
- ▶ производство на пластмасови изделия;
- ▶ производство на скрепителни елементи и пружини;
- ▶ производство на керамични изделия;
- ▶ производство на мляко и млечни продукти;

- строителство, преди всичко на вили, къщи за почивка, туристически обекти и др.;
- традиционно за района производство на занаятчийските изделия.

Индустрията се развива преди всичко на базата на наличие на суровини, традиции и предприемчивост на малкия и средния бизнес. Някои от производителите са завоювали позиции на пазара, други срещат сериозни затруднения. Усвояването на съвременните принципи на пазарната икономика, произвеждането на висококачествена продукция, отговаряща на европейските стандарти, иновации и модернизацията на производството, повишаване качеството на работната сила, завоюване на позиции на вътрешния и международните пазари са важни фактори към повишаване конкурентоспособността на продукцията, съобразена с изискванията на ЕС.

Частният сектор е структуроопределящ в развитие на индустрията. В някои от индустриалните предприятия се наблюдава незадоволителна технико-технологична база, което неминуемо се отразява негативно върху качеството на продукцията. От финансова гледна точка само част от индустриалните предприятия са проспериращи, другите се борят за оцеляване. Някои са се наложили на пазара, а други срещат значителни трудности, поради слаба конкурентоспособност. Основната част от предприятията са твърде далеч от стандартите свързани европеизацията и глобализацията. Управлението на фирмите понякога се основава на ентусиазма на собствениците и лични контакти, но не са редки случаите, когато липсват съвременни организационни форми на производство и труд, и ефективна система в областта на маркетинга и рекламата. Като основни промишлени отрасли през последните 5 години се налагат:

- производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели);
- производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини;
- производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване;
- производство на мебели;
- производство, некласифицирано другаде;
- ремонт и инсталиране на машини и оборудване;
- производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива.

Промислените предприятия в община Априлци са малки и емитират минимални количества отпадъчни газове от горивни процеси, прах от различен произход, газове и др.

През 2020, 2021 и 2022г. (Източник: Регионални доклади за състоянието на околната среда на РИОСВ Плевен за 2020, 2021, 2022г.) за правилно съхранение на горива, проверките по бензиностанции, разположени на територията, контролирана от РИОСВ – Плевен показват нормалното функциониране и доброто техническо и експлоатационно състояние на съоръженията на бензиностанциите. РИОСВ Плевен контролира четири обекта на територията на община Априлци, с действащи неподвижни източници на емисии, от които :

- два обекта с технологични източници, подлежащи на измерване на емисиите не по-малко от един път на две календарни години;

- три броя обекти с хладилни и/или климатични инсталации с над 3 кг хладилен агент. Те се контролират не по-малко от един път годишно против изпускания в атмосферата на озоноразрушаващи вещества - ОРВ и/или флуорирани парникови газове-ФПГ;
- четири броя бензиностанции-неорганизирани източници на емисии на ЛОС, подлежащи на контрол за спазване на изискванията на Наредба № 16/12.08.1999г.

Територията на община Априлци не е обект на мониторингово проучване и за чистотата на атмосферния въздух могат да се правят само аналогови изводи. В този смисъл от обекти, в зависимост от вида на предприятията могат да се очакват отделяне на пари от разреждатели на бои и лакове, маслени аерозоли, бензинови пари, прах с различен произход – инертен, дървесен и др. При хигиенизирането и дезинфекцията на работните помещения /особено при производствата на хранително-вкусовата промишленост/ могат да се очакват газове и пари от препаратите, с които се почиства /обикновено хлор/ и ПАВ.

Битови отоплителни източници – твърди, течни и газови горива

Общината включва четири населени места – гр. Априлци (административен център), с. Велчево, с. Драшкова поляна и с. Скандалото. Селищната мрежа има линеална структура, с две силно изразени удължения по поречието на реките Острешка и Видима, и оказва влияние както с гъстотата на селищата в областта, така и с гъстотата на населението. Населението на община Априлци към 2021 г. по данни на НСИ е 2741 души. Общината е със средна гъстота на населението 12,63 д/ кв.км. Това означава, че тя е с около 5,25 пъти по-ниска от тази за страната /66,35 души, 2021г-НСИ./, което при по-сурови климатични условия би било предпоставка за по-ниско замърсяване на въздуха от битовите източници. През отоплителния сезон се очакват емисии от азотни и серни оксиди, въглероден моноксид и диоксид, сажди. Размерът на замърсяването на атмосферния въздух през хладния период зависи пряко от броя на населението във всяко селище. Според броя на обитателите в общината, (НСИ, 2021г.) само едно от населените места е с над 1000 души - гр. Априлци. Замърсяванията на атмосферния въздух от битови потребители са главно през зимния период, при ползването на твърди горива в битовия сектор, в зависимост от метеорологичните условия.

Емисионни фактори за единица отделена енергия от различни видове гориво:

Гориво	Долна топлина на изгаряне GJ/mg - съотв. MJ/Nm ³ (газ)	NOx като NO ₂ (kg/TJ = g/GJ)	SO ₂ (kg/TJ)	Общ прах (kg/TJ)	PM 10 =g/GJ	PM 2,5 =g/GJ
Нафта	42-46 41,9	46-63 49	143-174 156	0	0	0
Природен газ	33,3-36,8 34,5	37-63 49	0-2,46 0	0	0	0
Черни въглища	22,4-24,7 23,5	44-189 116	579-697 625	144-470 292	27-87 54	0,72-2,35 1,46
Кафяви въглища	8,7-13,4 10,9	32-155 59	1659-2826 2089	183-882 416	34-163 77	0,91-4,41 2,08
Брикети от лигнитни въглища от „Марица Изток“	14,6-15,9 15,072	49-95 69	2102-3017 2389	102-332 178	19-61 33	0,51-1,66 0,89
Дърва	8,5-12,4 9,4	60-124 97	22-45 39	10-27 22		

Емисионният фактор на ФПЧ10 при изгаряне на пелети в автоматична камина (9,5 kW) варира от 24 до 160 kg/TJ.

Фракционното съдържание на праха, отделян при изгарянето на въглища:

Гориво	ФПЧ2.5	ФПЧ10 >	ФПЧ10	Общ прах
Въглища	13 %	52 %	48 %	100 %

Анализът на наличната информация показва, че през зимния период, въпреки на интензивното използване на твърди горива за отопление в битовия сектор при определени метеорологични условия /безветрие/, е малко вероятно да се натрупват замърсители в приземния слой от ФПЧ10, серен диоксид, азотни оксиди и въглероден оксид до границите на пределно допустимите норми в гр. Априлци. Предвид малкия брой жители в селата, замърсяване на въздуха от битовия сектор в селата на общината не може да се очаква. Не се очаква и замърсяване в самия град, причинено от битовия сектор в селата.

През летните месеци замърсяванията са главно от прах и неприятни миризми, породени от състоянието на инфраструктурата и от благоустройствени проблеми.

Ориентираните преобладаващи западни и северозападни ветрове дренират въздуха добре, а липсата на крупни промишлени замърсители на територията на общината допринася също за поддържане висока чистота на въздушния басейн на общината.

Териториален обхват на атмосферното замърсяване. Степен на замърсяване

Атмосферното замърсяване в община Априлци се определя от степента на развитие на промишлеността и големината на отделните населени места, както и отблизостта до на транспортните артерии.

Ниските стойности на атмосферните замърсители определят зоните на замърсяване на атмосферния въздух под допустимите стойности на замърсители, за които се дава експертна оценка от РИОСВ – Плевен. В този смисъл, очакванията за зони с потенциални замърсявания са:

- натоварени транспортни артерии – зона от 100 m от двете страни, пътищата от републиканската и общинската пътна мрежа;
- по-големите населени места /замърсяване от комунално-битов характер/ ;
- населени места, в които има промишлена дейност.

Общият извод е, че в национален план за оценка, и в частност, по брой и вид на източниците на замърсяване за качествата на атмосферния въздух, за територията на община Априлци може да се даде много добра оценка. Подобряването на пътната инфраструктура, използването на възобновяеми източници на енергия от домакинствата и учеружденията ще допринесе за опазване чистотата на атмосферния въздух.

2. РАЗДЕЛ “ ВОДИ”

2.1. Водни ресурси - Оценка екологичното и химично състояние на повърхностните води.

Генетичните хидроложки фактори, на която и да е територия, закономерно са свързани от една страна с климата, определяни като динамични, и от друга – с повърхнината на водосборните басейни, определяни като структурно-морфоложки. Територията на община Априлци попада в обхвата на Дунавския район за басейново управление на водите.

Районът, в който попада Община Априлци е сравнително богат на водни ресурси. Билото на Стара планина се явява главна водоразделна линия на Черноморския и Беломорския водосборни басейни. Дълбокият карст регулира подземното подхранване на реките, а обширните стари гори допринасят съществено за водозадържането. Реките, извиращи високо от склоновете, са стръмни и с голям воден отток. На много места те падат от високи скални прагове и образуват красиви водопади. Водите като цяло са с много добри питейни качества.

Валежите обикновено достигат средногодишна стойност до 1100-1200 мм/год., като максимумът им е през месец юни, а минимумът – през месец февруари. Снежната покривка в ниската зона се задържа средно 75-80 дни, а във високата – надвишава 150-180 дни. Максималната снежна покривка е през март, като дебелината ѝ достига средно 40-60 см. а за надморска височина над 2000м. – 150 до 200см. Снежните запаси, които се формират в границите на Община Априлци са най-важния ресурс на чиста питейна вода за населението на общината.

Местообитанията на водоемите с течащи води, включително растителността по бреговете им са с висока консервационна значимост и уязвимост. Тъй като основната заплаха за тях е замърсяването им, всички съществуващи източници на замърсяване с отпадни води и общи битови отпадъци от съоръженията и сградите трябва да бъдат обект на мониторинг и подобряване.

През територията на Община Априлци минава р. Видима и нейните основни притоци – р. Острешка и р. Зла река, формирани от множество малки реки и потоци. Приложение № 2

Река **Видима** разполовява територията на общ. Априлци в посока север - юг. Тя е един от най-големите притоци на река Росица. Река Видима се образува от вливането на реките Лява Видима и река Пръскалска при ВЕЦ “Видима”. Пръскалска река и Лява Видима имат средно голям воден дебит, чийто максимум е през април-май в периода на топене на снеговете. Наклона на водните течения е голям, поради което те са бързи и с множество прагове. Хидрографската им мрежа се състои от множество малки, но стръмни долове. Водите на Пръскалска река са хванати на вливането на дол “Ожовица” в реката под Турски рът, а на река Лява Видима в местността “Мазането”, в закрити канали, откъдето по водопроводи се отвеждат до водоснабдителната група Севлиево - Велико Търново.

Пръскалска река извира непосредствено под връх Юрушка грамада. В горното течение на реката се намира красивия водопад “Видимско пръскало”.

Река Лява Видима извира под връх Малкия Юмрук.

В средата на квартал Видима, реката Видима приема водите на своя ляв приток **Стърна река**. Тя започва като Седова река – извира под връх Жълтец и в местността “Козарката” приема името Стърна река, заради изместване на коритото си.

При квартал Зла река, под х. “Зора” река Видима приема водите на своя най-голям приток **Острешка река** – тя извира в местността “Русалийски преслап”, като преминава през кварталите Острец и Ново село. В горната част на течението речното корито е каменливо, но в квартал Острец реката се разлива и коритото ѝ е покрито с речни наноси от чакъл и пясък. По-големи притоци на река Острешка са:

- **Река Рибна** – ляв приток, извира под връх Русалка и се влива в Острешка река при горния край на квартал Острец.
- **Река Маришница** – ляв приток, извира в местността “Цанко Дюстабанов” и се влива в Острешка река в квартал Ново село.

При махала Злиевци река Видима приема водите на своя ляв приток **Зла река**, която извира в местността Долни поленици.

Под с. Велчево река Видима приема водите от големия дол Липошница, който води началото си от територията на общ.Троян.

Хидрографската мрежа на река Видима е симетрична, като в горната си част е с ветрилообразна форма. Максимумът на водите ѝ е през април - май, а минимумът през юли - август. При топене на снеговете и изобилни дъждове водните течения прииждат значително, но нямат пороен характер (изключение прави наводнението през 1989 година, взело и човешки жертви) в резултат на обилните дъждове, най-вече във високопланинските пасища, предизвикали прииждането на река Острешка.

На територията на община Априлци има четири геотермални извора, но възможностите за тяхната експлоатация на са достатъчно проучени. Няма минерални находища от Приложение № 2 към чл.14 на Закона за водите.

2.2. Оценка на съществуващото положение - Мониторинг на повърхностни води

Съгласно Закона за водите, басейновите дирекции изработват и предлагат за утвърждаване програмите за мониторинг на водите, планират и провеждат мониторинга на водите, обобщават и анализират получените данни и извършват оценка на състоянието на водните тела.

Мониторингът на повърхностните води е част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) и обхваща програми за контролен и оперативен мониторинг. Целта на мониторинговите програми за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка на състоянието на водите в рамките на речния басейн или подбасейн. Оперативните програми за мониторинг следва да определят състоянието на водните тела в риск и да оценят промените, които са настъпили в резултат от прилагането на програмата от мерки. Мрежите за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води и измерваните показатели в тях са регламентирани със Заповед №РД-3/06.01.2023г. на Министъра на околната среда и водите.

Характеризирането на повърхностните води се извършва по Наредба № Н-4 от 14.09.2012г., обн. ДВ, бр.22 от 05.03.2013г, в сила от 05.03.2013г. Съгласно наредбата, химичното състояние на повърхностните води се оценява в два класа – добро и непостигащо добро състояние. Екологичното състояние на повърхностни водни тела се оценява в пет класа –отлично, добро, умерено, лошо и много лошо.

При оценката на химичното състояние на повърхностните води са разглеждани т.нар приоритетни вещества, като са съпоставяни с определените стойности на стандартите за качество, въведени от Директива 2008/105/ЕО и на Съвета от 16.12.2008 г. за определяне на стандарти за качество за околната среда, транспонирана в Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители. (Приета с ПМС № 256 от 1.11.2010 г., обн., ДВ, бр. 88 от 9.11.2010 г., в сила от 9.11.2010 г., изм., бр. 88 от 8.10.2013 г., в сила от 8.10.2013 г.)

Оценката по биологични елементи за качество е направена в съответствие с изискванията на Приложение № 6 от Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води.

Водите от поречието на р. Видима като цяло са в умерено състояние.

Оценката по основни физико-химични показатели се прави в съответствие с изискванията на Приложение № 6 от Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води и обхваща усреднени стойности на следните показатели:

Разтворен кислород mg/l, pH, Електропроводимост, $\mu\text{S/cm}$, Амониев азот N-NH_4 , mg/l, Нитритен азот N-NO_2 , mg/l, Нитратен азот, като N-NO_3 , mg/l, Общ азот mg/l, Общ фосфор, като P-mg/l , Ортофосфати, като P-mg/l , БПК-5, mg/l.

На територията на РИОСВ Плевен са разположени следните пунктове за мониторинг от поречие Янтра:

- Речно водохващане р. Лява Видима, над ВЕЦ Видима - пункт от Националната мрежа за мониторинг на повърхностни води, предназначени за пиене, европейски код BG1YN04697MS120

- р. Видима преди вливане в р. Росица, BG1YN84611MS340

- р. Видима, мост преди с. Велчево/ Гумущник BG1YN84639MS1070.

В пункта на р. Лява Видима всички стойности на измерените показатели отговарят на изискванията на СКОС за много добро състояние за водното тяло, тип R2.

В пункта на р. Видима, преди вливане в р. Росица са измерени отделни високи стойности по показателите общ азот, ортофосфати (като Р) и общ фосфор.

Качеството на водата на р. Видима, мост преди с. Велчево/Гумущник е много добро. Стойностите за измерените кислородни показатели, азотни и фосфорни съединения отговарят на изискванията на СКОС за много добро състояние на водното тяло.

От групата на специфичните замърсители – показателя свободни цианиди за цялото поречие се работи с LOQ $<0,005 \text{ mg/l}$, при СКОС $0,001 \text{ mg/l}$. Резултатите са нерелевантни и не могат да се използват при оценката на състоянието.

Вземането на водни проби и тяхното изследване се извършва съгласно световния стандарт ISO 7828 от 1985 г. и съответната му европейска норма EN 27828 от 199.

Състояние на повърхностните водни тела на територията на община Априлци:

Поречие	Име	Повърхностно водно тяло, име	Екологично състояние	Химично състояние
Янтра	Видима	BG1YN400R001	Добро	Добро
Янтра	Росица	BG1YN400R002	Добро	Добро
Янтра	Видима	BG1YN400R031	Добро	Добро

Площта на повърхностните води – реки, открити водни тела и канали на територията на община Априлци възлизат на 226,67 ха. Те заемат 0,95 % от територията на общината, съгласно ОПУ на Община Априлци.

Легенда	
▲	Оперативен мониторинг реки
●	Контролен мониторинг реки
●	Контролен мониторинг язовири
•	Населено място

Зони за защита на водите

В регистъра на чувствителните зони в повърхностни водни тела, съгласно Заповед № РД -970/28.07.2003 г. на Министъра на околната среда и водите за **чувствителни зони** следва да се определят тези водни обекти, в които се цели защита от еутрофикация – явление, което е предизвикано от повишаване на съдържанието във водите на биогенни елементи – азот и фосфор и съответно предизвиква растеж на зелени растения във водите. т.е. то се характеризира като водоприемник, който се намира или има риск да достигне състояние на еутрофикация - обогатяване с биогенните елементи азот и фосфор. Това състояние е свързано с ускорен растеж на водорасли и по-висши растителни видове, в резултат на което настъпва нежелано нарушаване в баланса на присъстващите във водите организми и влошаване на качеството на водите.

Това изисква отпадъчните води от всички агломерации с **над 10 000 еквивалентни жители(е.ж.)**, които се заустват в него да бъдат предмет на допълнително пречистване с цел отстраняване на биогенните елементи азот и фосфор до определените в разрешителното за заустване индивидуални емисионни

ограничения. По този начин водоприемникът се предпазва от допълнителна еутрофикация и се цели подобряване в неговото състояние.

Цялата територия на община Априлци **попада в чувствителна зона с код BG CRARI114**, която съвпада с територията на водосборната област на река Янтра.

Зони, определени като защитени по чл. 119а, ал.1, т.5 от ЗВ с цел опазване на местообитания, при които поддръжката или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за опазването им, включително на съответните обекти по „Натура 2000“, обявени съгласно Директива 92/43/ЕС за опазване на природни местообитания и съгласно Директива 79/409/ЕС за опазване на птиците- На територията на община Априлци определени за защитени зони за опазване на местообитания и видове по чл. 119, ал.1, т.5 от ЗВ са определени следните шест зони :

1. 33 „Централен Балкан- буфер” BG 0001493 за опазване на местообитанията;
2. 33 „Видима” BG 0000618 за опазване на местообитанията ;
3. 33 „Централен Балкан” BG 0000494 за опазване на местообитанията;
4. 33 „Централен Балкан” BG 0000494 за опазване на птиците;
5. 33 „Велчево ” BG 0000211 за опазване на птиците;
6. 33 „ Априлци ” BG 0002110 за опазване на птиците.

След приемането на РБългария за член на Европейския съюз, започнаха да се прилагат редица Европейски програми за подпомагане на земеделското производство. Във връзка с хармонизацията на националното законодателство в областта на околната среда с това на Европейския съюз Директива 91/676/ЕС „За опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници” беше транспонирана като Наредба №2 от 13 септември 2007г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (Обн. ДВ бр. 27 от 11 март 2008г.). За повърхностните и подземните водни тела със значими натоварвания с нитрати, като уязвими зони се приемат само тези, за които има данни за съдържание на нитратни йони над 50 mg/l. Съгласно Заповед № РД -146/25.02.2015 г. на Министъра на околната среда и водите, територията на община Априлци **не попада в уязвима (нитратна) зона** .

Райони със значителен потенциален риск от наводнения по чл.143 г от ЗВ.

Плана за управление на риска от наводнения (ПУРН 2016-2021г) определя райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН). РЗПРН се определят на база на резултатите от предварителната оценка на риска от наводнения по Критерии и методи за определяне и класифициране на риска и определяне на РЗПРН, утвърдени от МОСВ, съгласно чл.187, ал.2, т.6 от ЗВ.

Съгласно чл.146г, ал.1 от ЗВ във водосбора на са определени района със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН), съгласно Заповед № 88/ 21.08.2013г. на Директора на БДДР, и са утвърдени със Заповед № РДД/01.10.2013 г- на Министъра на ОСВ. Предварителните РЗПРН са класифицирани в три степени на риск по отношение на човешкото здраве, стопанската дейност, околната среда и културно-историческото наследство- нисък, среден и висок. Утвърдените РЗПРН съдържат само районите със степен на риск „висок” и „среден”.

На територията на община Априлци **няма определени райони със значителен потенциален риск от наводнения** по чл.143г от ЗВ.

Основните мерки за намаляване на риска от наводнения, които могат да бъдат изпълнявани, са следните:

- поддържане проводимостта на речните легла, вкл. в 500-метровата зона след язовирите;

- поддържане и експлоатация на диги, корекции на реки и дерета и други хидротехнически и защитни съоръжения, отводнителни системи и полета, отводнителни помпени станции (ОПС);
- ежегодни пролетни и есенни технически прегледи на хидротехническите съоръжения, приключващи с изготвяне на протоколи, в които се набелязват ремонтните и инвестиционни работи за следващата година;
- изготвяне на анализ на техническото състояние на всяка язовирна стена веднъж на три години;
- изготвяне и проиграване на аварийни планове на язовирни райони и обособяване на аварийни складове, оборудвани с необходимите техника и материали;
- изграждане на съвременни системи за оповестяване ;
- ликвидиране на потенциално опасни язовири, чието техническо състояние не позволява по-нататъшната им експлоатация.
- изграждане и поддържане на дъждовна канализация

Източници на замърсяване

Екологичният проблем на общината свързан със замърсяването на реките е в тясна връзка с проектите и предвижданите действия по отношение на проектирането и изграждането на:

- канализационни системи ;
- пречиствателни станции за отпадни води;

Поради липса на канализационна мрежа в Общината е невъзможен контролът и анализът на качеството и количеството на битовите отпадни води. В момента се търсят начини за финансиране от различни фондове от национален и международен мащаб за поетапно изграждане на канализационна мрежа и пречиствателни съоръжения.

Битови отпадни води

Като основен източник на замърсяване на реките в региона са вливащите се в тях битово-фекални води. Важен проблем за всички селища в обхвата на община Априлци е липсата на изградени пречиствателни станции за битово - фекални води, с изключение на изграденото и въведено в експлоатация ЛПСОВ- ЦГЧ гр.Априлци. Формираните битови отпадъчни води от домакинствата се отвеждат в септични или изгребни ями и тяхното състояние трудно се контролира. Минералните съединения в битовите отпадни води са представени от солите на амоняка, фосфати, хлориди, хидрокарбонати и др. Органичните примеси обикновено съдържат азот (белтъци и продукти на тяхната хидролиза-пептиди и аминокиселини). В тях мога да се съдържат и безазотни органични съединения - киселини, спирт, алдехиди, кетони и др. Постоянен компонент на битовите отпадни води станала ПАВ (повърхностно активните вещества), следствие от широко използваните в бита синтетични миещи препарати.

Производствените отпадъчни

Производствените отпадъчни води са също източник на замърсяване на повърхностните и подземни води, особено ако се заустват във водните обекти без пречистване или с пречистване, но без удовлетворяване на нормативните изисквания. Контролът от страна на компетентните органи се осъществява от – РИОСВ Плевен и Басейнова дирекция – Плевен.

Предприятия, развиващи производствена дейност съгласно нормативната уредба са задължени да имат пречиствателни съоръжения.

Фирмите, които имат изградени локални пречиствателни съоръжения на територията на Община Априлци са:

- “Свежо пране” ЕООД
- “Екофер” ЕООД
- “ Росина” ООД

Със Заповед № РД 280/09.09.2003г. на Директора на РИОСВ гр. Плевен е спряна производствената дейност на “Плод” АД (мандра) намираща се в гр. Априлци, поради неизградени пречиствателни съоръжения.

Туристическите обекти, за които разполагаме с информация, че имат изградени локални пречиствателни съоръжения на територията на Община Априлци са:

- семеен хотел “Сватовете”
- почивен комплекс “Видима”

През 2007г. Община Априлци кандидатства пред ПУДООС за отпускане на безвъзмездна помощ за реализацията на проект “Канализационна мрежа и локално пречиствателно съоръжение за битово фекални води с биологично пречистване на централна градска част на кв.Център на гр. Априлци”. Проектът е реализиран и за обекта има Разрешение за ползване № ДК-07-СЗР-87/30.12.2010г. издадено от РДНСК-Северозападен район.

Оценка състоянието на подземни водни тела, цели, мониторинг

На територията на община Априлци са разположени следните две подземни водни тела :

1. BG1G0000QAL022 - Порови води в Кватернера – река Росица в Севлиевска котловина. ПВТ е определено като зона за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване.

Характеристика :

- Площ на зоната на подхранване на ПдВТ -56 км²;
- Среден модул на подземния отток, л/сек/км. –2,5;
- Естествени ресурси на ПдВТ, л/сек-140;
- Общо водовземане от ПдВТ, л/сек- 59;
- Общо водовземане от ПдВТ за питейно- битови цели, л/сек-15;
- Въздействия от човешка дейност върху химичното състояние на ПдВТ-земеделие - NO3

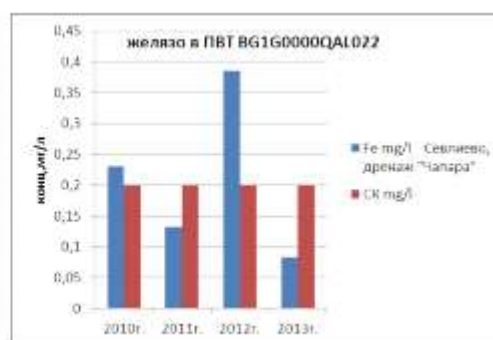
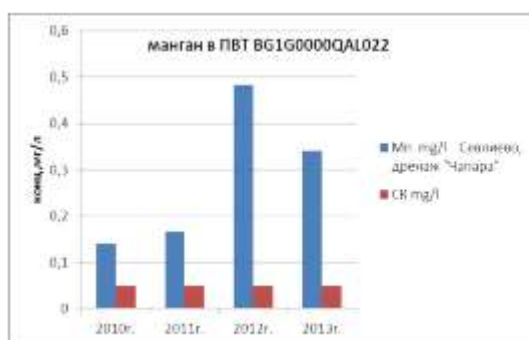
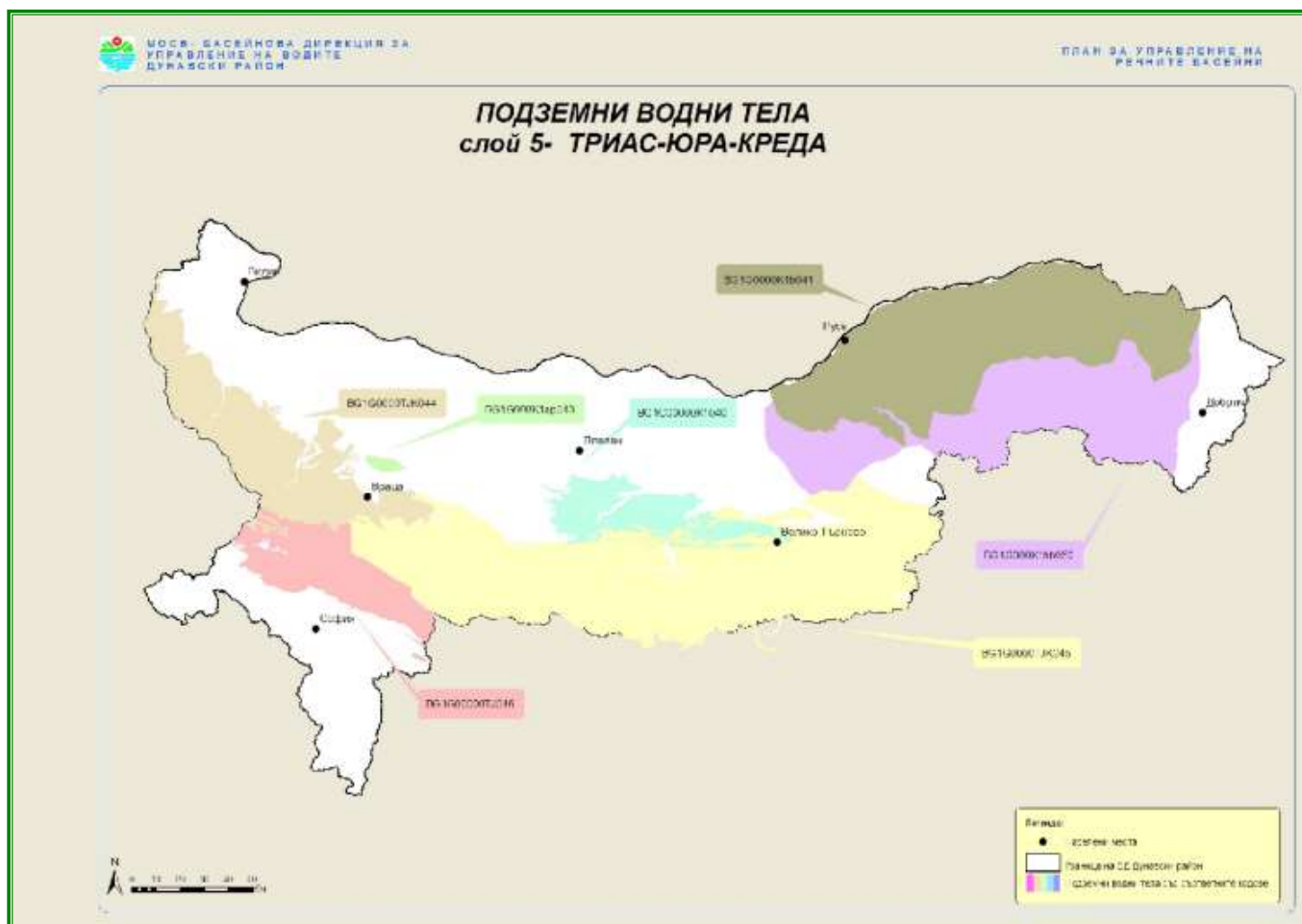
Мониторинг

Мониторингът на подземните води в Дунавски район за басейново управление /ДРБУ/ се извършва, като част от Националната програма за мониторинг се осъществява на основание Заповед № РД–182/26.02.2013 г. на Министъра на околната среда и водите. Изпълняват се два вида програми:

- за качество (химично състояние) на подземните води и
- за количество (количествено състояние) на подземните води.

На територията на община Априлци няма пунктове за мониторинг на подземни води. Проблемите, водещи до недоброто състояние на подземните води са в резултат на органични замърсители, опасни вещества и замърсяване с нитрати, които се дължат на зауствания на непречистени отпадъчни води, населени места без канализации, липса на локални пречиствателни съоръжения за производствени отпадъчни води и лошите земеделски практики при употреба на органични и минерални торове.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL022 - Порови води в Кватернера – река Росица в Севлиевска котловина се наблюдава от един мониторингов пункт - МР 117 при Севлиево, дренаж „Чапара”, община Габрово, област Велико Търново.

2. BG1G0000TJK045 – Карстови води в Централен Балкан

Характеристика:

- Площ на зоната на подхранване на ПдВТ - 3352 км²;
- Среден модул на подземния отток –5,0 л/сек/км;
- Естествени ресурси на ПдВТ -10 520 л/сек;
- Общо водовземане от ПдВТ -124 л/сек;
- Общо водовземане от ПдВТ за питейно- битови цели- 117,6 л/сек;
- Въздействия от човешка дейност върху химичното състояние на ПВТ- няма въздействие.

ПдВТ BG1G0000TJK045 – Карстови води в Централен Балкан. ПВТ е определено като зона за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване.

Мониторинг

Подземно водно тяло BG1G0000TJK045 – Карстови води в Централен Балкан е представено от четири мониторингови пункта – МР 265, МР 269 , МР 323 и МР 324

- МР 265 при Тетевен ТК Л-35, община Тетевен, област Ловеч- водата в пункта е с добри показатели по стандартите за качество. Запазва доброто си състояние през годините;

- МР 269 при Беяковец КИ « Главата», община Велико Търново, област Велико Търново- Пункта е в риск по нитрати и се наблюдава с оперативен мониторинг по нитрати. Концентрацията им е на границата на стандарта за качество;

- МР 323 при Средни колиби – Извор - чешма, община Елена, област Велико Търново- водата в пункта е в добро химично състояние по стандартите за качество през годините. Пункта е с оперативен мониторинг по нитрати;

- МР 324 при Семерци , КИ „Дюрмелика” – ВиК Търговище, община Антоново, област Търговище. Пункта се наблюдава с оперативен мониторинг по нитратни йони. Концентрацията им е на праговата стойност.

Двете подземни водни тела са определи като зони за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване с цел: „Намаляване необходимостта от пречистване на водите, преди тяхното използване и осигуряване на проектното количество във водоземни съоръжения”

Степен на изграденост на водопроводната мрежа

Питейно – битово водоснабдяване на населените места.

Град Априлци и селата Скандалото и Велчево са централно водоснабдени от водоснабдителна група „Априлци, а с. Драшкова поляна се водоснабдява с вода от водоснабдителна група „Черни Осъм” през мрежата на с. Орешак (община Троян) чрез помпена станция „Раков дол” (стопанисвана от В и К "Стенето" ЕООД гр.Троян).

Отделни махали в състава на гр. Априлци (м. Боголанта) и с. Велчево (м. Черневото) са водоснабдени от местни водоизточници, стопанисвани от дружеството, – каптажи „Цоневското”, „Бъджев чучур”, „Курията” и „Дановската къща”.

Застроени имоти в махали от състава на гр. Априлци (м. Пандуците, м. Горнени, м. Маришница, м. Ковачите, м. Безергени и м. Пъздери) са водоснабдени от магистрален водопровод „Видима – ПСПВ Стоките”, стопанисван от В и К "Бяла" ЕООД гр.Севлиево и захранван с вода от речно водохващане „Видима”.

Предстои реконструкция на магистрален водопровод „Видима – ПСПВ Стоките”.

Отделни махали в състава на с. Велчево (м. Джокери и м. Мачковци) не са централно водоснабдени, както и някои махали в състава на останалите населени места.

Водоснабдителна група „Априлци” довежда питейна вода до гр. Априлци, с. Скандалото, с. Велчево и с. Гумощник (община Троян). Групата включва водоизточници – каптажи „Бъзов дял”, „Пеньови дупки”, „Глиганови дупки” и „Глогът”. При недостиг системата получава вода от три отклонения от магистрален водопровод "Видима – ПСПВ Стоките", стопанисван от "Бяла" ЕООД гр.Севлиево.

Хлораторни станции – 2 броя: хлораторна станция, работеща с хлор-газ за водата от каптаж „Бъзов дял” и хлораторна станция, работеща с дозираща помпа и натриев хипохлорит за водите от каптажи „Пеньови дупки”, „Глиганови дупки” и „Глогът”

Довеждащ (магистрален) водопровод с обща дължина 32 км, изграден от стоманени тръби Ø200, Ø150, Ø80 и етернитови тръби Ø200, Ø150, Ø100.

Местни водоизточници – каптажи Цоневското”, „Бъджев чучур”, „Курията” и „Дановската къща”. Първите два каптажа водоснабдяват м. Боголанта (гр. Априлци),

а вторите два – м. Черневото (с. Велчево). Общия дебит на водоизточниците варира в широки граници според сезона от 50 до 8 л/с.

Средногодишното водопотребление е около 143 л/жит/ден, от което около 93 л/жит/ден битово ползване от населението в жилищни сгради (частни домове).

Подаваните за питейно – битово водоснабдяване природни води не се пречистват (поради липса на ПСПВ), а само се обеззаразяват.

Качеството на питейната вода отговаря на всички изисквания на Наредба №9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели по физико-химични, радиологични и микробиологични показатели. В много редки случаи, обикновено при обилни валежи във водосбора на водоизточниците – карстови извори, добиваните водни количества са с повишена мътност, която не може да бъде отстранена поради липса на подходящи съоръжения.

Каптажите “Бъзов дял” (река “Видима”) и “Пенови дупки” (река “Острешка”) са основен източник на водоснабдяването на община Априлци. Изградените външни водопроводи се нуждаят от реконструкция и обновление. В общината е изпълнен проект за допълнително водоснабдяване от каптажи Пенови дупки и Глога. Предстои довършване на допълнителния водопровод на община Априлци от каптажите “Пенови дупки” и “Глогът”. Питейна вода от река “Видима” на територията на община Априлци е източник за водоснабдяване на населени места в община Севлиево и община Велико Търново. Изграждането на язовир “Бяла” на територията на община Севлиево, който ще осигури вода за населени места от тази община ще даде възможност питейната вода от водохващането от ВЕЦ “Видима” да се използва за нуждите на община Априлци. Независимо от достатъчния брой водоизточници, през летния период възниква недостиг на питейна вода, а в някои случаи през последните години се налага въвеждане режим на водоподаване. Основните причини за това са от различно естество:

- Намаления дебит на водата;
- Течовете и честите аварии във водопроводната мрежа поради нейното физическо и морално остаряване;
- Увеличеното потребление на питейна вода през активния туристически сезон в обектите за настаняване на туристи, заведенията за хранене и развлечения, вилите и къщите за почивка;
- Пълненето на няколко десетки плулни басейни, както за публично ползване към туристически обекти, така и на частни собственици на вили и къщи за почивка;
- Недовършения поради недостатъчно средства допълнителен водопровод от каптажите “Пенови дупки” и “Глогът”;
- Неразрешеното ползване на питейна вода за поливане на растителни култури в прилежащите към сградния фонд дворове на домакинствата и др.

В момента много малко площи в общината се напояват, а изградената преди години напоителна система за някои участъци земя е разрушена или изоставена. Водовземането от реките е предимно във вади с локално значение (в кв. Зла река, кв. Острец и др.) и само частично за напояване на малки обработваеми участъци. Реките имат значение за производство на електроенергия. В момента в общината функционират 5 водно-електрически централи: ВЕЦ „Видима” на река „Видима”, една малка водно-електрическа централа МВЕЦ “Априлци” на река “Видима” в района на кв. Зла река; една МВЕЦ “Стърна” на р. Стърна река, приток на река Видима, МВЕЦ “Зора” на р. Видима в кв. Зла река, МВЕЦ “Зла река” на р. Зла река, приток на река Видима. В тази връзка много остро стои въпросът за определянето на оптимален брой МВЕЦ на територията на общината и тяхното месторазположение с оглед опазване на околната среда и недопускане влошаване на екологичното състояние на реките.

Хидротехнически съоръжения, собственост на НЕК ЕАД са :

- Покрит канал „Пръскалото, покрит канал Видима лява“, покрит канал „Бъзов дял“, покрит канал „Говежда вода“ и водохващания „Пръскало“, „Мешичев дол“, „Говежда река „ и Бъзов дял“

Водопроводната мрежа (магистрална и разпределителна) е с обща дължина 146 км. – основно изградено от АЦ тръби с диаметри от ф60 до ф200 през периода 1955 – 1985 год. Общото състояние на водопроводната мрежа се характеризира с повишена аварийност и скрити течове вследствие на физическа амортизация на материала и връзките на етернитовите тръби. Средния размер на загубите се оценява на около 50 % от общо подаваното водно количество.

Необходимо е развиване на разпределителната водопроводна мрежа-мах. Пандуците, мах. Горнени, мах. Маришница, мах. Ковачите, мах. Безергени-Игов рът (високата част), мах. Долни Паздери-Трапът и напорни водоеми за кв.»Острец«, мах. Пандуците и мах. Маришница, с цел резервиране на необходимото водно количество и създаване на необходим напор, изграждане на преходен водоем м. Реката, кв. »Острец« и каптажи «Пенови дупки», «Глиганови дупки» и «Глогът».

Качеството на водата на територията на Община Априлци отговаря на изискванията на Наредба №9 и не се нуждае от специално третиране за подобряване на питейните и качества. Не се налага и няма изградени пречиствателни станции за питейна вода.

Пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ)

В Община Априлци няма изградена цялостна канализационна система и пречиствателна станция за битово-фекални отпадни води. В централната градска част на квартал „Център“ в гр.Априлци е изградена и въведена в експлоатация „Канализационна мрежа и локално пречиствателно съоръжение за битово фекални води с биологично пречистване на кв. Цнтър, гр. Априлци”, а именно:

Канализационна мрежа, която се състои от Гл.колектор I, Колектор 66, Колектор 67, Колектор 67а и Колектор 68а. Те събират отпадъчните води от централната градска част и ги отвеждат до ПСБОВ. Тръбите са полиетиленови гофрирани с обща дължина 1056 м. и диаметри $\Phi 400$ и $\Phi 1000$. Сградните канализационни отклонения са 34 бр.

Пречиствателното съоръжение е модулно: за механично и биологично пречистване на битово – фекални води от 180 ЕЖ. Работи на аеробно-биологичен принцип на пречистване, тип "биоротор" (ПСБОВ- пречиствателно съоръжение за битови отпадни води).Разположено е в кв.Центъра, гр.Априлци, поз.имот № 52218.530.527; въведено в експлоатация с Разрешение за ползване № ДК-07-СЗР-87/30.12.2010г. издадено от РДНСК-Северозападен район.

Оразмерителни параметри на ЛПСБОВ:

$Q_{ср.дн.}=21,10 \text{ m}^3/\text{d}=0,24 \text{ l/s}$

$Q_{max.h.}=3,10 \text{ m}^3/\text{h}=0,86 \text{ l/s}$

Неразтворени вещества: $10,40 \text{ kg/d} = 492,9 \text{ mg/l}$

$БПК_5=8,64 \text{ kg/d} = 409,5 \text{ mg/l}$

Общ азот = $1,28 \text{ kg/d} = 60,7 \text{ mg/l}$

Общ фосфор = $0,53 \text{ kg/d} = 25,0 \text{ mg/l}$

Предельно допустими концентрации на основните замърсители в пречистените отпадъчни води, преди заустването във водоприемника:

Активна реакция $pH = 6-8.5$;

Неразтворени вещества = 35 мг/л ;

$БПК_5 = 25 \text{ мг/л}$;

$ХПК = 125 \text{ мг/л}$.

Представените протоколи от изпитване на Акредитирана лаборатория СЖС България ЕООД за ПСБОВ гр.Априлци, (със заявител ВиК АД Ловеч) за периода м.07.2011-м.01.2023 г. не показват превиишения по наблюдаваните параметри.

На територията на Община Априлци има четири производствени обекта с изградени локални пречиствателни съоръжения :

- “Свежо пране” ЕООД;
- “Екофер” ЕООД;
- “Росина” ООД.

Туристическите обекти, с изградени локални пречиствателни съоръжения на територията на Община Априлци са:

- семеен хотел “Сватовете”;
- почивен комплекс “Видима”

Разрешителни за водовземания, СОЗ

За територията на община Априлци, БДДР Плевен е издавала следните разрешителни за водовземания:

Таблица № 11

№ по ре д	Име на водовземното съоръжение	Населено място	Община	Област	Координати С-ма	
					N	E
1	ТК Биптан Априлци	Априлци	Априлци	Ловеч	42.863633333	24.90386111
2	КИ Черни връх 1 Бяла Севлиево – Априлци	Априлци	Априлци	Ловеч	42.87802778	24.93152778
3	КИ Черни връх 2 Бяла Севлиево – Априлци	Априлци	Априлци	Ловеч	42.87838889	24.93386111
4	КИ Пенони дупки –ВиК Ловеч- Априлци	Априлци	Априлци	Ловеч	42.76478	24.98231
5	КИ Бъзов дял Ловеч- Априлци	Априлци	Априлци	Ловеч	42.74822	24.89022
6	ТК –Еврия Консулт - Априлци	Априлци	Априлци	Ловеч	42°48'44.62"	24°56'20.63"
7	КИ Глогът – ВиК Ловеч – Априлци	Априлци	Априлци	Ловеч	42°46'17.02"	24°59'21.81"
8	КИ 1 Цоневското – ВиК Ловеч – Априлци	Априлци	Априлци	Ловеч	42°49'0.21"	24°59'5.84"
9	КИ 2 Цоневското – ВиК Ловеч – Априлци	Априлци	Априлци	Ловеч	42°48'59.30"	24°59'6.64"
10	КИ Глиганови дупки – ВиК Ловеч – Априлци	Априлци	Априлци	Ловеч	42°46'48.48"	24°58'30.37"
11	КИ Бъджев чучур – ВиК Ловеч – Априлци	Априлци	Априлци	Ловеч	42°49'25.33"	24°58'58.30"

На територията на общината са отредени следните санитарно-охранителни зони, около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване:

№ по ре д	Заповед №	Водоизточник Водоизточник	Пояс I Площ /Дка/	Пояс II Площ /Дка/	Пояс III Площ /Дка/	Разре шително	Водно Тяло	Координати	
								B/X	L/Y
1	СОЗ-99/28.08.06	Гр.Априлци с.Скандалото с.Велчево с.Гумушник КИ „Бъзов дял“	3,359	41,81	137,60 0	11511030/ 15.07.15	BG1G0000 TJK045	4647474	8635472
2	СОЗ-100/ 15.09.06	Гр.Априлци КИ „Глиганови дупки“	0,225	20,169	59,901	100838/ 28.02.2005	BG1G0000 TJK045	4650871	8642343
3	СОЗ-101/ 25.09.06	Гр.Априлци КИ „Глогът“	0,161	20,491	59,058	100839/ 28.02.2005	BG1G0000 TJK045	4649905	8643538
4	СОЗ-102/ 29.09.06	Гр.Априлци КИ „Пенови дупки“	0,234	79,915	210,98 8	11511029/ 15.07.15	BG1G0000 TJK045	4649171	8642970
5	РД-302/ 01.04.13	Общини Априлци Севлиево Габрово	30,826	701,016	Общ пояс с 2	100769/20.0 1.2005			

		Велико Търново							
		Речно водохващане „Криви дол”							
6	РД-303/ 01.04.13	Общини Априлци Севлиево Габрово Велико Търново	37,900	3039,07 9	Общ пояс с 2	100769/20.0 1.2005			
		Речно водохващане „Мушичев дол”							
7	РД-304/ 01.04.13	Общини Априлци Севлиево Габрово Велико Търново	35,282	7087,14 6	Общ пояс с 2	11110074/0 6.06.2019			
		Речно водохващане „Пръскалка ”							
8	РД-306/ 01.04.13	Общини Априлци Севлиево Габрово Велико Търново	39,713	2245,30 1	Общ пояс с 2	100769/20.0 1.2005			
		Речно водохващане „ Говежда река ”							
9	РД-308/ 01.04.13	Общини Априлци Севлиево Габрово Велико Търново	59,488	7673,13 3	Общ пояс с 2	11110074/0 6.06.2019			
		Речно водохващане „ Лява Видима ”							
10	СОЗ-410/ 19.02.14	с.Стоките КИ” Черни- връх - Столт”	0,144	47,073	63,921	11510184/1 2.03.2008	BG1G0000 TJK045	4661827	8639804
11	СОЗ-411/ 19.02.14	с.Млечево КИ”Черни връх Млечев о”1,2 и 3	0,262	57,663	63,921	11510197/2 0.03.2008	BG1G0000 TJK045	4661769 4661660 4661704	8638551 8638552 8638472
12	СОЗ- 565/26.10.202 0	гр. Априлци "КИ 1 Цоневското – Вик Ловеч – Априлци" и "КИ 2 Цоневското – Вик Ловеч – Априлци",	13,34	9,252	26,934	11511347/1 9.02.2020	BG1G0000T JK045	42°49'00,20 6" 42°48'59,30 1" 42°49'00,70 5"	24°59'05,83 9" 24°59'06,63 8" 24°59'06,21 3"

Степен на изграденост на канализационната мрежа, разрешителни за зауствания

В централната градска част на квартал „Център“ в гр.Априлци е изградена канализационна мрежа, която се състои от Гл.колектор I, Колектор 66, Колектор 67, Колектор 67а и Колектор 68а. Те събират отпадъчните води от централната градска част и ги отвеждат до ПСБОВ. Тръбите са полиетиленови гофрирани с

обща дължина 1056 м. и диаметри Ф400 и Ф1000. Сградните канализационни отклонения са 34 бр.

С изключение на центъра на град Априлци, в общината няма изградена канализационна мрежа. Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на община Априлци като добро място за инвестиции и туризъм.

В повечето случаи към момента се използват септични и попивни ями. Дъждовната вода се оттича по асфалтовото покритие на пътищата и го руши. **Като приоритет е необходимо да се изгради канализационна мрежа за битови води в град Априлци и околните села**, като може да се проучи възможността за изграждане на общи пречиствателни станции, които да обслужват по няколко населени места в общината. Това ще доведе до непосредствено намаляне на замързяването на почвата и повърхностните водни басейни. Като дългосрочна перспектива трябва да си изградят отводнителни канали за дъждовни води. В общия устройствен план са отредени парцели за 4 площадки за изграждане на локални пречиствателни станции за отпадъчни води.

В ОУП са предложени примерни трасета за главни канализационни колектори. Целта е при бъдещо изграждане на съответните ЛПСОВ да бъде обхванато максимално населението на общината. Наличието на отредени парцели за няколко площадки ще даде възможност в бъдеще, да бъде разработен проект, в който да бъде обследвана възможността за една централизирана или няколко локални пречиствателни станции.

За територията на община Априлци са издадени следните разрешения за зауствания на отпадни води:

№ на разр	Дата на издаване	Титуляр	Обект	Начало	Край	Водопримник Поречие	Водно тяло	Географски координати		Населено място
100399	17.05.2004г.	«Плод «АД» Гр.Априлци	Мандра	17.05.2004г.	До въвеждане на обекта в експлоатация	Р.Острешка, приток на р.Видима, поречие Янтра	BG1YN400R001	42°49'44,9"	24°55'32,8"	Априлци
100956	20.05.2005г.	«Дорели» ООД Гр.Априлци	ПСОВ на Семеен хотел	20.05.2005г.	До въвеждане на обекта в експлоатация	Р.Острешка, приток на р.Видима, поречие Янтра	BG1YN400R001	42°19'18,2"	24°57'9,3"	Априлци
13140278	17.10.2016г.	Поля Колева Гр. Априлци	Семеен хотел с ресторант «Сватовет»	17.10.2016г.	До изграждане на КС на гр.Априлци, но не по-късно от 25.04.2020	Р.Острешка, приток на р.Видима, поречие Янтра	BG1YN400R001	42°49'55,3"	24°55'19,8"	Априлци
13110125	01.11.2011г.	Община Априлци	ПСБОВ На Централна градска част на кв.Център	01.09.2011г.	До изграждане на КС на гр.Априлци, но не по-късно от 25.04.2025	Р.Острешка, приток на р.Видима, поречие Янтра	BG1YN400R001	42°50'25,3"	24°55'00,7"	Априлци
13120075	20.02.2020г.	«Свжо пране» ЕООД Гр.А-ци	Пералня <u>Заустване № 1/ Поток № 1</u>	20.02.2020г.	20.2.2026	р.Видим, поречие Янтра	BG1YN400R001	42°50'57,6"	24°53'58,1"	Априлци

131402 78	07.03. 2016г.	Предприятие за производств о на млечни продукти <u>Заустване</u> <u>№1/ Поток</u> <u>№1</u>	ПИ 52218.547. 724	7.03. 2016г.	до въвеждане на обекта в редовна експлоатаци я	р.Видим, поречие Янтра	BG1YN400R001	42°48'51,911' ,	24°54'34,86 9"	Априлци
--------------	------------------	--	-------------------------	-----------------	---	------------------------------	--------------	--------------------	-------------------	---------

Изводи

Липсата на изградена фекално-битова и дъждовна канализация в селата на общината и частично на Априлци налага изграждането на такава мрежа. Канализационната мрежа трябва да бъде разделна за дъждовни и за фекално-битови отпадъчни води, за да не се натоварва мрежата. Фекално-битовите отпадъчни водни количества, трябва да бъдат отвеждани към ПСОВ (пречиствателна станция за отпадъчни води).

Битовите отпадни води са един от основните замърсители на околната среда и се налага изграждането на пречиствателни съоръжения. С ОУП се предвижда проектиране и изграждане на малки пречиствателни съоръжения и канализации за битови отпадни води.

Във всички населени места в Община Априлци има изградена водопроводна мрежа. Налага се частична подмяна на тръбите, защото са амортизирани и често аварират.

Необходимо е :

1. Успоредно с реконструкцията на водопроводната мрежа на населените места в общината е да се започне изграждане на канализационна мрежа;

2. Предпроектно проучване, идейни и работни проекти за изграждане, както на канализационна мрежа, така и на пречиствателни съоръжения. Редно е тези проучвания да стартират своевременно и едновременно, с оглед изготвяне на работна документация и осигуряване на средства;

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Необходимост от проектиране и изграждане на цялостен воден цикъл за гр. Априлци.

За подобряване екологичното състояние на водите: намаляване на количествата на изхвърляните в речните корита твърди битови отпадъци, провеждане на специализирани акции по събиране, извозване, обезвреждане на отпадъците от речните корита.

Контрол по прилагане на нормативната уредба при нерегламентирано заустване на битови отпадни води.

Своевременно информирание на компетентните органи на МОСВ за възникнали проблеми със зауствания на непречистени отпадни води от предприятия, фирми и туристически обекти.

3. РАЗДЕЛ "ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ"

Съгласно § 1 от Закон за лечебните растения - "Лечебни растения" са тези, които могат да бъдат използвани за получаване на билки, а "Билки" са отделни морфологични растителни части или цели растения, както и плодове и семена от тях, които в свежо или изсушено състояние са предназначени за лечебни и профилактични цели, за производство на лекарствени продукти, за хранителни, козметични и технически цели. Лечебните растения са определени като такива с приложение към Закона за лечебните растения.

Ползването на лечебните растения е ползването на техните ресурси и включва:

1. събирането на билки от диворастящи и култивирани лечебни растения;
2. придобиването на билки за първична обработка или преработка;
3. събирането на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на закона за лечебните растения.

Ползването на лечебните растения, срещащи се в земеделски земи и гори собственост на Община Априлци, и в границите на населените места, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на позволение.

Позволение не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти - държавна и общинска собственост. "Билки за лични нужди" са количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва:

- а) корени, коренища, луковици или грудки - до 1 кг;
- б) стръкове - до 2 кг;
- в) листа - до 1 кг;
- г) кори - до 0,5 кг;
- д) цветове - до 0,5 кг;
- е) семена - до 0,1 кг;
- ж) плодове - до 10 кг;
- з) пъпки - до 0,5 кг;
- и) талус - до 1 кг.

Позволение не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината.

Позволеното задължително придружава събраните билки до и в билкозаготвителния пункт и складовете към него.

Списък на лечебните растения на територията на Община Априлци е даден в Приложение №3.

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фон със сегашна или бъдеща ценност.

Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси.

Опазването включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете.

Увреждането на лечебните растения е такова изменение на популациите им, при което се влошават биологичните им показатели или се затруднява естественото им възстановяване.

Унищожаването е такова увреждане, което води до загиване на популацията.

Опазването на лечебните растения е насочено към биологичните им ресурси в естествената им среда, включително към генетичните ресурси, отделните екземпляри растения, популациите на видовете и екосистемите, включващи популациите.

Собствениците на земи, гори, води или водни обекти, в които има находища на лечебни растения, са длъжни да прилагат мерките за опазване на лечебните растения, предвидени от съответните програми по чл. 50, т. 3 от Закон за лечебните растения.

НАХОДИЩА НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ ПО ЗЕМЛИЩА, ОТДЕЛИ ОТ ГОРСКИЯ ФОНД И МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕТО ИМ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА АПРИЛЦИ

Вид	Местонахождение/населено място, местности, отдели от ГФ/	Срещаемост	добив	Мерки за опазване
Благун- Quercus frainetto	Драшкова поляна, Велчево, Скандало	По Единично	ЛН	Недопускане на масово ползване
Бреза обикновена- Betula pendula	Драшкова поляна, Велчево	По единично	ПН	Указаните в ПП
Бръшлян- Hedera helix	Повсеместно	На групи	ПН	Указаните в ПП
Бряст полски- Ulmus minor	Мара Гидик	По единично	ЛН	Недопускане на масово ползване
Бук обикновен- Fagus sylvatica	По ЛУП от 1997г.	Масиви	ПН	Указаните в ПП
Бъз нисък- Sambucus edulus	“Хр.Стружна”, “Осенак”, “Турски дол”	На групи	ЛН	Недопускане на масово ползване
Бъз черен- Sambucus nigra	“Хр.Стружна”, “Л. Видима”, “Турски дол”	На Петна	ЛН	Недопускане на масово ползване

Бял бор- <i>Pinus silvestris</i>	По ЛУП от 1997г.	Масиви	ПН	Указаните в ПП
Великденче лечебно- <i>Veronica officinalis</i>	Велчево, Драшкова Поляна	По Еденично	ЛН	Недопускане на масово ползване
Великденче полско- <i>Veronica arvensis</i>	Повсеместно	На групи	ПН	Указаните в ПП
Волски език- <i>Phyllitis scolopendrium</i>	“Осенак”, “Лесичея”, “Турски дол”, “Печенак”	По Единично	О	Забрана за събиране
Върба бяла- <i>Salix alba</i>	По поречията на реките	На групи	ПН	Указаните в ПП
Върбинка лечебна- <i>Verbena officinalis</i>	Повсеместно в ливади	На петна	ЛН	Недопускане на масово ползване
Габър обикновен- <i>Carpinus betulus</i>	По ЛУП от 1997г.	На групи	ПН	Указаните в ПП
Глог червен- <i>Crataegus monogyna</i>	Велчево, Скандало	Единични Храсти	ПН	Указаните в ПП
Глог черен- <i>Crataegus pentagyna</i>	Зларека, Видима, Острец	Единични Храсти	ПН	Указаните в ПП
Глухарче обикновено- <i>Taraxacum officinale</i>	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Глушина грахова- <i>Vicia pisiformis</i>	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Глушина едрорцветна- <i>Vicia grandiflora</i> Scop.	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Глушина птича- <i>Vicia cracca</i>	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Гръмотрън бодлив- <i>Ononis spinosa</i>	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Детелина ливадна- <i>Trifolium pratense</i>	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Детелина плевелна- <i>Trifolium arvense</i>	Повсеместно в ливади	На петна	ПН	Указаните в ПП
Дилянка- <i>Valeriana officinalis</i>	По ливади	По едично	О	Забрана за събиране
Драка- <i>Paliurus spina-christi</i>	Повсеместно	На групи	ПН	Указаните в ПП
Дрян обикновен- <i>Cornus mas</i>	Скандало, “Криви дял”, “Дреновица”	На групи	ЛН	Недопускане масово ползване
Елша черна- <i>Alnus glutinosa</i>	“Маринска”	Единични дървета	ЛН	Недопускане масово ползване
Еньовче същинско- <i>Galium verum</i>	Повсеместно в ливади	На петна	ПН	Указаните в ПП
Елвезиево кокиче - <i>Galanthus elwesii</i>	храсталаци, гори, скални поляни	На петна	О	Защитен вид Забрана за събиране

Женска папрат- <i>Athirium filix-femina</i>	Повсеместно	По едично	ЛН	Недопускане масово ползване
Живовлек голям- <i>Plantago major</i>	Повсеместно	На групи	ЛН	Недопускане масово ползване
Живовлек ланцетовиден- <i>Plantago lanceolata</i>	Повсеместно	На групи	ЛН	Недопускане масово ползване
Жълтурче- <i>Ranunculus ficaria</i>	Повсеместно в ливади	На петна	ПН	Указаните в ПП
Зайча сянка лечебна- <i>Asparagus officinalis</i>	“Мала река”, поречия реки	На петна	ПН	Указаните в ПП
Звездан обикновен- <i>Lotus corniculatus</i>	Драшкова поляна	На петна	ПН	Указаните в ПП
Звъника багрилна- <i>Hypericum androsaemum</i>	“Гробът”	На петна	ПН	Указаните в ПП
Звънка лечебна- <i>Hypericum perforatum</i>	“Хр.Стружна”, “Осенак”	На петна	ПН	Указаните в ПП
Здравец горски- <i>Geranium sylvaticum</i>	Повсеместно в гори	На петна	ЛН	Недопускане на масово ползване
Здравец обикновен- <i>Geranium macrorrhizum</i>	“Маришница”, кв.Видима	На групи	ЛН	Недопускане на масово ползване
Зеленика обикновена- <i>Laurocerasus officinalis</i>	Мара Гидик, “Хр.Стружна”, “П.Ст ружна, кв.Видима	На групи	ПН	Указаните в ПП
Змийски език- <i>Ophioglossum vulgatum</i>	По влажни места	На групи	ПН	Указаните в ПП
Ива- <i>Salix caprea</i>	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Иглика лечебна- <i>Primula veris</i>	“Хр.Стружна”, вр.Острец, “Попова ливада”	По единично	О	Определяне на годишна квота
Камшик лечебен- <i>Agrimonia eupatoria</i>	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Киселец- <i>Rumex acetosa</i>	Видима, ливади	На петна	ПН	Указаните в ПП
Киселица- <i>Malus sylvestris</i>	кв.Центъра	По единично	ЛН	Недопускане на масово ползване
Кокиче снежно- <i>Galanthus nivalis</i>	“Осенак”, Поп. Стружна”, Видима	На групи	О	Забрана за събиране
Комунига лечебна- <i>Melilotis officinalis</i>	Повсеместно в ливади	По петна	ПН	Указаните в ПП
Конски кестен- <i>Aesculus hippocastanum</i>	Центъра, Велчево	Единични дървета	ЛН	Недопускане на масово ползване
Копитник- <i>Asrum eurapaeum</i>	Повсеместно в левади	По единично	О	Забрана за събиране
Коприва гръцка- <i>Urtica urens</i>	“Турски дол”	На петна	ПН	Указаните в ПП

Тлъстига лютива – Sedum acre	Сипеи	На групи	ЛН	Определяне на годишна квота
Кукувича прежде- Cuscuta europaea	“Хр.Стружна”, ”П.ливада”, ”Черни връх”, вр.Острец	На петна	ПН	Указаните в ПП
Кукуряк миризлив- Helleborus odoratus	Повсеместно	На групи	ПН	Указаните в ПП
Кучешко грозде черно- Solanum nigrum	Повсеместно	На групи	ПН	Указаните в ПП
Къпина- Rubus caesius	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Лапад- Rumex sp.	Повсеместно	На групи	ПН	Указаните в ПП
Лепка- Galium aparine	Повсеместно	На групи	ПН	Указаните в ПП
Леска обикновена- Corylus avellana	“Турски дол”, Видима, ”Черни връх”	На групи	ЛН	Недопускане масово ползване
Липа сребролиста- Tilia tomentosa	По ЛУП от 1997	Единични дървета	ПН	Указаните в ПП
Лудо биле- Atropa bella-donna	Повсеместно в буковия пояс	По единично	О	Определяне на годишна квота
Лук мечи- Allium ursinum	“Турски дол”, ”Осенак”, ”Рибна”	На групи	О	Забрана за събиране
Люляк- Syringa vulgaris	Повсеместно	На групи	ПН	Указаните в ПП
Лютиче многоцветно- Ranunculus polyanthemus	Ливади	На петна	ПН	Указаните в ПП
Магарешки бодил- Carduus arvensis	Повсеместно в ливади	На петна	ПН	Указаните в ПП
Малина- Rubus idaeus	В сечищата	На групи	ПН	Указаните в ПП
Маргаритка обикновена- Leucanthemum vulgare	Повсеместно в ливади	На петна	ПН	Указаните в ПП
Мащерка планинска- Thymus pulegioides	Повсеместно в ГЛП	На групи	ЛН	Недопускане на масово ползване
Мента блатна- Mentha pulegium	Повсеместно в ливади	На групи	ЛН	Недопускане на масово ползване
Мента обикновена- Mentha spicata	Повсеместно	На групи	ПН	Указаните в ПП
Минзухар пролетен- Crocus chrysanthus	Повсеместно	На групи	О	Забрана за събиране
Миши уши- Hieracium pilosella	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Млечка горска- Euphorbia amygdaloides	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП

Млечка обикновена – <i>Euphorbia cyparissias</i>	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Момина сълза- <i>Convallaria majalis</i>	По градини	На петна	О	Забрана за събиране
Мъждрян- <i>Fraxinus ornus</i>	Велчево, Центъра	По единично	ЛН	Недопускане масово ползване
Мъжка папрат- <i>Dryopteris filix-mas</i>	“Хр.Стружна”	По единично	ЛН	Недопускане масово ползване
Мъртва коприва- <i>Lamium purpureum</i>	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Напръстник едрочетен- <i>Digitalis lanata</i>	Велчево, Скандало	На групи	ЛН	Недопускане масово ползване
Недоразвит лимодорум - <i>Limodorum abortivum</i>	Широколистни гори и храсталаци	На групи	О	Защитен вид Забрана за събиране
Овчарска торбичка- <i>Capsela bursa-pastoris</i>	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Орехче ливадно- <i>Filipendula vulgaris</i>	Повсеместно в ливади	На петна	ПН	Указаните в ПП
Оман бял- <i>Inula helenium</i>	“Черни връх”,вр.Острец	По еинично	О	Забрана за събиране
Очанка обикновена- <i>Euphrasia rostkoviana</i>	Повсеместно в ливади	На петна	ПН	Указаните в ПП
Папур теснолистен- <i>Typha angustifolia</i>	На мочурливи места	На групи	ПН	Указаните в ПП
Паричка- <i>Bellis perenis</i>	Повсеместно в ливади	На петна	ПН	Указаните в ПП
Пелин обикновен- <i>Artemisia absinthium</i>	Повсеместно	На групи	ЛН	Недопускане масово ползване
Повет обикновен- <i>Clematis vitalba</i>	Центъра	На групи	ПН	Указаните в ПП
Подбел- <i>Tusilago farfara</i>	“Хр.Стружна”, ”Рибна”,Видима	На групи	ЛН	Недопускане масово ползване
Подъбиче обикновено- <i>Teucrium chamaedrys</i>	В дъбови райони	На петна	ПН	Указаните в ПП
Птиче просо- <i>Lithospermum officinale</i>	Повсеместно в ливади	На петна	ПН	Указаните в ПП
Равнец бял- <i>Achillea millefoium</i>	Повсеместно в ливади	На петна	ЛН	Недопускане масово ползване
Равнец жълт- <i>Achillea clypeolata</i>	Повсеместно в ливади	На петна	ЛН	Недопускане масово ползване
Репей дребен- <i>Arctium minus</i>	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Репей сенколюбив- <i>Arctium nemorosum</i>	Повсеместно	На групи	ПН	Указаните в ПП

Риган обикновен- <i>Origanum vulgare</i>	Повсеместно	На петна	ЛН	Недопускане масово ползване
Родопски силивряк- <i>Haberlea rodopensis</i>	По влажни скали	На петна	О	Забрана за събиране
Секирче горско- <i>Lathyrus sylvestris</i>	Попова стружна	На групи	ПН	Указаните в ПП
Секирче ливадно- <i>Lathyrus pratensis</i>	В дъбови райони	На групи	ПН	Указаните в ПП
Синчец обикновен- <i>Scila bifolia</i>	Мара Гидик,вр.Острец	По единично	ЛН	Недопускане масово ползване
Синя жлъчка- <i>Cichorium intybus</i>	Повсеместно	На групи	ПН	Указаните в ПП
Скоруша- <i>Sorbus domestica</i>	Повсеместно	На групи	ПН	Указаните в ПП
Смрадлика- <i>Cotinus coggigria</i>	Скандало	На групи	ЛН	Недопускане масово ползване
Съсънка бяла- <i>Anemone nemorosa</i>	Боевци,Мядна, Криви дял	На петна	ПН	Указаните в ПП
Татул- <i>Datura stramonium</i>	Свинова поляна, Пипери	По единично	ЛН	Недопускане масово ползване
Теменуга миризлива- <i>Viola odorata</i>	Повсеместно	На петна	ПН	Указаните в ПП
Тинтява горска- <i>Gentiana asclepiadea</i>	Тобовци,Злиевци, Пастухани	По единично	О	Забрана за събиране
Тинтява синя- <i>Gentiana cruciata</i>	Пвсеместно	На групи	ЛН	Недопускане масово ползване
Тлъстига бяла- <i>Sedum album</i>	Сипеи	На групи	ЛН	Указаните в ПП
Трепетлика- <i>Populus tremula</i>	По ЛП от 1997	Единични Дървета	ПН	Указаните в ПП
Трънка- <i>Prunus spinosa</i>	Повсеместно	На групи	ПН	Указаните в ПП
Хвойна-синя смрика- <i>Juniperus communis</i>	Велчево,Скандало	На групи	ПН	Указаните в ПП
Хвоц горски- <i>Equisetum sylvaticum</i>	По поречието на реките	На групи	ЛН	Недопускане масово ползване
Червен кантарион- <i>Centarium erythrea</i>	Повсеместно	На петна	ЛН	Недопускане масово ползване
Чубрица планинска- <i>Satureja montana</i>	Повсеместно в ливади	На петна	ПН	Указаните в ПП
Шипка обикновена- <i>Rosa canina</i>	Пвсеместно	На групи	ПН	Указаните в ПП
Ягода горска- <i>Fragaria vesca</i>	Скандало	На петна	ПН	Указаните в ПП

Ясен планински- Fraxinus excelsior	Осенак, Черни връх, Грудек	По единично	ЛН	Недопускане масово ползване
---------------------------------------	-------------------------------	----------------	----	--------------------------------

Използвани съкращения:

Местонахождение
ГЛП-горски ливади и поляни
Добив
О-ограничен
ЛН-лични нужди
ПН- производствени нужди
Мерки за опазване
ПП-позволително за ползвания

През месец октомври 2013г., Фондация “Информация и природозащита”, стартира изпълнението на Проект “Модел за опазване и устойчиво ползване на лечебните растения на общинско ниво с участието на организациите на гражданското общество, местните общности и медиите”. Проектът се реализира с финансовата подкрепа на Конфедерация Швейцария чрез Фонд за реформи, свързани с участието на гражданското общество. Проектът се реализира три години и обхваща региона на общините Ловеч, Троян, Априлци и Севлиево. Основната му цел бе да повиши капацитета на неправителствените организации и местните общности в района за устойчиво ползване и опазване на ресурсите от лечебни растения. Проектът работи за информирание, образование и създаване на положителни нагласи и примери за развитие на инициативи за устойчиво ползване на билките в полза на хората и природата.

Заплахи за опазване на лечебните растения

I. За пряко унищожаване

1. Рязка промяна в условията на живот - природни бедствия - пожари и др.
2. Глобалното затопляне на климата
3. Нерегламентирани сечи и разреждане на горите
4. Туристическата инвазия - замърсяване с битови отпадъци и утъпкване
5. Браконьерството
4. Палене на огън
6. Неконтролирано и прекомерно събиране на цветя, лечебни растения, плодове и др.
7. Неправилен начин за събиране на лечебни растения

II. За промяна на хабитатите

1. Рязка промяна в екологичните условия на живот - природни бедствия - пожари и др.
2. Глобалното затопляне на климата
3. Захрастяване на пасищата, поради намалена паша и силно ограничено животновъдство;
4. Строителство на пътища
5. Курортно строителство
6. Палене на огън

4. РАЗДЕЛ “УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ”

4. РАЗДЕЛ “УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ”

Община Априлци има разработена специализирана програма за управление на дейностите по отпадъците, която е в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците и указанията на МОСВ.

Основната цел на общинска програма за управление на отпадъците е да се постигне устойчиво управление на отпадъците на територията на общината и запазване на доброто състояние на останалите компоненти на околната среда.

Ключов елемент при разработване на програмата е съобразяването и прилагането на следния приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците:

- предотвратяване на образуването им;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране;
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане.

На основание чл.52, ал.2 от Закона за управление на отпадъците Общинската Програма за управление на отпадъците е неразделна част от Програмата за опазване на околната среда, изготвена по чл.79 от Закона за опазване на околната среда - Приложение № 4 към настоящата програма.

5. РАЗДЕЛ “ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ”

5. РАЗДЕЛ “ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ”

Информация за почвеното разнообразие на територията на общината

Почвите в територията на страната се отнасят към две европейски почвено - географски области (съществени части от Суббореалния и Субтропичния почвен сектор на Европа) (Н. Нинов, 1997г. География на България) - Дунавска почвена подобласт (Северна България) на Карпатско-Дунавската почвена област и Балкано - Средиземноморска почвена подобласт (простира се на юг от Стара планина) на Средиземноморската почвена област.

Територията на общината Априлци попада в Долнодунавска почвена подобласт-Средна Предбалканска, Източнобалканска провинция и Старопланинска средновисока.

Средна Предбалканска провинция - простира се от р. Огоста до Стара река. Релефът е добре дрениран и ерозията широко развита. Доминират лесивирани почви (хромови, светли, калциеви). Характерно е и разпространението на рендзини, литосоли и кисели наносни почви. Провинциална особеност е разпространението на хромови лесивирани

почви. Провинцията е една от най-богатите на планосоли, които са с много ниски земеделски качества. Земите са средни - III бонитетна група, клас S3N1. Основен проблем са ерозията, киселата реакция и повърхностното сезонно преовлажняване.

Източнoбалканска провинция - мозаична почвена покривка от лесивирани (светли, хромови), на места в комплект с рендзини и литосоли. Има широки площи с планосоли (кисели), файоземи (канелени), както и черноземи (обикновени, глееви) делувиални и наносни (кисели, богати), пясъчни и др. Широко е проявена ерозията. Почвите са главно IV бонитетна група, клас S3N1 - лоши поради киселата реакция, бедност, сезонно повърхностно преовлажняване, ерозия и плиткост.

Почвено-географско райониране по Нинов, 1997

Територията на която е разположена Община Априлци не се отличава с широко почвено разнообразие, въпреки големия диапазон на надморските височини, главно поради еднообразието на основните скали, върху които са се формирали почвите. Установено е наличието на следните почвени типове: сиви горски (с три почвени подтипа) и кафяви горски (с три почвени типа) и алувиално-ливадни почви(нанаси), разположени предимно по поречието на р. Острешка, р. Видима и техните притоци.

Кафявите горски почви са най-разпространените почви в планинските райони над 600 м.н.в. и заемат около 77.6 % от територията на общината. Те са богати на хумус – до 12 %, но хумусното вещество не е много качествено. Реакцията е слабо кисела, средно запасени са с усвоим азот и усвоим фосфор. На тях обикновено има горска растителност, рядко се използват за земеделие (най-често за картофи). В по-високите части на планината кафявите горски почви преминават в кафяви горски тъмни почви и планинско-ливадни. В зависимост от богатството им, влажността, изложението и наклона на терена и дървесната растителност, те са разделени на три подтипа: кафяви горски тъмни почви, кафяви горски преходни почви и кафяви горски светли почви.

Сивите горски почви са разпространени в предпланинската част като достигат 800 м.н.в. Образувани са главно под влияние на широколистната горска растителност, като в ниските части се чувства влиянието на тревна растителност. Затова за сивите горски почви е характерен хумусен хоризонт с малка мощност и силно развит и уплътнен глинест илувиален хоризонт. В зависимост от богатството им, влажността, изложението, наклона на терена и дървесната растителност, те са разделени на три подтипа: сиви, тъмносиви и светлосиви горски почви.

На територията на общината няма данни за нарушени почви в количества, заслужаващи внимание. Въпреки гъстата хидрографска мрежа, значителните валежи и силно пресечения терен, на територията на община Априлци не се наблюдават активни ерозионни процеси. На места в по-ниските части на припечни изложения при малка плътност се е развила площна ерозия.

Легенда : 8-светлосиви горски (псевдоподзолисти)- глеевидни и неглеевидни , предимно върху плиоценски и кватернерни наноси; 20 – алувиални и алувиално-ливадни , предимно върху плиоценски и кватернерни наноси; 33- светлосиви горски (псевдоподзолисти), предимно върху твърди скали; 41-кафяви горски, предимно върху твърди скали; 44 – планинско-ливадни, предимно върху твърди скали.

5.1. Кафяви горски почви

Кафявите горски почви са песъчливо-глинести. Те са най-разпространените почви в планинските райони над 600м.н.в. Тези почви са богати на хумус – до 12 %, но хумусното вещество не е много качествено. Реакцията е слабо кисела – рН 5.5-6. Средно запасени са с усвоим азот и усвоим фосфор. На тях обикновено има горска растителност, рядко се използват за земеделие (най-често за картофи). В по-високите части на планината кафявите горски почви преминават в *кафяви горски тъмни почви и планинско-ливадни*. На повърхността обикновено има до 5 см. горска постилка от мъртви органични отпадъци, след което – 10 до 60 см. – хумусно-акумулативен хоризонт. Фрагментирани са – съдържат островърхи камъни в целия профил. Разпространени са в долната част на средния лесорастителен пояс. Формират се изцяло под влиянието на дървесната растителност. Характерна особеност на кафявите горски почви е липсата на оподзоляване в хумусния хоризонт при отсъствие на СаСО₃ в основната скала и наличност на много ярко кафяво до червеникаво оцветяване. *Тъмните кафяви почви* са характерни за северните и близки до тях изложения. Отличават се с голямата се мощност, добре изразен хумусно-акумулативен хоризонт и малка скелетност. Имат големи запаси от хранителни вещества и висок капацитет на активна влага. *Светлите кафяви почви* са характерни за южните и близки до тях изложения. Те са маломощни, със скъсен хумусен хоризонт и наличие на много скелет.

Поради широкия ареал на разпространение на кафявите горски почви (заемат около 77.6 % от територията на общината) има и големи различия в техния строеж, състав и свойства. В зависимост от богатството им, влажността, изложението и наклона на терена и дървесната растителност, те са разделени на три подтипа, а именно:

5.1.1 Кафяви горски тъмни почви

Заемат 27 % от площта на общината. Срещат се изключително по сенчестите изложения, главно в падините и по долните части на склоновете. Намират се и в двата подпояса на Среднопланинските гори от бук и иглолистни / 600-1000 м.н.в. и 1000-1500 м.н.в./. Формирани са под чисти букови или буково-габъррови насаждения с добра производителност. Отличават се с голяма обща мощност, добре изразен хумусно-акумулативен хоризонт и малка скелетност. Това са богати почви, тежко до средно песъчливо-глинести, със силно кисела реакция – рН 4.70-5.12, дълбоки до много дълбоки почви. Запасеността с хранителни вещества е висока – хумус 3.08-10.12 т/ха за А-хоризонт. Тези почви имат висок капацитет активна влага, което заедно с добрата запасеност от хранителни вещества ги прави почви с високи лесорастителни свойства. Върху тези почви са разпространени високопродуктивни насаждения от бук, габър, както смесени буково-габъррови насаждения и култури от бял бор, черен бор, смърч, лиственица, зелена дуглазка.

5.1.2. Кафяви горски преходни почви

Разпространени са успоредно с тъмнокфявите горски почви в двата пояса на Среднопланинските гори от бук и иглолистни /600-1500 м.н.в./ Заемат различни изложения. Хумусният им слой е по-маломощен от този на тъмнокфявите. Формирали са се предимно под чисти букови или смесени буково-габъррови насаждения. Това са среднодълбоки до дълбоки почви, леко до средно песъчливо-глинести по механичен състав, с кисела реакция рН – 4.50-6.20. Запасеността в А-хоризонт с хумус е 2.90-4.98 т/ха, с азот е 0.121-0.308 т/ха. Кфявите преходни горски почви обуславят, среднобогати месторастения – главно букови. Върху тях добре се развиват също и естествени насаждения от габър, цер, трепетлика, така също и култури от бял бор, черен бор, смърч, лиственица, зелена дуглазка, веймутов бор и бреза.

5.1.3. Кфяви горски светли почви

Срещат се главно на припечни изложения на стръмни терени. Те са общо взето маломощни със скъсен хумусен хоризонт и силно каменливе. Част от тях са ерозирани. Предимно сухи до свежи плитки почви с ниски до средни лесорастителни показатели. Хуместните и азотните вещества са в много малки количества. Реакцията е слабо олкална – рН – 7.65. По механичен състав почвите са леко песъчливо-глинести. Върху тези почви растат култери от бял и черен бор със средна до ниска производителност.

5.2 Сиви горски почви

Тези почви са на второ място по разпространение на територията на общината. Разпространени са в предпланинската част, като достигат 800 м.н.в. Образувани са главно под влияние на широколистната горска растителност, като в ниските части се чувства влиянието на тревна растителност. Затова за сивите горски почви е характерен хумусен хоризонт с малка мощност и силно развит и уплътнен глинест илувиален хоризонт. В зависимост от богатството им, влажността, изложението, наклона на терена и дървестната растителност, те са разделени на три подтипа, а именно:

5.2.1. Сиви горски почви

Срещат се на различни изложения в двата пояса на Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори и Среднопланинския пояс на горите от бук и иглолистни. Това са среднодълбоки до дълбоки почви, леко до средно песъчливо-глинести по механичен състав със средно кисела до слабо алкална реакция – рН – 5.26-7.70. Запасеността в А-хоризонт с хумус е 1.70-4.92 т/ха, с общ азот 0.14-0.25 т/ха.

Сивите горски почви обуславят среднобогати месторастения – главно дъбови. Върху тях добре се развиват габъррови, букови, церови, благунови, акациеви, трепетликови насаждения, както и култури от бял бор, черен бор, зелена дугласка, лиственица и акация.

5.2.2. Тъмносиви горски почви

Срещат се изключително на сенчестите изложения, главно в падините и по долните части на склоновете. Намират се единствено в пояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори. Формирани са под под чисто букови, габърови и смесени буково-габъррови насаждения с добра производителност. Отличават се с много мощен хумусно-аккумулятивен хоризонт и малка скелетност. Те са много дълбоки до дълбоки, богати почви, тежко песъчливо-глинести по механичен състав, със кисела реакция рН – 5.40-6.35. Запасеността им с хумус в А-хоризонт е 5.28 т/ха, с общ азот 0.32 т/ха. Тези почви имат висок капацитет активна влага, което заедно с добрата запасеност от хранителни вещества ги прави почви с високи лесорастителни показатели. Върху тези почви са разпространени високопродуктивни насаждения от бук, габър, цер, благуи, както и култури от бял бор, черен бор, червен дъб и акация.

5.2.3. Светлосиви горски почви

Срещат се на припечни изложения. Те са маломощни със скъсен хумусен хоризонт и силно каменливи. Част от тях са ерозирани в една или друга степен. Предимно сухи до свежи, плитки почви със средни до ниски лесорастителни качества. Тези почви са глинесто-песъчливи по механичен състав, със среднокисела до неутрална реакция – рН – 5.00-7.10. Запасеността в А-хоризонт с хумус е 0.72-0.96 т/ха, с общ азот 0.06 т/ха. Върху тези почви растат култури от бял и черен бор със средна и ниска продуктивност.

Почвата това е повърхностния рохкав пласт на земната кора, със сложен състав и структура и притежаващ уникалното свойство плодородие.

Почвеното плодородие е това свойство на почвата да осигурява хранителни вещества, вода, въздух и топлина на растенията, безусловно необходими за растежа, развитието и продуктивността им. Почвеното плодородие е резултат от едноовременното протичане на две големи групи процеси: изветряване и почвообразуване. Почвата представлява местообитание, освен на корените на растенията, на милиони видове микроорганизми, насекоми и дребни млекопитаещи (най-вече гризачи).

Почвите са един от основните елементи на природната среда и основно средство за производство на селскостопанска продукция. Връщането на обработваемата земя на собствениците до голяма степен урегулира използването на изкуствени торове и пестециди. Високите цени на препаратите и все повече използването на органични торове ще доведе до постепенно нормализиране на почвения състав. По-голяма част от селскостопанските производители вече търсят информация как, с какви количества и кога да торят земята си, за да запазят нейните качества и да повишат добивите от екологично чиста продукция.

В Община Априлци през 2006г. е реализиран проект “Минимизиране на биоразградимите отпадъци чрез въвеждане на фамилно компостиране чрез компостиране в специални съдове – компостери, финансиран със средства от ПУДООС, в рамките на който са доставени пластмасови контейнери (компостери) 100 броя БИО 400 и 100 броя БИО 600. При реализацията на проекта бяха предоставени компостери на 180 домакинства, 4 броя семейни хотели и 11 места за настаняване. Участниците в проекта използват компостерите и произвеждат компост, който

използват в личните си стопанства (за наторяване на дворовете, дървестната растителност и саксийните растения).

Директното използване на компоста в личното стопанство подобрява влагосъдържанието, водопропускливостта и съдържанието на хумус в почвата, повишава почвеното плодородие, предотвратява замърсяването на почвата с вредни микроорганизми и плевели, което допринася за подобряване на условията за развитие на отглежданите растения, характерни за нашия край – картоф, сливи, арония, малини и др. **Компостирането** е метод, при който органичните отпадъци от селското стопанство, бита (оборска тор, листа, нарязана слама, стебла, кухненски отпадъци, хартия, утайка от кафе и др.) се подлагат на биологично разграждане при контролирани условия.

Да компостираш означава целенасочено да създадеш условия за по-бързо естествено преработване на растителни и други биологично разградими отпадъци до превръщането им в ценно вещество, което обогатява почвата.

На територията на общината няма данни за нарушени почви в количества, които да заслужават внимание.

Водната и ветрова ерозия са естествените природни явления които влияят пряко върху състоянието на почвения слой. Факта, че в общината няма наличие на големи обезлесени терени, което създава и предпоставката действието на ерозионните фактори да не е силно изразено. Въпреки гъстата хидрографска мрежа, значителните валежи и силно пресечения терен на територията на община Априлци не се наблюдават активни ерозионни процеси. На местта в по-ниските части на припечни изложения при малка плътност се е развила площна ерозия.

Липсата на полезни изкопаеми и открити кариери за добив е другата причина в общината да няма нарушени терени в големи размери.

Класификация на почвите, според ФАО

Във връзка с подобренията в световната класификация на ФАО (Организация по прехраната) към ООН и въвеждането на Международната справочна база за почвите (WRBSR) през последните години почвената класификация и диагностика в нашата страна придоби нов облик.

В съответствие с концепцията на ФАО/1988, почвите в България се отнасят към осем ордера, включващи 21 типа почви и 53 подтипа почви

Ордер А. Почви, несвързани със зонални климатични условия

Тип: Наносни почви (Fluvisols, FL), включващ 4 подтипа - бедни наносни почви, богати наносни почви, тъмни наносни почви, карбонатни наносни почви;

Тип: Делувиални почви (Proluvisols) с два подтипа - делувиални и делувиално ливадни;

Тип: Блатни почви (Gleysols GL) с два подтипа - ливадно-блатни и торфенисто-блатни;

Тип: Регосоли (Regosols, RG) с три подтипа – наситени, ненаситени и карбонатни;

Тип: Плитки почви (Leptosols, LP) с три подтипа - литосоли, ранкери, рендзини.

Ордер В. Почви, образуването на които е предопределено най-силно от особеностите на почвообразуващата скала

Тип: Пясъчни почви (Arenosols, AR);

Тип: Андосоли (Andosols, AN);

Тип: Смолници (Vertisols, VR), включващ четири подтипа - наситени или богати смолници, карбонатни смолници, гипсови смолници, глееви смолници.

Ордер С. Метаморфни почви с изменение свойствата от изветряне и глинообразуване на място

Тип: *Кафяви планинско-горски почви* (Cambisols, CM) с три подтипа: ненаситени или кисели, наситени и вторично затревени кафяви планинско-ливадни почви;

Тип: *Тъмноцветни планинско-горски почви* (Humic Cambisols, CMu);

Тип: *Канелени почви* (Chromic, CMx);

Тип: *Планинско-ливадни почви* (Umbrosols, UB) с три поддтипа – торфенисти, чимови и черноземовидни планинско-ливадни почви.

Ордер D. Почви с акумулация на соли

Тип: *Солончаки* (Solonchaks, SC) с четири подтипа – обикновени, глееви, карбонатни и содови солончаки;

Тип: *Солници* (Solonetz, SN) с два подтипа – обикновени и ливадни солонци.

Ордер E. Почви със забележима акумулация на наситена с бази органична материя

Тип: *Черноземи* (Chernozems, CH) с четири подтипа – обикновени, лесивирани, карбонатни, глееви черноземи;

Тип: *Файоземи* (Phaeozems, PH) с три подтипа – обикновени, лесивирани и глееви файоземи.

Ордер F. Почви с акумулация на глина или сесквиосиди и органична материя в подповърхностния хоризонт

Тип: *Лесивирани почви* (Luvisols, LV), включващ седем подтипа – обикновени лесивирани, канеловидни хромови, карбонатни/калциеви, светли лесивирани, глееви и червеноцветни лесивирани почви;

Тип: *Планосоли* (Planosols, PL) с два подтипа – кисели/ненаситени и неутрални/наситени планосоли.

Ордер G. Почви с интензивно изветряне

Тип: *Жълтоземи* (Alisols, AL) с два подтипа – обикновени и стагнови жълтоземи;

Тип: *Червеноземи* (Nitrisols, Acrisols, AC, NT) с два подтипа – розови и стангови червеноземи.

Ордер H. Органични/торфени почви и минерални антропогенни почви

Тип: *Торфени почви* (Histosols, HS) с два подтипа – фибристи и землисти торфени почви;

Тип: *Антропогенни почви* (Anthrosols, AT) с четири подтипа – ненарушени, древно-поливни, богати, риголвани

Почвите, разположени на територията на община Априлци се отнасят към три основни ордера- Ордер A, C и F и ордер H- антропогенни почви.

Според систематичен списък на почвите в България, почвените типове, установени в границите на общината са:

Наносни почви (алувиални, алувиално-ливадни) (Fluvisols) Ордер A

Това са млади почви, които се образуват от съвременните речни наноси. Решаващо значение при формирането им оказват повишеното ниво (от 1 до 3 см дълбочина) на почвените води, както и различното им обрасване с растителност. Наносни почви има покрай всяка река, но най-обширни и представителни площи заемат по поречията на реките Марица, Тунджа, Дунав и Дунавските острови. Характеризират се със следните общи особености: формират се винаги на заливната и първата надзаливна тераса на реките; подложени са на периодично (може да не е ежегодно) заливане и натлачване на нови наноси; при естествени условия върху тях расте водолюбива растителност – дървесна (елша, върба, тополя, бряст, полски ясен) и др. Поради периодичното отлагане на нови материали наносните почви имат само един слабо или по-добре изразен хумусен хоризонт, под който в дълбочина се редуват различни по песъчливост и химичен състав пластове наслявявания на речните наноси.

Планосоли (Planosols) *Ордер F*

В този почвен тип са поставени именуваните досега у нас псевдоподзолисти горски почви, които са разпространени в сезонно повърхностно преовлажнявани терени. Името им идва от латинската дума „planus“ (равен, хоризонтален).

Тези почви са с диагностичен елувиален Е-хоризонт (тип албик) и глинест, много трудно водопроницаем Bt -хоризонт под него, поради което текстурната диференциация на профила е много голяма.

Към този почвен тип се отнасят старите псевдоподзолисти светлосиви горски почви; оподзолени канелени горски; канелено-псевдоподзолисти почви. Името им произлиза от лат. дума planus - равен, хоризонтален. Това са почви с елувиален Е-хоризонт и водонепроницаем глинест Bt-хоризонт под него. Всяка година планосолите изпитват периодично повърхностно преовлажнение от задържане на валежни води в пониженията и съответно силно изсушаване през сухия период. В практиката са известни с името "повърхностно преовлажнени почви". Преовлажнението протича в най-активните (повърхностни) почвени хоризонти и предизвиква интензивни изменения в окислително-редукционните условия, интензифицира микробиологичната дейност и появата на желязно-манганови хидрооксиди в елувиалния хоризонт и сиви и ръждиви петна в слабопропускливия Bt-хоризонт.

Първостепенно значение за формирането на планосолите има повърхностният елувиално-глеев процес (стагник) в условията на влошен дренаж. Ежегодно планосолите изпитват периодично повърхностно преовлажняване от застояване на валежни води и съответно силно изсушаване през сухия период.

Наред с климата и растителността, определено влияние върху образуването на планосолите оказват и почвообразуващите материали (елувий), както и преотложените плиоценски и старокватернерни седименти на киселите скалите (гранити, пясъчници, гранитогнайси). В зависимост от степента на наситеност с бази, българските планосоли се делят на неутрални (наситени) и кисели (ненаситени)

Планосолите са разпространени са под формата на по-големи и компактни или по-малки ареали предимно на заравнени или слабо наклонени терени (наклони от 1 до 3 %). В Северна България тези почви са развити главно в Предбалкана, а в Южна България са застъпени широко в Горнотракийската низина, Източна Стара планина, Странджа, Сакар, Дервентските възвишения и др. Освен климата и растителността, върху образуването на планосолите, влияние оказват и почвообразуващите материали (елувий), както и преотложените плиоценски и старокватернерни седименти на киселите скали (гранити, пясъчници, гранитогнайси).

В България планосолите се разделят на два подтипа в зависимост от наситеността им с бази - наситени (неутрални) и ненаситени (кисели).

При неутралните (наситени) планосоли наситеността с бази е 65 %, а pH е над 5,2 в една част от хоризонт Bt. Киселите (ненаситени) планосоли имат степен на наситеност с бази по-малка от 65 % и pH е под 5,2 по целия профил. Те са по-често срещаните планосоли в България.

Тези почви са бедни на азот и фосфор. Физичните, физикомеханичните и химичните свойства на тези почви характеризират най-ниското за България естествено плодородие, поради което с успех могат да се отглеждат само непретенциозни култури, като овес, ръж, тритикале, ориенталски тютюн и др.

Планинско-ливадни почви (Umbrosols) *Ордер C*

Отличителни черти на планинско-ливадните почви са тънкият им цвят, силната зачименост, рохкавост и високото съдържание на хумус – 10 до 30 %. Почвеният профил е непълен, органогенните хоризонти (Ачим и А) лежат

непосредствено върху скалния рохляк (елувий) или пролувия. Цветът им е тъмен, а мощността най-често е 60-80 см, като са пронизани от кореновата система на тревната растителност. В зависимост от натрупването и свойствата на органичното вещество те се разделят на три подтипа – обикновени (чимести), торфенисти и черноземовидни. Според тези показатели, както и по дълбочина на профила, те се отделят от ранкерите, които са с дълбочина до 40 см.

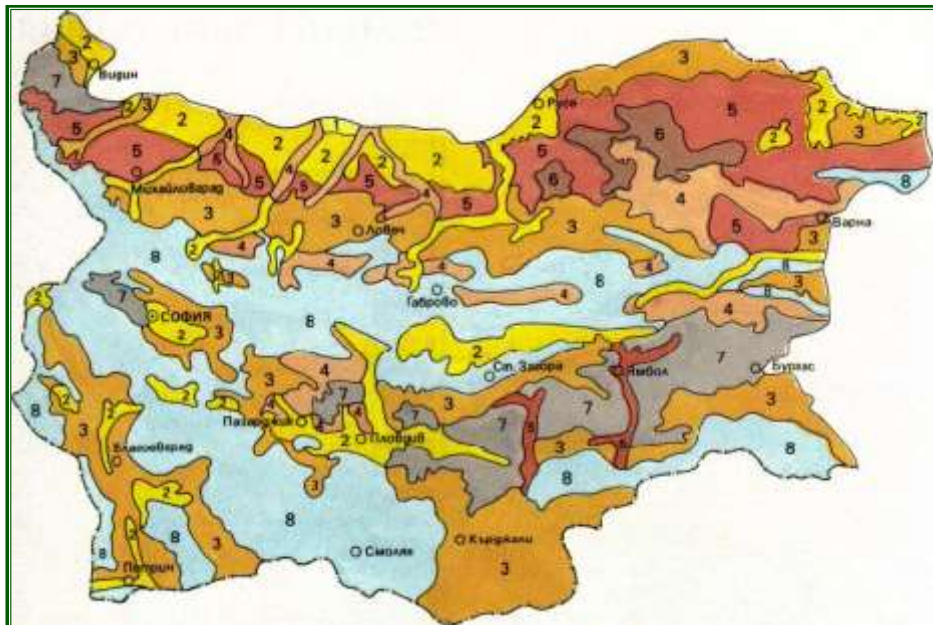
Кафяви планинско-горски почви(Cambisols) Ордер С.

Тези почви са широко разпространени в света. Те са главният почвен тип и в планинските райони на нашата страна. По международната класификация са камбисоли - основен представител на най-голямата и най-многообразна почвена група в света. За нашата страна името им е уточнено като планинско-горски, което отговаря на тяхното географско разпространение. Те са кисели почви със слабо натрупване на глина в преходните хоризонти, с лек механичен състав и наличие на метаморфен Bw -хоризонт. Според наситеността с бази и степента на изразеност на хумусния хоризонт кафявите планинско-горски почви в България се делят на 2 подтипа : светли и тъмни.

Антропогенни почви (Antrosols)

Тези почви са образувани при решаващото влияние на производствената дейност на човека независимо от това дали измененията са положителни или отрицателни. Антропогенизацията, от своя страна, се изразява главно в ликвидирането на естествената растителност и усвояване на земите за земеделие. А в последствие, с интензификацията на селскостопанското производство, са извършени значителни хидротехнически, хидромелиоративни и почвено-мелиоративни дейности и е прилагана висока агротехника.

По механичен състав, почвите на територията на община Априлци са предимно каменисти

. Механичен състав на почвите в България Легенда:

Легенда: (източник: Атлас на почвите в България, 1998) 1.песъчливи почви; 2: леко песъчливи-глинести; 3: средно текстурен коефициент до 2); 4: средно песъчливи-глинести (с т. коеф. над 2); 5: тежко песъчливи-глинести (с т. коеф. до 1.3); 6: тежко песъчливи-глинести (с т. коеф. над 1.3); 7: глинести; 8: каменисти

Разнообразните въздействия на човека върху естествените почви се обединяват в три главни посоки:

1. Изменения във връзка със селскостопанското използване (обработка на земята, торене, напояване и др.);
2. Изменения под влияние на строителството и промишлеността;
3. Изменения под влияние на съвременната селищна среда - във връзка с бита на населението.

Антропогенният фактор може косвено да причини изменения без външно от тежки машини, неправилното поливане и т.н. Днес все по-голямо значение придобиват преките антропогенни влияния, които се изразяват в нарушаване на нормалния строеж на почвения профил при различните видове строителство. В зависимост от естеството на човешката дейност и различията в състава, строежа и свойствата, антропогенните почви на територията на община Априлци, най-общо се разделят на 4 подтипа : агрогенни, урбаногенни, древнополивни и рекултивирани.

С най-добра представителност на територията на общината са кафявите и сивите гарски почви-съответно пригодни, умерено пригодни и ограничено пригодни земи.

Групи	Категории	ПБЧ [bxxd (i)]	Класове [cxxd (i)]
Много добри земи	1	> 90	S1 Най-пригодни земи (ПБЧ ≥70)
	2	80÷ 90	
Добри земи	3	70÷80	
	4	60 ÷ 70	S2 Умерено пригодни земи (70>ПБЧ ≥ 55)
Средни земи	5	50÷ 60	
	6	40÷ 50	S3 Ограничено пригодни земи (55>ПБЧ ≥40)
Лоши земи	7	30÷40	N Слабо пригодни и непригодни земи (ПБЧ < 40)
	8	20÷30	
Непригодни земи	9	10÷20	
	10	0÷10	

Полски бонитетни числа и крайна бонитетна класификация (по Б.Георгиев, 2007 г.)

Почвите на територията на община Априлци не са определени, с риск от почвено засушаване.

Оценка на антропогенното натоварване, източници на замърсяване

Сравнително благоприятните условия, урбанизацията и земеделието, са сериозна и основна предпоставка за антропогенизация на земите на територията на община Априлци.

Според класификацията на увредените земи (Инструкция № РД-00-11/13 юли 1994 г., МЗ) същите, в зависимост от природата на увреждането, се обособяват в три класа на увреждане – нарушени, деградирани и замърсени. От тях най-сериозни и почти невъзвратими са техногенните увреждания на почвите, свързани главно с урбанизираните, промишлените, инфраструктурните и разни други видове строителство, водещо не само до значителни промени на повърхностния почвен слой, но и до пълно разрушаване, унищожаване и почвено запечатване .

Съгласно настоящия устройствен план и предвидените териториални изменения, размерът на земеделските земи (обработваеми, необработваеми, пасища и мери , трайни насаждения) случая намалява от 9702,51 ха на 9662,62

ха, а делът им спрямо територията на общината съответно се намалява от 40,73 % на 40,56 % . Делът на обработваемите земи – ниви се променя от 276,64 ха на 265,33 ха, делът на пасищата и мерите- от 8203,78 ха се променя на 8196,78 ха и представлява 34,41 % от територията на общината.

Източници на замърсяване

Замърсяването на почвата е процес на натрупване на вредни вещества, чието поведение и концентрации причиняват увреждане на почвените функции. Наличието на замърсители, надхвърлящи определени нива може да доведе до негативни последици във всички видове екосистеми и други природни ресурси.

Територията на общината е с ниско техногенно натоварване от наличието на само четири населени места, ниска урбанизираност и наличие на мрежа от комуникационни, транспортни, инфраструктурни обекти и съоръжения, главни и второстепенни пътища, и др.

В кв. „Острец“, ПИ 52218.745 .47 се съхраняват негодни за употреба препарати за растителна защита. ПРЗ се съхраняват сграда-общинска собственост, в добро състояние, като вратите е прозорците са обезопасени, поставени са знаци за опасност, складът е ограден с телена ограда, заключена с катинар.

Деградивни почвени процеси

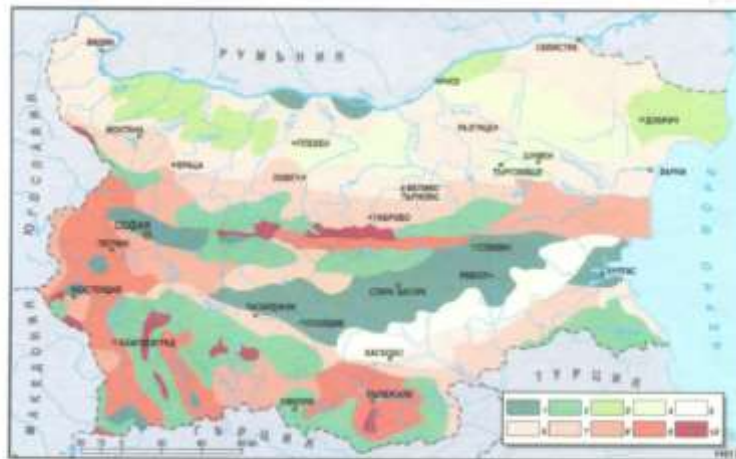
Ерозията е процесът, който в най-силна степен застрашава продуктивните функции на кафявите и сивите горски почви. В разглеждания район доминиращо участие има **водната ерозия**, предизвикана от наклонения релеф (16 % наклони в интервала 3-9°, 16 % в интервала 9-15° и 55 % в интервала >15°) и от дъждовете със силна до много силна ерозионност 1501-2000 MJ mm/ha h, характерни за около 27% от общата площ на общината.

Риска от **ветрова ерозия** е незначителен (от много слаба до слаба ерозивност на ветровете под 2,5 MJ mm/ha). Ерозионният риск във водосбора на р. Осъм възлиза на 5,5 t/ha/y. (далеч от най-високия ерозионен риск на водосборите на Долен Искър - 9,0 t/ha/y, Вит 7,6 t/ha/y; Янтра - 7,3 t/ha/y).

Сезонното повърхностно преовлажняване е деградационният процес, който засяга псевдоподзолистите почви и заедно с лошия им хранителен режим е основната причина за тяхното ниско естествено плодородие. Те осигуряват добри условия за използването на заетите от тях площи единствено като пасища и ливади, въпреки, че заемат най-равнинните и климатично благоприятни територии за отглеждане на овощни и полски земеделски култури. Устойчивият начин за тяхното използване е да се съхранят и поддържат като естествени пасища и ливади, които за биологичното разнообразие са своеобразни оазиси.

Вторичното уплътняването на почвата е процес на деформация и увеличаване на плътността и компактността, което води до намаляване на аерационната й порьозност и водопропускливост, увреждане на почвената структура и промяна на строежа на почвения профил. Екологичното въздействие на уплътняването се изразява в влошаване на продуктивните функции на почвата, до повишаване на интензитета на водноерозионните процеси, до увеличаване на повърхностния отток и риска от наводнения. Това е най-критичният процес за почвите в рамките на урбанизираните територии и най-силно застрашаващ екосистемните им функции, като ефект от реализиране на строителни дейности.

Територията на община Априлци е определена като район със средна и/или силна ерозия.

Фиг. 4.4. Райони на ерозия и дефлация на почвите (по Мисаилов, 1982; Кунцалдров и Нанков, 1997)
 1 – не се проявяват ерозия и дефлация; 2 – незначителна ерозия, но незначителна дефлация; 3 – много слаба и слаба ерозия с широко разпространение на дефлация; 4 – преобладаваща слаба ерозия; 5 – слаба и много средна ерозия с широко разпространение на дефлация; 6 – умерена, подпомагане на ерозия; 7 – умерена, подпомагане на ерозия; 8 – развита ерозия и обширни обособени участъци, подпомагане на ерозия и много средна ерозия; 9 – безпомагане на ерозия; 10 – безпомагане на ерозия и дефлация.

Община Априлци попада в списъка на общините, чиито земи са застрашени водна от ерозия (Приложение 4 към чл.14, ал.1 от Наредба № 11/2009г. за условията и реда за прилагане на мярка 214 "агроекологични плащания") и собствениците, чиито парцели са одобрени, получават финансова помощ за подпомагане на агроекологични дейности, с цел контрол на почвената ерозия.

Процесът на засоляване се реализира, когато силно минерализирани високи подводни води, периодично при засушаване по капилярен път се покачват по повърхността, откъдето водите се изпаряват, а солите се отлагат в горните почвени слоеве. Засоляването на почвите и особено вторичното засоляване се разглежда, макар и по-рядко, като съставна част на химичното замърсяване. Засолените почви в България заемат площ от над 30 хил ха или над 0.6% от обработваемата земя и над 2.5% от поливните площи. Потенциално засолените са значително повече. Независимо от малкия относителен дял те представляват проблем за селското ни стопанство. Засоляват се площите със затруднен дренаж и неправилно напояване. Най-често това са ливадни, ливадно-блатни, алувиално-ливадни, ливадно-канелени, ливадни черноземи, ливадни смолници, канелено-горски, смолници и др. почви при хидроморфни и полухидроморфни условия.

Процеси на вторично засоляване (т.е. процесът на концентриране на соли в повърхностните незасолени слоеве на почвата, възникнал на фона на друг почвообразователен процес в резултат на нарушаване на водния баланс) може да възникнат и при премахване на биологичния дренаж- при изсичане на горски масиви, при усвояване на нови площи и др. Признаци на засоляване обикновено не се наблюдават през първите години след нарушаване на съществувалото равновесие поради буферността на почвата, но при наличност на споменатите условия независимо от забавянето този процес ще се прояви.

почвата е под максимално допустимите концентрации (МДК), определени с Наредба № 3 от 1 август за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата.

На територията на Община Априлци не се провежда почвен мониторинг-второ ниво „Засоляване” и „Вкисляване”.

Съгласно информация на ИАОС на територията на община Априлци, няма засолен почви.

Източник : ИАОС

Вкисляването, дължащо се на антропогенни фактори, се установява при интензивно минерално торене с големи количества азотни торове, внасяни под формата на амониев сулфат, амониев хлорид, амониев нитрат и др. Такова вкисляване протича сравнително бързо на почви с малка буферна способност, с лек механичен състав и ниско съдържание на хумус. В България през последните години поради интензивно торене, главно с амониево селитра някои слабо буферни почви (псевдоподзолисти, силно лесивирани канелено горски, делувиялни, делувиялно-ливадни и др.) са вкислени до степен вредна за растенията.

Киселата реакция на почвата (ниска стойност на pH) е предпоставка за увеличаване подвижността и концентрацията на токсичните Al, Mn, Fe, Cu, Zn. Лесно подвижните Ca и Mg в киселите почви имат защитно действие спрямо вредното влияние на Al, Mn, Fe, Cu, Zn. Това се отчита с показателя степен на наситеност на почвата с бази ($V_3\%$), който се използва при оценка за наличност или отсъствие на вредна киселинност в почвата.

На територията на община Априлци се извършва широкомащабен почвен мониторинг I-во ниво -пункт № 190 – Априлци.

Следят се следните показатели: активна реакция на почвата (pH), биогенни елемент - общ азот по Келдал, общ фосфор, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, обемна плътност и 9 броя тежки метали и металоиди –мед, цинк, олово, кадмий, никел, кобалт, хром, арсен и живак. Съдържанието на тежки метали и металоиди в почвата е под максимално допустимите концентрации (МДК), определени с Наредба № 3 от 1 август за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата.

На територията на РИОСВ Плевен не са констатирани проблеми, относно вкисляване, превишения на съдържанията на тежки метали и металоиди, нарушени, деградирали или замърсени терени. Няма данни за замърсявания на почвите или наличие на значителни проблеми, които да застрашават екологично – чистото състояние на почвите. За основни източници на замърсяване на почвите се считат :

- Газовете от изгаряне на въглища и течни горива, които попадат под формата на киселинни дъждове;
- Локални ограничени замърсявания в обсега на нерегламентираните сметища;
- От транспорта – замърсявания, свързани с дизеловите и бензинови двигатели;

- Комунално-битова дейност – изхвърляне на отпадъци, които при неправилно съхранение могат да ги замърсят.

На територията на общината няма данни за нарушени почви в количества, които да заслужават внимание.

Водната и ветрова ерозия са естествените природни явления които влияят пряко върху състоянието на почвения слой. Факта, че в общината няма наличие на големи обезлесени терени, което създава и предпоставката действието на ерозионните фактори да не е силно изразено. Въпреки гъстата хидрографска мрежа, значителните валежи и силно пресечения терен на територията на община Априлци не се наблюдават активни ерозионни процеси. На местта в по-ниските части на припечни изложения при малка плътност се е развила площна ерозия.

Липсата на полезни изкопаеми и открити кариери за добив е другата причина в общината да няма нарушени терени в големи размери.

Основните източници на замърсяване на почвите са локалните замърсявания и земеделската дейност на населението. Общинското ръководство полага усилия за отстраняване на локалните замърсявания, рекултивация на терените и контрол срещу повторното им замърсяване.

ИЗВОДИ:

- **Общото състояние на почвите в общината е добро. Основната задача е да се съхрани почвеното плодородие и да се запазят земите от замърсяване с пестициди, торове и петролни продукти.**
- **Във високите части на планината по поречията на реките основният проблем на почвите е свързан с ерозията.**
- **Връщането на обработваемата земя на собствениците, високите цени на препаратите и все по-честото използване на органични торове води до постепенно нормализиране на почвения състав.**

6. РАЗДЕЛ “ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ”

6. РАЗДЕЛ “ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ” 6.1 БИОРАЗНООБРАЗИЕ

България принадлежи към Холарктическото флористично пространство. Сложната геологична история на страната, планините със силно разчленена топография, речните долини и котловинни полета, влиянието на морските басейни от изток и юг обуславят разнообразен климат и създават условия за разнообразна растителност и богата флора (Анчев 2011).

6.1.1. ФЛОРА

Районирането на растителността в България, основано на фитогеографска и геоботанична информация, разделя страната на 3 области. Европейската неморална (широколистна горска) област включва провинциите Евксинска, Илирийска (Балканска) и Македоно-Тракийска. Евроазиатската степна и лесостепна област е представена от Долнодунавската провинция, а Средиземноморската склерофилна горска област - от Източносредиземноморската провинция. Съгласно биогеографското райониране на Европа по ETC/BNP (European Topic Center on Biodiversity and Nature Protection), прието от Европейската комисия и влязло в Директивата за местообитанията (92/43/ЕЕС), България се отнася към 3 биогеографски района: Алпийски, Континентален и Черноморски.

Според геоботаническо райониране (Ив. Бондев), територията на община Априлци попада в Европейска широколистна горска област, Илирийска провинция, с два окръга. Областта се характеризира с растителност на умерената зона, с основна коренна растителност, представена от широколистни, лятнозелени, листопадни през зимата гори, предимно от европейски и европейско-азиатски произход, с преобладаване в тях на над 180 вида и подвида дървета и храсти.

Коренната растителност на района е съставена от мезофитни горски екосистеми от бук – обикновен и мизийски, и ксеромезофитни горски екосистеми със съдоминиране на обикновен горун и обикновен габър, а само по териферията на

района на малка надморска височина се срещат и ксеротермни горски екосистеми с преобладаване на благуи и цер. Към производната растителност се отнасят полуестествени ливади и пасища, които заемат освободените в миналото територии с горска растителност.

Други тип хигрофитни съобщества с характерен облик, но изключително ограничени като разпространение на територията на община Априлци са торфищните комплекси, попадащи в клас *Scheuchzeria-Caricetea nigrae*. Те се наблюдават в участъци с високи подпочвени води и слабо дрениране.

Характерно е формирането на приземен хоризонт от мъхове, над 50% от покритието на които се пада на представителите на род *Sphagnum*. Като типични за местообитанието растителни видове могат да се посочат *Bruckenthalia spiculifolia*, *Carex acuta*, *Carex rostrata*, *Molinia caerulea*, *Deschampsia caespitosa*, *Eriophorum vaginatum*, *Eriophorum latifolium*, *Epilobium palustre*, *Geum coccineum*, *Potentilla erecta*, *Sphagnum subsecundum*, *Sphagnum* spp. Доминиращите видове са *Eriophorum latifolium* и *Molinia caerulea*. В състава на тези съобщества също вземат участие консервационнозначимите видове *Drosera rotundifolia* и *Hamatocaulis vernicosus*.

Планинските пасища и ливади, заемащи голяма част от отворените тревни съобщества в община Априлци се отнасят към съюз *Cynosurion cristati* (клас *Molinio-Arrhenatheretea*). Планинските пасища са вторични растителни съобщества, възникнали на мястото на унищожени мезофилни гори или на мястото на мезофилни ливади при променен режим на ползване. Доминиращи видове са *Nardus stricta*, *Agrostis capillaris* и *Festuca rubra* agg., *Cynosurus cristatus*. Други често срещани видове са *Deschampsia flexuosa*, *Armeria rumelica*, *Galium verum*, *Hypericum maculatum*, *H. perforatum*, *Knautia arvensis*, *Plantago lanceolata*, *Poa media*, *Ranunculus montanus*, *Rhinanthus rumelicus*, *Rumex acetosella*, *Silene roemerii*, *Stellaria graminea*, *Veronica chamaedrys* и др.

На по-сухи участъци се увеличава обилието на видове като *Chamaespartium sagittale*, *Filipendula vulgaris*, *Galium verum*, *Hieracium hoppeanum*, *Potentilla argentea* и др. Изследваните ценози се отличават с много високо участие на *Nardus stricta*, който в повечето места е доминант или съдоминант. Този вид свидетелства за висока степен на рудерализация на планинските пасища, вероятно поради интензивно натоварване в миналото, както и ерозия на почвата след изсичане на коренните букови гори в тези места и последваща ксерофитизация. Въпреки доминиращата роля на *Nardus stricta* и някои други общи видове, описваните среднопланински тревни съобщества, заемащи мястото на изсечени в миналото букови гори, не бива да бъдат отнасяни към флористично и екологично близките субалпийски и алпийски тревни съобщества от съюза *Potentillo ternatae-Nardion*, които от своя страна са свързани с по-високо разположения иглолистен и субалпийския пояс. Планинските ливади също са вторични растителни съобщества, възникнали на мястото на унищожени мезофилни дъбови, букови и иглолистни гори.

Голяма част от флористичния състав на планинските и низинните сенокосни ливади съвпада, поради което съгласно литературата разграничаването се осъществява по надморска височина и чрез видове с различен вертикален диапазон на разпространение. Оптимумът на разпространение на този тип съобщества е между 1000 и 1600 m н.в. Основният доминиращ вид е *Agrostis capillaris*, често придружен от *Festuca nigrescens* също с високо обилие. Други видове с високо обилие и константност са *Anthoxanthum odoratum*, *Briza media*, *Cynosurus cristatus*, *Festuca pratensis*, *Holcus mollis*, *Lotus corniculatus*, *Trifolium alpestre*, *T. pratense*, *T. repens*. По-често срещани са и *Bistorta major*, *Campanula patula* subsp. *epigea*, *Galium verum*, *Hypericum maculatum*, *H. perforatum*, *Knautia arvensis*, *Leontodon autumnalis*, *L. hispidus*, *Plantago lanceolata*, *P. media*, *Poa angustifolia*, *Ranunculus montanus*, *Rhinanthus rumelicus*, *Rumex acetosa*, *R. acetosella*, *R. crispus*, *Stellaria nemorum*, *Veronica chamaedrys*, *Viola tricolor* и др. На по-сухи участъци се развиват мезо-

ксерофитни варианти с участие на *Achillea collina*, *Filipendula vulgaris*, *Galium verum*, *Hieracium hoppeanum*, *Poa bulbosa*, *Potentilla argentea*, *Scleranthus perennis* и др. При надморска височина до около 1200 м характерно участие в съобществата имат *Alopecurus pratensis*, *Poa palustris*, *Poa sylvicola*, *Arrhenatherum elatius* и др., които им придават облик на низинни сенокосни ливади от съюз *Arrhenatherion elatioris*.

Ксеротермните тревни съобщества заемат територии, които в миналото са били залесени с дъбови и букови гори. Това са ливадни степи от садина (*Chrysopogon gryllus*) или валезийска власатка (*Festuca valesiaca*), на по-ерозирани места с високо участие на *Dichanthium ischaemum*, както и преходни ценози с планинските сенокосни ливади с *Agrostis capillaris*. На територията на общината тези ценози има ксеро-мезофилен характер поради често близкото им разположение до богато разклонената речна мрежа. Те се наблюдават на много места в средната и долната част на склоновете покрай реките. Освен доминиращите видове, сред житните често срещани и с високо обилие са още *Alopecurus pratensis*, *Anthoxanthum odoratum*, *Arrhenatherum elatius*, *Brachypodium pinnatum*, *Briza media*, *Cynosurus cristatus*, *Festuca pratensis*, *Phleum pratense* и др. Този тип растителност се отнася към клас *Festuco-Brometea*, съюз *Chrysopogono-Danthonion*.

Крайречните високотревни съобщества, се отнасят към клас *Mulgedio-Aconitetea*. Характерни за тях видове са *Angelica pancici*, *Geum coccineum*, *Milium effusum*, *Deschampsia caespitosa*, *Alchemilla glabra*, *Mentha longifolia*, *Epilobium hirsutum*, *Filipendula ulmaria*, *Ranunculus reptans*, *Myosotis sylvatica*, *Rumex alpinus*, *Heracleum verticillatum* и др.

Естествената горска растителност е съставена основно от букови, габърови и горунови гори, както и фрагменти на хидрофитни крайречни фитоценози с участието на черна елша и върби.

Крайречните гори от черна елша се отнасящи се към клас *Populetea albae* и съюз *Alnion incanae*. Видовият състав включва *Alnus glutinosa*, *Salix alba*, *Salix fragilis*, *S. triandra*, *Dryopteris filix-mas*, *Equisetum hiemale*, *Impatiens noli-tangere*, *Petasites albus*, *Pulmonaria officinalis*, *Senecio nemorensis*, *Salix elaeagnos*, *Stachys sylvatica*, *Telekia speciosa*, *Urtica dioica* и др. Тези съобщества са представени от фрагменти с ограничени размери (най-често една-две линии от дървета покрай водните течения) и разпространение, което може да се отдаде на активно антропогенно въздействие в миналото.

Всички фитоценози с доминиране на обикновен бук (*Fagus sylvatica*) и обикновен габър (*Carpinus betulus*) се отнасят към клас *Quercus-Fagetea*. Мезофитните гори с преобладаване на обикновен габър се включват в съюз *Carpinion betuli*.

Буковите гори на територията на община Априлци могат да бъдат отнесени към три основни групи. Към първата се отнасят ацидофилни широколистни и смесени широколистно-иглолистни гори, разположени на стръмни склонове с различни изложения, върху плитки и бедни почви. В рамките на общината този тип гори са монодоминантни. Наблюдават характерни комбинации от видове, след които най-често срещани са *Deschampsia flexuosa*, *Luzula luzuloides*, *Luzula sylvatica*, *Calamagrostis arundinacea*, *Hieracium murorum*, *Poa nemoralis*, *Mycelis muralis*, *Pteridium aquilinum*, *Milium effusum*, *Oxalis acetosella*, *Rubus hirtus* и др. Основната част от буковите гори се отнасят към групата на неутрофилните фитоценози, развиващи се на сравнително по-богати почви. В състава им отново освен обикновения бук (*Fagus sylvatica*) могат да участват още зимен дъб (*Quercus petraea*), обикновен габър (*Carpinus betulus*), бреза (*Betula pendula*), трепетлика (*Populus tremula*), череша (*Prunus cerasus*), брекиня (*Sorbus torminalis*). Сред храстите се срещат сравнително често малина (*Rubus hirtus*) и ива (*Salix caprea*).

Тревният етаж се характеризира с богат видов състав, в който се откриват *Anemone ranunculoides*, *Anemone nemorosa*, *Hepatica nobilis*, *Cardamine bulbifera*,

Galium odoratum, Lamiastrum galeobdolon, Sanicula europea, Melica uniflora, Festuca drymeja, Prenanthes purpurea и др.

На територията на Община Априлци има изключително разнообразие на флората тя е част от Национален Парк Централен Балкан. Паркът има определяща роля за опазване на биоразнообразието чрез съхраняването на застрашени от изчезване, редки и защитени от закона видове. Досега в Парка са установени около 2340 вида и подвида растения. В тях се включват 1900 вида и подвида висши растения, 15 вида папрати, по един вид плаунообразни и бронецови и 3 вида хвощови. Представени са 166 вида лечебни растения, от които 12 са защитени от закона и 229 вида мъхове.

Гъбите представляват специфична междинна биотична група – между растения и животни. На територията на общината са установени около 256 вида гъби (над 12% от установените видове гъби в България).

От особен стопански интерес са ядливите видове гъби като бронзовата, дъбовата, обикновенната манатарка, пачия крак. Тяхното събиране е разрешено както за лични, така и за търговски нужди след издаване на разрешителен документ.

6.1.2. Гори

Горите играят роля за формирането на местния климат, предпазват почвите от ерозия, регулират водния режим на реките, намаляват силата на вятъра, имат голяма естетическа стойност и важно значение за рекреацията на хората.

Горите са сред сухоземните екосистеми с най-богато биологично разнообразие. В здравите, биологично разнообразни гори тази съвкупност от видове позволява на организмите и техните популации да се адаптират към променящите се климатични условия и да запазят цялостната стабилност на екосистемата.

Характеристика на горско – растителни райони и растителни формации на територията на Община Априлци

За формирането на типовете месторастения и за тяхното разпространение е определящо конкретно комплексното въздействие на климатичните елементи, подтиповото разнообразие на генетичния почвен тип и особеността на теренните форми.

Според използваната в настоящата програма “Класификационна схема на типовете горски месторастения в Република България”, територията на Община Априлци се отнася към Мизийската горскорастителна област със следните пояси и подпояси :

Долен равнинно – хълмист и хълмисто – предпланински пояс на дъбовите гори.

Подпояс на хълмисто – предпланинските смесени широколистни гори.

Естествената растителност в този подпояс е представена предимно от чисти и смесени насаждения от бук, габър, цер, блаун, акация и трепетлика с производителност от I до V бонитет в зависимост от месторастенията, които обитават. Основният дървесен вид, който дава облика на този подпояс е букът. В този подпояс са съсредоточени почти всички издънкови насаждения около 90% от общата им площ. Вторият по разпространение дървесен вид с естествен произход в този подпояс е габърът с производителност от I – V бонитет.

На територията на Община Априлци на този подпояс са създадени 932,0 ха.култури. Основните видове, от които са създадени тези култури са от бял бор и черен бор, малки площи от дуглазка, лиственица, веймутов бор, акация,

бреза и червен дъб. В някои от културите с 2-5 десети участват широколистни дървесни видове като бук, габър, цер, благуи и други. В болшинството си тези култури са създадени върху среднобогати до богати местарастения, което прави производителността им добра.

Среднопланински пояс на горите от бук и иглолистни

Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела

Естествената растителност в този подпояс е представена главно от чистите и с преобладание на бук семенни насаждения. Вторият по распространение дървесен вид с естествен произход е габърът, който образува чисти и смесени насаждения с висока производителност от I и II бонитет. На много места в буковите насаждения единично или с една десета участие има явор, шестил, брекия, череша и други. Зимния дъб се среща съвсем рядко.

В този подпояс са създадени 1456,3 ха култури. Основните видове, с които е било залесявано с бял бор и смърч. Ограничени площи култури има от черен бор, лиственица, дуглазка, веймутов бор, акация, бук, бреза.

Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч

Растителността е почти аналогична на тези като в преходния пояс, като допълнение може да се прибави, че на територията на НП "Централен Балкан" се появява естествена ела, която участва с 2-5 десети в смесени букови насаждения.

Културите, които са създадени, 523,6 ха, са изцяло от бял бор и смърч.

По Лесоустройствен проект на Община Априлци от 2007г. разпределението на Залесената площ по стопански класове и групи гори по функция е следната:

Стопански класове	ДФ	защитни	рекреационни	защитени	Други Спф	всичко	%
х е к т а р и							
Буков В	150,8	64,9	1,6	-	-	217.3	26,7
Буков Ср	165,4	24,1	1,4	-	-	190,9	23,5
Буков Н	38,5	9,5	3,1	-	-	51.1	6,3
Смесен СрН П	2.6	0.5	-	-	-	3.1	0.4
Иглол. Шир. СрН	55.7	-	-	-	-	55.7	6.8
Бялоборови култури	185.6	61.0	6.9	-	-	253.5	31.2
Черборови култури	32.7	9.2	-	-	-	41.9	5.1
всичко	631.3	169.2	13.0	-	-	813.5	100.0

По Лесоустройствен проект на ДЛС "Русалка" от 2007г. разпределението на Залесената площ по стопански класове и групи гори по функция е следната:

Стопански класове	ДФ	защитни	рекреационни	защитени	Други Спф	всичко	%
х е к т а р и							
Буков В	900,3	48,3	36,9	-	52,0	1037.5	19,2
ков Ср	1785,6	255,3	41,3	-	23.5	2105,7	39,0
Буков Н	540,9	192,9	78,7	-	-	812.5	15,0
Смесен СрН П	37.2	60.3	19.7	-	-	117.2	2.2
Иглол. Шир. СрН	187.9	61.1	26.8	-	-	275.8	5.1
Бялоборови култури	499.4	105.0	70.5	-	-	674.9	12.5
Черборови култури	184.9	152.0	39.1	0.4	-	376.4	7.0
всичко	4136.2	847.9	313.0	0.4	75.5	5400.0	100.0

По отчет 1 GS на ДЛС "Русалка" за Горски фонд по групи гори и лесистост към 2012г.са както следва:

Общо гори: 10 277 ха.

ССФ: 1401 ха.

1.Общински гори – 831,0 ха.

- Залесена – 813,5 ха.
- Незалесена дървопроизводителна – 5,9 ха.
- Недървопроизводителна – 11,6 ха.

2.Часни гори – 2 440 ха.

- Собственост на физически лица – 2 388 ха.
- Собственост на юридически лица – 520 ха.

3. Държавени горски територии – 5 604 ха.

4. НП "Централен Балкан"

Всичко гори със специално предназначение 2791 ха, от които 47 ха иглолистни и 2744 ха широколистни.

5. Гори в "НАТУРА 2000" – 3568,4 ха.

Функции на горите свързани с околната среда

1. Горите предпазват почвите

Горските райони допринасят за съхраняване на пейзажа и за плодородието на почвите. Горите предотвратяват ерозията на почвите и опустиняването, особено в планините, най-вече като намаляват оттока и понижават скоростта на ветровете. Те също така обогатяват и увеличават дълбочината на почвите, върху които растат, благодарение на своите дебели и тънки корени, които водят до по-бързо рушене на скалите и чието разлагане е важен източник на почвена органична материя, и така допринасят за плодородието и производителността на почвата и за поглъщането на въглерода.

2. Горите регулират запасите от прясна вода

Горите играят важна роля за съхранението, пречистването и освобождаването на вода към повърхностните водни обекти и подпочвените водоносни слоеве.Тяхната пречистваща роля, заедно с тази на горските почви, се състои в разлагане и поглъщане на по-голямата част от пренасяните с дъжда

замърсители във въздуха. Горските почви служат за буфер на големи количества вода и така намаляват риска от наводнения.

3. Горите съхраняват биологичното разнообразие

Горите са ключов елемент от европейската природа и са дом на най-големия брой гръбначни животни на континента. Няколко преобладаващи дървесни видове, като обикновеният бук, на практика се срещат изключително само в Европа и придават отличителен характер на европейските гори. Хиляди видове насекоми и безгръбначни животни, както и много растения, живеят в горски местообитания, в които преобладават тези дървета.

4. Ролята на горите за регулиране на климата

Горите са важно звено от глобалния цикъл на въглерода поради способността им да извличат CO₂ от атмосферата и да го задържат в своята биомаса и почва, изпълнявайки ролята на погълтител. Техният прираст неутрализира нарастващата концентрация на парникови газове в атмосферата. От друга страна, деградацията на гората и/или преустройство в земя за други цели може да причини значителни емисии на парникови газове заради възможността от възникване на пожари, загиване на биомасата и/или минерализация на почвената органична материя, което превръща горите в източник на CO₂.

В дългосрочен план се очаква чрез стратегия за устойчиво управление на горите, насочена към поддържане или увеличаване на запасите от въглерод в горите и същевременно към осигуряване на устойчивото им ползване, да се постигнат най-трайните положителни резултати по отношение на смекчаването на последиците от изменението на климата.

5. Горите като регулатор на местния и регионалния климат

Горите играят важна роля за циркулацията на въздуха и кръговрата на водата на сушата и може да окажат влияние върху смекчаването на последиците от изменението на регионалния климат, опустиняването и проблемите с осигуряването на вода.

Тъй като климатът се е променял бавно, а за естествената околна среда не са съществували много ограничения, еволюцията и адаптацията на видовете и съобществата е била по-лесна. Високият темп на причиненото от човека изменение на климата понастоящем възпрепятства естествената способност за адаптация на екосистемите. Температурите се повишават безпрецедентно бързо. Разпокъсването на ландшафта, опростяване на състава и структурата на гората и отрицателните събития като изсъхването на горите, появата на нови вредители и бурите правят още по-трудна автономната адаптация на горите.

На ниво ЕС, в стратегията за горското стопанство на Европейския съюз са определени общите принципи на европейското горско стопанство — устойчивото управление на горите и многофункционалността — и са изброени международните процеси и дейности, които да бъдат следвани от ЕС в тази област. Планът за действие на ЕС за горите почива върху стратегията за

горско стопанство и играе ролята на инструмент за координиране на дейностите и политиките в областта на горите на ниво ЕС. Той цели, наред с другото, да съхрани и увеличава целесъобразно биологичното разнообразие, поглъщането на въглерода, целостта, доброто състояние и устойчивостта на горските екосистеми в различни видове географски мащаб, тъй като добре функциониращите горски екосистеми са от ключово значение за запазването на производствения капацитет. В него се предвижда да се работи за изграждане на Европейска система за мониторинг на горите и за по-добро опазване на горите в ЕС.

На паневропейско равнище, на Министерската конференция за защита на горите в Европа (МКЗГЕ) през 1993 г. бе дадено следното определение за **устойчиво управление на горите**: „стопанисването и използването на горските земи по начин и в степен, които позволяват да се съхрани биологичното им разнообразие, производителността, капацитетът им да се възобновяват, жизнеността и потенциалът им да изпълняват, понастоящем и в бъдеще, подходящи екологични, икономически и социални функции на местно, национално и глобално равнище, без да се причинява вреда на други екосистеми“. На следващи конференции са отправяни препоръки за устойчиво управление и опазване на горите и са предлагани критерии и показатели, които да бъдат използвани в националните доклади. Всички държави-членки на ЕС и Комисията са подписали резолюциите на МКЗГЕ и са утвърдили устойчивото управление на горите и многофункционалността като основен подход към горското стопанство.

Горите изпълняват многобройни и взаимосвързани социални, икономически и екологични функции, понякога едновременно и на едно и също място. Съхраняването на тази многофункционалност изисква балансиран управленски подход, основан на задоволителна информация за горите.

Произлизащите от горите суровини, стоки и услуги могат също така да бъдат сред най-важните фактори за икономическото възстановяване и екологосъобразния растеж в селските райони.

Горите осигуряват работни места, приходи и суровини за промишлеността и за произвеждане на енергия от възобновяеми източници, затова опазването и устойчивото ползване на горите е особено важно.

Горите, управлявани с цел отдых и развлечение (в това число дейности като ловуване, почивка, любуване на пейзажа, бране на горски плодове и гъби) повишават стойността на намиращите се в съседство имоти, насърчават туризма, допринасят за здравето и благосъстоянието и са част от европейското културно наследство.

В дългосрочен план се очаква чрез стратегия за устойчиво управление на горите, насочена към поддържане или увеличаване на запасите от въглерод в горите и същевременно към осигуряване на устойчив годишен добив на дървесина, целулозни влакна и енергия, да се постигнат най-трайните положителни резултати по отношение на смекчаването на последиците от изменението на климата.

Предвижда се изменението на климата да породи, особено в Южна Европа, повече засушавания, по-високи температури и по-чести периоди със силни ветрове. Така вероятността за възникване на пожари и тяхната големина се увеличат. Това означава, че бъдещите метеорологични условия

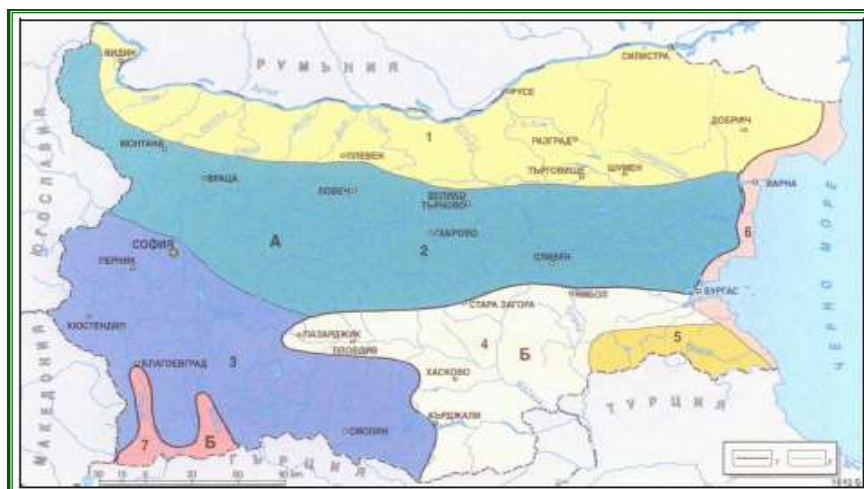
в Средиземноморския регион на ЕС най-вероятно ще доведат до нарастване на опасността от пожар и оттам — до увеличаване на опожарените площи.

Мерките за предотвратяване на пожари като специалното стопанисване на лесно запалимите материали, създаването и поддръжката на противопожарни просеки, противопожарни ивици, водоснабдителни пунктове, правилния подбор на дървесни видове, стационарните съоръжения за наблюдаване на горските пожари и съобщителната техника, с помощта на които да бъде избягвано катастрофалното разпространение на пожарите, бяха заложени за изпълнение в Общинския план за развитие на Община Априлци за периода 2014-2020г.

Разнообразният климат и релеф на Централнобалканския район от Иларииската (Балканската) провинция на Европейската широколистна област в която попада територията на Община Априлци, осигуряват значително многообразие от местообитания. Това превръща общината в **съкровищница на животинския свят**.

6.2. ФАУНА

В зоогеографско отношение сухоземната фауна на България се отнася към Палеарктичната зоогеографска област на Холарктичното царство. Поради това че България е разположена основно в Евросибирската зоогеографска подобласт, но граничи и с Медитеранската зоогеографска подобласт, в страната се срещат два основни зоогеографски комплекса: северен (евросибирски), формиран от студеноустойчиви видове животни, и южен (медитерански), включващ множество топлолюбиви видове.

1 – граница между евросибирската (А) и (Б) територия; 2- граница между зоогеографските райони 1. Дунавски район; 2. Старопланински район; 3. Рило-Пирински район; 4. Тракийски район; 5. Странджански район; 6. Черноморски район; 7. Струмско-Местенски район.

Според зоогеографското райониране на страната територията на община Априлци попада в Старопланинския район. Обхваща Предбалкана и Стара планина. Срещат се глиган, благороден елен, сърна, сънливец, горска полевка, глухар и високопланински фаунистични видове - дива коза, алпийска гарга, врана, орел, от влечугите - усойница, от земноводните - пъстрият дъждовник и алпийският тритон.

Бозайници – широкоух прилеп, европейски вълк, видра, дългокрил прилеп, дългоух нощник, остроух нощник, дългопръст нощник, трицветен нощник, голям нощник, средиземноморски подковонос, голям подковонос, малък подковонос, дива коза, лалугер, кафява мечка и др.

Птици – черен кълвач, червеногърба сврачка, градинска овесарка, сив кълвач, сирийски пъстър кълвач, среден пъстър кълвач, белогръб кълвач, кръстат орел (вид изчезнал от защитената зона), черен щъркел, бял щъркел, осояд, орел змияр, кръстопръст ястреб, белоопашат мишелов, малък креслив орел, скален орел, малък орел, ловен сокол, сокол скитник, лещарка, планински кеклик, бухал, врабчова кукумявка, уралска улулица, пернатонога кукумявка, козодой, земеродно рибарче, синявица, горска чучулига, полска бърбрия, ястребогушо коприварче, червеногуша мухоловка, полубеловрата мухоловка, голям горски водобегач, червеношипа ветрушка, обикновен пчелояд, малък ястреб, обикновен мишелов и др.

Земноводни и влечуги – жълтокоремна бумка, шипобедрена костенурка, шпоопашата костенурка, голям гребенест тритон и др.

Ихтиофауна – черна (балканска) мряна, главоч, балканска пъстърва и др.

-Безгръбначни – ручеен рак, обикновн паракалоптенус, одонтоподизма, полиоматус, обикновн сечко, буков сечко, бърмбар рогач, осмодерма, алпийска розалия и др.

Биологичното разнообразие в община Априлци е голямо. Всички видове прилепи, както и някои земноводни, влечуги и едри бозайници, срещащи се на територията на общината, имат природозащитен статус съгласно българското законодателство и международни конвенции.

Територията на Община Априлци попада в Централна Стара планина която е едно от последните в Европа места с образци на запазена дива природа.

• информация съгласно приложение №3 към чл. 37 от Закона за биологичното разнообразие /За видовете, означени със знак (*), се прилагат разпоредбите на чл. 278д от Наказателния кодекс/.

1. ГРЪБНАЧНИ	1. VERTEBRATES
ВОЗАЙНИЦИ	MAMMALIA
РАЗРЕД НАСЕКОМОЯДНИ	INSECTIVORA
Сем. Таралежи	Erinaceidae
Таралеж	Erinaceus concolor
РАЗРЕД ПРИЛЕПИ	CHIROPTERA
Сем. Гладконоси прилепи	Vespertilionidae
Широкоух прилеп	Barbastella barbastellus
Дългокрил прилеп	Miniopterus schreibersi
Дългоух нощник	Myotis bechsteini
РАЗРЕД ХИЩНИЦИ	CARNIVORA
Сем. Мечки	Ursidae
Кафява мечка	Ursus arctos (*)
Сем. Порови	Mustelidae
Видра	Lutra lutra (*)
Златка	Martes martes
РАЗРЕД	CICONIIFORMES
ЩЪРКЕЛОПОДОБНИ	
Сем. Щъркелови	Ciconiidae
Бял щъркел	Ciconia ciconia
РАЗРЕД	FALCONIFORMES
СОКОЛОПОДОБНИ	
Голям ястреб	Accipiter gentilis

Необходимо е да се отбележи, че се срещат и други видове животни попадащи в Приложение №3 от ЗБР.

6.3. Национален парк Централен Балкан

Той е един от трите национални парка на България. Обявен е за защитена територия народен парк със заповед №843/31.10.1991г. на Министъра на околната среда. През 1999г. е прекатегоризиран като национален парк със заповед №РД-396/15.10.1999г. на Миинистъра на околната среда и водите. Днес паркът е третата по големина защитена територия в България със своята площ от 720 кв. км. Разположен е в най-високата част на Централна Стара планина, като включва три части на планинската верига – Златишко-Тетевенска, Троянска планина и Калоферска планина. В границите на Националния парк са разположени 9 резервата – „Боатин“, „Царичина“, „Козия стена“, „Стенето“, „Стара река“, „Джендема“, „Северен Джендем“, „Пеещи скали“ и „Соколна“. Съгласно класификацията на Международния съюз за защита на природата (IUCN), Паркът е защитена територия от втора категория, а резерватите в него – първа категория. Цели на обявяване: Да се запазят завинаги в полза на обществото комплекси от саморегулиращи се екосистеми и присъщото им видово разнообразие, местобитания на редки и застрашени видове и съобщества, характерни и забележителни пейзажи и обекти на неживата природа, които имат световно значение за науката и културата.

Предмет на опазване (видове и местообитания) са: Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteini*), Остроух нощник (*Myotis blythi*), Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), Лалугер (*Citellus citellus*), Европейски вълк (*Canis lupus*), Кафява мечка (*Ursus arctos*), Видра (*Lutra lutra*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Рис (*Felis lynx = Lynx lynx*), Дива коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*), Обикновен бук (*Fagus silvatica*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Осояд (*Pernis apivorus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Лещарка (*Bonasa bonasia*), Планински кеклик (*Alectoris graeca graeca*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Бухал (*Bubo bubo*), Врабчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*), Уралска улулица (*Strix uralensis*), Пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбрица (*Anthus campestris*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Червеногърба сврачка

(*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Пчелояд (*Merops apiaster*), Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Главоч (*Cottus gobio*), Бръмбър рогач (*Lucanus cervus*), Алпийска розалиа (*Rosalia alpina*). Територии с режим на строга защита резервати - 28%

„Централен Балкан“ е основна част от Националната екологична мрежа. Заради своите съхранени местообитания и изключително биологично разнообразие, от 2008 г. „Централен Балкан“ е защитена зона по двете основни Директиви в природозащитното законодателството на Европейския съюз - за опазване на дивите птици и за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, в единната Европейска екологична мрежа на зони под специална защита НАТУРА 2000. Паркът е обявен от BirdLife International за Орнитологично важно място със световно значение.

През 2006 г. „Централен Балкан“ става сертифициран член на Федерацията на Европейските природни и национални паркове (EUROPARC).

През 2017г., в контекста на Севилската стратегия, е създаден Биосферен парк „Централен Балкан“, включващ съществуващите до 2017г. биосферни резервати „Боатин“, „Царичина“, „Стенето“ и „Джендема“. Територията му надхвърля 369 000ха., а в границите му попадат национален парк „Централен Балкан“. Отново през 2017г., най-представителните букови гори в деветте резервата на Националния парк стават част от серийния обект на световното наследство на ЮНЕСКО - „Старите и първични букови гори на Карпатите и други региони в Европа“.

Планът за управление на Национален парк „Централен Балкан 2016-2025 г., приет с Решение на МС №195/24.03.2016 г., в сила от 05.04.2016 г. Планът за управление на Национален парк „Централен Балкан“ е основният официален документ, отнасящ се до особеностите и ценността на биологичното разнообразие на Парка, до конкретните проблеми в него и начините за опазването му.

Територията на Национален парк Централен Балкан съхранява много уникални за страната и за Европа растителни и животински видове и местообитания. Биологичното разнообразие на парка, уникалният ландшафт на региона, разнообразният климат са в основата на съществуващите туристически продукти. Биологичното разнообразие в региона е съхранено в система от защитени територии – резервати, Национален парк, Природен парк, природни забележителности и местности.

От особено значение за запазване на биоразнообразието и националния генетичен фонд има природния резерват “Северен Джендем”, който е част от Национален парк “Централен Балкан”. Резерват “Северен Джендем” е обявен на 30 септември 1983 г. Площта му е 1610 хектара. Той е най-високо разположеният резерват в Национален парк “Централен Балкан”, опазващ изключително дива, непристъпна и красива част от Стара планина – изворната част от водосбора на река Видима. “Северен Джендем” обхваща северните отвесни склонове на връх Ботев. Непристъпни скални пояси, къси и стръмни

вододелни, върхове с обратни наклони, скални мостове, зъбери, пропасти, множество водопади и обширни тревисти заравнености, свидетелстват за уникални геологични процеси. Почти 2/3 от резервата са покрити със стръмни вековни гори. Резерватът опазва субалпийски скални и горски местообитания. Характерни са вековните букови и буково-елови гори. Редки и застрашени от изчезване видове са оцелели само в тази естествена крепост и никъде другаде в България. Запазено е необичайното съобщество на сибирска хвойна, миртолистен рододендрон и синя боровинка, както и единственото в света находище на урумово плюскавиче. Връзката с другия резерват – “Джендема”, го прави част от обширна обетована земя – убежище за дивата коза, мечката, вълка, благородния елен, сърната, скалния орел, сокола скитник и скалолазката.

Животинското богатство на резервата е обусловено от многообразието на местообитания и екологични ниши. Проучванията върху ентомофауната извеждат 376 вида и подвида насекоми, като те се оценяват като само една трета от очакваното разнообразие. С най- висок процент на ендемизъм е разред Coleoptera- 17 % от видовете, като някои от тях са: *Amara messae*, *Bembidion rhodopense*, *Carabus montivagus*, *Xenion ignitum*, *Carabus violaceus*, *Oriena variabilis balcanica* и други. С висока ендемичност сред пеперудите е род *Erebia*- *E. alberganus*, *E. cassioides kinoshitai*, *E. rhodopensis*. Установени са 15 реликтни таксона, концентрирани основно във високите части на планините- *Phytocoris pini*, *Lygus wagneri*, *Nibis brevis*, *Orthops basalis* (разред Heteroptera), *Gnophos glaucinarius peruni* (разред Lepidoptera).

Основен представител на рибите е балканската пъстърва (*Salmo trutta fario*). Сред земноводните и влечугите типични, както за парка като цяло, така и тук са жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), жаба

дървесница (*Hyla arborea*), живороден гущер (*Lacerta vivipara*), усойница (*Vipera berus*), медянка (*Coronella austriaca*) и др.

Орнитофауната на резервата е представена от около 80 вида. Сред тях са обитатели на високата планина като планински кеклик (*Alectoris graeca*), алпийски бързолет (*Apus malba*), жълтоклюна гарга (*Pyrhocorax graculus*), балканска завирушка (*Prunella collaris*), скална овесарка (*Emberiza cia*), птици на буковите гори- полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), белогуш дрозд (*Turdus torquatus*), белогръб кълвач (*Dryocopus leucotos*), привързани към субалпийските съобщества видове- сивогуша завирушка (*Prunella modularis*), горска бърбрица (*Anthus trivialis*), елов певец (*Phylloscopus collybita*).

Северен Джендем е еталон за богатството и състоянието на прилепната фауна у нас. Установени са 18 вида, от които 8 са световно застрашени. Дребните бозайници са представени от 25 вида (разр. Insectivora- 6, разр. Lagomorpha- 1, разр. Rodentia- 16). Интерес представляват популациите на лалугера (*Spermophilus citellus*) и сляпото куче (*Nannospalax leucodon*). От едрите бозайници емблематична е дивата коза (*Rupicapra rupicapra*). Срещат се още вълкът (*Canis lupus*), сърната (*Capreolus capreolus*), дивата свиня (*Sus scrofa*), белката (*Martes foina*), кафявата мечка (*Ursus arctos*) и др.

6.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

Защитени територии

На територията на Община Априлци се намират три защитени територии, обявени по реда на ЗЗТ.

Защитена територия	Наименование	Населено място	Площ, ха
ЗМ по ЗЗТ	Злиевци	кв. Зла река, община Априлци	3,1
Резерват по ЗЗТ	Северен Джендем, част от НП „Централен Балкан“	гр. Априлци	1610
НП по ЗЗТ	Централен Балкан	Гр. Априлци	72021,1

ЗМ ЗЛИЕВЦИ

Категория: Защитена местност, (първоначално обявена за историческо място „Бунаря“, където на 11 май 1976 г. е станал последния бой между новоселските възстанници и башибозуците)

Площ: 3.1 хектара

Местоположение: землище с.Зла река

Област: Ловеч, Община: Априлци, Населено място: с.Зла река

Документи за обявяване:

Заповед No.2194 от 12.12.1968 г., бр. 33/1969 на Държавен вестник

Документи за промяна:

Прекатегоризация със Заповед No.РД-734 от 10.06.2003 г., бр. 60/2003 на Държавен вестник

Режими:

1. Забранява се провеждането на сечи, освен на санитарни и ландшафтни, с оглед за подобряване санитарното и защитно санитарно и украсно значение на гората;

2. Забранява се пашата на домашния добитък през всяко време.
 3. Забранява се откриване на кариери, къртене на камъни, вадене на пясък, изхвърляне на сгурия и други промишлени отпадъци, както и всякакви други действия, чрез които се нарушава или загрозява природната обстановка в тях.
- ЗМ се припокрива частично от ЗЗ по директивата за птиците Априлци

СЕВЕРЕН ДЖЕНДЕМ

Категория: Резерват

Площ: 1610 хектара

Местоположение: 1. Област: Ловеч, Община: Априлци , Населено място: гр.Априлци

Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите (РДГ): РДГ Ловеч

Документи за обявяване:

Заповед No.995 от 30.09.1983 г., бр. 89/1983 на Държавен вестник

Документи за промяна: Заповед No.9 от 09.01.1985 г., бр. 14/1985 на Държавен вестник

Цели на обявяване:

Субалпийски скални местообитания на ендемични редки и застрашени видове и уникални геоморфоложки и хидроложки обекти

Предмет на опазване (видове и местообитания):

Съгл. Заповед за обявяване / План за управление: Обикновен бук (*Fagus silvatica*), ела (*Abies alba*), Алпийска роза (*Rhododendron myrtifolium*), благороден елен (*Cervus elaphus*), сърна (*Capreolus capreolus*), сокол скитник (*Falco peregrinus*), Дива коза (*Rupicapra rupicapra*), Кафява мечка (*Ursus arctos*), вълк (*Canis lupus*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), скалолазка (*Tichodroma muraria*);

Режим на дейности:

В резервата се забраняват всякакви дейности, с изключение на:

1. тяхната охрана;
2. посещения с научна цел;
3. преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел;
4. събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите;

Резерват „Северен Джендем“ попада изцяло и само на територията на Национален парк Централен Балкан.

Резерват “Северен Джендем” е обявен на 30 септември 1983 г. Площта му е 1610 хектара. Той е най-високо разположеният резерват в Национален парк “Централен Балкан”, опазващ изключително дива, непристъпна и красива част от Стара планина – изворната част от водосбора на река Видима. “Северен Джендем” обхваща северните отвесни склонове на връх Ботев. Непристъпни скални пояси, къси и стръмни вододели, върхове с обратни наклони, скални мостове, зъбери, пропасти, множество водопади и обширни тревисти заравнености, свидетелстват за уникални геологични процеси. Почти 2/3 от резервата са покрити със стръмни вековни гори. Резерватът опазва субалпийски скални и горски местообитания. Характерни

са вековните букови и буково-елови гори. Редки и застрашени от изчезване видове са оцелели само в тази естествена крепост и никъде другаде в България. Запазено е необичайното съобщество на сибирска хвойна, миртолистен рододендрон (*Rhododendron myrtifolium*) и синя боровинка, както и единственото в света находище на урумово плюскавиче. Връзката с другия резерват – „Джендема“, го прави част от обширна обетована земя – убежище за дивата коза, мечката, вълка, благородния елен, сърната, скалния орел, сокола скитник и салопазката.

В резервата „Северен Джендем“ се намират и част от находищата на рядко срещаното растение рододендрон. По-голяма част е разпространена извън границите на резервата. Боровинката и сибирската хвойна са масово разпространени на територията на НП „Централен Балкан“.

НП „ЦЕНТРАЛЕН БАЛКАН“

В границите на общината попада част от Национален парк „Централен Балкан“, който е най-значимата защитена територия в района. Паркът е създаден за опазването на уникални, саморегулиращи се планински екосистеми, със специфично видово разнообразие. Той е сред най-ценните и най-големи територии в Европа от категория II по Скалата на международния съюз за опазване на природата и природните ресурси (IUCN).

По-голямата част от територията на парка са покрити с гори. Тук се опазва най-големия в Европа защитен масив от стари букови гори. В парка се срещат 1900 вида висши растения, като 11 от тях са български.

Площ на парка : 72 021,1 хектара

Местоположение:

Територията на Парка попада в пределите на 9 общини и 30 землища на населени места, както следва:

1. Община Тетевен – землища: с. Дивчовото, с. Рибарица
2. Община Троян – землища: с. Чифлик, с. Бели Осъм, с. Балканец, с. Черни Осъм;
3. Община Априлци – землище гр. Априлци;
4. Община Севлиево – землища: с. Кръвеник, с. Стоките;
5. Община Павел баня – землища: с. Манолово, с. Тъжа, с. Асен, с. Скобелево, с. Горно Сахране, с. Габарево, с. Търничене, гр. Павел баня;
6. Община Карлово – землища: гр. Калофер, с. Васил Левски, гр. Карлово, с. Иганово, с. Певците, с. Кърнаре, с. Хр. Даново, с. Розино, гр. Клисура;
7. Община Сопот – землища: гр. Сопот, с. Анево;
8. Община Антон – землище с. Антон;
9. Община Пирдоп – землище с. Пирдоп

Документи за обявяване:

- Заповед No.843 от 31.10.1991 г., бр. 93/1991 на Държавен вестник

Документи за промяна:

-Промяна в площта - намаляване със Заповед No.396 от 15.10.1999 г., бр. 44/2000 на Държавен вестник .

- Прекатегоризация със Заповед No.396 от 15.10.1999 г., бр. 44/2000 на Държавен вестник .

Цели на обявяване:

Да се запазят завинаги в полза на обществото комплекси от

саморегулиращи се екосистеми и присъщото им видово разнообразие, местобитания на редки и застрашени видове и съобщества, характерни и забележителни пейзажи и обекти на неживата природа, които имат световно значение за науката и културата.

Предмет на опазване (видове и местообитания)

1. Съгл. Заповед за обявяване /План за управление: Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteini*), Остроух нощник (*Myotis blythi*), Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), Лалугер (*Citellus citellus*), Европейски вълк (*Canis lupus*), Кафява мечка (*Ursus arctos*), Видра (*Lutra lutra*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Рис (*Felis lynx* = *Lynx lynx*), Дива коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*), Обикновен бук (*Fagus silvatica*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Осояд (*Pernis apivorus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Лещарка (*Bonasa bonasia*), Планински кеклик (*Alectoris graeca graeca*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Бухал (*Bubo bubo*), Вrabчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*), Уралска улулица (*Strix uralensis*), Пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбрица (*Anthus campestris*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Червеногрба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Пчелояд (*Merops apiaster*), Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Главоч (*Cottus gobio*), Бръмбър рогач (*Lucanus cervus*), Алпийска розалия (*Rosalia alpina*);

Сгласно чл. 21 от Закона за защитените територии, в националните паркове се забранява:

1. строителство, освен на туристически заслони и хижи, водохващания за питейни нужди, пречиствателни съоръжения, сгради и съоръжения за нуждите на управлението на парка и обслужването на посетителите, подземни комуникации, ремонт на съществуващите сгради, пътища, спортни и други съоръжения;

2. производствени дейности, с изключение на поддържащи и възстановителни дейности в горите, земите и водните площи;

3. извеждане на голи сечи;

4. използване на изкуствени торове и други химически средства;

5. внасяне на неприсъщи за района растителни и животински видове;

6. паша на кози, както и пашата в горите извън ливадите и пасищата;

7. събиране на билки, диворастящи плодове и други растения и животни на определени места;

8. събиране на вкаменелости и минерали, увреждане на скални образувания;

9. нарушаване на естественото състояние на водни площи, водни течения, техните брегове и прилежащи територии;

10. дивечоразвъдна дейност и ловуването, освен при регулиране на числеността на животинските видове;

11. спортен риболов и риборазвъждане на определени места;

12. замърсяване на водите и терените с битови, промишлени и други отпадъци;

13. бивакуване и палене на огън извън определените места;

14. намеса в биологичното разнообразие;

15. (доп. - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) събиране на редки, ендемитни, реликтни и защитени видове, освен за научни цели;

16. други дейности, определени със заповедта за обявяване на защитената територия и плана за управление.

За [Национален парк "Централен Балкан"](#), е разработен План за управление- 2016-2025г., приет с Решение № 195/24.03.2016 г. на Министерски съвет, (ДВ бр. 26/01.04.2016г

Съществено значение при управлението на Националния парк има неговото зонироване. Определени са 5 функционални зони - зона "Резервати" (20 060 ха), зона за „Ограничено Човешко Въздействие“ (ОЧВ) (25 414 ха), зона "Природосъобразен туризъм" (180 ха), зона "Инфраструктура" (около 32 ха) и „Многофункционална зона“ (28 774 ха).

Зоните се различават помежду си по своето предназначение и цели на управление. За всяка от тези зони има специални режими, норми и препоръки. Те представляват дейностите, които е разрешено да се извършват в Парка, местата и условията за това.

Защитени зони - Европейската екологичната мрежа НАТУРА 2000

На територията на общината се намират и елементи на Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000.

Натура 2000 представлява мрежа от защитени зони в Европа. Нейната цел е да осигури дългосрочно опазване в добро състояние на точно определени ценни растителни и животински видове, както и местата, които обитават.

Тя включва специални защитени райони, определени от страните-членки на Европейския съюз (ЕС), СЪГЛАСНО Директивата за запазване на природните местообитания и Директивата за защита на дивите птици. Обект на защита по двете директиви са около 140 природни местообитания и над 600 вида растения и животни със значение за ЕС. Страните членки следва да установят разпространението на тези местообитания и видове в своите територии и да поставят част от тях под защита, както и да осигурят механизми за тяхното управление с цел запазване и устойчиво ползване.

България е една от най-богатите на биологично разнообразие в Европа държави.

Като принос за Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000, страната ни трябва да защити над 80 типа местообитания, както и най-важните местообитания на 100 вида растения и 226 вида животни, определени от европейските директиви.

Всяка защитена зона се обявява със заповед на министъра на околната среда и водите, с която се определят нейните граници. Проектът на заповед за всяка защитена зона се подлага на обществено обсъждане. Той се публикува в поне един национален ежедневник и в едномесечен срок всяко заинтересовано лице може да изрази своето становище, но само по режимите и ограниченията, а не по границите.

Целите на опазване в защитените зони могат да се сведат до следното:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, както и на популациите на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Опазване и поддържане на биологичното разнообразие в района, като предпоставка за стабилността на екосистемите, осигуряващи благоприятния природозащитен статус и жизнеспособността на популациите на видовете, обект на опазване;
- Природосъобразно ползване на природните ресурси и устойчиво развитие на общностите, гарантиращо благоприятния природозащитен статус на видовете, обект на опазване.

Чрез екомрежата НАТУРА 2000 ще опазим нашата природа. Съхранената природа означава съхранени почви, води, въздух и природни ресурси.

На територията на община Априлци попадат териториите на следните седем защитени зони от европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 :

I. Защитени зони по Директива 92/43/ЕИО на Съвета за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна на територията на Община Априлци са:

1. *Защитена зона “Централен Балкан” BG 0000494*
2. *Защитена зона „Видима” BG0000618*
3. *Защитена зона “Централен Балкан - буфер” BG 0001493*

II. Защитени зони по Директива 79/409/ЕИО на Съвета за опазване на дивите птици на територията на Община Априлци са:

1. *Защитена зона “Централен Балкан” BG 0000494*
2. *Защитена зона “Априлци” BG 0002110*
3. *Защитена зона “Велчево” BG 0002111*
4. *Защитена зона “Централен Балкан - буфер” BG 0002128*

I. Защитени зони по Директива 92/43/ЕИО на Съвета за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна на територията на Община Априлци са:

1. Защитена зона “Централен Балкан” BG 0000494 (по двете директиви)

Зоната е обявена със Заповед No.РД-559 от 05.09.2008 г. Последните промени са легитимирани със Заповед No.РД-260 от 31.03.2021г. (ДВбр.41/18.05.2021г.).

Предмет на опазване видове и местообитания са: Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Осояд (*Pernis apivorus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Лещарка (*Bonasa bonasia*), Планински кеклик (*Alectoris graeca graeca*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Бухал (*Bubo bubo*), Вrabчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*), Уралска улулица (*Strix uralensis*), Пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Белогърб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбрица (*Anthus campestris*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*); Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Пчелояд (*Merops apiaster*). Териториално припокриваща се с НП»Централен Балкан».

2. Защитена зона „Видима” BG0000618

Зоната е обявена със Заповед No.РД-261 от 31.03.2021г. Зоната включва сродното и долното течение на река Видима след град Априлци. Реката е една

от най-добре запазените сред големите реки в България и сред най-важните местообитания в Северна България за редки видове риба. Зоната е важен екологичен коридор за видовете риба и защитава представителни крайречни местообитания, като местообитанията на елшата, които са описани за почти цялото поречие. Заплахите за зоната са свързани с планираното строителство на нови малки ВЕЦ. Площ на защитената зона 1823,05 h. Попада частично в община Априлци, в землищата на с. Велчево, с. Скандалото и гр. Априлци, кв. Зла река.

Предмет на опазване са следните местообитания: 6110 Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi Rupicolous calcareous or basophilic grasslands of the Alysso-Sedion albi; 6240

Субалпийски тревни степни съобщества; 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels; 6510 Низинни сенокосни ливади; 9150 Термофилни букови гори (Cephalanthero-Fagion) Medio-European limestone beech forests of the Cephalanthero-Fagion; 9180 Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове; Tilio-Acerion forest of slopes, screes and ravines; 91E0 Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae) Alluvial forests with Alnus glutinosa and Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae); 91G0 Планински гори с Quercus petraea и Carpinus betulus;

Предмет на опазване са и видовете: *растения*: Обикновена пърчовка (Himantoglossum caprinum); *Бозайници*: Подковонос на Мехели (Rhinolophus mehelyi), Малък подковонос (Rhinolophus hipposideros); Голям подковонос (Rhinolophus ferrumequinum), Южен подковонос (Rhinolophus euryale); Средиземноморски подковонос (Rhinolophus blasii), Широкоух прилеп (Barbastella barbastellus), Дългоух нощник (Myotis bechsteinii), Голям нощник (Myotis myotis), Остроух нощник (Myotis blythii), Трицветен нощник (Myotis emarginatus), Дългопръст нощник (Myotis caraccinii), Дългокрил прилеп (Miniopterus schreibersi), Европейски вълк (Canis lupus), Видра (Lutra lutra), Пъстър пор (Vormela peregusna); *Земноводни и влечуги*: Голям гребенест тритон (Triturus karelinii), Жълтокоремна бумка (Bombina variegata), Шипоопашата костенурка (Testudo hermanni), Обикновена блатна костенурка (Emys orbicularis); *Риби*: Малка кротушка (Gobio uranoscopus), Балканска кротушка (Gobio kessleri), Европейска горчивка (Rhodeus sericeus amarus), Черна (балканска) мряна (Barbus meridionalis), Балкански щипок (Sabanejewia aurata), Обикновен щипок (Cobitis taenia), Голям щипок (Cobitis elongata); *Безгръбначни*: Бисерна мида (Unio crassus), Ручеен рак (Austropotamobius torrentium), Бръмбар рогач (Lucanus cervus) Алпийска розалия (Rosalia alpina), Обикновен сечко (Cerambyx cerdo), Буков сечко (Morimus funereus).

3. Защитена зона “Централен Балкан - буфер” BG 0001493 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

Попада частично в община Априлци, в землищата на гр. Априлци, кв. Видима, кв. Зла река, кв. Острец, с. Велчево. Зоната е обявена със Заповед No.РД-272 от 31.03.2021г. (ДВ бр.46/01.06.2021г.). Промяна в площта – увеличаване, е извършена с Решение No.811 от 16.11.2010 г. (ДВ бр.96/2010)

II. Защитени зони по Директива 79/409/ЕИО на Съвета за опазване на дивите птици на територията на Община Априлци са:

1. Защитена зона “Централен Балкан” BG 0000494 за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-559/05.09.2008г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр.84/2008г.) изменена и допълнена със Заповед № 260/31.03.2021г., териториално припокриваща се с с НП»Централен Балкан».

Предмет на опазване видове и местообитания са: Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Осояд (*Pernis apivorus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Лещарка (*Bonasa bonasia*), Планински кеклик (*Alectoris graeca graeca*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Бухал (*Bubo bubo*), Вrabчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*), Уралска улулица (*Strix uralensis*), Пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Белогърб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбрия (*Anthus campestris*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*); Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

2. Защитена зона “Априлци” BG 0002110 за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-563/05.09.2008 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр.84/2008г.) Защитена зона «Априлци» е с площ 19352.735 дка., 19074,99 дка от територията на Община Априлци е включена в защитената зона “Априлци”, разположена в землищата на гр. Априлци, кв. Зла река, кв. Видима, с. Скандало.

Представлява комплекс от влажни ливади и пасища разположени на заравнени и слабо наклонени терени около река Видима и нейни притоци в района на град Априлци, в подножието на Средна Стара планина (Национален парк “Централен Балкан”). Ливадите са обрасли с мезофилна тревна растителност с преобладаване на ливадна лисича опашка /*Agrostis capilaris*/, червена власатка /*Festuca rubra*/, /*Cynosurus cristatus*/ и др. (Бондев, 1991).

Мястото е от международно значение за опазването на световно застрашения ливаден дърдавец /*Crex crex*/, който гнезди тук в значителна численост. Ливадите в защитена зона Априлци през 2005 година са обявени от BirdLife International за Орнитологично важно място.

Предмет на опазване са: Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска чучулига (*Alauda arvensis*), Зеленика

(*Carduelis chloris*), Пъдпъдък (*Coturnix coturnix*), Червеногръдка (*Erithacus rubecula*), Обикновена чинка (*Fringilla coelebs*), Въртошийка (*Jynx torquilla*), Южен славей (*Luscinia megarhynchos*), Сива овесарка (*Miliaria calandra*).

3. Защитена зона “Велчево” с код BG 0002111 за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-773/28.10.2008 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр.84/2008 г.)

Защитена зона „Велчево“, с площ от 2 311,50 ha, включва основно влажни ливади разположени в котловинно- хълмист район от двете страни на р. Видима, северно, северозападно и източно от с. Велчево в Предбалкана.

Представлява комплекс от мезофилни и алувиално-ливадни тревни съобщества (около реката), храсти и широколистни гори в подножията и по хълмовете около с. Велчево и околните села. Ливадите са обрасли с мезофилна тревна растителност с преобладаване на обикновена полевица (*Agrostis capillaris*), червена власатка (*Festuca rubra*), гребенест сеноклас (*Cynosurus cristatus*) и др. (Бондев, 1991). Мястото силно се влияе от човешки дейности, свързани основно с традиционните практики на ползване на ливадите и пасищата. Най-сериозните заплахи са косенето на ливадите през гнездовия период на ливадния дърдавец, както и превръщането им в обработваеми земи. Промените в хидрологичния режим на района водят до промени във влажността на ливадите. През 2005 г. са обявени от BirdLife International за Орнитологично важно място.

Предмет на опазване (видове и местообитания) са: Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Сив кълвач (*Picus canus*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*).

4. Защитена зона “Централен Балкан - буфер” BG 0002128 за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-321/04.04.2013 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр.46/2013 г.).

Защитена зона “Централен Балкан Буфер” е с площ 72 021,40 ha и обхваща почти изцяло буферната зона на НП “Централен Балкан”. Границите ѝ почти изцяло съвпадат с тези на ОВМ „Централен Балкан“, с изключение на места по южната граница, където са обхванати гнездови територии на консервационнозначими грабливи птици. Теренът е ниско и среднопланински, като основна част от територията е покрита с гори (основно широколистни), като на места включва и пасища.

Зоната е от важно значение за опазване на популациите на горски видове птици от Приложение 1 на Директивата за дивите птици. На комплементарен принцип, тя подсилва природозащитния ефект на съседни зони на територията на Стара планина и осигурява включването към екологичната мрежа Натура 2000 на важни територии за природозащитата в България. В ЗЗ „Централен Балкан Буфер” се срещат 34 вида птици, включени в Приложение 1 на Директивата за дивите птици (79/409/ЕЕС). От тях 27 вида гнездят и 7 вида преминават през зоната по време на миграция.

Предмет на опазване са: Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Осояд (*Pernis apivorus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Планински кеклик (*Alectoris graeca*)

граеса), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Лещарка (*Bonasa bonasia*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Бухал (*Bubo bubo*), Врабчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*), Уралска улулица (*Strix uralensis*), Пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Кръстат (царски) орел (*Aquila heliaca*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*); Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), Орко (*Falco subbuteo*).

Зоната е важна част от Натура 2000 мрежата за птиците в България, като осигурява ефективното опазване на голям брой консервационно-значими грабливи и горски видове птици. От гнездящите видове, зоната е от ключово значение за опазване най-вече на 7 вида, които са представени с $\geq 2\%$ от националната си популация: белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*) – представен с 3% от националната популация; скален орел (*Aquila chrysaetos*) – представен с 4% от националната популация; сокол скитник (*Falco peregrinus*) – представен с 3% от националната популация; бухал (*Bubo bubo*) – представен с 2% от националната популация; врабчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*) – представена с 8% от националната популация; червеноврата мухоловка (*Ficedula parva*) – представен с 16% от националната популация; полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*) – представен с 3% от националната популация.

Природните местообитания, които се срещат на територията на общината, са следните:

КОД	НАИМЕНОВАНИЕ
3160	Естествени дистрофни езера
4060	Алпийски и бореални ерикоидни съобщества
4070	*Храстови съобщества с <i>Pinus mugo</i>
6110	* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от <i>Alyso-Sedion albi</i>
6150	Силикатни алпийски и бореални тревни съобщества
6170	Алпийски и субалпийски варовикови тревни съобщества
6230	*Богати на видове картълони съобщества върху силикатен терен в планините
6430	Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планините и до алпийския пояс
6520	Планински сенокосни ливади
7140	Преходни блата и плаващи подвижни торфища
8110	Силикатни сипеи от планинския до снежния пояс
8210	Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове
8220	Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове
8230	Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите <i>Sedo-Scleranthion</i> или <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i>
8310	Неблагоустроени пещери
9110	Букови гори от типа <i>Luzulo-Fagetum</i>
9130	Букови гори от типа <i>Asperulo-Fagetum</i>

9150	Термофилни букови гори (Cephalanthero-Fagion)
9170	Дъбово-габърови гори от типа Galio-Carpinetum
9180	*Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове
9410	Ацидофилни гори от Picea в планинския до алпийския пояс (Vaccinio-Piceetea)
9530	* Субсредиземноморски борови гори с енемични видове черен бор
62D0	Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества
91BA	Мизийски гори от обикновена ела
91CA	Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори
91M0	Балкано-панонски церово-горунови гори
91W0	Мизийски букови гори
91Z0	Мизийски гори от сребролистна липа
5130	Съобщества на Juniperus communis върху варовик
95A0	Гори от бяла и черна мура
5210	Храсталаци с Juniperus spp.
9530	* Субсредиземноморски борови гори с ендемични видове черен бор
9410	Ацидофилни гори от Picea в планинския до алпийския пояс (Vaccinio-Piceetea)
62D0	Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества
91AA	*Източни гори от космат дъб
91BA	Мизийски гори от обикновена ела
91CA	Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори

Изводи:

- Община Априлци е с богато биологично разнообразие и висок процент на площите под действителна природозащита според разпоредбите на ЗООС, ЗЗТ и ЗБР.
- Отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие оказват следните антропогенни дейности: незаконно изсичане на дървесна и храстова растителност, лов или браконьерство на дивеч и диви животни, нерегламентирано събиране на билки, пожари или палене на огън на нерегламентирани места и др.
- Самозалесяването на естествени ливади поради намалено овцевъдство, води до изменения / загуба на биологично разнообразие.
- Промени в климата застрашават опазването на съществуващото биологично разнообразие.
- Загуба на биологично разнообразие от разрастване на урбанизираните територии, от запечатването на почви, при устойчива тенденция за намаляване на населението на общината.
- Община Априлци следва да провежда информационни кампании с цел запознаване на населението в общината с биологичното разнообразие на нейната територия, както и с неговия природозащитен и законов статут и начините за опазването му.
- Община Априлци следва да провежда информационни кампании с цел запознаване на населението в общината с настъпващите промени в климата и свързаните с това заплахи за опазване на биологичното разнообразие.

Вековни дървета на територията на Община Априлци

Отделни вековни или забележителни дървета във или извън населените места се обявяват за защитени, съгласувано с физическото или юридическото лице – собственик на имота, в който се намира дървото. Директорът на съответната регионална инспекция по околна среда и водите и собственика подписват протокол, в който се посочват местонахождението и характеристиките на дървото – вид, възраст, височина и други особености, неговото състояние и необходимите поддържащи мерки, както и зъдълженията на собственика за опазване на обекта. Собствениците на дървета, обявени за защитени са длъжни:

1. да ги опазват от унищожаване или увреждане;

2. да уведомяват съответната регионална инспекция по околна среда и водите за настъпили промени в състоянието на обекта;
3. да съгласуват със съответната регионална инспекция по околна среда и водите дейностите, необходими за поддържане или възстановяване на състоянието на обекта;
4. да осигуряват достъп на представители на регионалната инспекция по околна среда и водите до имота за извършване на проверки по състоянието на защитените дървета.

Забранени са дейности водещи до унищожаване, увреждане или влошаване физиологичното състояние на дърветата, обявени за защитени.

Разполагаме със следната информация за вековните защитени дървета на територията на община Априлци:

1. Единично дърво зимен дъб /*Quercus petraea*/ в м. "Йорговци", землище на с. Велчево, общ. Априлци, обл. Ловеч обявено със заповед №1762/28.06.1972 г. на МГОПС /МГГП/, ДВ бр.59/72, което съгласно справка на РИОСВ – Плевен от 16.11.1981 г. се намира на пътя Троян-Априлци; местоположение - поземлен имот № 10567.313.30 по КККР на с.Велчево; собственик на имота е Община Априлци, съгласно АОС 241/19.07.2012г.; Дървото е със заличена регистрация съгласно Заповед № РД – 374/13.06.2018г. на Министъра на околната среда и водите (обн. ДВ бр. 66/10.08.2018г.)

2. Единично дърво бук /*Fagus sylvatica*/ в кв. Видима, м. Въртяжката, землище гр. Априлци, обявено със заповед № 3734/06.10.1965 г.на МГГП, което съгласно справка на РИОСВ – Плевен от 16.11.1981 г. се намира по пътеката за х."Плевен" като изходен пункт е м. "Мазането"; местоположение - поземлен имот на територията на НП "Централен Балкан"; Дървото е частично изсъхнало.

На територията на Община Априлци има прекрастни условия за развитието на всякъкви видове туризъм.

Тук всеки посетител може да усети допира с природата поемайки по планинските пътеки пеша, на кон или с велосипед. Градът е изходен пункт за туристи с различни интереси – за любителите на планината тук са предизвикателствата да се искачат върховете Ботев, Марагидик и Триглав ; за търсачите на силни усещания от тук може да се стигне до Видимското и Кадемлийското пръскало; за любителите на красивите гледки се предлагат разходки с кон по избран от туристите маршрут. От град Априлци по маркирани леснодостъпни маршрути може да се стигне до хижа "Плевен" и хижа "Тъжа".

По отношение опазването на биологичното разнообразие Община Априлци съвместно с НП "Централен Балкан" спечели и реализира проект за изграждането на пет екопътеки, по Програма ФАР – развитие на Българския екотуризъм, а именно – Маршрут "Свети Илия" – Свети Илия разказва и предсказва, Маршрут "Мануилите" – Интервю с членестоногите, Маршрути в НП "Централен Балкан" "По пътя на балканджиите" и "Водните дупки" и Конен маршрут – "Следотърсачи в природата". Чрез тях любителите на природата могат да и се наслаждават отблизо без да я увреждат и замърсяват.

Рализиран е проект «Изграждане на колоездачна пътека от кв. Острец до кв. Видима и създаване на посетителски демонстрационен център». Проекта се финансира по Мярка 313 «Насърчаване на туристическите дейности» от ПРСР 2007-2013 г.

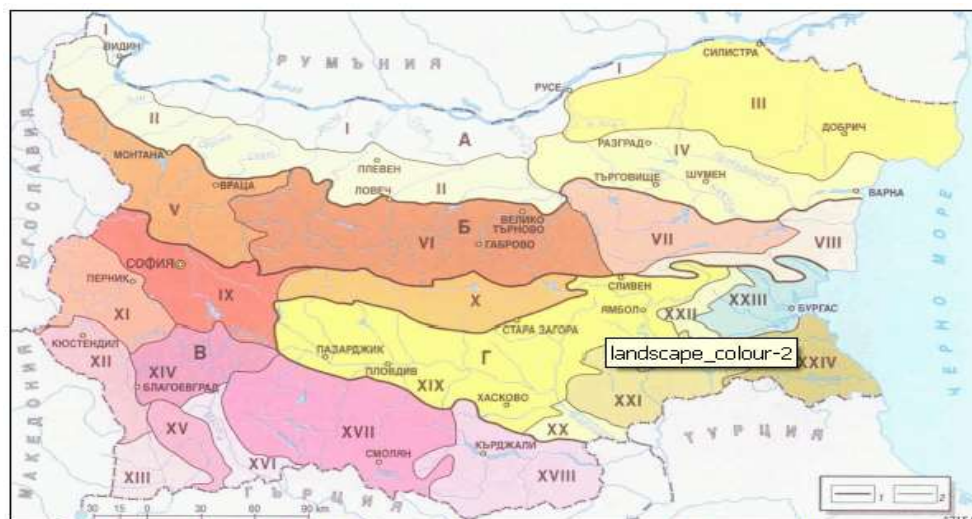
В рамките на проекта се извършиха пътни и пътно-строителни работи за направа трасе на велосипедната алея за планинско и екстремно колоездене, свързваща кв. Острец с кв. Видима на гр. Априлци. Същата може да се използва и за пешеходен туризъм. Велопътеката е с дължина 6 км. И има пряка връзка с маршрутите за конен туризъм, осигурява пряк достъп до експатеките «Видимско пръскало» и «Водните дупки», както и преките туристически достъпи до вр. Ботев, вр. Русалка и хижите «Плевен» и «Тъжа»; 6 км. Изграждането на колоездачна пътека спомогна за увеличаване на възможностите за отдих и прекарване свободното време на открито и развитие на алтернативния туризъм на територията на общината.

И за в бъдеще Община Априлци възнамерява да кандидатства по проекти осигуряващи екологосъобразно и устойчиво развитие в тетитории, съседни на защитените, с оглед засилване на защитата и осигуряване опазване на екосистемите, естествените местообитания и поддържане на жизнеспособни популации от видове в естествената им среда.

ЛАНДШАФТИ

Ландшафтно райониране

Според последното райониране на България (П.Петров,1997г.), територията на община Априлци попада в Старопланинска област, Централнобалканска подобласт.

Фигура П.1.5-1 Ландшафтно райониране (по Петров, 1997)

1 - граница на област; 2 - граница на подобласт
А – Севернобългарска зонална област на Дунавската равнина: I - Северна Дунавскоравнинна подобласт; II - Южна Дунавскоравнинна подобласт; III - Южнодобруджанска подобласт; IV - Поповско-Шуменско-Франгенска подобласт;
Б – Старопланинска област: V - Западностаропланинска подобласт; VI - Централностаропланинска подобласт; VII - Източностаропланинска подобласт; VIII - Приморско-Старопланинска подобласт;
В – Южнобългарска планинско-котловинна област: IX - Витошко-Ихтиманска подобласт; X - Средногорско-Задбалканска подобласт;

XI - Крайщенска подобласт;
 XII - Осоговско-Струмска подобласт; XIII - Южнострумска подобласт; XIV - Рилска подобласт; XV - Пиринска подобласт; XVI - Средноместенска подобласт; XVII - Западнородопска подобласт XVIII - Източнородопска подобласт;
Г – Междупланинска зонална област на южнобългарските низини и ипски планини: XIX - Горнотракийска подобласт; XX - Долнотракийска подобласт; XXI - Сакарско-Дервентска подобласт; XXII - Бакаджишко-Хисарска подобласт; XXIII - Бургаско-Айтоска подобласт XXIV - Странджанска подобласт

Съвременната ландшафтна структура на територията на община Априлци се формира въз основа на фактори, обособени в две основни групи – **природни и антропогенни**. От природните фактори се отчита значението на геоложката основа, релефа, климата, водите, почвите и растителността. Съвременният облик на ландшафта се свързва главно с геоложкия и тектонски строеж и колебанията на морското равнище през неогена и кватернера.

На територията на община Априлци се установяват следните основни типове ландшафти: Природни ландшафти под защита/ Защитени ландшафти; Горски и

ливадни ландшафти; Селскостопански ландшафти; Води и крайречни ландшафти; Урбогенен ландшафт; Техногенен инфраструктурен ландшафт; Агрогенен ландшафт; Дендрогенен ландшафт.

Защитените природни ландшафти в основната си част са с горски ландшафти, комбиниращи хълмисто - планинския релеф със съответстващите на височинните растителни пояси и в частност на ксеротермните дъбови гори, на дъбово- габъровите гори, буковите гори, иглолистните гори. Друга част от природните ландшафти се свързват със субалпийската зона, храстовите съобщества и ливадите. Защитените природни ландшафти на територията на община Априлци попадат в обхвата на защитените територии, съгласно ЗЗТ и защитените зони в рамките на Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000.

Селскостопански ландшафти:

Агроекосистемите в община Априлци имат вторичен произход и са създадени след унищожаване на природни екосистеми (гори, естествени ливади и пасища), които са се запазили частично и все още съществуват между земеделските площи.

Съществени компоненти на териториалната структура на земеделския ландшафт, повишаващи неговата устойчивост, са следните елементи:

- затревени буферни ивици – изградени по контура на наклонените склонове и засяти с многогодишни и добре адаптирани към местните условия видове, те са в състояние да осъществят висок екологичен ефект с противоерозионна насоченост.

- поясно или земеделие от мозаечен тип – основаващо се на обща схема за редуване на отделните култури, които упражняват различно въздействие върху почвата, по пояси или отделни парцели, така че да се осигури най-висок почвозащитен ефект. Пасищата и естествените ливади са сериозен ресурс за развитието на традиционните за общината отрасли: говедовъдството и овцевъдството.

Води и крайречни ландшафти:

Водите и крайречните ландшафти на общината представляват естествено природно богатство. Те спомагат за подобряване на микроклимата, разнообразяват пейзажа, предлагат разнообразни възможности за развитие на отдиха, водните спортове, риболова, както и на други стопански дейности. На територията на общината има зони, в които е необходимо възстановяване на естественото състояние на нарушените участъци от бреговата зона на реките, прилагане на превантивни мерки и определяне местата на защитни съоръжения, благоустройство и свързване на урбанизираните структури с откритите пространства на крайречните зони.

Видове антропогенни ландшафти на територията на общината

Урбогенен ландшафт.

Структурата и обликът на селищните ландшафти се формират от разпръснатите на територията на общината населени места, от които 1 град и 3 села, някои от които съставени от множество малки махали. Тяхното разположение следва релефа и изградената комуникационно-транспортна мрежа по речните долини. Основни елементи на селищните ландшафти са градските и крайградски паркове, озеленените поречия на реките, озеленените дворове и пространства между сградите, озеленените улици.

Сам по себе си урбогенният ландшафт на селищата на територията на община Априлци не създава сериозни екологични проблеми с изключение на проблема за пречистването на отпадъчните води от тях, които влияят върху чистотата на подземните и повърхностните води. Отрицателно въздействие върху облика на ландшафта имат е локалните замърсявания край селищата, които се появяват инцидентно и замърсяват както околните територии, така и подпочвените води.

Техногенен инфраструктурен ландшафт

Характерно за територията на община Априлци е, че тази разновидност на антропогенния ландшафт също почти не присъства на територията ѝ, и има много слабо влияние върху съвременния облик на ландшафта.

Съществено влияние оказва вътрешната мрежа от пътища, както и селскостопанските пътища без настилка (те също имат определена роля за формирането на техногенния инфраструктурен ландшафт).

Влияние върху антропогенния облик на ландшафта оказват електропроводите за високо напрежение, формиращи инфраструктурни коридори.

Агрогенен ландшафт

Независимо от антропогенната намеса при преобразуване облика на ландшафта на територията на община Априлци съществуват ландшафтни комплекси, които имат както ландшафтооформящата, така и консервационна значимост.

Към тези комплекси могат да се посочат следните разновидности:

- Пасища, мери – Заемат значителна площ на територията на общината- 34,44 %
- Земеделски земи - ниви, трайни насаждения и необработваеми земи- заемат площ от 1498,73 ха, което представлява 6,29 % от територията на общината.
- Водни течения и водни площи – имащи значение за облика на ландшафта- 226,67 ха-0,95 % от територията.

Дендрогенен ландшафт

Горските територии, които формират дендрогенния ландшафт в границите на община Априлци, съгласно предвижданията на ОУП са 7738,91 ха, което 32,49 % от нейната територия.

В голяма част от територията на общината, дендрогенния ландшафт е устойчив и не е застрашен от големи урбанизационни промени.

Изводи:

- Най-уязвими и застрашени от процесите и явленията в резултат на изменението на климата са водните и крайречните ландшафти, както и горските ландшафти.
- Значими са рисковете от наводнения и горски / полски пожари, които в близост до урбанизирани територии е възможно да нанесат щети върху здравето на хората, застроената среда и инфраструктурата.

7. РАЗДЕЛ “ШУМ”

7. ШУМ

Шумът и шумовото “замърсяване” на околната среда представляват един от големите екологични проблеми на нашето време. От физична гледна точка шумът представлява звук, състоящ се от тонове, чиито честоти и интензитет имат случаен характер. От хигиенна гледна точка шум е всеки звук, който действа неблагоприятно върху здравето, нарушава отдиha, смущава контакта на човека с околната среда.

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Най-високи нива на шумово натоварване могат да се установят в работната среда, при работа с източници на шум, като: строителни и транспортни машини, къртачи, пневматични пробивни чукове, металообработващи и дървообработващи машини, моторни резачки, ръчни пробивни инструменти, шмиргели и шлайфмашини, вибратори за бетон, гилотини, преси, при процеси на триене, удряне на метал, изтичане на газове, пари и течности под налягане и др. В населените места нива на шум, които могат да влияят неблагоприятно върху здравето на населението, се генерират от транспорта (железопътен, автомобилен, въздушен), от развлекателни дейности, селскостопански машини, от някои дейности в услугите на населението и др.

Действащ като стресов фактор, шумът атакува почти всички органи и системи. Индивидуално оценено, въздействието на шума най-често се представя като: предизвиква раздразнение, главоболие, пречи на съня и почивката, затруднява възприемането на речта, пречи на умствената работа.

Нормативна уредба в областта на шума в околната среда, методи и оценка:

Контролът и управлението на шума в урбанизираната среда са дефинирани в:

- Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно оценката и управлението на шума в околната среда;
- Закон за защита от шума в околната среда (ДВ, бр. 74 / 13.09.2005 г., в сила от 01.01.2006 г., посл. изм. и доп.бр. 101 от 27.11.2020 г.);
- Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението;
- Наредба № 54 от 13 декември 2010 г. на МЗ и МОСВ за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда (обн., ДВ, бр. 3 от 2011 г.);
- Наредба за съществения изисквания и оценяване съответствието на машини и съоръжения, които работят на открито, по отношение на шума, излъчван от тях във въздуха. (обн.ДВ, бр. 11/2004 г., посл. изм. ДВ. бр.37/08.05.2007г.).

Контрол и мониторинг на шума

Във връзка с изискванията на Закон за защита от шума в околната среда Министърът на околната среда и водите, Директорите на РИОСВ или упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху инсталациите и съоръженията от промишлеността, включително за категориите промишлени дейности по приложения № 4 към чл. 117 от Закона за опазване на околната среда. РИОСВ Плевен, приоритетно проверява промишлени източници, емитери на шум в околната среда, разположени в жилищни зони или в близост до

тях, с цел избягване, предотвратяване или намаляване на шумовото натоварване в урбанизираните територии. Излъчвания шум в околната среда се контролира съвместно с лабораторията на ИАОС, чрез измервания на показателите при работата на промишлените източници. Измерванията се извършват по контура на площадката на предприятието (заповед № РД-199/19.03.2007 г.).

Същият закон регламентира компетенциите на държавните органи както следва:

- Министъра на здравеопазването организира извършването на измерването, управлението и контрола на шума в околната среда, предизвикан от локални източници на шум. На регионално ниво контролът се извършва от РЗИ град Ловеч.
- Министъра на околната среда и водите организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума излъчван от промишлените инсталации и съоръжения. На регионално ниво контролът се извършва от РИОСВ град Плевен
- Министъра на вътрешните работи, чрез определени от него служби осъществява контрол върху пътните превозни средства, движещи се по пътищата, по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда.
- Кметовете на общини или упълномощени от тях длъжностни лица упражняват контрол за спазване на правилата и нормите за изпълнение на строежите, по отношение на шума излъчван по време на строителството, упражняват контрол за спазване изискванията на този закон в тихите зони и урбанизираните територии, организират и регулират движението на автомобилния транспорт в населените места с оглед намаляване на шумовите нива до допустимите норми.

При необходимост от извършване на измерване на нивото на шума контролът се осъществява съвместно с регионалните органи на Министерството на здравеопазването. За осъществяване профилактика на неблагоприятните здравно-екологични ефекти от разпространението и въздействието на фактора шум от 2006г. в България функционира Национална система за мониторинг на шума в околната среда, която обхваща всички агломерации и преминаващите през тях участъци от основни пътища, железопътни линии и летища, както и промишлени източници на шум. Националният център по общественото здраве и анализи (НЦОЗА) организира и ръководи дейността на националната система за мониторинг на шума, осигурява обучение и проверява компетентността на лицата от РЗИ, извършващи измервания на шум. В рамките на Националната система РЗИ ежегодно представят данни от измервания във връзка с контрола на градския шум в общо 727 пункта. Данните отразяват шумовите нива, създавани главно от транспорта, в 36 града на страната. В тях се включват всички областни градове, както и още девет общини. Този мониторинг не обхваща пунктове в района на община Априлци.

Измерванията и/или изчисленията на шума в урбанизираните територии се извършват от РЗИ в определените пунктове, не по-малко от един път годишно, в периода м. май-юни и/или м. септември-октомври. Успоредно с акустичните измервания се отчита интензивността и структурата на транспортните потоци, вида на пътната настилка, степента на застрояване и озеленяване. Данните от всички измервания и/или изчисления служат за

изготвяне на годишен доклад с анализ и оценка на шумовото натоварване в района на съответната РЗИ. Същите се представят на кметовете за предприемане на действия.

Нормирането на шум в България се извършва с Наредба №6 от 26 юни 2006 г. за показателите на шум в околната среда, отчитащ степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението. Граничните стойности на нивата на шума са дадени в таблицата по-долу:

Източник: Наредба № 6 от 26 юни 2006 г. за показ

№	Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях	Еквивалентно ниво на шума в dB(A)			
		Lден	Lвечер	Lнощ	L24
1	Жилищни зони и територии	55	50	45	55
2	Централни градски части	60	55	50	60
3	Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50	60
4	Територии, подложени на въздействието на железопътен и транспорт	65	60	55	65
5	Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	55	66
6	Производствено-складови територии и зони	70	70	70	76
7	Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35	45
8	Зони за лечебни заведения и санаториуми	45	35	35	44
9	Зони за научно изследователска дейност	45	40	35	45
10	Тихи зони извън агломерациите	40	35	35	42

ателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

На територията на община Априлци няма обекти с издадени комплексни разрешителни, както и промишлени източници с дейности, създаващи риск от наднормени нива на шум в околната среда.

Основни източници на шум

Община Априлци включва общо 4 населени места, като функцията на общински център изпълнява гр. Априлци.

Основните източници на шум на територията на общината са типичните източници, характерни за съвременните населени места, а именно:

- транспортните потоци на автомобилния транспорт;
- промишлени и локални обекти (паркинги, предприятия, заведения).
- строително-ремонтни дейности

Основните причини за шумови емисии от транспортните потоци по пътищата могат да се сведат до:

- Лошо качество и състояние на пътната настилка;
- Увеличаване на интензивността и структурата на транспортните потоци;
- Висока средна възраст на експлоатирания автопарк и несъответствие с повишените екологични изисквания, вкл. акустични;

Автомобилен транспорт

На територията на общината преминават четири пътя от републиканската пътна мрежа (III-357, III-607, III-3505, III-6072,) и девет общински пътя. Те не предизвикват интензивно транспортно натоварване, над пределно допустимите норми.

Автомобилният транспорт, разпределен по пътната мрежа в общината, е основен източник на шум на територията ѝ. Няма данни за измерени шумовите нива от автомобилния транспорт на територията на общината.

Улиците и пътищата в общината са асфалтирани, но съществуват множество мрежовидни пукнатини и ускорено износване. В района са извършени множество рехабилитации и реконструкции, но въпреки това голяма част от републиканската, общинска и улична мрежа е с повреди и локални деформации.

Като цяло общото състояние на настилка е задоволително към обезпокоително, а поддръжката е задоволителна за републиканските пътища и лоша за общинските.

Община Априлци не попада в обхвата на Директива 2002/49/ЕО и няма изработена СШК. Общинските пътища не са обект на разглеждане в СКШ.

В общината понастоящем няма въведена мониторингова система за измерване нивото на шума, излъчван от различните източници и нивото на шума в местата на въздействие.

Съществен проблем от екологична гледна точка, в т.ч. и шумово замърсяване, създава мрежата от горски и полски пътища, които играят важна роля за дърводобива и развитието на земеделието.

Съществуващите пътни трасета от републиканската и общинската пътни мрежи, обикновено преминават през, или покрай населени места, което създава условия за акустичен дискомфорт на териториите около тях. Новопроектираните пътни трасета обикновено са достатъчно отдалечени от зони с нормиран шумов режим. В отделни участъци, обаче, в зависимост от конкретните теренни условия, това не винаги е възможно и трасетата се доближават до такива територии и зони. Съществуващият шумов фон около новите пътни трасета обикновено е много нисък, поради липса на съществени източници на шум в околната среда.

Основните причини за шумови емисии от транспортните потоци по пътищата могат да се сведат до:

- Лошо качество и състояние на пътната настилка;
- Увеличаване на интензивността и структурата на транспортните потоци;
- Висока средна възраст на експлоатирания автопарк и несъответствие с повишените екологични изисквания, вкл. Акустични.

Необходимо е да се спазват изискванията на Наредба № 61 от 26.08.2003 г. за одобряване типа на нови моторни превозни средства по отношение на допустимото ниво на шум и за одобряване типа на изпускателната уредба. (ДВ бр.87/ 2003 г., изм. ДВ бр.77/ 2007г.

Промислен шум

Няма данни за нивата на шума по границите на така оформените производствени зони откъм страната на близките жилищни територии на населените места.

Производствените обекти на територията на общината са изградени при спазване на действащото законодателство. Няма данни от измервания за превишение на хигиенната норма за шум. При експлоатацията на различни заведения на територията на общината се полагат усилия за спазване на действащите разпоредби за ограничаване на шумовото им въздействие върху съседните територии

На територията на населените места има различни локални източници на шум (търговски обекти, заведения, и др.) с ограничен обхват на шумово въздействие.

За възпиране, ограничаване или смекчаване неблагоприятни влияния и осигуряване комфорт на обитаването, между урбанизирани територии за обитаване и такива за животновъдни или производствени дейности, се предвижда устройство

на озеленени площи със специфично предназначение. Те се стопанисват и поддържат като част от зелената система на съответното населено място. В приетия и действащ ОУП на Община Априлци не са предвидени устройство на чисто производствени и високотехнологични производствени зони. Не се очаква влошаване на акустичната обстановка от промишлени обекти, тъй като с ОУП се запазват отрежданията на съществуващите производства, и като цяло делът на производствените и складови терени се намалява от 241,35 ха на 239,35 ха.

Шум от строително-монтажни дейности

Изпълнението на СМР е съпроводено с голям брой шумни операции. Източници на шум са най-често пробивните инструменти, пневматичното работно оборудване, двигателите с вътрешно горене на различните видове машини.

Доказано е, че експозицията на силен шум по време на работа може да доведе до необратимо увреждане на слуга и здравословни проблеми, както и до рискове за безопасността и здравето на работещите, произтичащи от невъзможността да чуят предупредителни сигнали или аларми.

Съгласно нормативната уредба за шума, контролната функция на общинската администрация е върху шума от битови и занаятчийски дейности. Производствения шум и шума от транспортния трафик се контролира от регионалните органи на МОСВ, МЗ и МВР. РИОСВ провежда проверки на промишлени източници на шум в околната среда на обекти:

- с проведен планов контролен мониторинг по утвърден от МОСВ годишен график;
- с планови проверки за изпълнение на условията по фактор „шум“ в издадените комплексни разрешителни и решения по ОВОС;
- във връзка с постъпили жалби и сигнали.

Наднормено излъчване на шум

Няма данни за наднормено излъчване на шум на територията на община Априлци.

Източници на шум

В градската среда основен източник на шум са транспортните средства. Някои производства и човешки дейности в сферата на услугите също излъчват шум и създават дискомфорт у живущите около източника.

Население подложено на въздействие

На негативното влияние на шума са подложени в най-голяма степен живеещите на главните улици на града.

За шумовото замърсяване на общината допринасят характерните особености на териториално - устройствените планове: двустранно плътно застрояване по главните улици, големи наклони на някои улици, лошокачествена настилка и остарелия автомобилен парк. Характерна за шумовото натоварване на общината е денонощната и седмична цикличност.

Няма данни за други източници на шум. Във вилните зони, районите за отдих, за възстановяване и други на територията на общината няма рискове в акустично отношение.

Извод и оценка на шумовото въздействие

От анализа на съществуващото състояние за акустичната среда на общината могат да се направят следните изводи:

1. В населените места акустичната среда е благоприятна;
2. Транспортният поток е основен източник на шум. Настилката по пътната мрежа в общината е в незадоволително състояние, а тя е съществен шумообразуващ фактор. Препоръките за намаляването на шума са:

- да се идвършва системен ремонт на пътните настилки. Поддръжка на пътните настилки в добро състояние;
- Изграждане и поддържане на зелени площи с многогодишна растителност.

Съгласно изискванията на чл. 12, т.1 от Закона за защита от шума в околната среда (ДВ. бр.74 от 2005 год с посл. изм. и доп.), РИОСВ – Плевен организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума, излъчван в околната среда от промишлени дейности.

8. РАЗДЕЛ “ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА”

8. ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

Нормативно озеленяването на урбанизираните територии се определя в Закона за устройство на територията, Закона за опазване на околната среда, Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Наредба №1 за опазване на озеленените площи и декоративната растителност на бившето Министерство на териториалното развитие и строителството. На местно ниво е изработена и приета на Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Априлци.

Озеленените площи се обединяват в зелена система, като средство за подобряване на микроклимата и хигиенните условия и за организиране на отдиha на населението. Основа на зелената система са озеленените площи, предназначени за широко обществено ползване – паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и лесопаркове, представляващи публична собственост. Допълващи зелената система са озеленените площи за ограничено обществено ползване в имотите за жилищни, вилни, обществени, производствени, курортни и спортни сгради и комплекси, както и озеленените площи с друго специфично предназначение – гробищни паркове и защитни насаждения.

Системата на зелените площи в населеното място представлява взаимно съгласувано разполагане на различните видове зелени и свободни площи с цел да се осигурят най-благоприятни хигиенни условия, декоративни ефекти и създаване на условия за отдиha на населението.

Зелената система включва следните структурни елементи: тревни площи, декоративна растителност, алеи, площадки и архитектурни декоративни елементи и съоръжения.

Озеленяването влияе на температурата, относителната влажност, скоростта на движение на въздуха; върху подобряване на химичния състав на въздуха, намаляване на праха в него, както и на намаляването на шума в градската среда.

По отношение на лесорастителните зони Априлци попада в зоната на хълмисто - предпланински дъбови месторастения, а като фитогеографски район – в хълмисто предпланински и планински район.

Зелените площи в общината са с вертикална планировка – храсти, дървета и треви. Основните дървесни видове за озеленяване на площите са – Обикновен смърч, Сребрист смърч, Плачеща върба, Бреза, Каталпа и др.

През 2012г. успешно е реализиран проект "Рехабилитация на общински парк кв. Зла река-гр. Априлци" финансиран по Програмата за развитие на селските райони 2007–2013 г., мярка 322 "Обновяване и развитие на населените места".

Общинският парк в кв. Зла река е част от зелената система на гр. Априлци и общината, която допринася за обогатяване възможностите за масов и индивидуален отдих, така и за опазване и съхранение на характерните крайречни ландшафти в района. Паркът е разположен по поречието на р. Видима и обхваща площи от крайречната тераса. Зоната за масов отдих обхваща централната част и е оформена с декоративни дървесни групи, храсти и цветя. Растителното оформяне на парковите площи в зоната за индивидуален отдих са оформени пейзажно, създадени са иглолистни и широколистни декоративни дървесни групи, а също и групи от вечнозелени и цъфтящи храсти. Подхода за научно - познавателния маршрут се оформи с видове характерни за крайречни месторастения – върби, тополи, елши, блатно кокиче, ириси.

През 2020г. е реализиран успешно Проект „Обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществените потребности от общинско значение – площад – ПИ 52218.530.411 и парк ПИ 52218.530.444 в гр. Априлци, Община Априлци”, чрез отпускане на безвъзмездна финансова помощ по ПРСР за периода 2014-2020г. по мярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка инфраструктура”, а през 2021г. започна реализацията на проект "Изграждане на парк за отдих и брегоукрепително съоръжение в ПИ 52218.546.577, гр. Априлци, кв. Острец, община Априлци"

С цел поддържане на благоприятно природозащитно състояние и предотвратяване на значителни въздействия върху природата, община Априлци се стреми към Реализиране на други местни благоустройствени проекти, с които да осигури екологосъобразно и устойчиво развитие в териториите, съседни на защитените с цел опазване на екосистемите, естествените местообитания и поддържане на жизнеспособни популации от видове в естествената им среда.

Поддържането на чистотата в озеленените площи се изразява в следните дейности: метене, събиране и извозване на отпадъците до депото и др.

Спазват се следните изисквания :

- Вертикална планировка при реконструирането на съществуващите и изграждането на нови озеленени площи в общината, след което се осигурява тяхната поддръжка.
- Поливане на растителността според възникнала екзистенциална необходимост.
- Качествен посадъчен материал.
- Санитарни резидби.
- Метене, косене, събиране и извозване на отпадъците от зелените площи.

Зелената система включва следните категории зелени площи:

- Обществени паркове и градини;
- Специализирани паркове и градини;
- Санитарно-защитни озеленяване;
- Транспортно озеленяване;
- Озеленяване за ограничени ползване;

Всички те имат социални и екологични функции: рекреационни (задоволяват потребностите от спорт и отдих; естетически и ландшафтно-естетически; биоклиматични – приток на свеж чист въздух от крайградските зони, подобряване на микроклиматичните характеристики на средата; мелиоративни – преразпределение на повърхностния и подземен отток на водите; екологични – предотвратяване миграцията на замърсителите от урбанистичните дейности и транспорта, продуцират кислород, поглъщат част от вредните газове и праха, блокират миграцията на тежките метали (от транспорта и промишлеността) в почвата и околната среда.

Обществени паркове и градини съществуват във всички населени места, но точни данни няма за площите, поради липса на застроителни планове (с изключение на гр. Априлци). Високата задоволеност се дължи от една страна на сериозното нарастване на обществените озеленени площи в селата през периода 1965-1994 г., когато са се оформили центровете на населените места, а от друга на намаляването на числеността на селското население. Специализирани паркове и градини няма, като се изключат гробищните паркове. Озеленяването на спортни обекти и спортни съоръжения е инцидентно и хаотично.

Община Априлци притежава значително и разнородно биоразнообразие – ценна флора и фауна, атрактивни природни феномени. Защитените територии и защитените зони по Натура 2000 покриват голяма част от територията. Селищата притежават като цяло добро обществено озеленяване, но то се отличава с незадоволително ниво на поддържане. Защитените територии са регламентирани по съответния ред, режими на ползване и защита.

Ландшафт

Характеристиките на ландшафтите с техните физически, културни и естетико-емоционални измерения участват в характеристиката на ресурсния потенциал на територията, доколкото допринасят за качеството на жизнената среда и за инвестиционната привлекателност. Взаимодействието в течение на времето на територията на общината между природогеографските условия и дадености - климат, релеф, вода, почви, растителност в тяхното естествено развитие и човешката дейност е формирало части от територията със специфичен ландшафтен облик, с различни по големина пространствени измерения. Човешката намеса е изменила облика на природната среда в слаба степен на територията. По предварителна преценка комбинацията от естествени и създадени условия на територията на общината позволява идентифицирането на следните видове и разновидности ландшафти:

Селищни ландшафти

Селищната мрежа е добре развита, обусловена от вековни традиции. Населените места основно са разположени около поречията на реките или затворени долини и котловини. Те са с парцелна структура, с голям по площ стопански двор, повечето с изграден център в редки случаи с характерен архитектурно-градоустройствен образ. Въпреки общо взето еднообразния селищен ландшафт на селата, той е благоприятно повлиян от дворищното озеленяване.

Селскостопански ландшафти

Селскостопанските земи заемат малка част от територията на общината. Като ландшафт са носители на специфика, която ги отличава от всички останали селскостопански територии в страната. Макар и в не голям мащаб поземлените участъци, с наситените си цветове през всички сезони формират неповторим пейзаж. В процеса на възстановяване на поземлената собственост и свързаното с него „прекрояване“ на поземлената структура, характерният пейзаж на селскостопанските земи прояви изключително висока устойчивост.

Горски ландшафти

Горските територии обхващат около половината от площта на общината. Горите са едно от много важните богатства и ресурс на общината. Те оказват съществено влияние за чистотата на въздуха, което е важен фактор и предимство за общината.

Едно от много ценните качества на горите е тяхното екологично и рекреационно въздействие.

Гората е подходящо място за развитие на различни видове и форми туризъм – туристически опознавателен, атракционен, ловен, селски и други.

Въпреки, че преобладаващи гори са със стопански функции, 7 % от тях попадат в групата „Рекреационни гори“, а към защитните – 19 %.

Защитените територии са с огромна площ – 3568 ха, от които най-голям дял заема Националният парк „Централен Балкан“.

Транспортен ландшафт

В общината транспортните ландшафти, които са свързани в мрежа и „прорязват“ останалите ландшафти, се формират от републиканските, общинските и останалите местни пътища. Те имат две измерения – „вписване“ в ландшафтите, през които преминават, и собствени технически, функционални характеристики. По отношение на първото измерение трябва да се отбележи, че транспортната инфраструктура е проведена съобразно природните дадености и нарушаването на ландшафтната цялост на територията е незначително. По отношение на второто картината е различна в различните части на територията и различните пътища. От гледна точка на техническо състояние и поддръжка като правило те се влошават с намаляването на класа на пътищата. Благоприятен фактор е широко приложеното крайпътно озеленяване. По отношение на крайпътното „обзавеждане“ обаче има още много да се желае.

Защитени ландшафти са представени от защитените територии и защитените зони, описани в раздел „Биологично разнообразие и защитени територии“.

Територията на общината предлага завидно ландшафтно разнообразие, като много от представените видове и разновидности се отличават с подчертана индивидуалност. Преобладаващата част от ландшафтите притежават добра устойчивост. Антропогенната намеса не е довела до неблагоприятни последици върху тях.

ОУП на общината ще изисква устройствените решения да бъдат насочени към формирането на устойчив и хармоничен ландшафт с изява на специфичните елементи:

- да прилага последователно ландшафтноустройствен подход, насочен към опазването и възстановяването на общите ландшафтни характеристики на територията;
- да проучи внимателно възможните варианти за провеждане на бъдещите транспортни и инфраструктурни мрежи и съоръжения и включване в плана на онези от тях, които в най-малка степен нарушават околната среда и ландшафтните ѝ характеристики;
- при реализирането на мерките за рекултивация на нарушените терени.

9. РАЗДЕЛ “РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА И ВЛИЯНИЕ ОТ НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ”

9. Радиационна обстановка и други вредни физични фактори

Нейонизиращи лъчения

Нейонизиращите лъчения са едни от малкото изследвани фактори на средата с неблагоприятно въздействие върху човека и недостатъчно изяснени механизми на биологичните им ефекти. Нейонизиращите лъчения включват голям брой фактори: електростатично поле, постоянно магнитно поле, радиочестотни електромагнитни вълни, лазерни лъчения и др.

През последните години на територията на страната се появиха много нови телекомуникационни системи, чиито представители са източници на електромагнитни полета в радиочестотния /0,03 – 300 MHz/ и микровълновия /0,3 – 30 GHz/ диапазон на електромагнитния спектър.

Електрическите и магнитни полета съществуват в природата и винаги са присъствали на земята. През 20-ти век ЕМП в околната среда непрекъснато се увеличават в резултат на нарасналата употреба на изкуствени източници, увеличената потребност от електрически ток, развитието на безжичните технологии, изменението на производствените процеси и социалното поведение. Всеки човек в развитото общество е подложен на сложен комплекс от електрически и магнитни полета с различни честоти, в дома си и на работното място.

Електромагнитните полета са комбинация от невидими електрически и магнитни полета с различна сила. Генерират се от природни явления, както и от човешки дейности, главно употребата на електричество.

Повечето електромагнитни полета, създадени от човека, са със специфична честота, варираща от **високи** радиочестоти – като тези, използвани от мобилните телефони, през **средни** честоти – като тези, генерирани от компютърните екрани до **изключително ниски честоти** – като тези, генерирани от електрическите проводници.

Радиочестотните полета имат множество приложения в модерните комуникации. Най-разпространените източници са мобилните телефони, безжичните телефони, локалните безжични мрежи и радиопредавателните кули. Медицинските скенери, радарните системи и микровълновите печки също използват радиочестотни полета. Радиочестотите варират от **100 kHz до 300 GHz**.

Когато човешкото тяло е изложено на радиочестотни полета, то натрупва енергия с течение на времето. Силата на полето бързо намалява с увеличаване на разстоянието, което означава, че човек натрупва повече енергия от устройство, което използва отблизо - мобилен телефон в ръката, отколкото от по-силен източник, като радиопредавателна кула, която е доста по-отдалечена.

Базовите станции на мобилните оператори и радиопредавателните кули са съоръжения, проектирани за предаване на радиосигнали. Тъй като полевата сила бързо отслабва с разстоянието, повечето хора са изложени на малка част от препоръчителния максимум. Хората, които живеят или работят в близост до предавателни кули са експонирани в най-голяма степен, защото там полетата са най-силни.

Съвременните средства за комуникация създават нейонизиращо електромагнитно поле. Това поле е нискоенергийно и неговите честота и мощност не са достатъчни, за да разрушат молекулите в тялото. Нейонизиращо електромагнитно поле е съвсем различно от йонизиращото излъчване (радиация), което се асоциира с рентгеновите и гама-лъчи и техните биологични ефекти върху хората. Няма

доказателства за нездравословни ефекти от радиочестотните полета, които са под нивата в международно приетите ограничения. Единственият доказан от науката ефект в тази част на честотния спектър (нейонизиращите лъчения) е повишаване на телесната температура, т.нар. топлинен ефект.

Наредба №9/1991 на МЗ и МОСВ (ДВ, бр. 35, с изменение и допълнение в ДВ, бр.8, 2002г.) е нормативният документ, който въвежда гранични стойности (пределно допустими нива - ПДН) за защита на населението. Тя регламентира граничните стойности за определен честотен диапазон за стационарни комуникационни източници, излъчващи в населените места. Съгласно цитираната наредба, преди въвеждане на всеки нов източник в експлоатация, се изисква изчисляване на хигиенно-защитни зони, т.е. пресмятане на разстоянието от източника, на което стойностите на ЕМП достигат пределно допустимите нива за защита на населението. Следващият етап е измерване в реални условия, след пускане в експлоатация на източника.

За честоти от 300 MHz до 30 GHz, съгласно нашето законодателство, се нормира величината "плътност на мощност" ($S, \mu W/cm^2$). За гранична стойност, осигуряваща достатъчна защита на здравето на населението, за тези честоти е определена стойност от $10 \mu W/cm^2$ (микроват на квадратен сантиметър).

Съгласно действащото законодателство в Република България нейонизиращите лъчения в жилищни, производствени, обществени сгради и урбанизирани територии са фактори на жизнената среда и подлежат на регистрация и контрол, а обектите, източници на нейонизиращи лъчения са обекти с обществено предназначение и като такива подлежат на държавен здравен контрол.

Стойностите на електромагнитно поле, създавано от базовите станции и мобилните телефони, са много по-ниски от тези, необходими за произвеждане на топлина с потенциален ефект върху здравето.

Съгласно действащото законодателство в Република България нейонизиращите лъчения в жилищни, производствени, обществени сгради и урбанизирани територии са фактори на жизнената среда и подлежат на регистрация и контрол, а обектите, източници на нейонизиращи лъчения са обекти с обществено предназначение и като такива подлежат на държавен здравен контрол.

Информационните и комуникационни технологии (ИКТ) предлагат нови възможности за фирмите и регионите. Те представляват един много важен фактор за регионална конкурентноспособност, влияещ върху скоростта на промените в регионите и териториалното разпределение на икономическата активност. От гледна точка на сближаването, ИКТ предлагат важна възможност за намаляване на "препятствията от разстоянието" и проблемите на отдалечеността, характерни за много периферни райони.

Изграждането и достъп до интернет услуги на всички населени места е важно условие за развитието на икономиката на общината, за привличането на инвеститори и за осигуряване високо качество на жизнената среда.

Телекомуникации.

На територията на общината има изградена съобщителна мрежа. Част от нея е амортизирана. С оглед нейното подобряване е необходимо изграждането на оптичната кабелна мрежа.

Общината е покрита с радиотелевизионен сигнал от РРТС вр. Ботев. Поради пресечения терен остават махали, които не могат да приемат сигнал от вр. Ботев и затова е изградена ретранслаторна телевизионна станция на местността "Свинова поляна".

Почти на цялата територия на общината има покритие със сигнал на мобилните телеоператори.

Интернет доставки в общината са два - „Виваком“ АД и ЕТ „Тамара Стоянова Стоева“ – гр. Априлци.

Източник на вредни лъчения в населените места и в извънселищните територии могат да бъдат съоръженията на електропреносната мрежа.

Изграждане и развитие на енергийната система.

Енергийната система за захранване на Община Априлци е включена в националния енергиен пръстен. На територията на Общината няма изградена подстанция 110/20 kV, а се използва подстанцията на ВЕЦ „Видима“ за износ на ел. енергия. Основното захранване е на 20 kV с резервна връзка към П/ст „Троян 1-110/20 kV“

Източници от регионално и републиканско ниво.

Основен източник на захранване на Общината е Републиканската енергийна мрежа на 110 kV.

На територията на Общината са разположени следните енергийни обекти за пренос на електрическа енергия стопанисвани от „ЕСО“ ЕАД МЕР Плевен:

-Въздушна електропроводна линия 110 kV „Острец“ - връзка между подстанция „Троян 1“ и подстанция „Балкан“ с трасе през землищата на с. Драшкова поляна, Велчево, Скандалото и гр. Априлци.

-Въздушна електропроводна линия 110 kV „Отклонение 1“ на ЕП „Острец“ до стълб №74 – връзка към ВЕЦ „Видима“ с трасе през землището на гр. Априлци.

Източник на ел. енергия за задоволяване потребностите на Общината е трансформаторна подстанция „ВЕЦ „Видима“ гр. Априлци“ 110/20kV. и с въздушни ел. проводи 20 kV се електрозахранват всички населени места.

По поречието на реките „Видима“ и „Зла река“ има изградени 5 броя ВЕЦ с регионално значение-Фиг.25

-ВЕЦ „Видима“ гр. Априлци, кв. Видима – 3300kW

-ВЕЦ „Зла река“ гр. Априлци, кв. Зла река – 300kW

-ВЕЦ „Зора“ гр. Априлци, кв. Зла река – 500kW

-МВЕЦ „Априлци“ гр. Априлци – 575kW

-МВЕЦ „Стърна“ гр. Априлци, кв. Видима – 580kW

Електропреносна и разпределителна мрежа

Електропроводи и кабелни линии 20kV

Основното захранване на селищата в Община „Априлци“ се осъществява с два електропровода 20 kV „Зла река“ от П/ст ВЕЦ „Видима“ - 110/20 kV и аварийна връзка с подстанция „Троян“1- 110/20 kV и „Водохвощане“ 20 kV.

Електропроводите /въздушни и кабелни/ 20kV за захранване на селищата в Община „Априлци“, около и в „Априлци“ са изградени така, че не се реализират пръстени с цел резервираност, както на битовите потребители така също и на промишлените.

Въздушните електропроводи 20kV създават ограничения със сервитутите си в урегулираните територии и подлежат на постепенно кабелиране.

Съществуващата мрежа е амортизирана, което води до чести аварии и прекъсване на електрозахранването за продължително време. Недостатъчна е мощността на съществуващите трансформаторни постове.

Авариите по електропроводните линии 20kV основно се дължат на остаряла изолация и амортизирани стълбове. Електроразпределителното дружество ежегодно следва да почиства просеките и извършва върхови ревизии на ВЕЛ.

Развитието на мрежа средно напрежение да се предвижда с използване на кабели 20kV. Трасетата на кабелните и въздушни линии се определят с техническите проекти по реда на ЗУТ.

Сервитутите на далекопроводите са определени както следва:

За 110 kV:

Извън населени места – 48 м.

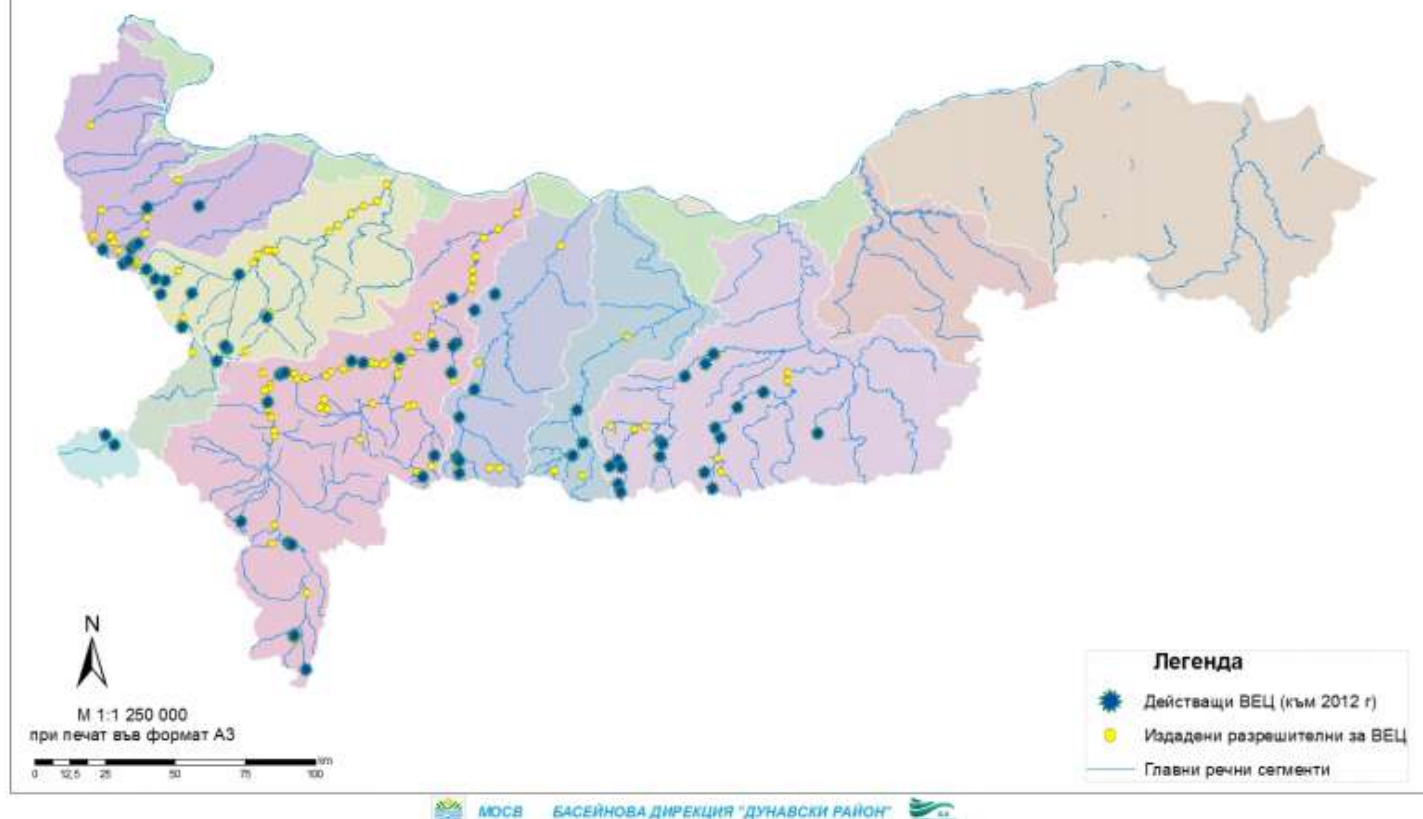
В населени места – 16 м.

За 20 kV:

Извън населени места – 22 м.

В населени места – 9 м.

ВЕЦ на територията на Дунавски район за басейново управление

Трансформаторни постове и Възлови станции

На територията на „Априлци“ и околностите са изградени зидани трафопостове в самостоятелни УПИ, вградени трафопостове, КТП, БКТП и мачтови трафопостове.

На територията на Общината функционират 46 бр. ТП и ВС собственост на Електроразпределителното дружество и 26 броя частна собственост.

Голяма част от трафопостовите са оборудвани с физически и морално остаряла апаратура средно напрежение и се налага тяхната реконструкция.

С развитието на селищните системи ще се налага изграждане на нови трафопостове за осигуряване на мощности за нарастващото с всеки ден потребление съгласно Закон за енергетиката и Наредба №6 за присъединяване на производители и потребители.

Ел. мрежа 0,4kV

Електрическата мрежа ниско напрежение в населените места е въздушна. За разлика от останалите нива на мрежите, мрежа 0,4kV е с най-голям обем като дължини и брой съоръжения. Това е и причината тя да бъде изключително морално и физически остаряла и изисква огромни инвестиции за реконструкции, подмяна и рехабилитация. Недоброто състояние на мрежа НН води до влошаване качеството на доставената ел. енергия.

Като разпределителни табла се използват метални шкафове, които подлежат на корозия. В тази връзка напоследък навлязоха в експлоатация полимерните разпределителни кутии.

Важен проблем е уличното осветление на населените места в общината. Цялата улична осветителна мрежа на територията на общината е в лошо техническо състояние и на места липсва.

Елементите и съоръженията на инфраструктурата имат оптимално разположение по отношение на разглежданата територия с оглед специфичното ѝ развитие в областта на селското стопанство, екопроизводство и туризма. От една страна те преминават главно извън или в тила на територията, така, че я натоварват минимално, от друга страна-съоръженията са разположени в достатъчна близост, така, че осигуряват достатъчна натовареност. Захранващата мрежа 110 KV е оразмерена с определен резерв за максимални товари, които след 1990 г. рязко са намалели. Мрежата е в добро техническо състояние и се поддържа профилактично.

Въздушните линии 400 kV – 110 kV са източници на електромагнитно поле. Степента на непосредствено неблагоприятно действие на електрическото поле върху човека зависи от интензитета на полето и продължителността на престоя в него. Извършените изследвания показват, че полето с интензитет до 10 kV/m само нарушават комфорта и предизвикват неприятни усещания. Полето с интензитет от 10 до 20 kV/m при престой в тях няколко часа дневно, не оказват съществено влияние върху хората и не водят до трайни функционални и други изменения. При пребиваване в зона с интензитет на електрическото поле над 25 kV/m, персоналет трябва да използва защитни средства

В рамките на общината не преминават преносни (400kV и 220kV) електропроводни мрежи.

Електрическото поле под действащите у нас електропроводи с напрежение 400 kV не надвишава 10 kV/m. Следователно електрическото поле не представлява опасност за обслужващия персонал, населението, извършващо селскостопанска и други дейности в близост до електропроводите.

Терените под проводите от двете им страни не се застрояват за обитаване или извършване на производствени и други дейности.

Радиационно състояние на околната среда

Йонизиращи са лъченията, които при взаимодействие с веществото (органична или неорганична материя) водят до образуване на електрични товари с различни заряди – йонизират веществото. Йонизиращи лъчения са алфа- и бета-частиците, гама-лъчите, електроните, позитроните, протоните, рентгеновите лъчи, неутроните, тежките йони и др. естествени и изкуствени радиоактивни източници.

Естествени източници на йонизиращи лъчения

Естествен (природен) източник е източник на йонизиращо лъчение, съществуващ в естествени условия – космичното лъчение и естествено разпределените радионуклиди в околната среда, в храните и в организма на човека.

Първично космично лъчение се състои от две компоненти, които се различават съществено както по произхода си, така и по състав, интензивност и енергия:

- галактическо космическо лъчение
- слънчево космическо лъчение

Интензивността на галактическото космично лъчение, което достига до Земята, е постоянна, като въздействието е изотропно (еднакво по всички направления към Земята).

Интензивността на слънчевото космично лъчение не е постоянна и се изменя в зависимост от слънчевата активност. Цикълът на изменение на слънчевата активност е 11 години.

Научният комитет по изучаване на действието на атомната радиация (НКДАР), създаден от Организацията на обединените нации (ООН) периодично представят необходимите данни и оценява облъчването на населението в целия свят, дължащо се на естествените радиоактивни източници, съществуващи в природата, и на техногенните източници на йонизиращи лъчения, създадени от човека. В следващите таблици са показани в компактен вид обобщени данни от доклада на НКДАР/ООН за 2000г. относно облъчването на населението от естествени радиоактивни източници и обобщени данни за облъчването на населението в Европа, дължащо се на естествения радиационен фон.

Облъчване на населението от естествени радиоактивни източници (по доклад на НКДАР/ООН от 2000 г.)

Компоненти на естествения радиационен фон които формират външното и вътрешното облъчване на населението на земята	Средна за света годишна ефективна доза (mSv/y)	Типични за света граници в които варира годишната ефективна доза (mSv/y)
Космично лъчение (външно облъчване)	0.4	от 0.3 до 1.0
Земно лъчение (външно облъчване)	0.5	от 0.3 до 0.6
Радон (вътрешно облъчване от вдишване)	1.2	от 0.2 до 10
Естествени радионуклеиди, инкорпорирани в човешкия организъм	0.3	от 0.2 до 0.8
Сумарно външно и вътрешно облъчване (закръглено)	2.4	от 1.0 до 10

Средната за света годишна ефективна доза от външно облъчване на лица от населението, дължаща се на космичното лъчение (0,4 mSv/y) и земното лъчение (0,5 mSv/y), е равна сумарно на 0,9 mSv/y . Освен външно облъчване, естественият радиационен фон предизвиква и вътрешно облъчване, когато определени радионуклиди от естествен произход попаднат в човешкия организъм при вдишване и поглъщане.

Най-голям принос за вътрешното облъчване на населението на Земята има естественият радиоактивен елемент радон (радон-222). Годишната ефективна доза от вътрешно облъчване на лица от населението, дължаща се на радона (1,2 mSv/y) и на останалите радионуклиди от земен и космогенен произход (0,3 mSv/y), е равна сумарно на 1,5 mSv/y. Средната за света годишна ефективна доза от общото външно и вътрешно облъчване, дължащо се на естествения радиационен фон, е равна на 2,4 mSv/y. 50% от тази доза (1,2 mSv/y) се дължи на **радона** и неговите дъщерни продукти.

Радонът, като член на уран-радиевото семейство, е разпространен навсякъде по Земята – в почви, скали, минерали, води, въздух. Средната годишна ефективна доза, която получава човек в резултат на вдишването на радон и неговите краткоживущи дъщерни продукти (полоний-218, полоний-214, бисмут-214 и олово-214), съдържащи се в атмосфер-ния въздух, се оценява на 1,2 mSv/y. Типичната средна концентрация на радон в приземния атмосферен въздух на открито е 10 Bq/m³. Моментните концентрации във въздуха се променят в зависимост от климатичните сезони: най-високи стойности се регистрират през летните месеци. В рамките на денонощието концентрацията на радон също се променя: максимум в концентрацията на радона във въздуха се наблюдава през нощта, а минимум – през деня. Като правило, концентрацията на радон в сгради е по-висока и зависи от вида на строителните материали. Типичната средна концентрация на радон в сгради е 40 Bq/m³.

В българската Наредба за основните норми за радиационна защита (ОНРЗ-2004) са определени следните референтни нива за средногодишната концентрация на радон в сгради: 250 Bq/m³ при ново строителство и 600 Bq/m³ за вече изградени сгради.

От гледна точка на радиационната защита радонът е доминиращ фактор при облъчването на човека от естествените радиоактивни източници, съществуващи в природата.

Таблица № 7 Облъчването на населението в Европа, дължащо се на естествения радиационен фон (по доклад на НКДАР/ООН от 2000 г.)

Страни	Средна годишна ефективна доза (mSv/y)
Великобритания	около 1.7
България, Холандия	около 2.4
Италия, Германия, Дания, Белгия	около 3.0
Португалия	около 4.0
Франция	около 5.0
Швеция	около 6.0
Финландия	около 8.0

Изкуствени източници на йонизиращи лъчения

В резултат от дейността на човека, става допълнително обогатяване на елементите на околната среда с естествени и техногенни радионуклиди и тяхното пространствено преразпределение. Тези антропогенни източници на йонизиращи лъчения допринасят за допълнителното надфоново облъчване на населението. Към тях се отнесат:

- газо аерозолните и течните радиоактивни изхвърляния от обектите на атомната енергетика;
- отпадъчни води и отбита скална маса при миннодобивната дейност, в т.ч. от уранодобив;
- отпадъци от изгаряне на въглища от топлоелектрически централи (шлака, сгурия, пепел,др.);
- отлагания, налепи и утайки от инсталации за добив и преработка на нефт и газ;
- минералните торове, получени от някои фосфорити;
- отпадъчни продукти от производство на черни, цветни метали, фосфатна промишленост,др.;
- строителните материали;
- производство и употреба на радионуклиди за медицински и научни цели.

Регулиране и контрол на източници на йонизиращи лъчения

Държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йонизира-щите лъчения и безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, както и правата и задълженията на лицата, които осъществяват тези дейности, за осигуряване на ядрената безопасност, радиационната защита и физическата защита, са уредени в Закона за безопасно използване на ядрената енергия.

Министерство на здравеопазването чрез Националния център по радиобиология и радиационна защита (НЦРРЗ) и пет Регионални здравни инспекции (Пловдив, Варна, Бургас, Русе и Враца) извършва държавен здравно-радиационен контрол за спазване на изискванията за защита на лицата от въздействието на йонизиращите лъчения. НЦРРЗ извършва контрол по отношение на ядрени централи, изследователски ядрени инсталации, съоръжения за управление на радиоактивни отпадъци и обекти на бившия уранодобив.

Агенцията за ядрено регулиране също встъпва в роля на компетентен орган по отношение на дейностите с ИЙЛ и ядрени съоръжения.

Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) осъществява мониторинговата дейност в рамките на Националната мрежа за радиологичен мониторинг.

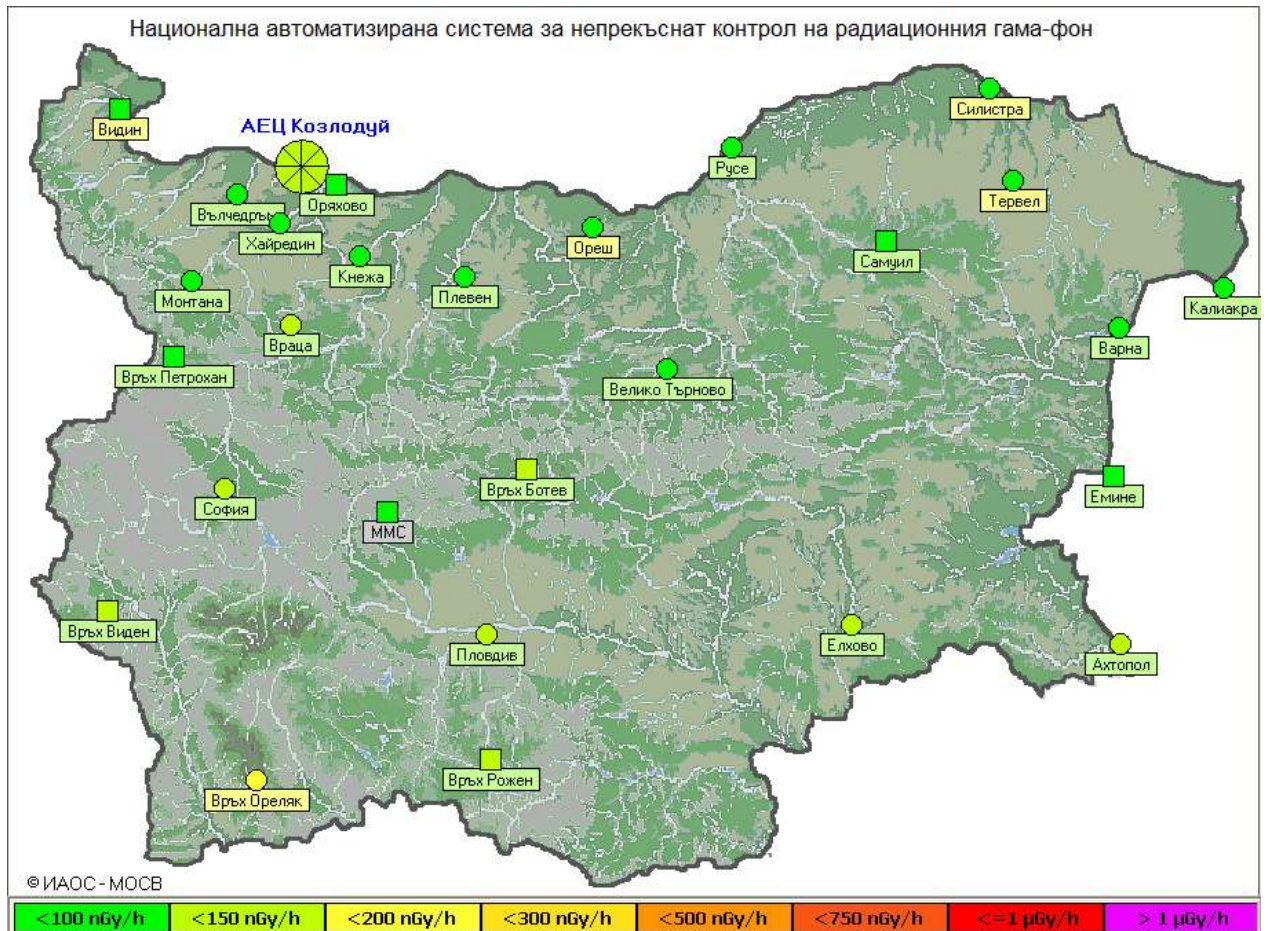
Радиологичен мониторинг

Националната система за радиологичен мониторинг на околната среда има за цел откриване на отклонения от допустимите стойности на радиационните параметри в основните компоненти на околната среда – атмосферен въздух, води и почви и се осъществява чрез: автоматизирана система за on line наблюдение; лабораторно-аналитична дейност за off line наблюдение.

Непрекъснатите и периодични наблюдения на радиационните параметри на основните компоненти на околната среда осигуряват актуална информация за държавните и местни органи на управление и обществеността и се базират на изпълнение на програма за радиологичен мониторинг, утвърдена от министъра на околната среда и водите със Заповед №РД-295/28.04.2017 г. и включваща:

- Автоматизирана система за наблюдение на радиационния гама фон;
- Автоматизирана система за радиационен мониторинг на води;
- Лабораторно-аналитична дейност на off line наблюдение.

Национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама - фон се състои от 26 локални мониторингови станции, измерващи мощността на дозата. Станциите са разположени по цялата територия на страната (видно от картата долу), работят в непрекъснат режим и изпращат данни в централната станция в ИАОС.

На територията на община Априлци няма пунктове за наблюдение от националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон.

Нивата на естествения радиационен гама фон за България варират в границите 0,06-0,4 mSv/h

В Република България се извършва непрекъснат мониторинг на гама-фона от 5 ведомства:

- Изпълнителна агенция по околна среда към МОСВ, поддържа Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на гама-фона (BULRaMo система);
- В Националния център по радиобиология и радиационна защита към МЗ се извършва измерване на гама-фон в една точка;
- Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" към МВР получава данни от измерването на гама-фона от 335 поста, разположени в общински администрации и от 28 поста, разположени в областни администрации;
- АЕЦ "Козлодуй" измерва гама-фона чрез Автоматизираната информационна система за външен радиационен контрол (АИСВРК), която е обединена с BULRaMo

системата и чрез Автоматизираната информационна система за радиационен мониторинг (АИСРМ) „Катрин“;

- Институт за ядрени изследвания и ядрена енергетика (ИЯИЯЕ) към БАН извършва измервания на вр. Мусала и в 7 точки на територията на института и изследователския реактор.

Автоматизирана система за радиационен мониторинг на води - р. Дунав в района на АЕЦ „Козлодуй“ (АСРМВ) се администрира от ИАОС . Системата се състои от две локални мониторингови станции, разположени преди и след „топлия“ канал на атомната централа. Станциите извършват непрекъснато автоматично пробовземане от реката и радиологичен анализ за установяване наличието на гама-емитиращи радионуклиди. Системата дава възможност при евентуално радиоактивно замърсяване на р. Дунав да се определи категорично, дали източника е АЕЦ „Козлодуй“.

Лабораторно-аналитична дейност на off line наблюдение. Радиометричните измервания в условия на пробонабиране и последващи лабораторно-аналитични дейности се осъществяват от лабораториите за радиационни измервания в София, Бургас, Варна, Враца, Монтана, Плевен, Пловдив и Стара Загора.

Параметрите, по които се осъществява радиологичния мониторинг на околната среда са:

- радиационен гама-фон (мощност на дозата гама-лъчение);
- обемна активност на естествени и техногенни радионуклиди в атмосферен въздух;
- специфична активност на естествени и техногенни радионуклиди в необработваеми почви, строителни материали, отпадъчни продукти и седименти;
- обща алфа и бета активност и съдържание на естествен уран, радий-226 и тритий в повърхностни, подземни и отпадъчни води;

Освен фонов радиологичен мониторинг се извършва и надведомствен мониторинг на радиационното състояние на околната среда в наблюдаваната зона на АЕЦ „Козлодуй“, както и в райони на бивши уранодобивни обекти и други потенциални замърсители.

Поради ограничените правомощия на РИОСВ по отношение на радиационния контрол, той се провежда само при необходимост от извънредни проверки – по жалби и сигнали или по искане на други компетентни органи за съвместен контрол.

Анализът на резултатите от проведения мониторинг позволява заключението, че радиационното състояние на околната среда в контролирания регион не показва отклонения от действащите норми и характерните за съответните райони стойности.

Опасни вещества

Опасните химични вещества могат да се причислят към факторите, които могат да замърсяват или увреждат околната среда. Те са стокови продукти, които се използват в селското стопанство като средство за растителна защита: други опасни вещества са масла, утайки, нефтопродукти, които при неправилна употреба и съхранение могат да причинят трудно отстраними замърсявания на околната среда и отравяния на хората.

Повечето от токсичните вещества са безопасни при съхранение в оригиналните им опаковки и представляват потенциална опасност единствено при

нарушение на целостта на същата при аварийни ситуации. Особено опасни са леснолетливите вещества, които бързо могат да създадат опасни концентрации предимно в работна среда.

На територията на общината съществува един склад, съхраняващ препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност.

На територията на община Априлци няма съществуващи предприятия, класифицирани като предприятия с нисък или висок потенциален риск.

В границите на общината не са разположени предприятия, които работят с отровни вещества и не съхраняват такива. Промислените отровни вещества/ПОВ/ в производствения сектор са: амоняк, хлор, сярна киселина, натриева основа, серни окиси, доменен и коксов газ, пропан-бутан, цианиди, пестициди и други вещества.

Не са идентифицирани и групи от предприятия/ съоръжения с нисък и висок рисков потенциал, за които съществува риск от аварии и опасност от възникване на ефекта на доминото, предвид близостта им и наличните количества опасни химически вещества.

Няма предприятия и съоръжения, съхраняващи големи количества лесно запалими течности- ЛЗТ, или експлозивни, оксидиращи аерозоли, течности и др.

В ОУП на Община Априлци не се предвижда разполагане на предприятия с висок или нисък рисков потенциал, попадащи в обхвата на раздел I към глава седма на ЗООС.

Влияние на глобалните климатични промени, природни рискове, рискови територии и зони

Общи европейски и национални действия по отношение на климата

Стремежът на Европейския съюз е да осигури устойчиво развитие на всички жители в Общността. Това е развитие, при което се „задоволяват нуждите на настоящето, без да се застрашават възможностите на бъдещите поколения да задоволяват своите нужди“. Затова и устойчивото развитие обхваща три аспекта – социален, икономически и екологичен. Тази концепция се дефинира не само като отделна и независима, а като хоризонтална политика, от която останалите общи и секторни политики и управленски процеси следва да бъдат йерархично зависими, т.е. устойчивото развитие трябва да бъде водещият принцип при взимането на решения на всички нива – наднационално, национално, регионално и местно.

Неразделна и много важна част от темата на устойчивото развитие е проблематиката свързана с изменението на климата. Това се признава и от Европейския съюз, който утвърждава Европейски зелен пакет – пътна карта за постигане на устойчивост на икономиката на ЕС. Това е нова стратегия за растеж, която има за цел превръщането на ЕС в справедливо и благоденстващо общество с модерна, ресурсно ефективна и конкурентоспособна икономика, в която през 2050 г. няма да има нетни емисии на парникови газове и икономическият растеж не зависи от използването на ресурси. Зеленият пакт е неразделна част от стратегията на Европа за изпълнение на програмата ѝ до 2030 г. в отговор на дефинираните от Организацията на обединените нации цели за устойчиво развитие. Пакетът включва редица стратегии в различни области като промишленост, биоразнообразие и други.

На национално ниво, през 2012 година е приет и Трети национален план за действие по изменение на климата с хоризонт до 2020 година. Той определя

политиката на България в областта на климатичните промени и се основава на приетите от страната ни международни ангажменти с ратифицирането на Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата /РКООНИК/, Протокола от Киото, последващото Парижко споразумение, както и европейското законодателство в тази област.

Най-голямо влияние в периода 2021-2027 г. ще има, приетата през 2019 г. от Министерски съвет, Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие с хоризонт 2030 година. Тя отразява новият контекст на политиките, свързани с климатичните промени. В нея е зададена рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените в нея сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна (интегрирана) тема.

Законодателна рамка на действията по отношение на климата

Република България е страна, ангажирана по Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (РКООНИК, 1999 г.), Протокола от Киото (2002 г.), новото рамково международно споразумение (2012 г.), както и по Парижкото споразумение (2015 г.)

Българските задължения се регламентират от националното законодателство чрез Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК). Чл. 2 от ЗОИК определя неговата основна цел: *„...да гарантира намаляване на емисиите на парникови газове като основен елемент в политиката по ограничаване изменението на климата и да осигури дългосрочното планиране на мерките за адаптация към климатичните промени“.*

Законът посочва и най-важните хоризонтални мерки, които водят до намаляване емисиите на парникови газове:

- Повишаване на енергийната ефективност;
- Повишаване на дела от енергията от възобновяеми източници;
- Улавяне и оползотворяване на метан;
- Залесяване, повторно залесяване и промени в земеползването;
- Насърчаване преминаването към видове транспорт с ниски емисии;
- Насърчаване използването на обществен транспорт;
- Развитие на научноизследователска дейност с оглед развитието на ефективна „зелена“ икономика;
- Повишаване на административния капацитет за изпълнение на екологична политика;
- Повишаване на осведомеността на гражданите по въпросите за изменението на климата.

Закона за опазване на околната среда също има отношение към климатичните промени, тъй като в него се регулира стратегическия процес във всички области на защита, мониторинг и управление на околната среда. В него се посочват принципите за включване на политиките в областта на околната среда (включително политиките в областта на климата и биологичното разнообразие) в други сектори.

Данни за изменение на климата и свързани с него последици, съгласно Трети национален план за действие по измененията на климата за периода 2013-2020 г., по данни на НИМХ към БАН122:

- От края на 70-те години на миналия век в България се наблюдава тенденция към затопляне, като през втората половина на XX век зимите са по-меки.
- 20 от последните 24 години след 1989 г. са с положителни аномалии на средната годишна температура на въздуха, спрямо климатичната норма (1961-1990 г.).
- Средната годишна температура през 2011 г. е с 0,4°C над климатичната норма. Това е поредната, 14-та година, с температури по-високи от обичайните за страната.
- Най-дълги периоди на засушаване са наблюдавани през 40-те години и последните две десетилетия на XX век, а най-значителните суши – през 1945 и 2000г.
- Наблюдават се повече и по-дълги периоди на засушаване, следвани от сериозни бури и тежки наводнения с разрушения и жертви.
- Увеличава се честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като: значително увеличение на средния брой дни с денонощни суми на валежите над 100 мм – с около 30% за периода 1991-2007 г. спрямо базисния период (1961-1990 г.); увеличение на регистрираните в метеорологичната мрежа случаи с проливни валежи; зачестяване на случаите на пролетно-летен тип облачност с валежи от дъжд, гръмотевични бури и градушки през зимни месеци като януари и февруари; увеличена честота на средния брой дни с гръмотевични бури и градушки през април и септември в периода 1991-2006г., спрямо същите за базисния период.
- Годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха намалява – минималната температура се повишава по-бързо от максималната.
- Снежните месеци в планините намаляват, а дебелината на снежната покривка показва трайна тенденция към изтъняване.
- Горната граница на широколистните гори се измества към по-голяма височина.
- Данните от фенологичните наблюдения показват изпреварване в развитието със 7-15 дни в различните климатични райони, което недвусмислено свидетелства за затопляне на климата през последните 30 години, в сравнение с предишни периоди.

Негативните климатични явления засилват своя интензитет и проява, което води и до увеличаване на щетите от тях. Повишението на температурите и наличието на продължителни периоди с екстремно високи температури формира топлинни острови в градовете, влияе отрицателно на здравето на хората, има своето въздействие и върху биоразнообразието, селското стопанство, транспорта, водния сектор, туризма и градската среда. Екстремно ниските температури, особено придружени с бурни ветрове, снеговалежи и обледявания затрудняват достъпността и свързаността в планинските и периферни райони.

Зачестяват и дните с интензивни валежи, което увеличава риска от наводнения и застрашава човешкия живот, техническата инфраструктура, сградния фонд и достъпа до услуги. Най-заплашените от наводнения общини се намират в районите на Северна България. Проливните дъждове, заедно с човешката дейност, допринасят за активизиране на свлачищните процеси, които са най-силно изявиени по брега на Дунав и по Черноморското крайбрежие. Районите на Северна България са с най-много площи, засегнати от свлачищна дейност.

Повечето климатични модели симулират увеличение на температурата на въздуха в България от 2°C до 5°C до края на века. Зимите, класифицирани като студени при настоящия климат, присъстват по-рядко през 2020-те и вероятно ще изчезнат напълно до 2080-те. Обратно, горещи лета ще има по-често и се очаква почти всяко лято да бъде необичайно горещо към 2080-те. През 2014г. департаментът по метеорология на НИМХ проведе проучване, в което се предвижда увеличение на годишната температура на въздуха в България от 1,6°C до 3,1°C до 2050г. и от 2,9°C до 4,1°C до 2080г. Според изследването, като цяло, се очаква повишаването на температурата да бъде по-значимо през летния сезон (от юли до септември).

Всички климатични модели прогнозираят, че след 2065г. и до края на века валежите през лятото ще спаднат с 10 до 20 процента, а според RCP8.51 до 2081–2100 този спад може да достигне 30 до 40 процента. Резултатите от изследванията на водните ресурси в България, базирани на тенденциите на температурата на въздуха и валежите, както и на симулационните модели и климатичните сценарии, показват, че през този век общият годишен речен отток вероятно ще намалее.

Сценариите за климатичните промени за България показват по-голяма честота на екстремни събития и бедствия като суша, горещи вълни, силни валежи и наводнения. Анализът на очакваните екстремни метеорологични явления въз основа на използването на показателите за температура и валежи в AR52 показва, че броят и интензитетът на сухите и горещи периоди в страната през лятото ще се увеличат, сушите и наводненията ще станат по-чести и ще зачестят проливните дъждове и опасните природни явления, както и процесите, свързани с тези промени. Регионите на североизток, югоизток и Тракия ще бъдат най-пряко засегнати от тези събития.

На територията на Община Априлци се намират водосборните райони, горните и средни течения на реките Острешка и Видима. При обилни, проливни дъждове и при интензивно топене на снежната покривка тези реки, както и техните притоци, създават предпоставки и формират бедствени обстановки и ситуации. Поради планинския релеф на по-голямата част на общината, в горните течения **наводненията се изразяват в бурно, но кратко прииждане** на реки и дерета, много от които маловодни или сухи през останалото време в годината. Това причинява задръстване на водостоци и канавки, водата нанася поражения на транспортната инфраструктура, прекъсвайки важни връзки към населените места.

Свлачища. Мерки за устройство и защита

На територията на община Априлци има осем регистрирани свлачища, от които 5 бр. са потенциални и 2 бр. стабилизирани.

В зависимост от площта и дълбочината си, свлачищата се разделят на класове от I до IV. Свлачищата в община Априлци са от най-лекия клас – IV, който се отнася за площ 1000 m² и дълбочина до 14 m.

1 М. Матов, Е. Пенева. "Климатични проекции за района на Черно море до края на 21ви век"

Разработен набор от четири RCP (Representative Concentration Pathways) сценария, водещи до стабилизиране на радиационното въздействие към края на XXI в. на съответните нива от 8.5, 6, 4.5 и 2.6 W/m²

• Сценарият RCP 8.5 може да бъде наречен „обичайна практика“ („business-as-usual scenario“) с нарастващи емисии на парникови газове във времето и съответно увеличаващи се концентрации на парникови газове.

2 Национално планиране и стратегии за адаптиране към изменението на климата

https://www.moew.government.bg/static/media/ups/articles/attachments/First%20adaptation%20report_BG81250607ca378cecdc8029910d5c0590.pdf

В долната таблица са показани идентификаторите, местоположенията, данните и характеристиките на тези свлачища според „Национална програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Република България.

№ по ред	Община	Селци	Регистр. №	Година рег.	Възраст	Състояние	Година възк.	Местонахождение	Разположение
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1024	АПРИЛЦИ	АПРИЛЦИ	LOV02.52218.01	1997	Старо	Потенциално	1995	кв.Острец, път IV-60704	Землище
1025	АПРИЛЦИ	АПРИЛЦИ	LOV02.52218.02	2002	Съвремено	Потенциално	2002	кв.Острец, път III-607, км 1+600	Регулация
1026	АПРИЛЦИ	АПРИЛЦИ	LOV02.52218.03	2002	Съвремено	Потенциално	2002	кв.Острец, ул."Смолан" при водосток	Регулация
1027	АПРИЛЦИ	АПРИЛЦИ	LOV02.52218.04	2005	Съвремено	Потенциално		На път Априлци - Севлиево	Землище
1028	АПРИЛЦИ	АПРИЛЦИ	LOV02.52218.05	2005	Съвремено	Потенциално		На път III-607 Априлци - Габрово, югоизточно от мах. Стайковци и над пътя за мах. Златевци	Землище
1029	АПРИЛЦИ	АПРИЛЦИ	LOV02.52218.06	2005	Съвремено	Стабилизирано		Местността Чулата, на пътя за хотел "Керами"	Регулация
1030	АПРИЛЦИ	ДРАШКОВА ПОЛЯНА	LOV02.23621.01	1997	Старо	Потенциално	0	път IV-607 Априлци-Троян	Землище
1031	АПРИЛЦИ	ДРАШКОВА ПОЛЯНА	LOV02.23621.02	2006	Съвремено	Стабилизирано		Под платното на път III-607 (Троян-Априлци), при км 74+100	Регулация

Застрашава	Проучване	Проектиране	Укр. мероприятия	Дължина м	Широчина м	Засегната площ, дка	Клас на свлачището	Група на свлачището	Категория на свлачището	Група	S 1	E 1	S 2	E 2	Точни	Индикативна стойност /лв./
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
Шосе, Земеделски земи				80	50	4	III	няма данни	B	IV	3	5	2	2	35	2 500
Шосе, Горска територия				18	14	0,252	IV	няма данни	B	IV	3	5	1	3	32	2 500
УЛ, Зем, земи, Горска територия	Да	Да		15	8	0,12	IV	няма данни	B	IV	3	7	1	2	36	2 500
Шосе, Горска територия				15	35	0,525	IV	няма данни	B	IV	3	5	1	3	32	2 500
Шосе, Горска територия	Да	Да		100	48	4,8	III	няма данни	B	IV	3	5	2	3	40	2 500
Шосе, Горска територия, ЕЛ	Да	Да	Пилотна система с ростверки, дренаж и канавки	40	30	1,2	III	няма данни	B	IV	1	8	2	2	30	2 500
Шосе, Горска територия	Да	Да	Канавки, водосток	50	30	1,5	III	няма данни	B	IV	3	5	2	2	35	2 500
Шосе, ЕЛ, Вил, Горска територия	Да	Да	Пилотна система с ростверки, дренаж и канавки	90	35	3,15	III	0	B	IV	1	10	2	3	39	2 500

Геозащитната дейност е елемент на държавната политика по устройство на територията и благоустройството, която се провежда от МРРБ чрез Програма 10 „Противодействие на свлачищните, ерозионните и абразионни процеси“. Осъществяването на целите на програмата води до: предотвратяване и ограничаване на риска от възникване на свлачищни процеси в т. ч. контрол на строителството в свлачищни райони; ограничаване на свлачищата, ерозионните и абразионни процеси с оглед предотвратяване на аварии и щети.

„Превантивните геозащитни мерки“ включват:

- Извършване на режимни изследвания на застрашени и засегнати територии от свлачища и други неблагоприятни геодинамични процеси на територията
- Извършване на консултантски услуги и техническа помощ на общински, областни администрации и други ведомства при възникване на неблагоприятни

геодинамични процеси и осъществяване на дейности по регистрирането им в Регистъра на свлачищата в България;

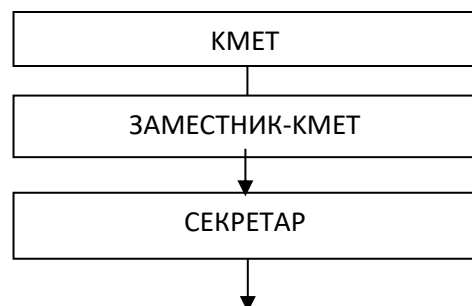
- Поддържане на изградени дренажни съоръжения за отводняване на свлачищни райони и изграждане на нови и поддържане на съществуващи контролно-измервателни системи, необходими за оценка на динамичното поведение на свлачищните райони и ефективността на изградените противосвлачищни съоръжения;

- Планиране, възлагане и изработване на проекто-проучвателни разработки, осигуряващи проектна готовност за обекти и дейности, свързани с предотвратяване на риска от бъдещи аварии и щети.

III. АНАЛИЗ НА УПРАВЛЕНСКИТЕ ФАКТОРИ

Структурата на общинска администрация, разпределението на дейностите и отговорностите на екипа на кмета и служителите на всички нива на общинска администрация са съобразени с потребностите на общината, наличните човешки ресурси и капацитет за предоставяне на качествени услуги на гражданите, осигуряване на благоприятна бизнес среда и добри условия на живот в населените места.

1.Ръководството на община Априлци се състои от кмет, секретар и 1 заместник-кмет. Към 2022 г. Общинска администрация – Априлци е със следната структура:

ОБЩА АДМИНИСТРАЦИЯ

ДИРЕКЦИЯ „Финансово – стопански дейности, административно, правно и информационно обслужване“

Директор на дирекция „ФСДАПИО“ - 1 щ. бр.
 Главен счетоводител – 1 щ.б.
 Главен специалист „Счетоводство и бюджет“ - 1 щ. бр.
 Старши специалист „Счетоводител“ - 1 щ. бр.
 Технически сътрудник „Касиер“ - 1 щ. бр.
 Главен специалист „Човешки ресурси“ - 1 щ. бр.
 Специалист „Местни данъци и такси и общински пазари“ - 1 щ. бр.
 Старши специалист „Местни данъци и такси“ - 2 щ. бр.
 Технически сътрудник „Касиер местни данъци и такси“ - 1 щ. бр.
 Главен специалист „ГРАО и връзки с обществеността“ - 1 щ. бр.
 Главен специалист „ОБЦИУГ“ - 1 щ. бр.
 Специалист „ОБЦИУГ“ - 2 щ. бр.

СПЕЦИАЛИЗИРАНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ДИРЕКЦИЯ „Устройство на територията, общинска собственост и евроинтеграция“

Директор на дирекция „УТОСЕ“ - 1 щ. бр.
 Старши специалист „ТСУ“ - 1 щ. бр.
 Специалист „ТСУ“ - 2 щ. бр.
 Главен експерт „Общинска собственост, обществени поръчки и транспорт“ - 1 щ. бр.
 Специалист „Общински имоти, земи и гори“ - 1 щ. бр.
 Главен специалист „Програми и проекти“ - 1 щ. бр.
 Старши специалист „Образование, социални програми и проекти и кохезионни политики“ - 1 щ. бр.
 Старши специалист „Екология и инспекторат“ - 1 щ. бр.
 Специалист „Туризм, култура и спорт“ - 2 щ. бр.
 Специалист „Обществени поръчки“ – 1 щ. бр.
 Специалист „Обществен ред и сигурност“ – 1 щ. бр.

Кметски наместник с. Велчево

Кметски наместник с. Драшкова поляна

Кметски наместник с. Скандалото

ГЛАВЕН АРХИТЕКТ

ФИНАНСОВ КОНТРОЛЪОР

Главен експерт „Обществен ред и сигурност“

Главен специалист „Общински съвет“

Общинска администрация Априлци разполага с 39 бр. щатни бройки делегирани държавни дейности и 24 бр. щатни бройки местни дейности. В обща администрация има 14 щатни бройки и 13 щатни бройки в специализираната администрация.

Служителите ангажирани с контрола, работата и проблемите свързани с опазването на околната среда на Община Априлци са както следва: един Директор Дирекция "Устройство на територията, общинска собственост и Еворинтеграция", един ст.специалист "Екология и Инспекторат" и в дейностите по бюджета на община Априлци, в дейност "Чистота" 14 щ. бр.

Към Общински Съвет – Априлци са избрани три постоянни комисии и техните членове. Комисията отговаряща по въпросите свързани с екологията е: „Комисия по териториално и селищно устройство, общинска собственост, туризъм, екология и околна среда, спорт, обществен ред и сигурност”.

Отговорните лица по управлението на дейностите, свързани с околната среда са: Общинския съвет, Кмета на общината, Кметските заместници на населените места, както и специалиста по екология и опазване на околната среда от общинската администрация.

Управлението на Община Априлци се осъществява съобразно Конституцията и законите на Република България.

Общинският съвет е местният законодателен орган. Той определя политиката за изграждане и развитие на общината и осъществява контрол при нейното провеждане.

Местният орган на изпълнителната власт е кметът. Неговата работа се подпомага от общинската администрация.

Кметът на общината е орган на изпълнителната власт.

Той е първостепенен разпоредител с бюджетни кредити по бюджета на общината.

Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация.

Кметът представлява общината пред физически и юридически лица и пред съда.

В своята дейност кметът на общината се ръководи от закона, актовете на Общинския съвет и решенията приети с местен референдум.

При осъществяване на дейността си кметът на общината се подпомага от заместник кмет.

Кметът на общината може да оправомощава заместник-кмета да изпълняват негови правомощия в случаите, когато това е предвидено в закон.

Кметът на общината, в случаите разрешени от закона, може да упълномощава или възлага със заповед на кметските заместници, секретаря на общината и други служители от общинската администрация свои правомощия, като определя функциите им.

Кметът на общината не може да извършва търговска дейност по смисъла на Търговския закон, да бъде контролор, управител или прокурист в търговски дружества, търговски пълномощник, търговски представител, търговски посредник, синдик, ликвидатор или да участват в надзорни, управителни и

контролни органи на търговски дружества и кооперации за времето на мандата си.

Към функциите на **кметските наместници** в селата спадат: упражняване на контрол за законосъобразното използване и отговаряне за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на населеното място; подпомагат воденето на регистъра на населението и регистрите по гражданското състояние и предоставят свързаните с тях административни услуги на населението в населеното място, изпращат актуална информация на държавните и общински органи и др.

Общинската администрация подпомагат кмета при осъществяване на правомощията му и извършва дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица.

Съгласно чл. 15 от Закона за опазване на околната среда, кметовете на общини провеждат държавната политика по опазване на околната среда на местно ниво, като в задълженията им са вменени следните дейности:

1. информират населението за състоянието на околната среда, съгласно изискванията на закона;
2. разработват и контролират заедно с другите органи планове за ликвидиране на послед-ствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
3. организират управлението на отпадъци на територията на общината;
4. контролират изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
5. организират и контролират чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
6. определят и оповестяват публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и контролират изпълнението на техните задължения;
7. организират дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
8. определят длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;
9. осъществяват правомощията си по специални закони в областта на околната среда;
10. определят лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на

Закона за управление на отпадъците и общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците.

Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината отговаря за:

- осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
- разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
- организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;
- организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;
- предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;
- определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.

Функциите на **Общинския съвет** са:

- да определя размера на такса „битови отпадъци” и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по Закона за местните данъци и такси;
- да приема Програма за опазване на околната среда на общината и всяка последваща актуализация и Наредби касаещи опазването на околната среда и управлението на отпадъците;

Към Общинския съвет са сформирани комисии:

- Комисия по бюджет, финанси, образование, икономическо развитие, евроинтеграция, здравеопазване, култура, религия, социални дейности и международни връзки;
- Комисия по териториално и селищно устройство, общинска собственост, туризъм, екология и околна среда, спорт, обществен ред и сигурност;
- Комисия за противодействие на корупцията.

2. Местна нормативна уредба

Общинските Наредби приети с решение на ОбС Априлци касаещи околната среда са:

- ▶ Наредба № 1 за обществения ред на територията на община Априлци.
- ▶ Наредба за поддържане на чистотата, опазване на околната среда и управление на дейностите по отпадъците на територията на община Априлци, област Ловешка.
- ▶ Наредба № 16 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Априлци.
- ▶ Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Априлци.
- ▶ Наредба за реда за управление на горските територии – собственост на община Априлци.

3. Община Априлци е под контрола на Министерството на околната среда и водите – гр.София на национално ниво и попада в района на Регионалната инспекция по околната среда и водите - гр. Плевен и Басейнова дирекция към Дунавски район с център Плевен на регионално ниво.

На регионално ниво обмен на информация се извършва и с ВиК -Ловеч АД - клон гр. Априлци, Регионална здравна инспекция РЗИ – гр. Ловеч, Областна дирекция по безопасност на храните – Ловеч и др.

4. Община Априлци успешно си сътрудничи със съседните общини – Ловеч, Троян, Летница, Севлиево, Угърчин и Тетевен .

5. Информирането на населението и обществеността за проблемите, работата, предстоящите събития и кампании свързани с околната среда става чрез местната Кабелна Телевизия, Официалния сайт на община Априлци и Информационното табло в сградата на общината.

6. На територията на общината няма мобилни и стационарни системи за наблюдение и контрол на качеството на околната среда.

Услуги, свързани с опазване на околната среда, предоставяни от общината.

Административни услуги.

1. Обявяване на Уведомления за инвестиционни предложения във връзка издаване на Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС от РИОСВ-Плевен;

2. Обявления на съобщения на Басейнова Дирекция Дунавски район Плевен/МОСВ;

3. Обявления на задание за издаване на комплексни разрешителни;

4. Издаване на разрешителни за ползване на лечебни растения и биологични ресурси;

5. Разрешения за премахване на дълготрайна дървесна и храстова растителност във връзка със стандарта за въвеждане в добрите земеделски практики на земеделските земи;

6. Разрешения за премахване, преместване или окастриане на дълготрайна дървесна и храстова растителност и озеленени площи във връзка със строителство на сгради, съоръжения, пътища и други обекти на техническата инфраструктура;

7. Разрешения за премахване, преместване или окастриане на дълготрайна дървесна и храстова растителност за изсъхнали дървета и храсти, както и за тези, чието състояние застрашава безопасността на движението или сигурността на гражданите, сградите и благоустройствените фондове;
8. Регистрация на домашни кучета;
9. Регистрация на пчелни семейства;
10. Издаване на разрешително за ползване на воден обект;
11. Издаване на разрешително за водовземане от повърхностен воден обект;
12. Разглеждане на сигнали и жалби на физически и юридически лица.

Сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане чистотата на местата за обществено ползване в Община Априлци се извършва от служители на Дейност „Чистота“ към Община Априлци.

Територията на община Априлци се обслужва от специализирани автомобили за извозване на битовите отпадъци. Общината разполага и с един контейнеровоз. Общината е закупила един автомобил за транспортиране на зелени отпадъци и самосвал за транспортиране на едроразмерни отпадъци.

В следващата таблица са представени наличните съдове за събиране на битови отпадъци на територията на община Априлци.

Тип съдове	Обем (м3)	Материал за изработка	Брой
Контейнер	4,0	метал	5
Контейнер	2,0	мета	3
Контейнер тип „Бобър“	1,10	метал	434
Контейнер тип „Бобър“ - зелен	1,10	метал	20
Контейнер тип „Бобър“ - жълт	1,10	метал	20
Кофа	0,12	метал	226
Паркови кошчета	0,06	метал	76

Специализираните автомобили са :

Марка	Модел	Регистрационен номер
ISUZU	NPR66	OB 3815 AM
IVECO	70 C 15	OB 1664 BA
FORD TRUCKS	1833 DC EURO 6D	OB 9711 BP
Контейнеровоз „ГАЗ“	5312	OB 2538 AH
MERCEDES	814 K	OB 3149 AX

В Община Априлци има организирана система за събиране и транспортиране на отпадъците. Дейността покрива 100 % от населението на общината. Системата за събиране на битовите отпадъци е организирана като дейност към общината. Отпадъците се събират на територията на гр. Априлци – кв. „Видима“, кв. „Острец“, кв. „Зла река“ и кв. „Ново село“ и както следва населените места с. Скандалото, с. Велчево и с. Драшкова поляна. Не се обслужват някои от махалите на територията на общината поради затрудненият достъп на сметоизвозната техника и ограниченият брой на постоянно живеещите там жители, но на достъпно за сметоизвозната техника място в махалата е поставен контейнер и се обслужва регулярно. Останалите

дейности по улично почистване, миене и метене на уличните платна и тротоарите, поддържане на тревните и цветни площи, се извършва от работници по програмите за временна заетост и работници.

Общината е разположила съдове за събиране на отпадъци във всички населени места, като техния брой се актуализира ежегодно, в зависимост от констатираните нужди.

От 09.09.2013г. Община Априлци притежава Регистрационен документ № 08-РД-194-00 за извършване на дейности по събиране и транспортиране на отпадъци, които нямат опасни свойства. През 2022г. е подадено заявление за изменение и допълнение на регистрационния документ и е издадено Решение № 08-РД-00000194-01/20.04.2022г. с което се изменя и допълва регистрацията по чл. 35, ал. 3 и 5 от ЗУО и Регистрационен документ № 08-РД-194-00/09.09.2013г.

В изпълнение на приетата ОПУО за периода 2014-2020г. са предприети действия за осигуряване на необходимата техническа инфраструктура, свързана с намаляване на количествата депонирани отпадъци (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци);

Отпадъците които не могат да бъдат оползотворени или рециклиране се депонират на Регионалното депо за неопасни отпадъци Троян – Априлци. За него е издадено от Министерството на околната среда и водите, Комплексно разрешително №265-Н1/2019г. по реда на Закона за опазване на околната среда.

Отчитането и заплащането на услугата към настоящият момент се извършва на база ежедневна кантарна бележка и месечна справка за проведените измервания по автомобили от Регионалното депо за неопасни отпадъци Троян - Априлци.

Сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл. 19 от ЗУО са актуални.

В Община Априлци е реализиран успешно проект “Минимизиране на биоразградимите отпадъци чрез въвеждане на фамилно компостиране чрез компостиране в специални съдове – компостери, финансиран със средства от ПУДООС, в рамките на който са доставени пластмасови контейнери (компостери) 100 броя БИО 400 и 100 броя БИО 600. При реализацията на проекта бяха предоставени компостери на 185 домакинства, 4 броя семейни хотели и 11 места за настаняване. Участници в проекта използват компостерите и вече произвеждат компост с добри характеристики, който използват в личните си стопанства (за наторяване на дворовете, дървестната растителност и саксийните растения).

В Община Априлци не е организирана система за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата.

Община Априлци участва в кампанията „Да изчистим България за един ден“, както и подкрепя всички граждански инициативи за почистване на територията на общината.

Създадено е Регионално сдружение за управление на отпадъците „Троян-Априлци“.

Община Априлци има сключен договор с „ЕКОБАТЕРИ“ АД за разделното събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), оползотворяване и/или обезвреждане на НУБА, включително техните компоненти и материали, временно съхранение и транспортиране за рециклиране на образуваните след предварително третиране отпадъци. На територията на община Априлци са поставени 9 съда за събиране на НУБА.

В община Априлци е въведена система за разделно събиране на зелени отпадъци на територията на града. В града са разположени контейнери за събиране на зелени отпадъци. В контейнерите могат да бъдат поставяни всички видове градински (зелени) отпадъци - цветя, трева, свежи и изсъхнали листа, части от храсти и клони. Разделно събраните отпадъци от домакинствата, зелените площи към обществени и търговски обекти, производствените, стопански и административни сгради и т.н. ще се извозват до компостиращата инсталация в гр. Троян.

Реализиран е проект „Проектиране и изграждане на допълнителна инфраструктура (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци) за развитие на регионалната система за управление на отпадъците на регион Троян, включващ общините Троян и Априлци“. В рамките на проекта се изгражда компостираща инсталация за разделно събрани зелени отпадъци с капацитет 2200 т/г., заедно с осигуряване на необходимото оборудване, съоръжения и техника за разделно събиране на зелените отпадъци и инсталация за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци с капацитет 6300 т/г., както и на съпътстващата инфраструктура;

Община Априлци има сключен договор за организиране на система за разделно събиране на битови отпадъци от облекла и текстилни материали от 11.06.2021г. с “М-ТЕКС РЕЦИКЛИРАНЕ НА ТЕКСТИЛ” ООД – гр. Габрово.

Чрез организиране на кампании на територията на общината, всяка година на фирма “Евро стийл Трейд” ООД с приемо-предавателен протокол се предава излязло от употреба електрическо и електронно оборудване.

Изводи

- Община Априлци организира, ръководи и контролира дейностите в областта на опазване на околната среда;
- Общинската администрация участва в разработването, провеждането и контрола на дейностите за опазване и възстановяване на природата и екологичната политика на територията на общината;
- Община Априлци разяснява, предупреждава и информира жителите за дейностите, планове, програмите и последствията, отнасящи се до елементите на околната среда и проблемите, свързани с тях;

- Общинската администрация организира почистването на локални замърсявания;
- Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда (като този дял непрекъснато нараства);
- Основните разходи, които се правят за управление на отпадъците, са сметосъбиране и сметоизвозване;
- Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства и постъпления от такса за битови отпадъци;
- Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване;
- Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавен бюджет, собствени средства на общината и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ);
- ОПОС (ПОС) е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци.
- Община Априлци е развила административен капацитет в областта на опазване на околната среда;
- Броят на служителите за изпълнение на дейностите в областта на околната среда в община Априлци е недостатъчен за изпълнение на възложените им контролни функции;
- Препоръчително е общинската администрация да участва в обучения и да събира информация от населението чрез провеждане на периодични допитвания с анкети или друга форма за мнение, предложения и препоръки за различните компоненти на околната среда;
- Общинската администрация с помощта на учители, преподаватели, читалища, НПО, МИГ-Троян, Априлци, Угърчин следва да увеличи разяснителните кампании под различни форми (беседи, игри, състезания, презентации, примери за добри практики и др.) и на различни събития и/или празници сред населението за ползите от опазване на околната среда;
- Общинската администрация с помощта на учители, преподаватели, читалища, НПО, МИГ-Троян, Априлци, Угърчин следва да стимулира участието на деца и ученици в еко-проекти на ПУДООС;
- Целесъобразно е община Априлци да изгради интегрирана информационна система за околната среда, която да обхваща всичките ѝ компоненти и процеси и да позволява автоматизирано управление на данните, изготвянето на отчети, справки и др., както и да подпомага взимането на управленски решения.

IV. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ФАКТОРИ

1. Икономически фактори

1.1. Селско стопанство

Общият размер на земеделските територии възлиза на 117 860,249 дка. от общата територия на общината. В таблицата е даден баланс по видове територии по предназначение в община Априлци.

Баланс по видове територии по предназначение в община Априлци.

№	Вид на територия по предназначение	гр. Априлци Площ в дка	с.Велчево Площ в дка	с.Скандало то Площ в дка	с.Драшкова поляна Площ в дка	Общо Площ в дка
1.	За нуждите на селското стопанство	102052,727	10664,072	4902,624	2440,826	117860,249
2.	За нуждите на горското стопанство	93396,721	7434,598	4588,512	2340,595	107760,426
3.	Населени места	5932,16	894,989	882,448	426,534	8136,131
4.	Водни течения и водни площи	1268,094	348,575	206,918	65,156	1888,743
5.	За нуждите на транспорта	327,18	22,844	11,510	52,146	413,68

От справката за селскостопанския сектор се вижда, че Община Априлци разполага с поземлен фонд за развитие на *растениевъдството*, който се състои от имоти във всички землища в общината. Общинският поземлен фонд, собственост на Община Априлци е 6250 дка³.

Обработваемите земи заемат 59104 дка⁴, включващи: ниви (засети основно с картофи, царевица и др.) – 1640 дка; трайни насаждения (сливи, ябълки, малини, къпини, арония, смесени овощни градини и др.) – 8882 дка; естествени ливади – 48582 дка. Най-голям дял имат пасищата и мерите – 27594 дка и високопланинските пасища – 19380 дка. Природо-географските и почвено-климатични условия са предпоставка за отглеждането на трайни насаждения и фуражни култури. Зеленчуковите култури се отглеждат в частния сектор основно в личните натурални стопанства.

За отбелязване е наличието на обработваеми земи, които не се използват. Основни причини са раздробяването на земеползването, трудната достъпност поради стръмните терени, липсата на пътища, както и застаряването на населението, главно в планинските селища.

Селскостопанското производство в общината се осъществява от земеделски производители. На територията на общината не функционират земеделски кооперации, които да обработват земеделските земи. Само няколко арендатори обработват незначителни площи от общия размер на земеделската земя.

³ След влизане в сила на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ЗСПЗЗ) през 1992 г. на Община Априлци са възстановени 7343 дка земеделски земи. Не винаги начинът на трайно ползване на имотите, отразен в регистрите на Общинската служба по земеделие и гори, съответства на действителното фактическо състояние.

⁴ Данни на НСИ, баланс на територията

Големият дял от общия селскостопански фонд на общината, който заемат пасищата и мерите, както понастоящем, така и в миналото, предопределя основно ролята на *животновъдството* в аграрния сектор. Най-голям е дялът на овцете, козите, едър рогат добитък (крави) и в по-малка степен - свине. Изграждането на ферми е важна предпоставка за ефективността на животновъдството. През последните години се наблюдава засилване на интереса към зайцевъдството, птицевъдството и пчеларството. Планинската част от общината предоставя възможности за използване на естествените пасища и ливади за производство на висококачествена, екологично чиста продукция – мляко (краве, овче, козе), месо, вълна, птици, мед (с висок коефициент за качество и чистота) и др.

Общият брой на земеделските стопанства в общината е 530⁵ (5.1% от земеделските стопанства в областта).

Относителният дял на използваната земеделска площ (ИЗП) е сравнително нисък, поради планинския и полупланински релеф, който заема около 2/3 от общата площ на областта.

По данни на МЗХ земеделските стопанства, които обработват до 10 дка са 43.0% от стопанствата в общината, но обработват 5.2% от използваната земеделска земя; от 10 до 20 дка са 34.5% от стопанствата, обработващи 12.3% от ИЗП, от 20 до 100 дка са 20% от стопанствата с 15.5% от ИЗП. Стопанствата, които обработват над 100 дка ИЗП в общината са 2.5% и обхващат 2/3 от ИЗП на общината.

Средният размер на използваните земеделски площи⁶ (ИЗП) в общината е 41.7 дка⁷, което е под средното за Област Ловеч (81.5 дка) и за страната (101.3 дка).

Най-големи площи земеделски територии има в землището на град Априлци (100997 дка). В останалите населени места земеделските територии са съответно 10053 дка в землището на с. Велчево; 4902 дка – с. Скандалото; 2267 – с. Драшкова поляна.

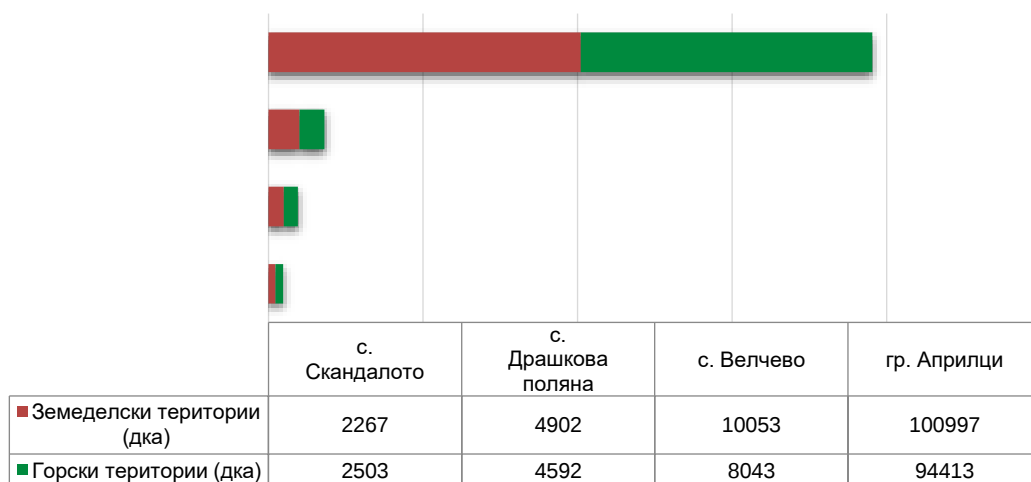
Разпределението на земеделските и горските територии по населени места е представено на следната фигура.

⁵ Данни на МЗХ

⁶ Използваната земеделска площ (ИЗП) на стопанствата включва обработваемата им земя, трайните насаждения, постоянно затревените площи и семейните градини.

⁷ Преброяване на земеделските стопанства през 2010 г., Област Ловеч – основни резултати

Земеделски и горски територии - по населени места(в декари)

1.2. Горско стопанство

Горските територии на община Априлци се включват към Държавно ловно стопанство (ДЛС) „Русалка - Априлци“. Администрацията на ДЛС „Русалка“ се намира в гр. Априлци. В горскостопанско отношение ДЛС „Русалка“ се числи към РДГ гр. Ловеч от Северозападно държавно предприятие (с център Враца). Територията на ДЛС „Русалка“ попада изцяло в границите на Община Априлци, в която влизат включените в обхвата на общината населени места: град Априлци, и селата Велчево, Скандалото и Драшкова поляна. На територията на общината има много пръснати структури на населените места, които са в непосредствена близост до гората. В по-голямата си част горите образуват големи горски комплекси, разделени от реките Видима и Острешка и техните многобройни притоци.

Общата площ на *горските територии* е 109551 дка (46.0% от територията на общината). Преобладаващите дървесни видове са високостъблени вековни букови и дъбови гори.

Според предназначението си, 74% от всички горски територии (общински и частни гори, държавни горски територии) са „Гори и земи с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции“.

Включени в територията на НП „Централен Балкан“ и защитените зони по „Натура 2000“ са 34.7% от горите.

Общата площ на горите, възстановени по документи на Община Априлци и за които има извършен въвод във владение е 7529 дка. Разпределението на горския фонд, общинска собственост на Община Априлци⁸ по населени места е както следва: гр. Априлци – общо 7344.720 дка, в това число: кв. Острец - 6

⁸ Данни на Община Априлци

267.540 дка, кв. Видима – 0, кв. Зла река - 320.709 дка, кв. Център - 756.471 дка; с. Велчево - 122.001 дка; с. Драшкова поляна – 0; с. Скandalото – 0.

Община Априлци има утвърден лесоустройствен проект за собствените си гори. Общината извършва самостоятелно лесоустрояване на общинския горски фонд, в териториалния обхват на дейност на ДЛС „Русалка-Априлци“. С лесоустройствения проект са лесоустроени горите и земите от общинския горския фонд - 832 ха, собственост на общината, от които залесена територия - 813.5 ха (97.8%), незалесена дървопроизводителна територия - 5.9 ха (0.7%) и недървопроизводителна територия - 12.5 ха (1.5%). Предвиденото ползване за десетгодишен период на лесоустрояване е в размер на 30250 м³ стояща маса с клони, или по 3250 м³ за всяка една година.

Като недървесни природни ресурси със стопанско значение се определят лечебни растения, гъби, диви плодове, риба, дивеч. Голяма част от находищата на тези ресурси са от значение за местното население.

Планът за управление на ДЛС предвижда съвременно управление, без това да намалява стойността на териториите по отношение на възможностите за туризъм или значимостта на биоразнообразието в тях. Подобна практика ще осигури в дългосрочен план устойчиво развитие на ловното стопанство, дърводобив, странични ползвания и опазване на природните ресурси в общината.

Богатството на флората в Община Априлци е свързано с наличието на защитени територии на територията на общината и най-вече на Национален парк „Централен Балкан“, който опазва изключително флористично разнообразие.

Следва да се отбележи, че в Стратегическия план за развитие на горския сектор в страната (2014-2023 г.)⁹ се препоръчва да се използват фондовете за развитие на селските райони, за да се допринесе за насърчаване на социалните функции на устойчивото управление на горите, повишаване на осведомеността, обучението и комуникацията между местните горски производители и органи; да се оценят и подобрят ефекта от мерките в областта на горското стопанство в рамките на политиката за развитие на селските райони; да се подобри извършваното остойностяване на ползите, които горите осигуряват на обществото, и чрез устойчиво управление на горите да се намери точния баланс между предоставянето на различните стоки и услуги. Горите и горските екосистеми са тези, които съхраняват най-голям дял от естественото биологично разнообразие.

Сред основните отрасли развити на територията на общината свързани с горите са: дърводобив; производство на греди, дъски и др.; производството на

⁹ На европейско ниво още от 1998 г. се прилага обща европейска стратегия за горското стопанство, която е израз на общите намерения на членуващите страни да постигнат добро управление на горските ресурси, устойчив и конкурентоспособен горски сектор. Акцент е поставен и на въздействието на другите свързани политики, които биха могли да имат ефект върху горите. Посочва се, че „устойчиво управление на горите“ означава ползването на горите и горските територии по начин и размер, чрез който да се поддържа тяхното биоразнообразие, продуктивност, капацитет за възстановяване, жизненост и потенциал да изпълняват, сега и за в бъдеще, съответните екологични, икономически и социални функции на местно, национално и световно ниво, и да не увреждат други екосистеми.

дограма, конструкции и детайли за строителството; разкрояване, рендосване и др. на дървени материали; производство на мебели; производство на столове и седалки; услуги свързани с дърводобива и др.

Съществуват изключително благоприятни условия и възможности за развитие на *ловното стопанство* в ДЛС и на *рибно стопанство* във водните пространства в общината (основно в речните басейни).

1.3 Промисленост

Основните структуроопределящи икономически отрасли и дейности на територията на Община Априлци в сферата на индустрията са свързани с производство на: електрическа енергия; дървен материал и изделия от него; месо и месни изделия; мляко и млечни продукти; пластмасови изделия; скрепителни елементи и пружини; металически касетки; керамични изделия; килими и килимени изделия; традиционно за района производство на занаятчийските изделия; строителство (предимно вили, къщи за почивка, туристически обекти и др.).

В резултат на извършените промени, индустрията в общината се реструктурира отраслово. Създадени са частни фирми, но в значително по-малки размери. В община Априлци са регистрирани фирми, представляващи главно малкия и средния бизнес. В тях са заети преобладаващо лица живеещи в общината. Част от тях са търговски фирми, а друга част се занимават с производство. Индустриалният сектор е представен от различни отрасли на преработващата промисленост. Добивната промисленост не е развита.

Достъпът до подходящи висококачествени суровини, както и пазарът на продукцията, са едни от ключовите фактори за успех на промишленото производство. Все още не се използва рационално потенциалът и ресурсите на селското стопанство за развитие на сектора. Водещо място в икономиката на общината заемат:

- ✓ производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели);
- ✓ производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини;
- ✓ производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване;
- ✓ производство на мебели;
- ✓ ремонт и инсталиране на машини и оборудване;
- ✓ производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива;
- ✓ и др.

Важен индикатор за състоянието на индустриалното развитие на Община Априлци е броят на трудово наетите лица. В отраслите от промислеността на общината през 2021 г. са наети 293 души. Според броя на наетите лица, като основен отрасъл се утвърждава *производството на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване* (с над 1/3 от всички наети в индустрията). Въпреки, че по брой на работещите предприятия отраслите

„Производство на изделия от каучук, пластмаси и минерални суровини” и „Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях” заемат първостепенно място, то по брой на наетите в тях лица изостават, като относителният дял на наетите лица е около 15%, което показва, че те осъществяват дейността си с по-малък наличен персонал.

Отрасъл „Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване” заема водещо място и по признаците „нетни приходи от продажби” и „размер на дълготрайните материални активи”. Според реализираните приходи от продажби, изпреварва останалите сектори с относителен дял от общите продажби в границите между 30 и 43%. Другите два водещи отрасли изостават по този признак като в отделните години не достигат дял, по-голям от 16%.

По размера на ДМА, отрасъл „Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване” заема дял между 27 и 37% като всяка година е регистрирано увеличение. По този показател на второ място се нарежда „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива”. Делът на отрасъла през годините се движи в диапазона между 23 и 29% с устойчива нарастваща тенденция.

През последните години общо за предприятията се наблюдава тенденция към увеличаване единствено на реализираните приходи от продажба. Средногодишното увеличение е близо 10%. За останалите показатели се отбелязва намаление (при броя на предприятията – с 4%, при броя на наетите лица и ДМА – с около 1-2%). С устойчива, нарастваща тенденция по всички показатели се откроява отрасълът „Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване”. Въпреки, че броят на предприятията се колебае между 5 и 8, по отношение на броя на наетите лица се отбелязва средногодишен темп на прираст от 6%, на приходите от продажби –13%, на размера на ДМА – 11%.

Частният сектор е структуроопределящ в развитието на индустрията в общината. Индустрията се развива преди всичко на базата на наличие на суровини, традиции и предприемчивост на малкия и средния бизнес. Някои от производителите са завоювали позиции на пазара, други срещат сериозни затруднения. Усвояването на съвременните принципи на пазарната икономика, произвеждането на висококачествена продукция, отговаряща на европейските стандарти, иновации и модернизацията на производството, повишаване качеството на работната сила, завоюване на позиции на вътрешния и международните пазари са важни фактори към повишаване конкурентоспособността на продукцията, съобразена с изискванията на ЕС.

Строителството, разглеждано и оценявано като икономическа дейност, също изпитва последиците от реструктурирането на общинската икономика. Основните икономически параметри, които го характеризират, показват, че то се реализира основно на предприемачески принцип, като водещ е частният сектор. Като стопански субекти в сферата на строителството са регистрирани 13 фирми (6.8% от всички регистрирани фирми).

Като стопански субекти в сферата на строителството са регистрирани 13 фирми (6,5%). Размерът на нетните приходи от продажба е 1,4 млн. лв. и представлява 3,7% от приходите в областта. Единадесет процента и половина от ДМА в областта са собственост на фирми със седалище в община Априлци.

В сектора на услугите няма отрасъл с ясно подчертано и доминиращо значение. С известно предимство във вътрешнообщински аспект по отношение на броя на стопанските единици, броя на заетите лица и реализираните приходи от продажби е отрасъл „Операции с недвижими имоти,.. Съотнесени спрямо показателите на областно ниво обаче през 2011 г. преди тях се нареждат „Други услуги, некласифицирани другаде“. Делът им на територията на областта е между 3 и 4%.

На регионално ниво, спрямо областта като значими отрасли през последните пет години от периода 2010-2020 г. в общината могат да се отличат: „Селско, горско и рибно стопанство“, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, „Строителство“, „Хотелиерство и ресторантьорство“ и „Други дейности“. Към тях може да се добави „Транспорт, складиране и пощи“, който обаче бележи низходяща тенденция и през 2010 г. и 2020 г. коефициентът на локализация при него е под единица. „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ от друга страна се превръща в значим едва през последните две години от периода. На национално ниво значими са отраслите „Селско, горско и рибно стопанство“, „Преработваща промишленост“, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, „Хотелиерство и ресторантьорство“, „Образование“ и „Други дейности“.

1.4. Услуги и търговия

Над 50 са функциониращите фирми с предмет на дейност търговия и заведения за хранене и развлечения. Това са предимно магазините на Районната потребителна кооперация, десетки еднолични търговци, част от които наемат персонал, малки семейни фирми с по един и по двама работника, които в редица случаи те са от домакинството. Търговските обекти се намират в помещения на Районната потребителна кооперация, в собствени жилищни сгради, помещения под наем, отделни търговски постройки и др. Те са позиционирани в центровете на кварталите на града и селата, в някои от махалите и на други места. Заведенията за хранене и развлечения са разположени предимно в местата за настаняване, помещения на Районната потребителна кооперация, на Общината, частни помещения и др.

Сред основните отрасли и подотрасли в областта на търговията са:

- Търговия на дребно в не специализирани магазини предимно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия;
- Ресторанти;
- Кафенета;
- Барове и подобни заведения;
- Дискотеки;
- Търговия на дребно и едро със строителни материали и санитарно оборудване;

- Търговия на дребно в специализирани магазини с железария, бои, плоско стъкло, огледала и др.;
- Търговия на дребно в не специализирани магазини предимно с хляб, хлебни изделия, захар и сладкарски изделия;
- Търговия на едро и дребно със зърно, семена и фуражи;
- Търговия на едро и дребно с течни и газообразни горива и техните производствени продукти;
- Търговия на дребно с автомобилни горива и смазочни материали;
- Търговия на дребно в специализирани магазини с фармацевтични стоки;
- Търговия на дребно в специализирани магазини с книги, вестници и книжарски стоки;
- Търговия на дребно в специализиран магазини с алкохол и други напитки;
- Търговия на дребно в не специализирани магазини с разнообразни стоки;
- Търговия на дребно с употребявани стоки в магазини;
- Търговия на дребно в специализирани магазини със строителни и отоплителни материали;
- Търговия на дребно с плодове и зеленчуци;
- Търговия на дребно с месо и месни продукти;
- Друга търговия на едро и дребно;
- Неделен пазар;
- Други услуги на населението;

1.5. Туризъм

Изключително красивата природа, близостта до Национален парк “Централен Балкан”, наличието на значителна материално-техническа база и редица други фактори благоприятстват развитието на туризма в общината. Те определят и основните видове туризъм, които да се развиват в общината – ваканционен, културно – исторически, екологичен, здравен, селски, конгресен, ловен и др. Априлци все повече се утвърждава като изключително подходящо място за отдих, туризъм и бизнес. В резултат на сътрудничеството и инициативността на бизнеса и неправителствените организации е факт разширяване и обновяване на легловата база, разширяване на предлаганите туристически продукти и услуги. С усилията на местните и централни власти е подобрен достъпът до туристическите обекти, извършени са необходимото обновяване на техническата инфраструктура и комуникациите.

Анализът на социално-икономическото развитие на общината показва, тенденция към значително нарастване на неговата роля за социално-икономическото стабилизиране и развитие на общината. По сравнение с годините преди прехода, поради значителния срив в селското стопанство и намаляване капацитета на индустрията, относителният дял на заетите и приходите от туризма в общата икономическа структура на общината нараства. Неговото настоящо развитие е свързано преди всичко с вътрешния туризъм. За в бъдеще важна роля се отделя на развитието на международния туризъм.

Очакванията са в посока развитие както на вътрешният, така и на международния туризъм.

Туризмът е силно динамичен отрасъл. През последните няколко години в общината са създадени редица предпоставки, които в бъдеще ще окажат съществено въздействие върху развитието на туризма и превръщането му в приоритетен за местната икономика отрасъл. Увеличават се инициативите на общината, бизнеса и НПО за привличане на допълнителни инвестиции за разширяване на предлагането и търсенето на туристически продукти и т.н.

Община Априлци е една от водещите общини в Ловешка област по отношение на по-нататъшното туристическо развитие. Съществуването на Национален парк "Централен Балкан" е силно предизвикателство за търсенето на нов поглед към природната среда и развитието на туризма. В плана за управление на парка са включени програми, ориентирани към развитието на екологичен туризъм, а не само забранителни и други разпоредби.

Една от характерните и отличителни особености на общината е, че на нейната територия активно се строят вили и къщи за почивка от сравнително заможни лица с постоянно местоживеене в други общини, главно от по-големите населени места или с полоша околна среда. Това променя облика на Априлци, контингента на временно присъстващите, разширява рекламата за общината, довежда до нови контакти, създава нова бизнес среда, привлича туристи и др. Община Априлци е една от водещите общини в Ловешка област по отношение на туристическо развитие и развитието на отдиха. Наблюдава се тенденция към значително нарастване на ролята на туризма за социално-икономическото стабилизиране и развитие на общината.

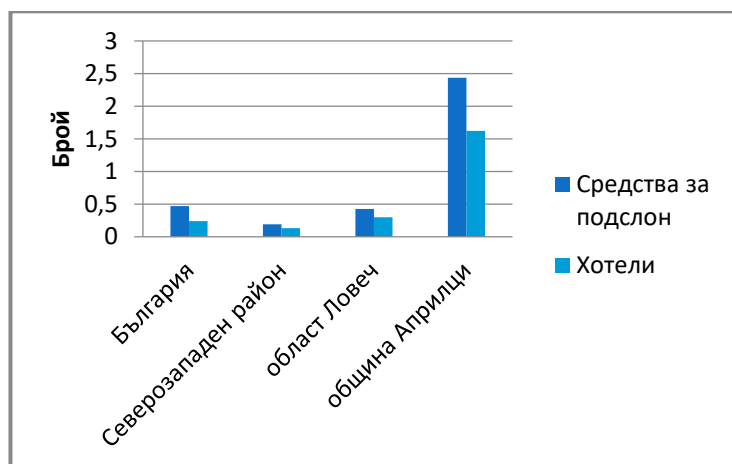
Община Априлци е с богати природни и антропогенни ресурси и има значителен потенциал за развитие на различни видове туризъм (ваканционен, културно-исторически, екологичен, здравен, селски, конгресен, ловен и др.). Територията на общината е с много добра екологична характеристика.

Районът на Община Априлци има ясно очертан туристически облик. Потокът на туристи е значителен. На територията на Община Априлци се намира част от Национален парк "Централен Балкан", наличието на значителна материално-техническа база и редица други фактори благоприятстват развитието на туризма в общината.

Туризмът се характеризира с изразена сезонност и териториална локализация. В структурата на ваканционните пътувания към Община Априлци преобладават семейните почивки. През последните години в Община Априлци се наблюдава нарастване на местата за настаняване - къщи за гости и стаи за гости, които към 2021г. са представени в следващата таблица. На територията на общината има достатъчно по вид и капацитет леглова база, която предоставя възможности за баланс в търсенето в близките години.

През 2021 г. в общината функционират общо 115 места за настаняване, с леглова база 1282 легла. Реализираните са 31 775 нощувки. Средствата за подслон (хотели, хижи, други вилни селища, къмпинги) са 3, които разполагат със 48 стаи и 113 легла. Реализирани са 1398 нощувки, в т.ч. 60 от чужденци. Семейните Хотели са 8, които разполагат с 143 стаи и 251 легла. На

територията на общината са категоризирани общо 40 заведения за хранене и развлечение с общ капацитет 1803 места. В абсолютен размер броят на туристическите обекти изглеждат твърде малко, но съпоставяйки ги с броя на населението в общината позволява възможността за сравнителен анализ на тези показатели с величините им за България, за Северозападния район и за област Ловеч. На следващата фигура са представени средствата за подслон и хотелите, които се падат на 1000 души от населението.

Средства за подслон и хотели на 1000 души от населението

1.6. Инфраструктура

Техническата инфраструктура на Община Априлци обхваща материално – техническите мрежи и съоръжения на четири основни инженерни системи:

- транспортна;
- енергийна;
- водостопанска
- съобщителна

Транспортна инфраструктура

На територията на общината са изградени пътища III клас от Републиканската пътна мрежа, общински пътища IV клас, местни пътища и пътища до земеделските земи.

Транспортният достъп “от” и “до” община Априлци е от значение за устройственото планиране от гледна точка на условията за реализиране на външните (входящи и изходящи) връзки със съседните общини и основните национални пътни артерии.

Основните транспортно – комуникационни пътни връзки на територията на община Априлци са следните:

- **Републикански път III-607** (О.п. Калофер – Априлци – Велчево – /III-357/) от км. 36+000 до км. 75+000 с дължина 39,000 км. - клас трети. От км. 36+000 до км. 53+000 пътят е без настилка. Трасето на пътя през гр. Априлци минава по следните улици „Росалийски проход“, „Цанко Дюстабанов“, „Васил Левски“, „Зора“, „Салапийска“.

Състояние на настилка към 01.01.2014 г.:
От км. 36+000 до км. 53+000 – без настилка;
От км. 53+000 до км. 56+587 – средно;
От км. 56+587 до км. 75+000 – добро.

Този път има изключително важно значение за управлението на Национален парк “Централен Балкан”, развитието на туризма и на екологосъобразен поминък на населението. В тази връзка се предвижда да бъде извършена рехабилитация на пътя. С извършването на ремонта той ще се превърне в най-краткия път в транспортната мрежа север – юг, свързващ Северна и Южна България през община Априлци – хижа “Тъжа”.

- **Републикански път III-3505** (II-35/ – Казачево – Стефаново – Дебнево – Велчево /III-607/) от км. 27+724 до км. 30+385 с дължина 2,661 км.

Състояние на настилка към 01.01.2014г.

От км. 27+724 до км. 29+670 – средно;
От км. 29+000 до км. 29+780 – лошо;
От км. 29+780 до км. 30+385 – средно.

- **Републикански път III-6072** (III-607/ кв. Острец - Кръвеник) от км. 0+000 до км. 4+766 с дължина 4,766 км. Трасето на пътя минава през гр. Априлци по ул. „Соколска“.

Състояние на настилка към 01.01.2014 г. – лошо.

- **Общински пътища**

Общинските пътища на територията на община Априлци са с обща дължина 33,400 км. и са със следните отсечки:

LOV 1001 Зла река – Видима – ВЕЦ Видима -9 км;
LOV 1002 Острец – Паздери – 2 км;
GAB 1165 Боаза – Паздери - Маришница 7,2 км;
LOV 3006 – кв. Ново село – махала Свинова поляна – 2,5 км;
LOV 2003 – Острец - Маришница – 3 км;
LOV 3007 – LOV 3006– Шоляци – 3 км;
LOV 3005 – кв. Ново село – Йочевци - Пиперите – 2,5 км;
LOV 3004 – Паздерите – Пиперите – 1,2 км;
LOV 3015 – III 607- с.Скандало- м.Павлово - 1,5 км;
LOV 3016 – III 3505 –Велчево –Мачковци - 3,2 км;
LOV 3505 - III 3505- Велчево – Джокари-1,5 км;
GAB 1165 – Пиперите 1,2 км.

За съществуващото състояние на пътната инфраструктура могат да се направят следните обобщения:

- Територията на община Априлци е сравнително добре подсигурана в транспортно – комуникационно отношение въпреки периферното разположение на общината спрямо главната транспортно-комуникационна мрежа на страната.
- На територията на общината преминават три пътя от републиканската пътна мрежа и единадесет общински пътя.
- Общото състояние на пътищата е средно, а рехабилитацията на участъците с лошо състояние е отложена за периода 2014 – 2020г.

С общия устройствен план на общ. Априлци се предвижда увеличаване на общинските пътища.

Целта е да се осигури достъп до всички 22 махали на общината. В момента, пътищата отвеждащи до някои махали са тесни и с пътна настилка в много лошо състояние. С издигането им като общински пътища, шансовете за тяхното подобряване нарастват. Това са следните отсечки:

- с. Драшкова поляна – Липова махала – 1 км;
- с. Драшкова поляна - мах. Балинцово – Събевци – 1 км;
- с. Велчево – мах. Йорговци -1,1 км;
- с. Велчево – мах. Черневото - 0,7 км;
- кв. Видима – мах. Габровница - 0,9 км;
- ЛОВ 3005 - мах. Добревци – Йочевци - 0,3 км;
- кв. Острец - мах. Минковци – Боголонта - 1,1, км.

Общата дължина на тези къси трасета е около 6,5 км, но за обитателите на тези махали това има важно значение.

Проектирана е пътна отсечка, която да свързва кв.Острец с кв. Видима.

Първоначално тя минава по съществуващия общински път LOV2003 , който е между кв.Острец и мах.Маришница. Останалата част между мах.Маришница кв.Видима е проектиран върху съществуващ черен път с дължина 2,5 км.

Масовият обществен пътнически транспорт се осъществява от фирма „Екотранс“ ООД, която поддържа линията Априлци – Троян и градския транспорт. Има пряка автобусна връзка със София, Ловеч и Севлиево.

Общината разполага с три училищни автобуса, които превозват учениците от населените места до средните училища.п

През територията на община Априлци не минава ж.п. линия от националната ж.п. инфраструктура. Най – близката ж.п. линия е обслужващата трасето Троян – Ловеч – Летница – Левски с най-близка ж.п. гара Троян.

Проектирана е площадка за хеликоптери за нуждите на противопожарната служба. Тя е ситуирана върху парцела на старото летище, североизточно от кв.Видима.

Улична мрежа

Оценките на състоянието на главната пътна улична мрежа са от съществено значение както за развитие на общината. Причината за това е, че по нея се осъществява основният транспортен трафик, т.е. тя поема основните транспортни потоци в рамките на града и на-селените места.

Конфигурацията на съществуващата главна улична мрежа на община Априлци е из-градена съобразно особеностите на релефа на градската територия, посоките и темповете на пространствено нарастване и развитие (геометричните особености) на селищната тери-тория и други фактори. Като резултат от влиянието на тези теренни фактори, главната улична мрежа на община Априлци е с подчертан линеен характер

На 30 км. от центъра на общината преминава главната транспортна артерия път Е – 772 /I – 4 София – Севлиево – В. Търново – Шумен/. Чрез него се осъществяват връзките на общината с основните транспортни коридори,

които преминават през северна България. Важно значение за икономическото развитие на общината и за връзките с населените места в Северна и Южна България има второкласния път II – 35. Той формира транспортната ос север – юг, свързващ Северна и Южна България през Троянски проход. От центъра на гр. Априлци до този път разстоянието е 25 км. (до гр. Троян). Поради голямата надморска височина той е затворен през целия зимен сезон, а отдалечеността на другите проходи увеличава транспортните разходи. До тези основни пътни артерии, част от пътищата са от третокласната пътна мрежа на територията на общината. По тези участъци от пътя се осъществяват и транспортните връзки между общините Априлци – Троян, Априлци – Ловеч, Априлци – Севлиево.

Път III – 607 гр. Троян – гр. Априлци, представляващ път от третокласната пътна мрежа на територията на общината е в добро техническо състояние.

Другият третокласен път на територията на общината е III – 607 гр. Априлци – гр. Калофер, участък гр. Априлци – хижа Тъжа. Този път има стратегическо значение и изключително важно значение за управлението на Национален парк “Централен Балкан”, развитието на туризма и на екологосъобразен поминък на населението.

На територията на общината няма ж. п. мрежа. Най-близката ж.п. гара е в гр. Троян и се намира от гр. Априлци на 25 км. Тази железопътна мрежа на територията на областта е представена от второстепенната ж.п. линия Левски – Ловеч – Троян която има известно стопанско значение за общината.

Най-близкото летище за гражданската авиация се намира в гр. София и е на разстояние 170 км. от общината.

Електроенергийна система

Електроенергийната система на община Априлци е част от единната електроенергийна мрежа, както на Ловешка област, така и на страната.

В община Априлци е изградена и мрежа за електроснабдяване на основните по-требители – бита, комуналния сектор и производствените предприятия.

Енергийната система за захранване на Община Априлци е включена в националния енергиен пръстен. На територията на Общината няма изградена подстанция 110/20 kV, а се използва подстанцията на ВЕЦ „Видима“ за износ на ел. енергия”. Основното захранване е на 20 kV с резервна връзка към П/ст „Троян 1-110/20 kV”

Източници от регионално и републиканско ниво.

Основен източник на захранване на Общината е Републиканската енергийна мрежа на 110 kV.

На територията на Общината са разположени следните енергийни обекти за пренос на електрическа енергия стопанисвани от „ЕСО“ ЕАД МЕР Плевен:

-Въздушна електропроводна линия 110 kV „Острец“ - връзка между подстанция „Троян 1“ и подстанция „Балкан“ с трасе през землищата на с. Драшкова поляна, Велчево, Скандалото и гр. Априлци.

-Въздушна електропроводна линия 110 kV „Отклонение 1“ на ЕП „Острец“ до стълб №74 – връзка към ВЕЦ „Видима“ с трасе през землището на гр. Априлци.

Източник на ел. енергия за задоволяване потребностите на Общината е трансформаторна подстанция „ВЕЦ „Видима“ гр. Априлци” 110/20kV. и с въздушни ел. проводи 20 kV се електрозахранват всички населени места.

По поречието на реките “Видима” и “Зла река” има изградени 5 броя ВЕЦ с регионално значение-Фиг.25

-ВЕЦ „Видима“ гр. Априлци, кв. Видима – 3300kW

-ВЕЦ „Зла река“ гр. Априлци, кв. Зла река – 300kW

-ВЕЦ „Зора“ гр. Априлци, кв. Зла река – 500kW

-МВЕЦ „Априлци“ гр. Априлци – 575kW

-МВЕЦ „Стърна“ гр. Априлци, кв. Видима – 580kW

Електропреносна и разпределителна мрежа

Електропроводи и кабелни линии 20kV

Основното захранване на селищата в Община „Априлци” се осъществява с два електропровода 20 kV „Зла река” от П/ст ВЕЦ „Видима” - 110/20 kV и аварийна връзка с подстанция “Троян”1- 110/20 kV и „Водохвощане” 20 kV.

Електропроводите /въздушни и кабелни/ 20kV за захранване на селищата в Община „Априлци”, около и в „Априлци” са изградени така, че не се реализират пръстени с цел резервираност, както на битовите потребители така също и на промишлените.

Въздушните електропроводи 20kV създават ограничения със сервитутите си в урегулираните територии и подлежат на постепенно кабелиране.

Съществуващата мрежа е амортизирана, което води до чести аварии и прекъсване на електрозахранването за продължително време. Недостатъчна е мощността на съществуващите трансформаторни постове.

Авариите по електропроводните линии 20kV основно се дължат на остаряла изолация и амортизирани стълбове. Електроразпределителното дружество ежегодно следва да почиства просеките и извършва върхови ревизии на ВЕЛ.

Развитието на мрежа средно напрежение да се предвижда с използване на кабели 20kV. Трасетата на кабелните и въздушни линии се определят с техническите проекти по реда на ЗУТ.

Сервитутите на далекопроводите са определени както следва:

За 110 kV:

Извън населени места – 48 м.

В населени места – 16 м.

За 20 kV:

Извън населени места – 22 м.

В населени места – 9 м.

Електроенергийната система на община Априлци е част от единната електроенергийна мрежа, както на Ловешка област, така и на страната.

Общината се обслужва от електроразпределително дружество “ЧЕЗ Електро България” технически район Троян.

Електроснабдителната мрежа е развита, но е необходимо подобряване на техническото и състояние и кабелизация на мрежите НН. Годишната консумация на електричество е основно от населението и функциониращите предприятия на територията на общината. Освен изградените досега трафопостове възниква необходимостта от изграждане на нови трафопостове за захранване на новоизграждащите се туристически и други обекти. Недостатъчна е мощността в мрежата от трансформаторни постове в някои квартали и махали. Това изисква да бъде извършен ремонт и модернизация. Поради планинския характер на общината, сравнително често възниква прекъсване на електрозахранването. Наличието на голям брой туристически обекти, заведения за хранене и развлечения, наличие на производства които функционират само при наличие на електрозахранване и други, налагат преминаване на община Априлци във втора категория електрозахранване. За това има всички предпоставки и мотиви.

Всички населени места на общината са електрифицирани. Уличното осветление се осъществява с енергоспестяващи лампи.

Гъстотата на разпределителната мрежа е над средната за страната – т.е. добре развита и осигурява захранването на всички населени места.

Електроснабдителната мрежа е развита, но е необходимо подобряване на техническото и състояние и кабелизация на мрежите НН. Годишната консумация на електричество е основно от населението и функциониращите предприятия на територията на общината.

На територията на общината има един функциониращ ВЕЦ, четири МВЕЦ и девет фотоволтаични инсталации. На територията на общината няма изградени ТЕЦ.

Водоснабдителна система

През територията на общината преминават три основни външни водопровода. Един от тях е каптажа “Бъзов дял”, откъдето води началото си външния водопровод за кварталите на общината - Видима и Зла река, с. Скандалото и с. Велчево. От този водопровод се захранва и населено място (с. Гумощник) от съседна община (Троян). Другият външен водопровод започва от каптажа “Пенови дупки” и осигурява питейна вода за кварталите Острец и Ново село, като при необходимост водата може да се прехвърли като допълнително количество вода към другия водопровод. И двата водоизточника (“Бъзов дял” и “Пенови дупки”) се намират на територията на Национален парк “Централен Балкан”. След ВЕЦ “Видима” е изграден резервоар, от който води началото си външния водопровод за населени места от община Севлиево, т.е. част от питейната вода на община Априлци служи за водоснабдяване и на друга община. Съществуват и няколко местни водопровода за водоснабдяване на някои махали. Само слабо населени и почти обезлюдени махали извън

регулация нямат нито централно, нито местно водоснабдяване, а ползват водите от кладенци и извори.

На територията на общината е изградена вътрешна водопроводна мрежа. Количеството на подаваната вода е основно за населението, туристическите обекти, заведенията за хранене и развлечения, промишлеността, селското стопанство и др. отрасли. Качеството на водата отговаря по показатели на вода за питейно – битово водоснабдяване.

Канализационна мрежа

В централната градска част на квартал „Център“ в гр.Априлци е изградена канализационна мрежа, която се състои от Гл.колектор I, Колектор 66, Колектор 67, Колектор 67а и Колектор 68а. Те събират отпадъчните води от централната градска част и ги отвеждат до ПСБОВ. Тръбите са полиетиленови гофрирани с обща дължина 1056 м. и диаметри Ф400 и Ф1000. Сградните канализационни отклонения са 34 бр.

С изключение на центъра на град Априлци, в общината няма изградена канализационна мрежа. Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на община Априлци като добро място за инвестиции и туризъм.

В повечето случаи към момента се използват септични и попивни ями. Дъждовната вода се оттича по асфалтовото покритие на пътищата и го руши. Като приоритет е необходимо да се изгради канализационна мрежа за битови води в град Априлци и околните села, като може да се проучи възможността за изграждане на общи пречиствателни станции , които да обслужват по няколко населени места в общината. Това ще доведе до непосредствено намаляне на замързяването на почвата и повърхностните водни басейни. Като дългосрочна перспектива трябва да си изградят отводнителни канали за дъждовни води. В общия устройствен план са отредени парцели за 4 площадки за изграждане на локални пречиствателни станции за отпадъчни води.

С ОУП са предложени са примерни трасета за главни канализационни колектори. Целта е при бъдещо изграждане на съответните ЛПСОВ да бъде обхванато максимално населението на общината. Наличието на отредени парцели за няколко площадки ще даде възможност в бъдеще, да бъде разработен проект, в който да бъде обследвана възможността за една централизирана или няколко локални пречиствателни станции. Поради изключително големите за мащабите на общината финансови средства, необходими за изграждането им, се търси външно финансиране.

Възможно е поетапно решаване на този въпрос, чрез изграждане на локална канализация и малки пречиствателни съоръжения. В хода на времето, могат да възникнат и други решения свързани с водоснабдяването и канализацията на общината.

Наличните данни в дружеството за изградени ПСОВ се свеждат до предадената ни за експлоатация „Канализационна мрежа и локално

пречиствателно съоръжение за битово фекални води с биологично пречистване на кв.Цнтър, гр.Априлци”, а именно:

Пречиствателното съоръжение е модулно: за механично и биологично пречистване на битово – фекални води от 180 ЕЖ. Работи на аеробно-биологичен принцип на пречистване, тип "биоротор" (ПСБОВ- пречиствателно съоръжение за битови отпадни води). Разположено е в кв. Центъра, гр. Априлци, поз.имот № 52218.530.527; въведено в експлоатация с Разрешение за ползване № ДК-07-СЗР-87/30.12.2010г. издадено от РДНСК-Северозападен район.

Оразмерителни параметри на ЛПСБОВ:

$Q_{ср.дн.}=21,10 \text{ m}^3/\text{d}=0,24 \text{ l/s}$

$Q_{max.h.}=3,10 \text{ m}^3/\text{h}=0,86 \text{ l/s}$

Неразтворени вещества: $10,40 \text{ kg/d} = 492,9 \text{ mg/l}$

$БПК_5=8,64 \text{ kg/d} = 409,5 \text{ mg/l}$

Общ азот = $1,28 \text{ kg/d} = 60,7 \text{ mg/l}$

Общ фосфор = $0,53 \text{ kg/d} = 25,0 \text{ mg/l}$

Пределно допустими концентрации на основните замърсители в пречистените отпадъчни води, преди заустването във водоприемника:

Активна реакция $pH = 6-8.5$;

Неразтворени вещества = 35 мг/л ;

$БПК_5 = 25 \text{ мг/л}$;

$ХПК = 125 \text{ мг/л}$.

Представените протоколи от изпитване на Акредитирана лаборатория СЖС България ЕООД за ПСБОВ гр.Априлци, (със заявител ВиК АД Ловеч) за периода м.07.2011-м.04.2016 г. не показват превишения по наблюдаваните параметри.

Обобщени данни за водоснабдителната и канализационната инфраструктура на община Априлци, представяме в Таблица:

	Населен и места	Вод опроводна мрежа (км)	Отн. дял %	О бщо кол.	О под.	Полез но използвано количество вода на човек л/ч/д	анал. мрежа (км)	Отвежда не на отпадъчните води
	Априлци	16,8	71,87	78,4		110		канализ. + септ. ями

Основни изводи от анализа на водоснабдителната и канализационната инфраструктура:

Липсата на изградена фекално-битова и дъждовна канализация в селата на общината и частично на Априлци налага изграждането на такава мрежа. Канализационната мрежа в трябва да бъде разделна за дъждовни и за фекално-битови отпадъчни води, за да не се натоварва мрежата. Фекално-

битовите отпадъчни водни количества, трябва да бъдат отвеждани към ПСОВ (пречиствателна станция за отпадъчни води).

Във всички населени места в Община Априлци има изградена водопроводна мрежа. Налага се частична подмяна на тръбите, защото са амортизирани и често аварират.

Необходимо е:

1. Успоредно с реконструкцията на водопроводната мрежа на населените места в общината е да се започне изграждане на канализационна мрежа;

2. Предпроектно проучване, идейни и работни проекти за изграждане, както на канализационна мрежа, така и на пречиствателни съоръжения. Редно е тези проучвания да стартират своевременно и едновременно, с оглед изготвяне на работна документация и осигуряване на средства.

Съобщителна инфраструктура

На територията на общината има изградена съобщителна мрежа. Част от нея е амортизирана. С оглед нейното подобряване е необходимо изграждането на оптичната кабелна мрежа.

Общината е покрита с радиотелевизионен сигнал от РРТС вр. Ботев. Поради пресечения терен остават махали, които не могат да приемат сигнал от вр. Ботев и затова е изградена ретранслаторна телевизионна станция на местността "Свинова поляна".

Почти на цялата територия на общината има покритие със сигнал на мобилните телеоператори.

Интернет доставици в общината са два - „Виваком“ АД и ЕТ „Тамара Стоянова Стоева“ – гр. Априлци.

Изводи и тенденции в развитието на икономическия сектор

- Селскостопанското производство е основно натурално, с минимална пазарна ориентация;
- Трайните насаждения, за които в общината има природо-климатични условия, е скъпо струваща инвестиция;
- Планинският характер на територията на общината е благоприятна предпоставка за развитие на животновъдството;
- Заетостта в селското стопанство е ниска и със сезонен характер;
- Наличие на голям размер изоставени необработваеми земеделски земи;
- В общината са налице добри възможности за производство на екологично чиста растениевъдна и животновъдна продукция;
- В по-голямата си част горите на територията на общината образуват големи горски комплекси, разделени от реките Видима и Острешка и техните многобройни притоци;
- Горското стопанство е важен ресурс за развитието на туризма и отрасли на индустрията, свързани с дърводобива и дървообработването, производството на мебели и др.;
- Наличие на лесоустройствен проект, определящ вида и обема на необходимите лесоустройствени работи за период от десет години на общинските горски територии;

- Като недървесни природни ресурси със стопанско значение се определят лечебни растения, гъби, диви плодове, риба, дивеч. Голяма част от находищата на тези ресурси са от значение за местното население;
- Някои от структуроопределящите производства в общината през последните години са продуктово преструктурирани с оглед повишаване на конкурентоспособността им;
- В общината има добре изградена материално-техническа база за развитието на туризма. Голяма част от тази база са реновирани бивши ведомствени почивни станции и стари къщи. Изградени са редица нови туристически обекти, отговарящи на съвременните извиквания;
- Многообразието от природни и антропогенни ресурси е предпоставка за устойчиво развитие на всички видове и форми туризъм;
- Трудна достъпност до някои природни забележителности и недостатъчна популярност;
- Наличие на добра съпътстваща техническа и социална инфраструктура за развитие на туризма в общината;
- В сектора на услугите важно място заемат търговията, хотелиерството и ресторантьорството, операциите с недвижими имоти, образованието, здравеопазването и социалните дейности.

Във всички населени места в Община Априлци има изградена водопроводна мрежа. Налага се частична подмяна на тръбите, защото са амортизирани и често аварират.

Необходимо е :

1. Успоредно с реконструкцията на водопроводната мрежа на населените места в общината е да се започне изграждане на канализационна мрежа;
2. Предпроектно проучване, идейни и работни проекти за изграждане, както на канализационна мрежа, така и на пречиствателни съоръжения. Редно е тези проучвания да стартират своевременно и едновременно, с оглед изготвяне на работна документация и осигуряване на средства;

V. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ФАКТОРИ

Чрез общински бюджет и извънбюджетните фондове, местната власт осъществява своята политика. Бюджетът като финансов план отразява очакваните финансови ресурси и тяхното разпределение за реализацията на отговорностите, делегирани от държавата, местните отговорности и определени приоритети. Общинският бюджет има две съставни части – приходна и разходна.

Приходите в общинския бюджет са Приходи за делегирани от държавата дейности и Приходи за местни дейности. С Приходите за делегирани от държавата дейности се финансират Държавни дейности, съгласно Решение за разпределение на делегирани от държавата дейности и местни дейности и Закона за държавния бюджет. Приходите за местни дейности са Данъчни и Неданъчни.

Неданъчните приходи включват: приходи от доходи за собственост; общински такси /в т.ч. такса битови отпадъци/; глоби, санкции, наказателни лихви и др.

С приходите за местни дейности се финансират дейности като: издръжка на детски градини; културни мероприятия; озеленяване; чистота; осветление; В и К; поддръжка и ремонт на пътища и др.

С Решение на общинския съвет, Общината може да ползва и други източници на финансиране – Заеми, Общински облигации и др.

През бюджетната година Общината получава Трансфери от Министерства и ведомства с целево предназначение. Такива са трансферите от ПУДООС за финансиране на Проекти, свързани с опазване на околната среда. Разходите за опазване на околната среда основно се финансират от Такса битови отпадъци, както и от Местни данъци и такси. В Община Априлци, приходите от Такса битови отпадъци покриват разходите за дейност Чистота. С част от възстановените средства се закупили нови съдове за събиране на битови отпадъци.

Усилията на общинското ръководство както в настоящия момент така и за в бъдеще, в сферата на опазване на околната среда, трябва да бъдат насочени към разработване на проекти и търсене на финансиране за тяхната реализация от външни източници.

Бюджет на общината

Приходната част на общинският бюджет се състои от собствени приходи, субсидии от Републиканския бюджет, трансфери от Републиканския бюджет и др.

Бюджетните взаимоотношения между Държавния бюджет и общинските бюджети се определят със Закона за държавния бюджет на Република България. За всяка бюджетна година средствата се предоставят под формата на субсидии – обща допълваща, обща изравнителна, целева субсидия за капиталови разходи и други целеви трансфери.

Всяка от субсидиите е предназначена за финансиране на отделни дейности. Общата изравнителна субсидия е за финансиране на местни дейности.

Целевите трансфери по бюджета на общината са за обезпечаване на някои бюджетни дейности – снегопочистване на четвъртокласна пътна мрежа, основен ремонт на четвъртокласна пътна мрежа и за програмите по времена заетост. Част от тях не се включват в първоначалната рамка на бюджета.

В съответствие с разпоредбите на ЗУО и ЗМДТ, управлението на отпадъците, включително тези в обхвата на правомощията на общините, се извършва при съблюдаване на принципа „Замърсителят плаща“.

Принципът „Замърсителят плаща“ е заложен в Договора за създаване на Европейската общност (чл.174). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;

- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;

- разходите за опазване на околната среда и човешкото здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;

- разходите за събиране, предварително съхраняване, третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на първоначалния причинител или настоящия или предишния притежател на отпадъците.

Принципите „замърсителят плаща“ и „разширена отговорност на производителя“ се реализират чрез административни разпоредби и икономически инструменти. Населението и бизнесът заплащат за събирането, извозването и третирането на генерираните от тях отпадъци чрез различни икономически инструменти, като напр. плащане при изхвърляне, което е пряко свързано с количеството на генерираните от съответните лица отпадъци. Финансирането на управлението на отпадъците в община Априлци се осъществява основно чрез такса битови отпадъци.

Таксата „битови отпадъци“ е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем, обаче, тя се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на генерираните от лицата отпадъци. Анализът и оценката показват, че бизнесът заплаща в пъти повече на 1 тон генериран отпадък спрямо населението т.е. такса битови отпадъци понастоящем не изпълнява ролята си на икономически инструмент. През 2017 г. със ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Поради липсата на информационна осигуреност и капацитет от страна на общините да въведат новите промени, стартовата дата на новите изисквания беше отлагана няколко пъти. В Държавен вестник, бр. № 14/17.02.2021 г. се обнародваха промени в Закона за местните данъци и такси, съгласно които новите основи за изчисляване на таксата ще се прилагат от началото на втората година след публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

Обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет.

Размерът на отчисленията по чл. 64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година. Анализът на данните за постъпленията от отчисленията показва доказаната ефективност на този инструмент.

Финансирането на услугите и дейностите по събиране, транспортиране и обезвреждане на битови отпадъци се осъществява чрез събиране на такса „Битови отпадъци“, определена в годишен размер, въз основа на одобрена План-сметка за приходите и разходите за поддържане на чистотата, сметопочистването и сметоизвозването на територията на Общината за съответната година.

Събирането на такси за битовите отпадъци е регламентирано от ЗМДТ. Същите се събират въз основа на Наредба № 16 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Априлци. Всички дейности по третиране на отпадъците в общината се извършват от общинската администрация по предварително направени разчети. Приходите, които постъпват към общината от такса битови отпадъци са от домакинствата и юридическите лица. Паричните потоци през изминали програмен период са описани в следващата таблица.

Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Общо приходи (хил. лв.):	230 052	269156	261422	241248	256605	320052	272536	401131
Физически лица	89	88	100	69	111	123	112	180
Юридически лица	141	181	161	170	145	197	161	222

Източник: Община Априлци

Разходите, за управление на дейностите с отпадъци, които се правят от общината за периода 2009-2021г. са описани в следващата таблица. Таксата се заплаща от населението и фирмите за съответните услуги и се формира на база данъчна оценка на недвижимите имоти.

Година	Приходи от такса битови отпадъци / лв.	Разходи за предоставяне на услугата сметосъбиране и сметоизвозване / лв.	Количество депонирани отпадъци	Цена за тон депониран отпадък / лв.	Заплатени средства за депониране в т.ч. отчисленията по ЗУО и разходи за експлоатация на депо/лв.	Разходи за предварително третиране и компосторане
2009 год.	218 378	209 247	1053.82 т.	10	9 215	
2010 год.	181 733	212 104	1050.28 т.	10	9 947	
2011 год.	373 825	217 800	1047.38 т.	12.02	12 589	
2012 год.	186 110	217 148	966.24 т.	22.58	20 713	
2013 год.	250 528	337 313	1077.5 т.	32.22	34 151	
2014 год.	230 052	227 253	1171.90 т.	38.77	44 682	
2015 год.	269 156	226 639	1280.58 т.	54.18	63 340	
2016 год.	261 422	259 749	1224.28 т.	64.02	79 031	
2017 год.	241 248	262 155	1272.12 т.	65.44	83 247	
2018 год.	256 605	277 069	1272.18 т.	75.52	96 075	
2019 год.	320 052	319 458	1328.28 т.	91.88	122 042	
от 01.01 до 21.03. 2020 год.			192.56 т.	130.03	25 039	
от 22.03. до 31.12. 2020 год.			1090.44 т.	104.03	113 438	
2020 год.	272 536	560 117	1283 т.		138 477	
2021 год.	401 131	391 008	1233,36 т.	112.01	138 149	4 062

Източник: Община Априлци

Основни изводи:

- Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда (като този дял непрекъснато нараства);
- Основните разходи, които се правят за управление на отпадъците, са за сметосъбиране, сметоизвозване и третиране;

- Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства и постъпления от такса за битови отпадъци;

- Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване;

- Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавен бюджет, собствени средства на общината и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ);

- ОПОС (ПОС) е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци.

- Обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет;

- Размерът на отчисленията по чл. 64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година. Анализът на данните за постъпленията от отчисленията показва доказаната ефективност на този инструмент;

- Съответно общината ще трябва да включи в програмата мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и нарастване на количествата разделно събрани, рециклирани и оползотворени отпадъци, за да намали разходите за отчисления за депониране.

VI. АНАЛИЗ НА ДЕМОГРАФСКИТЕ ФАКТОРИ

Населението на община Априлци по постоянен и настоящ адрес

Населението по постоянен и настоящ адрес община Априлци е както следва:

Таблица:

Населено място	Постоянен адрес - общо	Настоящ адрес - общо	Постоянен и настоящ адрес в същото НМ
Гр. Априлци	2503	2663	2198
С. Велчево	94	144	81
С. Драшкова поляна	52	94	42
С. Скандалото	37	65	28
Всичко за общината	2686	2966	2349

Източник: <http://www.grao.bg>

Някои от структурите на населението на Община Априлци са представени чрез анализ на данни от текущата демографска статистика на НСИ, а други са представени чрез данни от НСИ за 2020 година.

НАСЕЛЕНИЕ КЪМ 31.12.2020 Г. ПО ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ, МЕСТОЖИВЕЕНЕ И ПОЛ (Брой)									
Области Общини	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	6 916 548	3 349 715	3 566 833	5 043 186	2 416 899	2 626 287	1 873 362	932 816	940 546
Ловеч	122 490	59 580	62 910	75 680	36 533	39 147	46 810	23 047	23 763
Априлци	2 797	1 353	1 444	2 503	1 212	1 291	294	141	153

По население Априлци е малка община. Населението на община Априлци по данни на НСИ през 2020 г. възлиза на 2797 жители, което представлява 2,4% от населението на област Ловеч. Поданни на НСИ към 31.12.2020г. населението на общината е 2797 жители, като в града живеят 2503 души а в селата 294. Общината се нарежда на последно място по численост в областта. През последните 5 години, както и през предходните, се наблюдава трайна тенденция към намаляване броя на населението на община Априлци. Тази тенденция е характерна както за област Ловеч, така и за Северозападен статистически район. Раждаемостта в общината е твърде ниска, съпоставена с раждаемостта в областта и средно за страната. Естественят прираст е отрицателен, като във всички общини на Ловешка област. Ниската раждаемост и високата смъртност са свързани със застаряването на населението и съществуващите социални и икономически проблеми.

НАСЕЛЕНИЕ ПОД, ВЪВ И НАД ТРУДОСПОБНА ВЪЗРАСТ* КЪМ 31.12.2020 Г. ПО ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ И МЕСТОЖИВЕЕНЕ						
Общини Възрастови категории	Общо			В т.ч. в градовете		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени

Априлци	2 797	1 353	1 444	2 503	1 212	1 291
Под трудоспособна възраст	245	141	104	222	131	91
В трудоспособна възраст	1 405	750	655	1 295	686	609

Над трудоспособна възраст	1 147	462	685	986	395	591
------------------------------	-------	-----	-----	-----	-----	-----

Източник: НСИ

Гъстота на населението

Гъстотата на населението в общината е по-ниска в сравнение с тази в страната, в Северозападен район и в областта, но е по-висока от тази в общинския център. Средната гъстота на населението на общината е 13.1 души/кв.км. (средно за областта 32.3 и за страната 64.9), а на населените места – 1.7 нас.места на 100 кв. км. За сравнение стойностите на показателя за областта, СЗР и страната са съответно 2.7, 3.4 и 4.8 нас.места/100 кв. км. Общата площ на територията на община Априлци е 238,3 km², което представлява 5,8% от територията на област Ловеч, а площта на населените места и другите урбанизирани територии е около 8 км². Установената тенденция към намаляване на броя на населението в общината води до тенденция към намаляване и в гъстотата на населението.

Територията на общината (238256 дка) съставлява 5.77% от общата територия на областта. Обработваемата земя на човек от населението в общината е 21.2 дка, при средно за областта 23.6 дка и за страната 6.9 дка

Естествено движение на населението

За демографската жизненост на населените места съществено значение има естественото движение на населението. То е резултат от развитието на раждаемостта и смъртността на населението.

Характеристиката на естественото движение на населението на Община Априлци за периода 2010-2020 г. показва, че раждаемостта не би могла да компенсират повишената смъртност на населението. За анализирания период броят на родените лица в общината се движи в диапазона 14-26 д. годишно. Коефициентът на раждаемост (‰) през 2020 г. е 5.4‰ .

Броят на родените в разглеждания период естествено дава отражение и върху коефициента на раждаемост, който в отделните години от периода се движи в рамките от 4 до 8‰. Коефициентът на раждаемост в Община Априлци (5.4‰) е под средния за областта през 2020 г. (7.9‰). Тенденцията се запазва и през 2021г. година, като броят на родените е по-малък от този на починалите лица.

ЕСТЕСТВЕНО ДВИЖЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО ПРЕЗ 2020 Г. ПО ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ И ПОЛ

(Брой)

Области Общини	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	всичко	момчета	момичета	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	59 086	30 372	28 714	124 735	65 950	58 785	-65 649	-35 578	-30 071
Ловеч	982	482	500	2 754	1 441	1 313	-1 772	-959	-813

ЕСТЕСТВЕНО ДВИЖЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО ПРЕЗ 2020 Г. ПО ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ И ПОЛ									
(Брой)									
Области Общини	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	всичко	момчета	момичета	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Априлци	19	10	9	86	42	44	-67	-32	-35

Естествен прираст на населението

Раждаемостта в общината се формира главно от родените деца в град Априлци. В селата, където фертилните контингенти са ограничени или почти липсва население във фертилна възраст, тя е нулева или с единични раждания. Раждаемостта като цяло не може да осигури добри възможности за стабилно естествено възпроизводство на населението, тъй като по-негативно е влиянието на смъртността.

Смъртността е другият основен показател за естественото възпроизводство на населението в Община Априлци. Аналогично на раждаемостта, която е в състояние на относително стационариране, смъртността също е с черти на стагнация с неголеми различия през отделните години на периода.

Анализът на статистическите данни показва, че за целия анализиран период в Община Априлци броят на умрелите лица възлиза на 60-90 души годишно. Този брой е доста по-висок от броя на ражданията. Основната причина за по-високия брой на случаите на умирация се дължи на влошената възрастова структура на населението (застаряваща), което в комбинация със средната продължителност на живот води до по-висока смъртност.

Коефициентът на смъртност (брой умрели на 1000 д. от населението) е в диапазона 20-26‰, като през 2020 г. неговата стойност е 25.5‰. За периода относително по-ниска смъртност е регистрирана през 2013 г.

По населени места, случаите на умрели лица и съответно на коефициента на смъртност, варира през различните години на периода. Средногодишният коефициент на смъртността за общинския център – гр. Априлци е по-нисък от средния за общината.

Естественият прираст, като резултат от стойностите на раждаемостта и смъртността е отрицателен. Средногодишните стойности на този коефициент варират от -16‰ до -21‰, като през 2014 г. неговата стойност е -20.1‰. Най-малък отрицателен естествен прираст е регистриран през 2013 г. (15.7‰).

Посочените данни дават основание да се отбележи, че възможностите за естественото възпроизводство на населението в Община Априлци към момента са ограничени, т.е. липсват възможности за нарастване на броя на населението по естествен път. Тази констатация е валидна за всички населени места в общината, вкл. и за гр. Априлци. Неблагоприятните тенденции в естественото възпроизводство, които са характерни не само за анализирания 10 годишен период, а за по-дълъг ретроспективен времеви период, се отчитат и при разработване на отделните варианти на демографската прогноза.

Основни изводи и тенденции в демографското развитие

Демографското развитие на общината е подобно на повечето общини, разположени в селските и планински райони на страната.

Броят на населението на общината е с тенденция на намаление, но с по-нисък интензитет през последните години.

Очертаните тенденции в естественото движение на населението бележат възпроизводство с отрицателен естествен прираст (което е характерно и за областта, СЗР и страната, но с по-нисък интензитет).

Налице е намаление на най-репродуктивната възрастова група на родилните контингенти (15-34 г.) (обща тенденция за страната и областта).

Наблюдава се тенденция на постепенно застаряване на населението на общината и в по-голяма степен на селата (характерна и за областта и страната).

Възпроизводството на трудоспособното население е по-неблагоприятно от средното ниво за областта и страната – 100 лица излизащи от трудоспособна възраст се заместват от 40 д. (средно за областта – 59 д., за страната – 62 д.).

Броят на лицата с висше и средно образование нараства, а намалява този на лицата с ниско образование за периода между последните две преброявания (2001-2011 г.). Образователното равнище е по-високо в общинския център – гр. Априлци.

В етническата структура на населението основен етнос е българският, който обхваща 99% от населението според самоопределението му.

Прогнози за демографско и социално-икономическо и пространствено развитие

Прогноза за демографско развитие 2014-2035 г.

Варианти на прогнозата

Прогнозата на населението на Община Априлци е изработена в два варианта: песимистичен и реалистичен, отчитайки степента на влияние на факторите за развитието на населението в перспектива.

Като цяло, прогнозите и по двата варианта са с хипотетичен характер и отчитат динамиката на естественото възпроизводство и механичното движение на населението, очакваните тенденции в раждаемостта, смъртността, а също така и предвижданията за фертилността, заселванията и изселванията.

При двата варианта на демографската прогноза въздействие имат както стимулиращите, така също и задържащите фактори за развитието на населението. Тяхното влияние е с различна степен на проявление при отделните варианти. Следва да се има предвид при демографската прогноза за Община Априлци, че тя е съобразена с тенденциите в очакваното развитие на населението както на страната, така също и на Област Ловеч.

Възпроизводството на населението на Община Априлци е процес, който по своята същност е икономически и социално обусловен, но в основата си има демографски дадености:

- Фертилни контингенти и фертилното им поведение в семейството¹⁰. Жените в детеродна възраст, тяхната численост и относителен дял спрямо общото население, както и възрастовата им структура са много важни параметри на възпроизводствения потенциал;
- Обща и повъзrastова смъртност на населението, свързана с процесите на застаряване на населението;

¹⁰ За отбелязване е, че в страните с ниска фертилност около 90% от родените деца са от майки на възраст от 15 до 34 години. Поради това останалата част от жените в детеродна възраст, тази от 35 до 49 годишна възраст имат съвсем слабо значение за раждаемостта.

- Механично движение на населението.

В съответствие с възприетия методически подход, прогнозните разчети за демографското развитие на Община Априлци до 2035 г. се предлагат по определените два варианта, а именно:

- *Песимистичен вариант*, базиран на очакваното влияние на фактори, свързани с относително неблагоприятно развитие на демографските процеси;
- *Реалистичен вариант (умерено оптимистичен)*, при който е заложено стабилизиране на демографското развитие на Община Априлци, повишаване качествените параметри на възпроизводството на населението като основен компонент в прогнозата за демографско развитие на общината. Презумпцията тук е, че по-високообразованата работна сила е и по-производителна (при равни други условия). Предполага се също така, че по-добрите здравни грижи и осигуреността със здравни специалисти и лечебни заведения влияят положително върху трудоспособността на населението. По отношение на демографските променливи се изхожда от презумпцията, че населението в трудоспособна възраст е фактор за привличането на инвестиции и за развитието на местната икономика.

Важна особеност на демографската прогноза за Община Априлци (и по двата варианта) е, че се залагат не много различаващи се прогнозни предвиждания за стойностите на коефициента на фертилност (определя се от контингента жени в детеродна възраст), брачноста, броя на живородени момичета и др. Съображенията за това са, че в прогнозния период няма обективни основания да се счита, че в контингента жени във фертилна възраст ще настъпят съществени промени. Очакванията са коефициентът на интегрална фертилност да се стабилизира.

Както бе отбелязано, като сравнителни ориентири в демографската прогноза на общината са приети прогнозните разчети в демографските прогнози на страната и на Област Ловеч.

По отделните варианти на демографската прогноза, като основни изходни параметри на хипотезата за демографското развитие средно за общината се възприемат следните стойности на:

- Репродуктивни очаквания за среден брой деца в семейството: песимистичен вариант – 1.65-1.70; реалистичен вариант – 1.80-1.90;
- Обща раждаемост: песимистичен вариант – 6.0-7.0‰; реалистичен вариант – 7.0-8.5‰;
- Коефициент на фертилност: песимистичен вариант – 1.55-1.60; реалистичен вариант – 1.65-1.75;
- Обща смъртност на населението – по трите варианта – 15.0-17.0‰;
- Средна продължителност на живота – по трите варианта около 73 -74 години;
- Механичен прираст – приема се хипотезата, че ще се осъществява балансирано проявление на заселванията и изселванията.

Прогноза за броя на населението по варианти

Прогноза за броя на населението

По принцип демографските прогнози са многовариантни, като реалистичният вариант се счита за най-вероятностен за събъждане. Според прогнозните разчети на НСИ (за страната, районите и областите) песимистичният вариант е свързан с

относително забавяне на демографското развитие, а реалистичният е при хипотези за ковергентност.

Чрез прилагане на прогнозните стойности на по-горепосочените демографски показатели е определена и прогнозата за общия брой на населението на Община Априлци по двата варианта, посочена в таблицата.

Прогноза за броя на населението в Община Априлци по периоди (по варианти на прогнозата)

Община Априлци	2014 г.	Варианти					
		Песимистичен			Реалистичен оптимистичен		
		2020 г.	2025 г.	2035 г.	2020 г.	2025 г.	2035 г.
Общо	3114	2900	2800	2600	2950	2840	2700

При **песимистичния вариант** се очаква населението на общината да продължи постепенно да намалява с по-малък интензитет, като към края на прогнозния период (2035 г.) да достигне 2600 д. По-нататъшното намаляване и остаряване на населението е резултат от продължителното действие на общи и специфични тенденции. Социално-икономическите промени през последните 2 десетилетия също допринесоха за неблагоприятните процеси във възпроизводството на населението.

Реалистичният (умерено оптимистичен) вариант на прогнозата е по-благоприятен за развитие на населението в общината. При реалистичния вариант се предвижда също намаление на числеността на населението (2700 д. – 2035 г.) от естествено възпроизводство, но с подкрепа на нето-миграцията в резултат на приемане на постоянно местожителство на хора на средна и по-напреднала възраст с предпочитания към местните условия на живот. С натрупването на положителни въздействия и подобряването на средата за живот може да се очаква, че демографските процеси ще се стабилизират. Проблемите, свързани с развитието на населението, не са само демографски, те са главно социално-икономически. Ще се запази структурата в териториалното разпределение на населението на общината по населени места. Важно значение (според демографската стратегия на страната) придобива образованието, способностите, уменията и здравословното състояние на хората, т. е. човешкия капитал. Особено важно е дългосрочният характер на демографските и социално-икономическите въздействия за постигането на устойчиви резултати.

Социологическите изследвания показват, че трудовата реализация, осигуряването на по-добър жизнен стандарт и обучение имат съществено значение за демографското поведение. Търсенето на решения на демографските проблеми на всички нива е свързано с икономическото развитие и заетостта¹¹. Може да се очаква, че бъдещите благоприятни изменения в средата ще водят до благоприятни изменения във възпроизводствените процеси на населението.

Прогноза на населението по възрастови групи

Процесът на застаряване на населението на общината ще продължи и в перспектива. Разпределението на населението на общината във възрастовите групи

¹¹ В много страни от ЕС семейната политика е ориентирана и свързана с политиката по заетостта.

под, във и над трудоспособна възраст през 2014 г. по данни на НСИ е както следва: 273 д. – 8.77% (под трудоспособна възраст), 1596 д. – 51.25% (в трудоспособна възраст) и 1245 д. – 39.98% (над трудоспособна възраст) (табл. 2). В сравнение с областта и страната различията са в по-ниският относителен дял на под и във трудоспособните контингенти и по-високият дял на населението в надтрудоспособна възраст.

Прогнозните разчети за основните възрастови групи в Община Априлци са следните:

Община Априлци - Прогноза на населението по възрастови групи 2014-2035 г.

Варианти на прогнозата	Общ брой	Под трудоспособна възраст	В трудоспособна възраст	Над трудоспособна възраст	%	Под трудоспособна възраст	В трудоспособна възраст	Над трудоспособна възраст
2014	3114	273	1596	1245	100.0%	8.77%	51.25%	39.98%
Песимистичен	2600	227	1330	1043	100.0%	8.73%	51.15%	40.12%
Реалистичен (Умерено оптимистичен)	2700	236	1382	1082	100.0%	8.74%	51.19%	40.07%

Прогнозните разчети за възрастовата структура на населението и по двата варианта на прогнозата за Община Априлци се основават на хипотезата, че броят на населението в трите основни възрастови групи ще намалява, поради общото намаление на населението, но като относителен дял няма да настъпят съществени промени. (табл. 27).

За целите на образователната инфраструктура и за планирането на потребността от детски и учебни заведения се представят и прогнозни разчети за специфичните възрастови групи, които за прогнозния период не се очертава да имат съществени изменения.

Прогноза за броя на населението по основни възрастови групи в Община Априлци - 2035г. (по варианти на прогнозата)

	2014 г.	Варианти					
		Песимистичен			Реалистичен Умерено оптимистичен		
		2020 г.	2025 г.	2035 г.	2020 г.	2025 г.	2035 г.
Общо	3114	2900	2800	2600	2950	2840	2700
0-14 г.	249	232	223	205	236	225	215
15-64 г.	1749	1630	1570	1458	1656	1595	1515
65+	1116	1038	1007	937	1058	1020	970
0-2 г.	55	50	48	45	52	50	47
3-6 г.	64	60	57	53	60	58	55
7-14 г.	130	122	118	107	124	117	113
15-18 г.	94	88	84	78	90	85	80

Прогноза за населението по населени места

За целите на ОУП демографската прогноза е диференцирана по населени места. По населени места прогнозата на населението на общината е представена в следващата таблица.

Прогноза на населението по населени места в Община Априлци 2014-2035 г. (реалистичен вариант) (брой)

Населени места	2014 г.	Реалистичен вариант		
		2020 г.	2025 г.	2035 г.
Общ. Априлци	3114	2950	2840	2700
с.Велчево	152	145	140	130
с.Драшкова поляна	79	70	60	50
гр.Априлци	2813	2670	2580	2475
с. Скандалото	70	65	60	45

От таблицата се вижда, че за перспективния период не се очертават съществени изменения и териториално преразпределение на населението в отделните населени места, поради голямата инерционност на демографските процеси.

По отношение на естествените възпроизводствени процеси може да се отбележи, че почти всички генерации живородени момичета, които ще формират фертилните контингенти до 2020 г., са вече родени и числеността им е известна. Около половината от тях също са родени, включващи се в състава до 2035 г. При това положение оценките за очакваната численост на най-фертилната група на фертилния контингент на населението на общината и населените места са валидни с голяма вероятност. Различията между отделните варианти и параметрите на възпроизводство са в зависимост от множество други фактори, в т. ч. от миграционните процеси, фертилността и социално-икономическото развитие.

Прогноза за икономически активното население

В основата на прогнозните разчети за икономически активното население на общината се залагат прогнозите за очаквания брой на населението и прогнозните предвиждания за коефициентите на заетост и безработица.

Следва да се отбележи, че Община Априлци се характеризира с коефициент на икономическа активност 45.8% (2014 г.), като броят на икономически активните лица е 1311 души. За сравнение за страната стойностите на показателя са съответно 54.1% (икономически активни лица от населението на 15 и повече години) и 45.9% (икономически неактивни лица), а за Област Ловеч – 48.3 и 51.7%.

През 2014 г. икономически неактивните лица (лицата извън работната сила) на 15 и повече навършени години в Община Априлци са 1554, или 54.2% от населението на тази възраст. Част от тях се отнасят към групата на „обезкуражените лица“. Те желаят да работят, но не търсят активно работа, тъй като смятат, че няма да намерят такава. Основните причини, за неактивност са ограничените работни места, липсата на квалификация, умения или трудов опит и др. Обезкуражените лица са част от населението извън работната сила, които в условията на икономическо развитие и подобрена ситуация на пазара на труда могат отново да започнат да търсят активно работа. Активното поведение на пазара на труда на тези хора зависи от комплекс от фактори – икономическа ситуация, предлагане на труд, осигурителна и данъчна тежест, адекватна политика за активиране и др.

Неактивните лица са потенциал за увеличаване на предлагането на труд. Промяната в статута на обезкуражените също така ограничава нерегламентираната заетост, което също увеличава икономически активното население. Активирането на продължително безработните и на неактивните лица е важен приоритет на политиката на пазара на труда и се обуславя, както от необходимостта от увеличаване на работната сила за поддържане на икономическия растеж, така и от гледна точка на

социалното включване. Една от групите, към които през следващите години следва да се провежда активната политика на пазара на труда, е приоритетно насочена към групата на неактивните лица.

Прогноза за броя на икономически активното население на Община Априлци по варианти на демографската прогноза за периода 2014 - 2035г.

Показатели /варианти	2014 г.	Прогнозна стойност към:		
		2020 г.	2025 г.	2035 г.
	състояние	прогноза	прогноза	прогноза
		Песимистичен вариант		
Коефициент на безработица (%)	9.5	9.8	9.9	10.0
Коефициент на заетост (%)	58.3	58.0	57.8	57.5
Коефициент на иконом. активност (%)	45.8	45.6	45.5	45.3
Икономически активно население (брой)	1311	1300	1250	1200
		Реалистичен вариант		
Коефициент на безработица (%)	9.5	9.4	9.2	9.0
Коефициент на заетост (%)	58.3	58.6	59.0	60.0
Коефициент на иконом. активност (%)	45.8	45.8	46.0	46.5
Икономически активно население (брой)	1311	1300	1320	1320

В настоящата прогноза се приема като предпоставка възможността да се провеждат подходящи политики, насочени към неактивните, с цел тези лица да бъдат включени в заетост, като се насърчи тяхната активност и се повиши мотивацията им за заетост. Въпреки това, заложеният коефициент за икономическа активност към края на прогнозния период и по двата варианта на прогнозните разчети остава по-нисък от очаквания среден коефициент за страната, който се прогнозира в рамките на 66-68%. Още веднъж следва да се подчертае, че той се планира при условия на повишена заетост и намалена безработица, както и активни политики по отношение на групата на икономически неактивни лица в общината.

VII. АНАЛИЗ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ФАКТОРИ

АНАЛИЗ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ФАКТОРИ

На територията на общината промишлеността е слабо развита. Има малки предприятия и то предимно в дървообработващата, керамичната и хранително-вкусовата промишленост и др.

Една от характерните за района дейност е туризма. Сезонният характер обуславя и заетостта в този отрасъл. Докато през зимния период се увеличава силно броят на освободените от този отрасъл, то през пролетно – летния сезон значително

нараства броя на заетите в този отрасъл. Това води до повишаване на общия брой на регистрирани безработни през зимния период.

Икономически активно население

В категорията „икономически активно население“ попадат лицата във възрастовите групи над 15 години. В него се включват както заетите, така и безработните лица, т.е. работната сила в общината. Данните за 2020 г. показват, че при населението над 15 години (1405 д.), общият брой на икономически активното население в Община Априлци е 1323 д., а на икономически неактивното – 1455 д.

Състоянието на пазара на труда е в пряка зависимост от социално-икономическото развитие на общината;

Наетите лица в общината за периода 2010-2020г. намаляват;

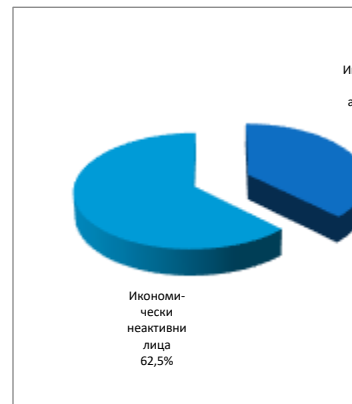
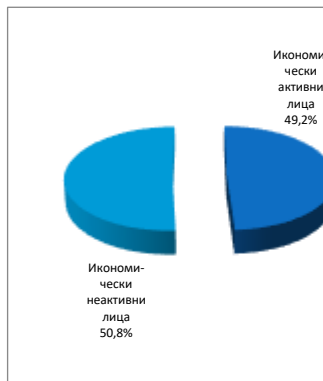
Регистрираната безработицата се характеризира с динамика, като най-голямо е нейното ниво през 2010г. Равнището на безработица за общината е по-ниско от средното за областта и страната (2020г.);

Прогнозните разчети за възрастовата структура на населението за Община Априлци се основават на хипотезата, че броят на населението в трите основни възрастови групи ще намалява, поради общото намаление на населението, но като относителен дял няма да настъпят съществени промени.

На територията на общината промишлеността е слабо развита. Има малки предприятия и то предимно в дървообработващата, керамичната и хранително-вкусовата промишленост и др.

Една от характерните за района дейност е туризма. Сезонният характер обуславя и заетостта в този отрасъл. Докато през зимния период се увеличава силно броя на освободените от този отрасъл, то през пролетно – летния сезон значително нараства броя на заетите в този отрасъл. Това води до повишаване на общия брой на регистрирани безработни през зимния период.

Икономически активните лица в общината са 1323 души. Коефициентът на икономическа активност за община Априлци е 67,2% (съотношение между икономически активните лица и населението на възраст от 15 до 64 г.) -Фиг.1. Половата структура на населението оказва голямо влияние от демографски аспект върху изменението на броя и дела на икономически активното население. **Фиг.2.**

Заети лица

Разпределението на заетите лица в общината по сектори на икономиката през 2020 г. е следното: първичен сектор¹² – 5,8% от всички заети; вторичен сектор¹³ –

¹²В първичния сектор се включват Селско, ловно и горско и рибно стопанство.

¹³ Добивна промишленост; Преработваща промишленост; Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия, газообразни горива и вода; Строителство.

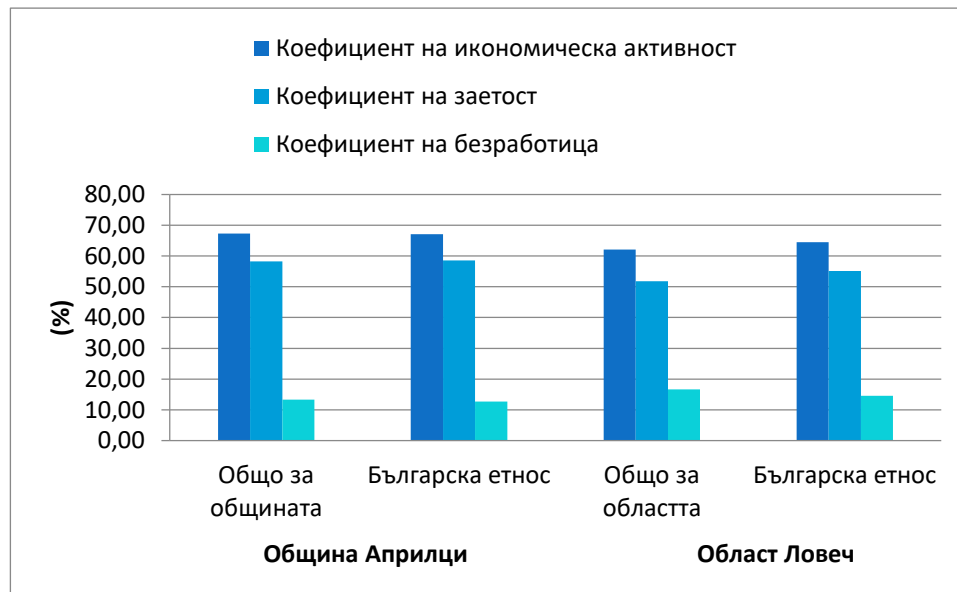
44,1%; третичен сектор – 50,1%. През последните 5 години структурата на наетите лица по икономически сектори и дейности се изменя. Наблюдава се намаление на наетите лица в първичния сектор и в третичния сектор. Докато в първичния сектор то е символично (0,7 процентни пункта), в третичния сектор намалението е 4,4 процентни пункта.

В отраслите от първичния сектор по-добре развито е горското стопанство. Физикогеографските условия (преобладаващия планински характер на релефа) и структурата на поземлените ресурси, както и регулираната горскостопанска дейност, са фактори за развитието на горското стопанство.

Вторичният сектор, включващ отрасли от преработващата промишленост, е с многоотраслов характер. С определени традиции и със завоювани позиции на пазара са промишлени производства от отраслите „Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях, печатна дейност“, „Производство на изделия от каучук, пластмаси и други нематериални суровини“, „Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване“, „Производство на мебели, ремонт и инсталиране на машини и оборудване, производство, неklasифицирано другаде“, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива“.

Безработни лица

По данни на ДБТ - Троян броят на регистрираните безработни в общината е бил 63. В сравнение с равнищата на безработица за териториалните единици от по-високо йерархично ниво, община Априлци (11,7%) се намира на първо място (т.е. с най-ниско равнище на безработица). Средното равнище на безработица в областта е 16,7% - Фиг. 3.

В община Априлци относителният дял на наетите лица спрямо наетите в областта в периода 2010-2020 г. се движи в интервала 2,10-2,35%. С по-висок от средния относителен дял през всички години от петгодишния период се очертават секторите - „Селско, горско и рибно стопанство“, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, „Строителство“ и „Хотелиерство и ресторантьорство“.

Друг показател за нивото на жизнения стандарт на населението е жилищната осигуреност. За община Априлци средният брой жилища на 1000 човека е далеч над средните стойности за страната и областта като постоянно нараства. Този факт се дължи по-скоро на демографския срив, а не толкова на интензивно строителство на нови жилища. Средният брой лица на едно жилище клони към 1 и е далеч под средните стойности за страната и областта.

Осигуреност на населението с жилища

По данни на НСИ към 2020 г. в Община Априлци са изградени 3498 жилища с 240.8 хил.кв.м полезна площ и 185.8 хил.кв.м жилищна площ. 79.4% (2778 бр.) от жилищата в общината са изградени в общинския център – град Априлци.

Полезна площ на жилищата към 31.12.2020 г. (кв.метри)

Полезна площ на жилищата към 31.12.2020 г. (кв.метри)

	Полезна площ				Полезна площ на човек от населението	Жилищна площ на човек от населението	Спомагателна площ на човек от населението	Средна полезна площ на едно жилище
	Общо	Жилищна	Спомагателна	Площ на кухни				
Общ.Априлци	240751	185772	35068	19911	77.3	59.7	11.3	68.8
В гр. Априлци	199706	152143	29351	18212	71.0	54.1	10.4	71.9
В селата	41045	33629	5717	1699	136.4	111.7	19.0	57.0

Източник: НСИ

На човек от населението в общината се пада 59.7 кв.м жилищна площ и 11.3 кв.м – спомагателна площ. От таблицата се вижда, че в град Априлци стойностите на показателите са по-ниски в сравнение с тези в селата, поради по-високите темпове на намаление на числеността на селското население. Жилищната площ на човек от населението в град Априлци е 54.1 кв.м, а в селата на общината – 111.7 кв.м; спомагателната площ в града на човек от населението е 10.4, докато за селата тя е 19.0 кв.м.

Средната полезната площ на едно жилище в общината е 68.8 кв.м.

По-голяма част от всички жилищни сгради в общината са двуетажни – 1785 бр. – 51.0% (при средно за Област Ловеч - 42.7%). Едноетажните жилищни сгради в общината са 47.5%. Триетажните жилищни сгради в общината са 1.2%, като 2/3 от тях са изградени в град Априлци. Четириетажните жилищни сгради са 9 бр., изградени в град Априлци.

Жилища към 31.12.2020 г. по етажност на сградите

	Жилища - общо	Етажност на сградите			
		едно-етажни	дву-етажни	три-етажни	четири-етажни
		Брой			

	Жилища - общо	Етажност на сградите			
		едно- етажни	дву- етажни	три- етажни	четири- етажни
Общ. Априлци	3498	1663	1785	41	9
В гр. Априлци	2778	1411	1331	27	9
В селата	720	252	454	14	0
Относителен дял - %					
Общ. Априлци	100.0	47.5	51.0	1.2	0.3
В гр. Априлци	100.0	50.8	47.9	1.0	0.3
В селата	100.0	35.0	63.1	1.9	0.0

Източник: НСИ

Структура на жилищните сгради според конструкцията

По вида на конструкцията, жилищният фонд към 2020 г. е представен в четири обобщени категории – панели, стоманобетон, тухлени с бетонна плоча и тухлени с гредоред. Панелните жилища са 0.8% (28 бр.), изградени основно в град Априлци. Стоманобетонните са 2.3% (81 бр.). Категорията „тухлени с бетонна плоча“ имат дял 27.0% от всички жилищни сгради (с най-голям дял в град Априлци). Най-масовият вид са тухлените жилищни сгради с гредоред – 53.9%, като техният дял е по-висок в селата (67.5%), докато в град Априлци той е 50.3%. С друг вид конструкция са 16.0% от жилищните сгради в общината.

Брой						
Общ. Априлци	3498	28	81	943	1884	562
В гр. Априлци	2778	21	75	774	1398	510
В селата	720	7	6	169	486	52
Относителен дял - %						
Общ. Априлци	100.0	0.8	2.3	27.0	53.9	16.0
В гр. Априлци	100.0	0.8	2.7	27.9	50.3	18.3
В селата	100.0	1.0	0.8	23.5	67.5	7.2

Източник: НСИ

Повече от половината от жилищния фонд (жилища) е изграден в периода до 1960 г. (51.5%). Годишите от втората половина на 20 в. (1960-1990) са добавили втория по големина дял – 39.8%.

Възпроизводството на жилищата след началото на прехода (1990-2000 г.) е значително по-малко (4.6%) в сравнение с предходния период. След 2000 г., към фонда са добавени 4.1%.

За град Априлци е характерно, че до 1960 г. са изградени 48.5% от жилищата, през 1960-1990 г. – 42.5%, през последното десетилетие на миналия век (1990-2000 г.) са изградени 4.6% от жилищата в града и след 2000 г. – 4.4%.

В селата ситуацията е по-различна, т.е жилищният фонд е по-стар. Около 2/3 (63.1,%) от жилищата са изградени до 1960 г., 29.4% са изградени в периода 1960-1990 г., 4.6% през 1990-2000 г. и 2.9% от жилищата в селата са изградени след 2000 г.

Наличен сграден фонд на община Априлци.

Наличният сграден фонд за общината е показана в таблицата по-долу

Таблица:

Клас / обекти	площ кв.м.
Жилищна сграда - еднофамилна	240446
Жилищна сграда - многофамилна	1839
Хотел	12136
Постройка на допълващото застрояване	3400
Друг вид сграда за обитаване	12092
Сграда за търговия	3650
Сграда за обществено хранене	2467
Сграда за битови услуги	1274
Сграда за детско заведение	309
Учебна сграда	5419
Здравно заведение	1589
Заведение за социални грижи	97
Сграда за културни и обществени дейности	1953
Спортна сграда база	418
Административна делова сграда	5127
Курортна туристическа сграда	15565
Сграда на транспорта	0
Сграда на съобщенията	488
Култова сграда	2042
Друг вид обществена сграда	719
Промислена сграда	29888
Сграда за енергопроизводство	2521

Селскостопанска сграда	160829
Сграда за водоснабдяване и/или канализация	76
Сграда със специално предназначение	1004
Складова база склад	2840
Хангар депогараж	10929
Друг вид производствена складова инфраструктурна сграда	9402
Общо за общината	528519

Източник: ОУП Община Априлци

Параметрите на общината са следните:

Община Априлци е разположена на площ от 238000 декара. Структурата на територията е разпределена както следва:

- земеделски територии - 97025 дка
- горски територии - 125449 дка
- населени места и урбанизирани територии - 10468 дка
- водни течения и водни площи - 2267 дка
- територии за транспорт и инфраструктура - 3001 дка

Анализът на структурата показва разнообразния характер на територията на общината, като с най-голям дял са земите от горският и земеделският фонд.

Баланс на територията по населени места за основните видове терени:

гр. Априлци	бр. имоти	площ в дка
Селско стопанство	21570	101645,914
Горско стопанство	4730	93274,868
Населени места	4426	6227,218
Повърхностни води	100	1417,268
Транспорт	72	432,659
Общо:	30898	202997,927
с. Драшкова поляна	бр. имоти	площ в дка
Селско стопанство	1235	2363,498
Горско стопанство	531	2403,084
Населени места	300	430,040
Повърхностни води	8	75,194
Транспорт	21	53,456
Общо:	2095	5325,272
с. Велчево	бр. имоти	площ в дка
Селско стопанство	39051	0541,436
Горско стопанство	1401	7467,890
Населени места	602	494,642
Повърхностни води	16	346,152
Транспорт	9	58,754
Общо:	2095	8908,874
с. Скандалото	бр. имоти	площ в дка
Селско стопанство	1658	4893,523
Горско стопанство	703	4588,319
Населени места	510	802,722
Повърхностни води	14	276,041
Транспорт	3	31,383
Общо:	2888	10591,988

РАЗДЕЛ ВТОРИ

I. „АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ“ (SWOT анализ)

SWOT анализ

SWOT анализът е широко използвана техника от стратегическото управление, който разглежда четири фактора, които идентифицират обекта, за който се прилагат.

	Положително влияние	Отрицателно влияние
<i>Вътрешна среда</i>	плюсове	минуси
<i>Външна среда</i>	възможности	опасности

Strengths - **силните страни** са достижения, ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът.

Weaknesses - **слабите страни** представляват ограничения или недостиг на ресурси, умения и способности, които възпрепятстват развитието на сектора.

Opportunities - **възможностите** представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Threats - **заплахите** са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Един от основните етапи в стратегическото планиране е “анализът на средата”.

Изводите от този анализ са важна предпоставка за осъществяване на по-нататъшните стъпки в процеса на стратегическо планиране – SWOT анализ, целеполагането и изготвянето на план за действие. Това наложи те да бъдат изложени в тази част по структуриран начин

Връзката между възможностите и силните страни дава представа за лостовете на развитие. Връзката между слабите страни и заплахите формира основните проблеми на развитие. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете на развитие, а връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие.

При използване на цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда са изведени следните основни аспекти на силните и слабите страни на общината по отношение на опазване на околната среда, както и на възможностите и заплахите от страна на средата, които са представени в следната таблица:

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ

<u>Силни страни</u>	<u>Слаби страни</u>
- Защитени територии с високо консервационно значение; - Добро качество на атмосферния въздух; - Липса на сериозни промишлени източници на замърсяване на околната среда; - Липса на източници на високи нива на шум; - Липса на промишлено замърсяване на почвите; - Добри условия за развитие на биоземеделите; - Многообразие от растителни и животински видове; - Уникални алпийски и субалпийски терени; - Уникални водни обекти /Видимско пръскало/; - Наличие на модерно регионално депо за отпадъци и съоръжения в експлоатация, които покриват дейностите по предварително третиране на битовите отпадъци и компостиране на биоотпадъци; - Изградена система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване във всички населени места; - Значителен горски фонд с добра репродуктивност и наличие на ЛУП за горския фонд; - Наличие на общински документи и местна нормативна база в областта на управление на отпадъците и опазване на околната среда; - Налични планове за управление на защитените територии; - Добри условия за използване на ВЕИ; - Благоприятни условия за производство на екологично чисти продукти; - Потенциал за развитие на производство на лечебни растения;	- Недостатъчен финансов ресурс на общината за инвестиции в областта на околната среда; - Липса на канализационна система и ПСОВ; - Нарушаване на забраната за изоставяне, нерегламентирано изхвърляне, изгаряне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъци; - Недостатъчно осъзнаване на екологичните проблеми, не достатъчно развитие на екотуризма и други форми на провокиране у гражданите отговорно отношение към природата; - Амортизирана водопроводна мрежа; - Отрицателен естествен и механичен прираст на населението;
<u>Възможности</u>	<u>Заплахи</u>
- Усъвършенстване системата за сметосъбиране и сметоизвозване; - Изграждане на канализационна система и ПСОВ; - Привличане на доброволци; - Предотвратяване нерегламентираното изхвърляне на отпадъци и почистване на локалните замърсявания; - Въвеждане на разделно събиране на отпадъците на територията на цялата община; - Прилагане на най-добрите налични практики и Европейските норми и изисквания; - Интерес към биологично чистите продукти в цял свят; - Подкрепа за използването на възобновяемите енергийни източници; - Разяснителни кампании за населението; - Осъществяване на екологични проекти чрез кандидатстване за финансиране от Европейски и национални фондове – за водоснабдителна и канализационна инфраструктура, за енергийна ефективност, премахване на опасност от замърсяване с негодни за употреба препарати за растителна защита и др.; - Развитие на екологично чисти производства; - Повишаване на екологичната култура на населението; - Развитие на „зелена икономика“- внедряване на иновативни технологични и организационни подходи; сътрудничество между образование и производство	- Пожари; - Влошаване на качествата на природната среда в следствие развитието на туризма; - Глобално изменение на климата, водещо до изместване на климатичните зони и пораждаване на ресурсни проблеми; - Трансгранично замърсяване; - Деградация (самозалесяване) на пасищата и ливадите; - Липса на активно гражданско общество; - Прекомерно застрояване; - Промяна на водния режим на реките; - Липса на собствени финансови ресурси за реализация на екологични проекти;

От така направения S.W.O.T. - анализ се налага извода, че докато дефинираните слабости на общината са типични за повечето региони в страната и характеризират настоящия етап в развитието, то силните страни са малко или много специфични. Най-силна и най-реалистична е връзката между слабите страни и възможностите. Те определят ограниченията на развитие на общината. Стратегията на развитие, която определя тази връзка може да се нарече концентрираща, защото тя е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни на общината. Основните задачи, върху които трябва, според нас, да се концентрира управление то на общината са:

- Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с инфраструктурата на общината, опазването на околната среда и повишаване потенциала на общината;
- Преодоляване на дефицитите във ВиК сектора;
- Осигуряване на благоприятна среда за интензивно развитие на „зелена икономика“ чрез внедряване на иновативни технологични и организационни подходи; сътрудничество между образование и производство
- Повишаване на екологичната култура на населението във връзка с прилагане на общите принципи и изисквания, свързани с ограничаване изменението на климата и адаптация към изменението на климата.

Главно на тяхна основа, в съчетание с посочените в анализа възможности, но съобразно и с останалите му части, по - долу е формулирана визията за бъдещото развитие на общината и са изведени приоритетите. Налице е потенциал за свързване на силните страни със съществуващите възможности, посредством което ще се стигне до преодоляване на слабите страни и неутрализиране на заплахите.

1. „ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА АПРИЛЦИ“

Формулирането на визия за развитието на общината се основава на идентифицираните ѝ предимства и проблеми, и осъществяване на целенасочени мерки и дейности за постигане на стратегическите и специфичните цели.

Визията за опазване на околната среда на община Априлци е основана на стремежа на жителите на общината да живеят във високо качествена жизнена среда, с уникални природни дадености и богато биоразнообразие. Желанието за висок жизнен стандарт е в унисон с развитието на чиста индустрия, възраждане на традициите в производството и разширяване на зелените площи.

Визията описва перспективите за развитие на Общината в близките 7 години. Цели да вдъхнови хората, като ги мотивира да инвестират в бъдещето си. Осигурява иновационно мислене и подтиква към възможни промени, адекватни към климатичните предизвикателства.

Устойчивото развитие на общината е свързано със съхраняването на културните, природни и исторически ценности и непрекъсната грижа и развитие на компонентите на околната среда, като първостепенни задачи са: опазването на чистотата на атмосферния въздух; подобряване на водоснабдяването; подобряване на количествените и качествени характеристики на повърхностните и подземни водни тела; изграждане на цяластна канализация и ПСОВ; намаляване количеството на отпадъците и увеличаване дебрата на оползотворяването им; почистване и благоустрояване на населените места на територията на общината; опазване на биоразнообразието и екосистемите.

Общинската администрация провежда прозрачна политика по околната среда, редовно информира гражданите и търси тяхното съдействие при реализиране на екологичните проекти.

Визията описва крайното желано състояние на околната среда на община Априлци според представите на населението и на общинското ръководство.

Устойчиво управление на околната среда чрез съхраняване и подобряване на качеството на околната среда в условията на настъпващи климатични изменения и екологично интегриране на дейностите на човека в нея, добра инфраструктура и благоустроени населени места и осигуряване на здравословна и благоприятна за живот и работа среда на населението в общината.

Реализирането на тази генерална стратегическа цел обхваща опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда във всичките ѝ компоненти, отчитайки факторите на въздействие и постигане подобряване на здравословното състояние на населението и осигуряване на по-привлекателна среда за живот в общината.

Реализацията на визията за околната среда на Община Априлци се изразява в:

- Задоволяване на населението с вода за питейно-битови нужди с необходимите качествени показатели, свеждане до минимум на аварийните ситуации и загубите на вода;
- Доизграждане и обновяване на канализационната система и ПСОВ на общината;
- Изграждане на нови ЛПСОВ и осигуряване необходимите качества на пречистените отпадъчни води при тяхното заустване;

- Осъществяване на мерки за опазване и подобряване на водната среда, поддържане на проводимостта и доброто естетическо състояние на районите прилежащи на повърхностните водни тела.
- Осигуряване на условия за постигане на добро химично и екологично състояние на водните тела в общината;
- Изграждане /възстановяване на водовземни съоръжения и осигуряване на реалните нужди от вода за напояване на зелени площи, вкл. изграждането на водоспестяващи поливни системи;
- Полагане на усилия за мотивиране на крайните потребители да прилагат мерки за пестене на енергия. Повишаване на енергийната ефективност на жилищни, административни и производствени сгради
- Стимулиране намаляването на конвенционалните източници на енергия и замаяната им с възобновяеми.
- Поддържане на необходимата чистота по улиците, зелените площи и др. части на населените места, редовно събиране и извозване на отпадъците, поставяне на достатъчен брой съдове за разделно събиране на отпадъци, намаляване до минимум броя на безстопанствените кучета на улиците и редовното поддържане на площите за обществено ползване чрез осъществяване на контролирани ДДД-обработки;
- Поддържане на зелените площи за широко обществено ползване, изграждане на нови и поддържане в съответствие с нормативните изисквания на съществуващите съоръжения в детските площадки;
- Приоритетно внимание към уличното озеленяване и към вертикалното и покривно озеленяване по трасетата на първостепенната улична мрежа;
- Запазване на качеството на атмосферния въздух;
- Опазване и поддържане на видовото разнообразие в защитените територии и зони, съхраняване на уникалните природни дадености;
- Рационално използване на земите на територията на Общината и недопускане замърсяване на почвите, възстановяване и поддържане на почвеното плодородие;
- Непрекъснато усъвършенстване на управленската структура в Общината, продължаване на политиката на прозрачност на Общината;
- Спазване на нормативните изисквания по отношение на компонентите на околната среда, контрол по спазването им на територията на общината от Общинската администрация, поддържане на връзки с контролните и други органи – РИОСВ, Басейнова дирекция, РЗИ и др. институции, за решаване на възникнали проблеми.

2. „ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА“

Приоритети и специфични цели на програмата

Основната цел на Програмата е да идентифицира и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на общината, да установи причините и да предложи решения и действия за тяхното преодоляване.

Предотвратяването на отрицателни изменения на екосистемите и ненарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието. В този смисъл ПООС цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добра жизнена среда и по-добро качество на живот на населението.

Други специфични цели на ПООС са:

- да формулира и открие приоритетите и да стикова общинските мерки с националните програми и стратегии;
- да предвиди основните мерки, чрез които общината следва да изпълнява задълженията си и реализира правомощията си, делегирани ѝ от нормативните актове в областта на околната среда;
- да аргументира проектите на общината, предложени за финансиране от общински, национални и международни източници на финансиране;
- да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси като ги съсредоточи за решаване на приоритетните проблеми;
- да обедини усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и предприятията на територията на общината за преодоляване на предизвикателствата в областта на околната среда.

В настоящият програмен период 2021 – 2028 г. особен акцент се поставя върху заплахите за околната среда, породени от изменението на климата, дължащи се пряко или косвено на човешката дейност. Основен принос за това изменение имат генерираните парникови газове (ПГ) от сектор “Енергетика”, следван от сектор “Транспорт”. Други два сектора – “Бит и услуги” и “Отпадъци” – също имат значителна роля за формирането на парникови газове. В последните години те се характеризират с тенденция на нарастване на емисиите в тях, дължащо се на повишения стандарт на живот, водещ до по-голяма енергийна консумация и отделяне на повече отпадъци от различни продукти и активности.

Мерки за ограничаване на климатичните промени

Основни понятия

Изменението на климата се отнася до промяна в климата, дължаща се пряко или косвено на човешката дейност, която променя състава на глобалната атмосфера и която е в допълнение към естествената променливост на климата, наблюдавана сравними периоди от време.

Глобалното затопляне се отнася до постепенното нарастване, наблюдавано или прогнозирано, на глобалната повърхностна температура, като една от последиците от засилването на радиацията, причинено от антропогенни емисии.

Адаптацията е процес на адаптиране към действителните или очакваните неблагоприятни последици от изменението на климата и предприемане на подходящи действия за предотвратяване или свеждане до минимум на щетите, които те могат да причинят. В човешките системи адаптацията има за цел да намали или да избегне вредата или да използва полезните възможности. В някои природни системи човешката намеса може да улесни адаптирането към очаквания климат и неговите последици.

Смекчаване (на изменението на климата) е човешка намеса за намаляване на източниците или подобряване на поглъщането на парникови газове (ПГ).

Уязвимост към изменението на климата е степента, до която всяка система е възприемчива и не може да се справи с негативните въздействия, които изменението на климата ѝ налага. Уязвимостта е функция на естеството, величината и степента на изменение на климата, на които е изложена системата и нейната чувствителност и адаптивен капацитет.

Устойчивостта е противоположна на уязвимостта и се определя като способността на социалната или екологичната система да абсорбира смущенията, като при това запазва същата основна структура и начини на функциониране, способност за самоорганизация и способност да се адаптира към стреса и промяната.

Рискът е потенциалната възможност от последиствия, при които в залог има нещо стойностно и резултатът е несигурен, като се отчита разнообразието на стойностите в залог. Рискът често се представя като вероятност за възникване на опасни събития или тенденции, умножени с въздействията, ако тези събития или тенденции се появят.

Адаптиране към риска и намаляване на риска от бедствия

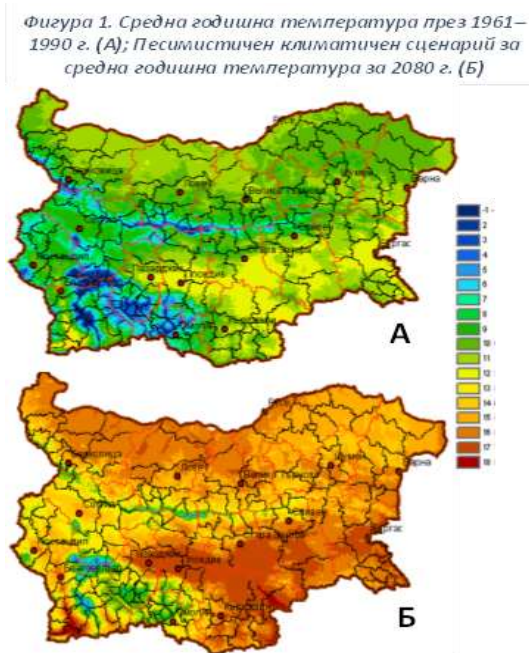
Документите Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задават рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 година, като идентифицират и потвърждават необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво.

България се намира в един от регионите, които са особено уязвими към изменението на климата (предимно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и нарастваща честота на свързаните с изменението на климата екстремни събития като суши и наводнения. Рисковете, причинени от събития, свързани с изменението на климата, могат да доведат до загуба на човешки живот или да причинят значителни щети, засягащи икономическия растеж и просперитета, както на национално, така и на трансгранично равнище. В научната общност съществува консенсус, че изменението на климата вероятно ще увеличи честотата и величината на екстремните метеорологични явления, като се очаква през следващите десетилетия в страната средната годишна температура на въздуха да се увеличи и да се променят типовете валежи.

Очаква се всички сектори на икономиката да бъдат засегнати от прогнозираните промени. Общите изводи от Доклада за макроикономическите последици от изменението на климата насочват вниманието към разходите при липса на действия за адаптиране. Ефектът от изменението на климата не засяга всички хора и територии еднакво поради различните нива на експозиция, съществуващата уязвимост и адаптивните възможности за справяне. Уязвимостта на населението и икономиката на България към въздействията на климатичните промени се усилва от относително високата степен на бедност в най-засегнатите райони, продължаващата концентрация на населението на страната в няколко индустриални и градски района и различните последици от прехода от държавно-контролирана икономика към свободна пазарна икономика.

Глобално затопляне, природни бедствия, рискови територии и зони

ФИГУРА 1 (А) СРЕДНИ ГОДИШНИ ТЕМПЕРАТУРИ ПРЕЗ 1961-1990 Г. (Б) ПЕСИМИСТИЧЕН КЛИМАТИЧЕН СЦЕНАРИЙ ЗА СРЕДНА ГОДИШНА ТЕМПЕРАТУРА ПРЕЗ 2080 Г.

Научните прогнози сочат, че средната температура ще се повиши между 1.8°C и 4°C до 2100 година, като покачването в Европа се очаква да бъде дори по-високо от прогнозната глобална средна стойност. Изследванията, проведени от департамента по метеорология на НИМХ, предвиждат повишение на годишната температура на въздуха в България от 0.7°C до 1.8°C до 2020 година. Още по-високи температури се очакват до 2050 и 2080 година, като прогнозираните повишения са съответно от 1.6°C до 3.1°C и от 2.9°C до 4.1°C. Повишаването на температурата се очаква да бъде по-голямо през летния сезон (от юли до септември).

От гледна точка на очакваните промени в режима на валежите, вероятно е да има намаляване на валежите, което ще доведе до значително намаляване на общите водни запаси в страната. В това отношение прогнозите сочат намаляване на валежите с приблизително 10% до 2020 година, 15% до 2050 година и от 30% до 40% до 2080 година. При повечето сценарии за изменението на климата валежите през зимните месеци вероятно ще се увеличат до края на века, но се очаква значителното намаляване на валежите през летните месеци да компенсира това увеличение.

Очаква се биологичното разнообразие, сухоземните и водните екосистеми, както и секторите на водните ресурси, селското стопанство и горското стопанство да бъдат засегнати от предвижданите промени. Тези промени ще засегнат допълнително обществото и неговите граждани, както и икономиката като цяло.

Сектор селско стопанство

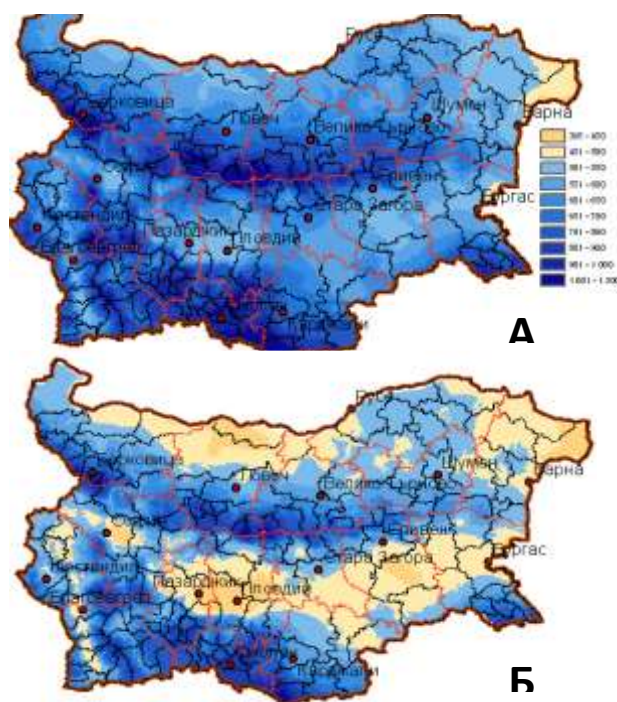
Изменението на климата ще бъде важен фактор за бъдещото развитие на българското селско стопанство и първите негативни въздействия вече са реалност. Екстремните метеорологични явления и постепенните климатични промени могат да окажат силно въздействие върху добивите и качеството на продукцията. Отчитайки, че секторът на селското стопанство допринася значително за българската икономика и поради растящата уязвимост на селското стопанство от неблагоприятните климатични явления, се очаква, че препитанието на много българи ще бъде все по-засегнато.

Сектор биологично разнообразие и екосистеми

България е страна с богато биоразнообразие. Разнообразната физическа география на страната и местоположението на границата на различни климатични и растителни райони създава благоприятни условия за съществуването на близо 41 493 растителни и животински видове – 26% от европейските видове, включително 25% от тези в Червената книга на Европа. Обектите в НАТУРА 2000, които заемат 34.4% от територията на страната, както и защитените територии с обхват от 584 569.19 ха или 5.3% от територията на страната, са предназначени за опазването на тези видове.

Проявите на изменението на климата се очаква да имат различни въздействия върху различните видове екосистеми и да засегнат биологичното разнообразие и екосистемните услуги по редица начини, включително внезапно и дори катастрофално. От друга страна, прогнозираното годишно увеличение на средните температури може да допринесе за адаптиране чрез удължаване на вегетационните периоди и чрез миграция на видовете в природните екосистеми или чрез контролирано въвеждане на

ФИГУРА 2 СРЕДНА ГОДИШНА СУМА НА ВАЛЕЖИТЕ ЗА ПЕРИОДА 1961–1990 г. (А); ОЧАКВАНА СУМА КЪМ 2080 г., СЪГЛАСНО ПЕСИМИСТИЧНИЯ СЦЕНАРИЙ (Б)

Източник: НИМХ.

видове за селското стопанство, зелената инфраструктура или други цели на адаптацията.

Сектор енергетика

Енергийната инфраструктура е уязвима от редица климатични стресови фактори, в това число температура, валежи, покачване на морското равнище и екстремни явления. По-конкретно, изменението на климата се очаква да промени интензитета, честотата и разпространението на екстремно високи температури, валежи и бури, което увеличава уязвимостта на енергийната инфраструктура. Изменението на климата представлява значителен проблем за енергийната сигурност не само поради прякото въздействие върху инфраструктурата и енерго-разпределението, но и поради последващото въздействие върху други сектори и области, вкл. продоволствената сигурност и здравето.

Сектор гори

Българските гори притежават изключително биологично разнообразие, като само висшата флора се състои от 4 102 вида. От икономическа гледна точка годишният принос на горското стопанство, дърводобива и производството на мебели е приблизително 500 милиона евро (според ЕВРОСТАТ и Европейския секторен мониторинг на дървообработващата и мебелната промишленост). В горския сектор работят около 43 000 души, а в някои селски райони това е основният двигател на икономическото производство. Прогнозите за повишаване на температурата поради изменението на климата, по-топлите зими и повече летни засушавания, заедно с по-големия брой и величина на екстремни климатични явления като: топлинни и студени вълни, силни бури, мокър сняг и натрупване на лед, ще влошат здравето на горите и растежа на дърветата, ще увеличат атаките от патогенни насекоми и гъби, включително инвазивни видове, и ще причинят сериозни загуби вследствие на пожари и щети, причинени от бури. Вече има свидетелства за въздействието на тези различни климатични събития върху горския сектор в България. В бъдеще те могат да допринесат за много високи икономически загуби, за влошаване способността на горите да фиксират въглерода и да повлияят на качеството на живот в България чрез намаляване възможностите за изпълняване на ценни екосистемни услуги.

Според едно проучване общият прираст на горите може да намалее с до 3.5 милиона м³ годишно (Костов и Рафаилова, 2009 г.). Това е еквивалентно на 42% от годишния добив на дървесина и би имало унищожително въздействие върху първичното производство на горски продукти и икономиката на селските райони. Въздействие от подобен мащаб може да се очаква и върху способността на горите да поддържат осигуряването на питейна вода, да смекчават ефектите от екстремните валежи и наводненията, да стабилизират уязвимите почви на стръмни склонове, да удовлетворяват нарастващите нужди на сектора за отдых и туризъм, да усвояват и фиксират въглерод и да опазват богатия ресурс от природно биологично разнообразие.

Сектор човешко здраве

Човешкото здраве може да бъде повлияно от голям брой метеорологични прояви, свързани с изменението на климата. Климатичните промени в България се проявяват чрез повишаване на средните годишни температури на въздуха и водата, увеличаване на горещите и студени вълни, промяна в режима на годишните валежи, нарастване броя на интензивните валежи, увеличаване на екстремните метеорологични явления (ветрове, циклони, наводнения и суши) и промени в интензитета на ултравиолетовото (UV) излъчване. Всички тези промени засягат здравето по сложен и индивидуален начин, в зависимост от различните социално-икономически, здравни, лични и други фактори.

Ефектите върху здравето могат да бъдат диференцирани като първични и вторични. Първичните ефекти засягат пряко човешкото здраве, например: чрез

топлинни и студени вълни, ултравиолетови лъчения и наводнения. Вторичните ефекти влияят косвено върху човешкото здраве чрез други фактори, повлияни от климата, като например: полени, заболявания от преносители, пожари, замърсени храни, вода и въздух и увредени култури. Първичните и вторичните ефекти на изменението на климата върху здравето могат да бъдат диференцирани в следните групи: заболяемост и смъртност, свързани с топлината; заболяемост и смъртност, свързани с екстремни метеорологични условия; сърдечносъдови заболявания, включително инсулти, астма, респираторни алергии и заболявания на дихателните пътища; болести, причинени от храна и хранителни фактори; заболявания, свързани с водата; психично здраве и свързани със стреса разстройства, неврологични заболявания и нарушения.

Сектор туризъм

Международният туризъм в България генерира приблизително 2.4 милиарда щатски долара, като в туристическия сектор работят 11.1% от заетото население на страната. Метеорологичните условия и климатът са от съществено значение за туризма. Климатът е ключов фактор, определящ привлекателността на дестинацията, който влияе и върху периода за почивки, както и върху избора и разходите за туристическа дейност. Метеорологичните условия допринасят за удовлетворението от пътуването в дестинацията по време на ваканциите. Неблагоприятните климатични събития, включително топлинни и студени вълни, интензивни валежи, бури или промени в природните туристически атракции, като липса на сняг, може да имат отрицателни последици за преживяванията на туристите в дадена дестинация и за желанието на туриста да се върне отново там.

Поради своя пространствено концентриран, зависим от времето и с изключително сезонен характер, туризмът в България е уязвим от изменението на климата. Екстремните събития, наблюдавани в миналото, се очаква да станат по-чести при сценариите на изменението на климата, включително топлинни вълни, интензивни валежи, крайбрежни наводнения и бури. Зимният туризъм вече страда от по-високи температури и в краткосрочен до средносрочен план ски зоните вероятно ще станат все по-икономически нежизнеспособни; в дългосрочен план се очаква летните температури да надвишават биофизично допустимите прагови нива, докато покачването на морското равнище и наводненията ще доведат до загуба на крайбрежни зони. Изменението на климата може също косвено да влияе на туризма, по-специално чрез увеличаване недостига на ресурси (прясна вода) и нарастващото търсене на енергия, например за климатизация.

По този начин климатичните промени пораждат различни краткосрочни и дългосрочни заплахи за туризма в България, въпреки че по-високите температури по-рано и по-късно през годината може да направят страната по-привлекателна в извънпиковия сезон (между силния и слабия сезон).

Сектор транспорт

Основните видове транспорт в България, по отношение на инфраструктурата и услугите, са автомобилният и железопътният, следвани от водния и въздушния. Автомобилният транспорт е безусловно най-важният вид - с леки автомобили и автобуси са превозени 96 процента от пътниците, следван от железопътния транспорт, чийто дял е едва 3.6 процента (по брой пътувания).

Най-значимите предишни въздействия върху инфраструктурата от метеорологичните събития в България са резултат от наводнения и свлачища. Най-уязвими са Републиканската пътна мрежа и общинската транспортна инфраструктура (улици, пътища и инфраструктура за обществен градски транспорт). Въпреки че няма изчерпателни данни за всички подотрасли на транспорта, по оценки средногодишните разходи за увредена транспортна инфраструктура в резултат на свързани с климата бедствия, са от порядъка на 115-135 милиона лева. Това не включва социалните

разходи, като загуба на човешки живот или въздействия върху цялостната икономика, причинени от тези щети.

Сектор градска среда

Градското население в България е 75% от общия брой жители на България. Въпреки прогнозите за общия спад на населението, градското население се очаква да достигне до 81% от общото население до 2050 година. Тази концентрация в градовете създава натиск върху земята, инфраструктурата и услугите и излага повече хора на рискове от бедствия поради по-голямата концентрация на уязвими групи.

Анализът на минали и настоящи метеорологични събития показва, че българските градове са изпитали средно годишно повишаване на температурата и увеличен брой дни с интензивни валежи, често придружени от бури или градушка и свързани с нарастващ брой наводнения, които са причинили значителни щети през последните години. Сред екстремните метеорологични събития наводненията и свлачищата са причинили най-големи финансови щети през периода 2010–2015 години.

Съществува широк спектър от вероятни взаимосвързани въздействия в градските райони от бъдещи климатични събития. Те включват увреждане на сгради и градска инфраструктура, последици за здравето, застрашени ключови услуги, включително доставка на храна и електрическа енергия, намалена подвижност и достъпност и стрес във водоползването, както и повишен финансов натиск върху общините за поддръжка на инфраструктурата и за средства и персонал за спешна помощ. Изменението на климата ще има по-голямо въздействие в големите градове. По-уязвими към екстремните климатични събития ще бъдат централните градски райони с по-висока плътност, интензивен трафик, намалени зелени и открити пространства и стара инфраструктура с ограничен капацитет. Екстремните метеорологични събития също ще засегнат значително по-уязвимите групи, включително тези, които живеят под линията на бедността, в бедните стандартни жилища, бездомните, възрастните и болните.

Сектор води

Водният сектор, както е дефиниран тук, включва управлявани водни системи (водоснабдяване и канализация, хидромелиорация, хидроенергия и промишлена употреба) и естествени водни системи. Общите дългосрочни годишно-възобновяеми водни ресурси на България възлизат на 21.3 км³, от които 20.4 км³ се отчитат като повърхностни води и 0.9 км³ като нетни подземни водни ресурси. Районът, покрит от повърхностни сладководни тела, обхваща близо 2 000 км², което е по-малко от 2% от територията на страната. Въпреки че България има относително добри сладководни ресурси в сравнение с други европейски страни, те са неравномерно разпределени в цялата страна и по сезони.

Очаква се изменението на климата да има значителен ефект върху хидрологията на реките. За някои райони на басейново управление общият годишен дебит се очаква да намалее с около 10% до 2030 година. Значителни изменения се очакват при сезонното разпределение на оттока на реките. Докато през зимата и пролетта ще има увеличение, летният и есенният дебити на речните потоци се очаква да намалеят. Наличието на подпочвени води не се очаква да се промени съществено.

Всички разгледани сектори в Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България са силно взаимозависими. Мерките в един сектор могат да повлияят в редица други сектори. По тези причини процесът за адаптиране и предприемане на мерки не могат да са изолирани. Между адаптирането към изменението на климата и устойчивото развитие на територията съществува широка връзка, затова мерките, свързани с изменението на климата са интегрирани и целят адаптиране, намаляване на въздействието и ранно предупреждение.

Законодателство

След присъединяването на България към Европейския съюз (ЕС) на 1 януари 2007 година контекстът на политиката за климата в страната се променя съществено, тъй като освен с международните ангажименти по Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата (РКОНИК) и Протокола от Киото (ПК), тя е съобразена с действащото и новоприетото европейско законодателство в тази област. За периода 2008-2012 години политиката и законодателството на България, свързани с изменението на климата, се хармонизират с тези на ЕС и Националният план за действие по изменение на климата (НПДИК) не е актуализиран, докато трае този процес.

В изпълнение на ангажиментите на България, произтичащи от пълноправното членство в ЕС в този период са предприети следните мерки:

- въведени са разпоредбите на Директива 2003/87/ЕО за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността;
- разработен и одобрен от Европейската комисия е Национален план за разпределение на квоти на емисии парникови газове;
- предприети са стъпки за въвеждане на новоприетото законодателство на ЕС в областта на климата (законодателния пакет „Климат и енергетика“), както и на законодателството за включване на авиационния сектор в Схемата на Общността за търговия с квоти на емисии (Директива 2008/101/ЕО);
- през 2010 година е преразгледана и ревизирана Националната система за инвентаризация на парниковите газове, с оглед подобряване на отчетността съгласно насоките на РКОНИК и изискванията на европейското законодателство;
- създадена е и функционираща Схема за зелени инвестиции, чрез която се финансират проекти, водещи до намаляване на емисиите парникови газове.

След приемането на Плана за действие от Бали през 2007 година политиката за изменение на климата в глобален мащаб също се променя съществено, съобразно динамиката на международните преговори за постигане на ново глобално споразумение по климата, което да обхване всички големи (включително т.нар. „нововъзникнали“) икономики, както и на споразумение за режима на управление на политиката по климата след първия период на задължения по Протокола от Киото. В рамките на международните преговори от 2007 година насам България участва като пълноправен член на ЕС, т.е. съобразно общата, съгласувана позиция на Съюза в тези преговори.

Вторият национален план за действие по изменение на климата (НПДИК) се прилага в периода 2005-2008 години и очертава законодателната рамка и институционалната структура, необходими за осъществяване на политиката по изменение на климата в България. Изпълнението на Втория план е свързано с прилагането на пакет от съгласувани действия, които са в съответствие с международните задължения, поети от България, както и с Програмата по изменение на климата на Европейския съюз. Действието на този план е продължено до 2012 година.

Предвид глобалния характер на процесите, свързани с изменението на климата, политиката на България в областта се определя, от една страна, от международните ангажименти, поети от страната с ратифицирането на Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата и Протокола от Киото, и от друга – от европейското законодателство в тази област.

На 22 април 2016 година 175 страни, сред които и България, подписват Парижкото споразумение за климата, което безспорно бележи исторически пробив – след дългогодишни преговори страните стигат до извода, че единственият отговор са

споделените действия за намаляване емисиите на парникови газове, поставяйки глобална цел за ограничаване на глобалното затопляне до 2⁰ C и визия за амбициозна цел от 1.5 градуса.

Министерство на околната среда и водите провежда цялостната държавна политика по ограничаване изменението на климата, подпомагано от Национален експертен съвет по изменение на климата като консултативен орган. За прилагането и изпълнението на ангажиментите на страната, произтичащи от международното, европейско и национално законодателство в областта на изменението на климата е структурирана Дирекция „Политика по изменение на климата“.

България участва активно в общите усилия за смекчаване на изменението на климата и адаптация към вече настъпилите промени. От 2014 година действа Законът за ограничаване изменението на климата. Изпълнява се третият национален план за действие по изменението на климата, изготвена е Национална стратегия за адаптация. България участва успешно в Европейската схема за търговия с емисии на парникови газове със 127 инсталации на територията на страната. Заедно с останалите държави-членки на Европейския съюз, България ще изпълнява обща цел за намаляване на емисиите на парникови газове с най-малко 40% до 2030 година с приемането на Рамката за политиките по климат и енергетика до 2030 година. В Закона за опазване на околната среда също има клаузи, отнасящи се до климатичните промени.

Трети национален план за действие по изменение на климата

Основната стратегическа цел на Трети национален план за действие по изменение на климата (НПДИК) е да очертае рамката на действие в борбата с изменението на климата за периода 2013-2020 години и да насочи усилията на страната към действия, водещи до намаляване отрицателното въздействие на климатичните промени и изпълнение на поетите международни ангажименти.

Представените в НПДИК секторни политики и мерки са формулирани по начин, който да отговаря на основната цел на Плана – намаляване на парниковите газове в България и изпълнение на действащото европейско законодателство в областта на изменение на климата. Обособени са приоритетни оси за развитие на дадения сектор и съответните мерки към всяка приоритетна ос. Те са обобщени за всеки един от секторите, като общият ефект от прилагането им е отразен в представените по-горе сценарии и прогнози за емисиите на парникови газове до 2020 година. Мерките са групирани в две направления – такива с измерим ефект върху намалението на парниковите газове и мерки с косвен ефект, при които също се постига намаление на емисиите, но то е по-трудно измеримо.

Най-голям дял в общите емисии на парникови газове в страната има сектор „Енергетика“, което определя и неговата първостепенна важност за изпълнение на националните цели за намаляването им. Производството на електрическа и топлинна енергия от въглища допринася за над 90% от емитираните парникови газове в сектора, където е съсредоточен и основният потенциал за намаление на емисии. Политиките и мерките за намаляване на емисиите на парниковите газове в този сектор са групирани в 5 приоритетни оси:

- **Приоритетна ос 1:** По-чисто производство на електрическа енергия от съществуващите въглищни централи;
- **Приоритетна ос 2:** Преход към по-нисковъглероден електроенергиен микс;
- **Приоритетна ос 3:** Системата за централно топлоснабдяване – инструмент за нисковъглеродна енергетика;
- **Приоритетна ос 4:** Ускорено навлизане на децентрализирано производство на енергия;

- **Приоритетна ос 5:** Развитие на нисковъглеродни мрежи за пренос и разпределение на електрическа енергия и природен газ.

Сектор „Бит и услуги“ се характеризира с тенденция на нарастване на емисиите на парникови газове, което е обусловено от повишаване стандарта на живот и респективно – увеличено енергийно потребление на домакинствата. Мерките в този сектор са насочени предимно към повишаване на ЕЕ и използването на БЕИ.

Особено значим сектор с изключително голям потенциал за намаление на емисии е **сектор „Отпадъци“**. Секторът се явява един от главните източници на парникови газове в три основни направления – емисии от депониране на отпадъци, третиране на отпадъчни води и изгаряне на отпадъци. Мерките са съсредоточени основно в подсектора „Депониране на отпадъци“, който е с най-голям дял в нивата на емисии.

Важността от предприемане на мерки в **сектор „Транспорт“** се обуславя от факта, че той е един от най-големите емитери на парникови газове, бележещ постоянен растеж, но до голяма степен пренебрегван до скоро по отношение на влиянието му върху изменението на климата. Най-значителни емитери на парникови газове са личните автомобили, следвани от тежкотоварните. В тази връзка основните мерки в сектора са насочени към оптимален баланс в използването потенциала на различните видове транспорт и са обособени в четири приоритетни оси:

- намаляване на емисиите от транспорта;
- намаляване на потреблението на горива;
- диверсификация на превозите;
- информиране и обучение на потребителите.

Мерки за ограничаване на климатичните промени, за адаптиране и намаляване на риска от бедствия в община Априлци

Изменението на климата е глобален проблем, за преодоляването на който са необходими глобални действия на всички нива (държавно, регионално и местно) – от страна на правителства, бизнес и всеки един от нас индивидуално. Изборът е наше право и задължение – да действаме и да се възползваме от възможностите на ниско-въглеродното развитие или да сме бездейни свидетели на променящия се живот на планетата, която ще оставим в наследство на поколенията след нас.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 година, като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво.

Със залегналите в ПООС Априлци приоритети и мерки общината предвижда адаптиране към климатичните промени и намаляване ефекта от тях в следните области:

- човешко здраве;
- населени места и градоустройство;
- туризъм;
- енергийна ефективност;
- управление на води;
- околна среда;
- управление на отпадъци;
- селско стопанство.

Сектор	Цел	Мярка
Човешко здраве	Повишаване информираността сред населението	5.1.2., 5.1.3., 5.1.4., 5.1.6.
	Осигуряване на превантивни мерки	всички мерки
	Мерки за намаляване на въздействието на климатичните промени върху здравето	всички мерки
	Подобряване на условията за масов спорт и спорт на открито	1.5.1., 1.5.2., 1.5.3., 1.5.4., 1.5.5., 2.2.3., 3.2.2., 3.2.3.
	Създаване на нови зелени зони за отдих	2.2.4., 2.2.1., 2.2.2., 1.7.4.
	Подобряване на уличната инфраструктура	1.3.1., 1.3.2., 1.3.3., 1.3.4., 1.3.5.
	Подобряване на ВиК инфраструктурата	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 1.1.4.
Населени места и градоустройство	Подобряване на комуникацията със заинтересованите страни за измененията на климата и адаптирането към тях	1.7.1., 1.7.3.
	Създаване на нови зелени зони за отдих на населението	2.2.4., 2.2.1., 2.2.2., 1.7.4.
	Подобряване на уличната инфраструктура	1.3.1., 1.3.2., 1.3.3., 1.3.4., 1.3.5.
	Подобряване на ВиК инфраструктурата	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 1.1.4.
	Подобряване на достъпността и свързаността	1.2.1., 1.2.2., 1.2.3.
Туризъм	Подобряване на туристическите услуги	3.1.1., 3.1.2., 3.1.4., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.3.
	Поддържане на съществуващи и създаване на нови велоалеи и екопътеки	1.5.4., 1.5.3.
Енергийна ефективност	Устойчиво прилагане на мерки за ЕЕ	1.6.1., 1.6.2., 1.6.3., 1.6.4., 1.6.5.
Управление на води	Подобряване на ВиК структурата	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 1.1.4.
Околна среда	Управление на околната среда	всички мерки
	Поддържане на биологичното разнообразие	2.1.1., 2.1.2., 2.1.3., 2.1.4.
	Адаптиране към измененията на климата	1.7.1., 1.7.2., 1.7.3., 1.7.4.
	Поддържане на съществуващи и създаване на нови зелени зони Повишаване на информираността на населението	1.5.2., 1.5.1., 1.7.4., 2.2.1., 2.2.4., 2.2.5.
	Повишаване на екологичната култура	5.1.1., 5.1.2., 5.1.3., 5.1.4., 5.1.5.
Управление на отпадъци	Увеличаване на дела на разделното събиране на отпадъци	Програма за управление на отпадъците, 1.4.2.

Сектор	Цел	Мярка
Селско стопанство	Подобряване на селскостопанските практики за адаптиране към изменението на климата	1.7.3., 1.7.2., 1.7.4.
	Подобряване и защита на горските ресурси	1.7.3., 1.7.4.
	Повишаване информираността в селскостопанския сектор	5.1.1., 5.1.2., 5.1.3., 5.1.4., 5.1.5.
	Повишаване на екологичната култура	5.1.1., 5.1.2., 5.1.3., 5.1.4., 5.1.5.

Законодателна рамка поставя изискванията за целенасочено и последователно планиране и реализиране на мерки и дейности свързани с изменението на климата и опазване на околната среда и наличните ресурси. Общите хоризонтални мерки са два основни вида:

- **Мерки за ограничаване** изменението на климата (предприемането на превантивни мерки, свързани с ограничаване на вредното въздействие на човешката дейност, допринасящо за парниковия ефект);

- Повишаване на енергийната ефективност на жилищни, административни и производствени сгради;
- Повишаване използването на възобновяеми енергийни източници.
- Съхраняване на горския фонд и залесяване на незалесени територии;
- Развитие на „зелена икономика“ чрез внедряване на иновативни технологични и организационни подходи; сътрудничество между образование и производство;
- Ограничаване употребата на нитрати и пестициди в селското стопанство;
- Подобряване на системата за управление на отпадъците.

- **Мерки за адаптация** към изменението на климата (предприемането на мерки, свързани с предвиждането и определянето на негативните социални и икономически последици, свързани с измененията на климата; преодоляване на възникналите щети; идентифициране на възможностите, появили се вследствие климатичните изменения).

Първият тип мерки са свързани с анализ и оценка на антропогенните фактори, които довеждат до увеличение на вредните емисии на парникови газове. Следват необходимите превантивни действия, които да неутрализират източниците на вредни емисии. Необходимо е да се осигурят ефективни начини, които да гарантират осъществяването на функциите, зависими от заменените енергийни източници.

Вторият тип мерки е насочен към вече възникналите изменения на климата. Мерките за адаптация включват и точно предвиждане на предстоящите негативни явления и процеси, застрашаващи производството и потреблението на обществата. Необходимо е да се заложат мерки, които не само реагират спрямо настоящата ситуация, но и предхождат появата на бъдещи щети. Мерките за адаптация следва да се разглеждат и като възможност за преоткриване на потенциали, стимулиращи устойчиво развитие:

- Опазване и ефективно използване на водните ресурси. Подобряване на водоснабдителната и канализационната мрежа и изграждане на пречиствателни съоръжения;
- Изграждане на брегоукрепителни и др. съоръжения срещу наводнения. Поддържане и регулярно почистване на отводнителните реки, канали и съоръжения.
- Изграждане на съоръжения за защита и ранно известяване при горски пожари;
- Въвеждане на водоспестяващи и енергоспестяващи технологии.

Дългосрочната цел на *Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г. (НСАИК)* проактивно се стреми към дългосрочна икономическа, социална и екологична устойчивост и устойчивост с дългосрочно въздействие, за да позволи на българските граждани, частния сектор и публичните институции да се подготвят адекватно и да се защитят от уязвимости, произтичащи от промяната на климата. Повишаването на информираността и общото образование относно изменението на климата е, наред с другото, съществена предпоставка за добра адаптация. Извършени секторни анализи показват, че в България степента на информираност и нейното въздействие върху икономиката все още е много ниска. Като цяло хората признават, че адаптацията към изменението на климата е спешен въпрос. Те обаче имат много малко познания относно последиците от промяната на местния микроклимат и мерките, които биха могли да бъдат предприети. Като цяло местните граждани не са наясно какво е адаптация към климата и защо е толкова важно за икономиката и за техните градове в дългосрочен план. Те също така нямат ясна представа как допринасят за проблема и какво могат да направят, за да намалят собственото си въздействие върху жизнената среда. Горните обстоятелства, заедно с привеждането на системата от дейности по опазване на околната среда в съответствие с европейските и национални екологични стандарти, налага преглед и преосмисляне на целите на програмата и съобразяването им с актуалното състояние на околната среда и предвидимите в близко и по-далечно бъдеще изменения.

Опазването и възстановяването на основните компоненти на околната среда, в условията на климатични промени е определящ приоритет на Програмата, в която се формулират конкретните мерки и подходи за устойчивото развитие на околната среда на базата на надграждане на постигнатото до момента и на очакваното развитие общинската икономика и инфраструктура.

Изведените приоритети на програмата са:

- Съхраняване на природните ресурси на Общината в естествения им вид и създаване условия за устойчиво развитие на територията ѝ;
- Недопускане на замърсяване и осъществяване на строг контрол върху потенциалните източници на замърсяване на компонентите на околната среда;
- Изграждане на капацитет и екологично отношение на населението за участието му при решаване на екологичните проблеми на общината;
- Интегриран подход при обвързване на въпросите касаещи околната среда, във всички сектори за постигане на изведените стратегически и специфични цели.

За приоритизиране при изпълнение на целите на общинската програма за опазване на околната среда са използвани следните критерии:

- Влияние върху човешкото здраве
- Влияние върху качеството на живот на жителите и гостите на Общината
- Влияние върху развитието на икономиката на Общината
- Обществено мнение
- Изпълнение на национални програми, стратегии и законови разпоредби
- Степен на влияние и контрол на местните власти

С програмата се цели да се фокусират управленските процеси и да се даде рамката за използването на наличните ресурси по такъв начин, че Община Априлци да успее да запази и надгради постигнатото до момента и същевременно да осигури дългосрочното планиране на мерки за адаптация към климатичните промени и предизвикателства.

СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ

ВИЗИЯ

Устойчиво управление на околната среда в условията на настъпващи климатични изменения и екологично интегриране на дейностите на човека в нея, чрез добра инфраструктура, благоустроени населени места и осигурена здравословна и благоприятна за живот и работа среда на населението в общината.

ЦЕЛ

Целта на програмата е чрез система от действия да приложи механизмите на устойчивото развитие и да запази региона привлекателен, както и да осигури поминък на хората.

ГЕНЕРАЛНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Стратегическа цел 1. Мерки за ограничаване на изменението на климата (т.е. предприемането на превантивни мерки, свързани с ограничаване на вредното въздействие на човешката дейност, допринасящо за парниковия ефект)

Стратегическа цел 2. Мерки за адаптация към изменението на климата (т.е. предприемането на мерки, свързани с предвиждането и определянето на негативните социални и икономически последици, свързани с измененията на климата; преодоляване на възникналите щети; идентифициране на възможностите, появили се вследствие климатичните изменения)

Стратегическа цел 3. Мерки за ограничаване на антропогенното въздействие върху компонентите на околната среда и адаптация към изменението на климата

За да бъде постигната така определената Генерална стратегическа цел и поставените три стратегически цели са идентифицирани специфични цели, към които да бъдат насочени усилията на общинската политика за опазване на околната среда и за екологоустойчиво и балансирано развитие.

СПЕЦИФИЧНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

За изпълнението на генералната стратегическа цел на ПООС на община Априлци са предвидени следните специфични цели и приоритети:

Стратегическа цел 1. Мерки за ограничаване на изменението на климата

Специфична цел 1.1. Развитие на техническата инфраструктура в общината с цел подобряване качествата на околната среда;

Специфична цел 1.2. Развитие на енергийната инфраструктура и повишаване на енергийната ефективност на жилищни сгради, административни, социални и др. обществени сгради;

Специфична цел 1.3. Подобряване на пътната инфраструктурата и на транспортната достъпност и свързаност;

Специфична цел 1.4. Благоустрояване на съществуващи и създаване на нови озеленени площи за широко обществено ползване;

Специфична цел 1.5 Подобряване на системата за управление на отпадъците;
Специфична цел 1.6 Опазване на жизнената среда и човешкото здраве от вредни физични фактори;

Стратегическа цел 2. Мерки за адаптация към изменението на климата:

Специфична цел 2.1. Осигуряване на постоянни достатъчни количества питейна вода за всички населени места на територията на Община Априлци;

Специфична цел 2.2. Подобряване на ВИК инфраструктурата и екологосъобразно управление на водите: Изграждане на канализационна система и пречиствателни съоръжения (ПСОВ и ЛПСОВ). Опазване на количеството и подобряване на качеството на водата на подземните и повърхностните водни тела;

Специфична цел 2.3. Опазване доброто качество на почвената покривка от специфичните въздействия на климатичните промени (ерозия, уплътняване и др.);

Специфична цел 2.4. Опазване и поддържане на богатото биологично разнообразие. Устойчиво ползване на биологичните ресурси. Инвестиции за опазване на биологичното разнообразие и защита от рискове от климатични промени;

Специфична цел 2.5. Развитие на туристическа и културна инфраструктура;

Специфична цел 2.6. Запазване качествата на атмосферния въздух и поддържане в добро състояние озеленените площи в населените места на територията на общината.

Стратегическа цел 3. Мерки за ограничаване на антропогенното въздействие върху компонентите на околната среда:

Специфична цел 3.1. Насърчаване на нисковъглеродна икономика, зелени инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска;

Специфична цел 3.2. Повишаване на публичната информираност и ангажираност относно екологичните въпроси;

Специфична цел 3.3. Повишаване на административния капацитет на община Априлци за изпълнение на екологична политика и реализиране на дейности и проекти в сферата на околната среда.

Специфична цел 3.4. Осигуряване на ефективно управление на околната среда и интегриране на екологичната политика в общата политика за развитие на икономическите сектори в общината.

ПРИОРИТЕТНИ ДЕЙНОСТИ

Към всяка специфична цел са определени следните приоритети:

- Да се реконструира и изгради инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в населените места на общината;
- Ремонт и рехабилитация на общински пътища;
- Реконструкция и рехабилитация на улични мрежи на територията на общината;
- Устойчиво управление на отпадъците, чрез подобряване на системата за управление на отпадъците;
- Благоустрояване и подобряване на околната среда;
- Внедряване на мерки за ЕЕ в общински сгради;

- Адаптиране към измененията на климата (картиране на уязвими за общината терени, почистване и укрепване на речни корита, управление на риск от свлачища и горски пожари, залесяване с горски насаждения, ограничаване на ерозията, изграждане на система за наблюдение и предупреждение);
- Екологосъобразно и безопасно обезвреждане на складираните, залежали и забранени за употреба пестициди на територията на общината;
- Въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, образувани в домакинствата, административните учереждания, търговските, туристическите и промишлените обекти на цялата територия на общината;
- Въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци, за които са въведени забрани и ограничения за депониране;
- Подобряване и оптимизиране на системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци;
- Почистване на локални замърсявания;
- Поддържане в добро състояние озеленените площи в населените места на територията на Общината.
- Опазване на биоразнообразието в защитените зони от НАТУРА 2000;
- Развитие на зелените площи за широко обществено ползване и поддържане на градинска и паркова среда;
- Съхраняване и опазване на културно-историческото наследство в общината;
- Създаване на условия и възможности за развитие на различни форми на туризъм;
- Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на служителите от общинската администрация, отговарящи за опазването на околната среда;
- Своевременна актуализация и допълване на общински наредби и програми в областта на околната среда;
- Информирание и привличане на местната общност в реализацията на мерките, предвидени в ПООС.

Стратегическа цел	Специфична цел	Приоритет/Описание
Стратегическа цел 1 Мерки за ограничаване на изменението на климата	Специфична цел 1.1. Развитие на техническата инфраструктура в общината с цел подобряване качествата на околната среда. Подобряване на ВиК инфраструктурата в общината и екологосъобразно третиране на отпадъчните води.	Приоритетът е насочен към изграждането и реконструкцията на съществуващи ВиК мрежи и изграждането на нови, както и изграждането на канализация и ПСОВ
	Специфична цел 1.2. Развитие на енергийната инфраструктура и повишаване на енергийната ефективност на жилищни сгради, административни, социални и др. обществени сгради.	- Дейности за повишаване на енергийната ефективност, насочени към обновяване и модернизиране на обществените сгради в общината, изграждане на соларни инсталации за подгряване на вода за битови нужди и фотоволтаични инсталации за производство на енергия в обществените сгради, извършване на енергийни обследвания и сертифициране на обекти и др.
	Специфична цел 1.3. Подобряване на пътната инфраструктура и на транспортната достъпност и свързаност и реконструкция и рехабилитация на улични мрежи на територията на общината.	- Дейности по ремонт и рехабилитация на общинските пътища. - Дейности по реконструкция и рехабилитация на улични мрежи на територията на общината, включително тротоари и принадлежащата инфраструктура. - Системна поддръжка на настилка на общинската пътна мрежа (ОПМ) и на прилежащите ѝ съоръжения.
	Специфична цел 1.4. Благоустрояване на съществуващи и създаване на нови озеленени площи за широко обществено ползване	- Приоритетът е насочен към обновяване, реконструкция, рехабилитация, благоустройство и озеленяване на крайпътните и междужилищни пространства. Възстановяване на съществуващи и изграждане на нови зони за отдих, пешеходни и велоалеи, детски кътове, екопътеки и др. - Създаване на нови и поддръжане на съществуващи алеи, градини, паркове и кътове за детски игри.
	Специфична цел 1.5. Подобряване на системата за управление на отпадъците	Приоритетът е насочен към мерки за намаляване на депонираните отпадъци, подобряване на системата за управление на масово разпространени отпадъци и увеличаване на количествата разделно събирани отпадъци, реализирането и доизграждането на „Регионална система за управление на отпадъците за регион Троян, включващ общините Троян и Априлци“ с обхват: - Изграждане на трета клетка на Регионално депо за неопасни отпадъци Троян-Априлци - етапно строителство в имот с идентиф. 73198.5.25 по КККР на гр. Троян: Етап 2-Изграждане на трета клетка; -Техническа и биологична рекултивация на клетка № 1 и част от клетка № 2 на РДНО – Троян и Априлци; - Проучване на рентабилността и подготовка за реализация на проект за обособяване на площад ка за временно съхранение, предварително третиране, рециклиране на строителни отпадъци и инертни материали;

		- Отреждане и предоставяне на временни площадки в населените места на общината, на които гражданите да могат да оставят разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейност - Приеман център за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинствата; - Увеличаване броя на обхванатите домакинства с домашно компостиране, закупуване на компостери; предоставяне на компостери; предоставяне на информационни материали и ръководства за домашно компостиране на домакинствата; - Периодично почистване на локално образувани натрупвания на отпадъци на нерегламентирани за целта места.
	Специфична цел 1.6. Опазване на жизнената среда и човешкото здраве от вредни физични фактори.	Картиране на уязвими за общината терени, почистване и укрепване на речни корита, управление на риск от свлачища и горски пожари, залесяване с горски насаждения, ограничаване на ерозията, изграждане на система за наблюдение и предупреждение.
Стратегическа цел 2 Мерки за адаптация към изменението на климата	Специфична цел 2.1. Адаптиране към измененията на климата чрез осигуряване на постоянни и достатъчни количества питейна вода за всички населени места на територията на Община Априлци	- Реконструкция на вътрешната водопроводната мрежа и изграждане на Напорни водоеми с по-голям капацитет и прилежащите му проводи и съоръжения към водопроводната мрежа на гр. Априлци. Реконструкции на водопроводи в селата.
	Специфична цел 2.2. Подобряване на ВИК инфраструктурата и екологосъобразно управление на водите	Изграждане на канализационна система и пречиствателни съоръжения (ПСОВ и ЛПСОВ). Опазване на количеството и подобряване на качеството на водата на подземните и повърхностните водни тела.
	Специфична цел 2.3. Опазване доброто качество на почвената покривка от специфични въздействия на климатичните промени (ерозия, уплътняване и др.)	- Екологосъобразно и безопасно обезвреждане на складираните, залежали и забранени за употреба пестициди, съхранявани в склад на територията на общината; - Периодично почистване на локално образувани натрупвания на отпадъци на нерегламентирани за целта места; - Засилване на контрола върху спазване на забраната за палене на стърнища, слогове,, сухи треве в мери и пасища; - Запазване на съществуващите пасища.
	Специфична цел 2.4. Опазване на биоразнообразието в защитените зони от НАТУРА 2000.	- Опазване и поддържане на богато биологично разнообразие; - Дейности за устойчиво управление и разумно използване на природните ресурси. - Инвестиции за опазване на биологичното разнообразие и защита от рискове от климатични проблеми; - Спазване на ограниченията и забраните за опазване на защитените територии по ЗЗТ и за опазване на местообитанията и птиците в ЗЗ, от Натура 2000, обявени по ЗБР.
	Специфична цел 2.5. Развитие на туристическата и културна инфраструктура.	- Приоритетът е насочен към дейности, които включват проучване, консервиране, реставриране и представяне, както и опазване и популяризиране на културно-историческите ценности на територията на общината. Съхраняване и опазване на културно-историческото наследство в общината. - Създаване на условия и възможности за развитие на различни форми на туризъм; - Дейности за изграждане на пешеходни и велоалеи, поставяне на информационни табели, изграждане и реконструкция на инфраструктура за достъп до и около обектите на културно и природно наследство, в т.ч. и за хора с увреждания.

	Специфична цел 2.6. Запазване качествата на атмосферния въздух и поддържане в добро състояние на озеленените площи в населените места на територията на общината.	- Навременно премахване на останало от зимата опесъчаване. - Благоустройство на деградирани открити площи, пешеходни алеи, тротоари и пътеки. - Системна поддръжка на настилки на уличните платна и тротоари. - Изграждане на паркинги в гр. Априлци. - Увеличаване на уличното озеленяване и площите с растителност, по улиците с интензивно движение.
Стратегическа цел 3 Мерки за ограничаване на антропогенното въздействие върху компонентите на околната среда и адаптация към изменението на климата	Специфична цел 3.1. Насърчаване на нисковъглеродна икономика, зелени инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска;	- Хармонизиране на местната нормативна уредба с националното и европейско Законодателство; - Активиране на сътрудничество и взаимодействие и сключване на договори с организации по оползотворяване за отпадъците за всички потоци от масово разпространени отпадъци; - Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизирани територии. Машинно и ръчно почистване на речни корита, дерета и отводнителни канали. Превенция и управление на риска от свлачища, срутища, след наводнения; - Реализиране на проекти за защита от вредното въздействие на водите; - Изпълнение на ОУП на Община Априлци, ПИРО, на Плановите за действие към секторните програми в областта на опазване на околната среда: Управление на отпадъците, наредби, програми, планове за защита, заповеди и др. - Актуализиране и изпълнение, както и ежегоден отчет на общинската програма за опазване на околната среда;
	Специфична цел 3.2. Повишаване на публичната информираност и ангажираност относно екологични въпроси	- Информиране и привличане на местната общност в реализацията на мерките, предвидени в ПООС; - Организиране на информационни кампании с цел запознаване на населението в общината с настъпващите промени в климата и свързаните с това заплахи и възможности за опазване на водите, биологичното разнообразие, горите, почвите, човешкото здраве, др. - Адаптиране и адресиране на информационните кампании към различни възрастови групи и към лица от различни стопански сектори и сфери на социално-икономическа дейност. - Дейности за информираност, образование, разбиране на причините и начините за опазване на околната среда на хората, мотивирането им за участие в различни инициативи на общината са от изключително значение за постигането на целите на ПООС.
Стратегическа цел 4 Осигуряване на ефективно управление на околната среда и интегриране на екологичната политика в общата политика за развитие на икономическите сектори в общината.	Специфична цел 4.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на служителите от общинската администрация, отговарящи за опазването на околната среда	- Дейности за подготовка и обучение на служителите в областта на управление на околната среда; - Участия в организирани работни срещи/семинари на регионално и национално ниво. Въвеждане на нови форми на административно обслужване и подобряване на материално-техническите условия на заетите в администрацията; - Повишаване на административния капацитет на община Априлци за изпълнение на екологична политика и реализиране на дейности и проекти в сферата на околната среда; - Разработване и внедряване на интегрирана информационна система за опазване на околната среда и управление на отпадъците.
	Специфична цел 4.2. Осигуряване на ефективно управление на околната среда и интегриране на екологичната политика в общата политика за	- Развитие на системи за електронно управление. - Технологични решения за предоставяните административни услуги на основата на комплексно административнообслужване (КАО); - Оказване на съдействие при подготовка на проекти свързани с околната среда на НПО, читалища, учебни заведения, различни фирми и организации.

	развитие на икономическите сектори в общината.	
--	--	--

С тези приоритетни дейности се цели:

- ЖИТЕЛИТЕ НА ОБЩИНАТА ДА ЖИВЕЯТ В ОКОЛНА СРЕДА, КОЯТО НЕ ДОПУСКА РИСКОВЕ ЗА ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ;
- ЖИТЕЛИТЕ И ГОСТИТЕ НА ОБЩИНАТА ДА ИМАТ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПЪЛНОЦЕНЕН ОТДИХ СРЕД ПРИРОДАТА;
- ЖИТЕЛИТЕ, ГОСТИТЕ И ПРЕДПРИЯТИЯТА В ОБЩИНАТА ДА СА ОСИГУРЕНИ С НЕОБХОДИМОТО КОЛИЧЕСТВО И КАЧЕСТВО ВОДА;
- ДА СЕ ДОСТИГНЕ КАЧЕСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА, КОЕТО ДА ПОДПОМОГНЕ РАЗВИТИЕТО НА ТУРИЗМА;
- ЗАПАЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ ОТ ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ, ГЪБИ, ДИВИ ПЛОДОВЕ;
- ЗАПАЗВАНЕ НА ЛОВНИТЕ РЕСУРСИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА;
- ЗАПАЗВАНЕ НА ГОРСКИТЕ РЕСУРСИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА;

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИ ПРОЕКТИ

Основните национални и международни източници за финансиране на проекти са:

1. Републиканският бюджет
2. Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда
3. Националният доверителен екофонд
4. Фондове на Европейския съюз - ОПОС 2021 – 2027г.
5. Международни организации и финансови институции.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на Община Априлци за периода 2021 – 2028г. предвижда изпълнението на конкретни мерки и дейности по отделните компоненти и фактори на околната среда, реализацията на които ще доведе до изпълнение както на нормативните и закони, така и до постигане на стратегическите и специфичните цели на Програмата. Крайната цел на изпълнението на плана за действие е реализиране на заложената в програмата Визия за околната среда.

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на Община Априлци за периода 2021 – 2028г. е резултат от анализа на актуалното състояние на околната среда и е синхронизиран с предвижданията на действащите ОУП\ и ПИРО на Община Априлци за периода 2021-2027 г.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

Стратегическа цел 1. Мерки за ограничаване на изменението на климата

Специфична цел 1.1. Развитие на техническата инфраструктура в общината с цел подобряване качествата на околната среда. Подобряване на ВиК инфраструктурата в общината и екологосъобразно третиране на отпадъчните води.

Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на финансиран е	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и
M1.1.1. Реконструкция и рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа в град Априлци	5 000 000	външно финансиране	2021-2028г.	Подобрено водоснабдяване и намаляване на течовете и загубите на питейна вода	км /изградена /реконструирана водопр. мрежа	Община Априлци
M1.1.2. Изграждане на канализация и ПСОВ гр. Априлци	40 000 000	външно финансиране	Постоянен 2023-2028г.	Спиране на замърсявания от липса на канализация. Опазване на количеството и подобряване на качеството на водата на подземните и повърхностните водни тела.	работен проект; м/ изградена канализация	Община Априлци
M1.1.3. Реконструкция и рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа в село Скандалото	550	външно финансиране	2023 – 2028	Подобрено водоснабдяване и намаляване на течовете и загубите на питейна вода	Идеен проект, км /изградена /реконструирана водопр. мрежа	Община Априлци
M1.1.4. Реконструкция и рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа в село Велчево	550	Външно финансиране	2023 – 2028	Подобрено водоснабдяване и намаляване на течовете и загубите на питейна вода	Идеен проект, км /изградена /реконструирана водопр. мрежа	Община Априлци
M1.1.5. Реконструкция и рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа в село Драшкава поляна	400	Външно финансиране	2023 – 2028	Подобрено водоснабдяване и намаляване на течовете и загубите на питейна вода	Идеен проект, км /изградена /реконструирана водопр. мрежа	Община Априлци
M1.1.6. Реконструкция на съществуващи и проучване и изграждане на нови източници за питейна вода.	600	Външно финансиране	2022 – 2028	Подобрено водоснабдяване и намаляване на течовете и загубите на питейна вода	Идеен проект, км /изградена /реконструирана водопр. мрежа	Община Априлци
M1.1.7. Осигуряване на подходяща технология на пречистване на водите, изготвяне на оценка за приложимостта и икономическата обоснованост на централизирано отвеждане и пречистване на отпадъчните води в малките населени места.	3 000 000	Външно финансиране	2023 – 2028	Спиране на замърсявания от липса на канализация. Опазване на количеството и подобряване на качеството на водата на подземните и повърхностните водни тела.	работен проект; м/ изградена канализация и ЛПСБОВ	Община Априлци

Специфична цел 1.2. Развитие на енергийната инфраструктура и повишаване на енергийната ефективност на жилищни сгради, административни, социални и др. обществени сгради.

Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на финансиран е	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и
----------------	---------------------	------------------------------------	-----------------------	------------------	-------------------------------	------------------------------

M1.2.1. Насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници, особено от биомаса и биогорива в съответствие с НПДЕВИ.	1 000 000	външно финансиране	2021-2028г.	Подобряване качеството на въздуха. Общинска инфраструктура отговаряща по норми за енергийна ефективност	бр. сгради с подобрена енергийна ефективност	Община Априлци
M1.2.2. Топлинна изолация на ограждащите конструкции на обществените сгради и подмяна на дограма.	1 000 000	външно финансиране	Постоянен 2023-2028г.	Намаляване на Емисиите на ФПЧ. Подобрена енергийна ефективност. Намаляване на използваната енергия.	бр. сгради с подобрена енергийна ефективност	Община Априлци
M1.2.3. Реконструкция и обновяване на общински сгради на територията на община Априлци (енергийно саниране)	550	външно финансиране	Постоянен 2023 – 2028	Намаляване на Емисиите на ФПЧ Подобрена енергийна ефективност	бр. сгради с подобрена енергийна ефективност	Община Априлци
M1.2.4. Изграждане на соларни инсталации за подгряване на вода за битови нужди и фотоволтаични инсталации за производство на енергия в обществените сгради.	3 000 000	Външно финансиране	Постоянен 2023 – 2028	Използване на соларни и фотоволтаични инсталации в общински сгради.	бр. сгради с изградени соларни инсталации за подгряване на вода за битови нужди и фотоволтаични инсталации за производство на енергия.	Община Априлци
M1.2.5. Извършване на енергийни обследвания и сертифициране на обекти и др.	400	Външно финансиране	Постоянен 2023 – 2028	Обследвани и сертифицирани общински сгради	Извършени енергийни обследвания и сертифициране на обекти и др.	Община Априлци

Специфична цел 1.3. Подобряване на пътната инфраструктура и на транспортната достъпност и свързаност и реконструкция и рехабилитация на улични мрежи на територията на общината.

Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции
M1.3.1. Реконструкция и рехабилитация на улични мрежи на територията на общината, включително тротоари и принадлежащата инфраструктура.	5 000 000	външно финансиране	2021-2028г.	Намаляване на емисиите на ФПЧ	Добри показатели за чистота на атмосферния въздух	Община Априлци
M1.3.2. Ремонт и рехабилитация на общинските пътища.	7 000 000	външно финансиране	Постоянен 2023-2028г.	Намаляване на емисиите на ФПЧ	Изпълнен проект Добри показатели за чистота на атмосферния въздух	Община Априлци
M1.3.3. Системна поддръжка на настилка на общинската пътна мрежа (ОПМ) и на прилежащите й съоръжения.	550	външно финансиране	Постоянен 2023 – 2028	Намаляване на емисиите на ФПЧ	Изпълнен проект Добри показатели за чистота на атмосферния въздух	Община Априлци
M1.3.4. Редовно почистване на улиците, вкл. измиване	3 000	Общински бюджет	Постоянен 2023 – 2028	Почистени улици, Намаляване на емисиите на ФПЧ	Ниска запрашеност и Добри показатели за чистота на атмосферния въздух	Община Априлци

Специфична цел 1.4. Благоустрояване на съществуващи и създаване на нови озеленени площи за широко обществено ползване

Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции
----------------	------------------	--------------	--------------------	------------------	-------------------------	----------------------

		финансиран е				
M1.4.1. Обновяване, реконструкция, рехабилитация, благоустройство и озеленяване на крайпътните и междумилищни пространства.	100 000	външно финансиране общински бюджет	2021-2028г.	Намаляване на газовите емисии и запрашаване от двигателите с вътрешно горене.	Одобри проекти, отчуждителни процедури, Реализиране на проекти	Община Априлци
M1.4.2. Възстановяване на съществуващи и изграждане на нови зони за отдих, пешеходни и велоалеи, детски кътове, екопътеки и др.	700 000	външно финансиране	Постоянен 2023-2028г.	Благоустройство и намаляване на емисии от ФПЧ	Изпълнен проект Добри показатели за чистота на атмосферния въздух	Община Априлци
Специфична цел 1.5. Подобряване на системата за управление на отпадъците						
Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции
M1.5.1. Реализацията на съвместен проект с Община Троян за Изграждане на трета клетка на Регионално депо за неопасни отпадъци Троян-Априлци - етапно строителство в имот с идентиф. 73198.5.25 по КККР на гр. Троян: Етап 2-Изграждане на трета клетка; .	2 600 000	външно финансиране	2021-2028г.	По-ефективно управление на потока от неопасни отпадъци	Налично строително разрешение, изпълнение на проект	Община Априлци
M1.5.2. Реализация на съвместен проект с община Троян за Техническа и биологична рекултивация на клетка № 1 и част от клетка № 2 на РДНО – Троян и Априлци	150	Общински бюджет, обезпечения по чл. 60 от ЗУО, ПУДООС, ПОС 2021-2027 г.	Постоянен 2023-2028г.	Изпълнен проект за техническа и биологична рекултивация	Извършена техническа и биологична рекултивация на 12 000 м ²	Община Априлци
M1.5.3. Проучване на рентабилността и подготовка за реализация на проект за обособяване на площадка за временно съхранение, предварително третиране, рециклиране на строителни отпадъци и инертни материали;	1 200 000	ОПОС, национално съфинансиране, общински бюджет, Публично-частно партньорство	2028г.	Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Количество събрани СО	Община Априлци
M1.5.4. Отреждане и предоставяне на временни площадки в населените места на общината, на които гражданите да могат да оставят разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности	20 000	Общински бюджет, ПУДООС, и други	2028г.	Подобрено разделно събиране на строителни отпадъци	бр. площадки; Количество събрани СО на година от тях	Община Априлци
M1.5.5. Проучване на възможността за изграждане на приемен център за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинствата;	50 000	Общински бюджет, ПУДООС, и други	2028г.	Подобряване на параметрите на околната среда	Проучване, Проектна готовност	Община Априлци
M1.5.6. Увеличаване броя на обхванатите домакинства с домашно компостиране, закупуване на компостери; предоставяне на компостери; предоставяне на информационни материали и ръководства за домашно компостиране на домакинствата;	30 000	Общински бюджет, обезпечения по чл. 64 от ЗУО, ПУДООС, и други	2028г.	Предотвратени количества биоразградими отпадъци	Брой домакинства, прилагащи домашно компостиране	Община Априлци
M1.5.6. Периодично почистване на локално образувани натрупвания на отпадъци на нерегламентирани за целта места.	10 000	Общински бюджет	постоянен	Опазване и възстановяване на околната среда от нерегламентирани замърсявания	Липсата на нерегламентирани замърсявания	Община Априлци
Специфична цел 1.6. Опазване на жизнената среда и човешкото здраве от вредни физични фактори						
Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции
M1.6.1. Картиране на уязвими терени и зони на територията на общината	10 000	външно финансиране	2021-2028г.	Предприети навременни превантивни мерки Превенция от инциденти	Брой карти с уязвими за общината терени	Община Априлци

M1.6.2. Почистване и укрепване на речни корита	1 200 000	външно финансиране,	Постоянен 2023-2028г.	почистени и укрепени речни корита Превенция от наводнения	км почистени и укрепени речни корита	Община Априлци
M1.6.3. Изграждане на система да наблюдение и предупреждение за климатични промени, свлачища и пожари	150	външно финансиране	2028г.	Предприети навременни превантивни мерки и минимизиран риск за населението и околната среда и биоразнообразието	Система за наблюдение и предупреждение	Община Априлци
M1.6.4. Залесяване и ограничаване на ерозията	100 000	външно финансиране, общински бюджет	2028г.	Ограничаване на ерозията	Брой декари залесени терени	Община Априлци

Стратегическа цел 2. Мерки за адаптация към изменението на климата

Специфична цел 2.1. Адаптиране към измененията на климата чрез осигуряване на постоянни и достатъчни количества питейна вода за всички населени места на територията на Община Априлци

Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции
M2.1.1. Изграждане на Напорни водоеми с по-голям капацитет и прилежащите му проводи и съоръжения към водопроводната мрежа на гр. Априлци и населените места от общината	5 000 000	външно финансиране	2021-2028г.	Подобрено водоснабдяване и намаляване на течовете и загубите на питейна вода	Бр. изградени напорни водоеми и прилежащите им проводи и съоръжения	Община Априлци

Специфична цел 2.2. Подобряване на ВИК инфраструктурата и екологосъобразно управление на водите

Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции
M2.2.1. Изграждане на канализационна система и пречиствателни съоръжения за битови отпадни води (ПСОВ и ЛПСОВ) във всички населени места в община Априлци.	40 000 000	външно финансиране	2021-2028г.	Спиране на замърсявания от липса на канализация. Опазване на количеството и подобряване на качеството на водата на подземните и повърхностните водни тела.	работен проект; м/ изградена канализация и ЛПСБОВ	Община Априлци

Специфична цел 2.3. Опазване доброто качество на почвената покривка от специфични въздействия на климатичните промени (ерозия, уплътняване и др.)

Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции
M2.3.1. Екологосъобразно и безопасно обезвреждане на складираните, залежали и забранени за употреба пестициди, съхранявани в склад на територията на общината;	100 000	външно финансиране	2021-2028г.	Минимизиран риск за околната среда и населението в района	Екологосъобразно обезвреждени, складираните , залежали и забранени за употреба пестициди, съхранявани в склад на територията на общината	Община Априлци МОСВ, РИОСВ, ИАОС, БДДР, ОД на МВР Ловеч, РСПБЗН Ловеч, др.
M2.3.2. Периодично почистване на локално образувани натрупвания на отпадъци на нерегламентирани за целта места	10 000	Общински бюджет	2021-2028г.	Липса на замърсени терени	Брой почистени терени	Община Априлци
M1.3.3. Засилване на контрола върху спазване на забраната за палене на	1 200 000	Общински бюджет	Постоянен 2021-2028г.	Превенция от Пожари Предотвратена	Бр. проверки	Община Априлци

стърнища, слогове,сухи треви в мери и пасища				загуба на органично вещество и на микрофауна		
M1.3.4. Изграждане на система да наблюдение и предупреждение за климатични промени, свлачища и пожари	150	външно финансиране	2028г.	Предотвратяване на екологични бедствия от изменение на климата	Система за наблюдение и предупреждение	Община Априлци
M1.3.5. Запазване на съществуващите пасища.	100 000	външно финансиране, ДФЗ – агроекологични плъщания	2021-2028г.	запазени съществуващите пасища	Бр. възстановени и запазени в добро състояние пасища и мери	Община Априлци Експерти от МЗХГ, НССЗ,

Специфична цел 2.4. Опазване на биоразнообразието в защитените зони от НАТУРА 2000.

Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции
M2.4.1. Устойчиво управление на Защитените територии и защитени зони по Натура 2000 в общината. Спазване на ограниченията и забраните за опазване на защитените територии по ЗЗТ и за опазване на местообитанията и птиците в ЗЗ, от Натура 2000, обявени по ЗБР		Държавен бюджет, НДФ, ОП ООС, ПУДООС	постоянен	Съхраняване на биоразнообразието в общината	Добро състояние на екосистемите	Община Априлци ДНПЦБ, МОСВ, РИОСВ, ИАОС, БДДР, ОД на МВР Ловеч, РСПБЗН Ловеч, др.
M2.4.2. Поддържане на база данни за защитените зони на територията на общината с актуална информация		Общински бюджет	постоянен	Актуална база данни	Налична база данни	Община Априлци
M1.4.3. Изграждане на нови и поддържане на съществуващи екопътеки в общината	50 000	ОП ООС, ПУДООС	Постоянен 2021-2028г.	Съхраняване на биоразнообразието в Общината.	Бр. изградени /поддържани екопътеки	Община Априлци
M1.4.4. Ежегодно публикуване на информация за видовете лечебни растения поставени под специален режим на опазване съгласно Зап. на МОСВ и указания на РИОСВ		Общински бюджет	постоянен	Опазване на ресурсите от лечебни растения	Налична информация	Община Априлци
M1.4.5. Информационни кампании с цел запознаване на населението и учениците в общината с биологичното разнообразие на нейната територия, както и с неговия природозащитен и законов статут и начини те за опазването му	10 000	Общински бюджет, и други външни и национални финансиращи структури	2021-2028г.	опазване на биологичното разнообразие	Бр. проведени кампании/семинари	Община Априлци, ДНПЦБ, НПО, РИОСВ, Научни организации

Специфична цел 2.5. Развитие на туристическата и културна инфраструктура

Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции
M2.5.1. Подобряване на мрежата от общински пътища в селските и горските райони за осигуряване на достъп до туристически, исторически обекти, както и достъп до образователни, здравни и социални услуги в населените места.	1 000 000	ОПРР	постоянен	Регенериране, устройване на съвременна жизнена среда	км. общински пътища	Община Априлци ДНПЦБ, МОСВ, РИОСВ, ИАОС, БДДР, ОД на МВР Ловеч, РСПБЗН Ловеч, др.

M2.5.2. Създаване на предпоставки за развитие на потенциала на общински терени в община Априлци (пазар, стоково тържище, паркинги)	200 000	Общински бюджет, външно финансиране	Постоянен 2021-2028г.	Изградени паркинги, пазар и тържище	Развит потенциал на общинските терени	Община Априлци
M1.5.3. Стопанисване и контрол при добив на дървесина от общинските гори. Подобряване икономическата стойност на горите, залесителни мероприятия.	50 000	Общински бюджет, външно финансиране	Постоянен 2021-2028г.	Регенерация на природни територии и превенция на риска	бр. Залесителни мероприятия	Община Априлци
M1.5.4. Насърчаване изграждането на местната инфраструктура, обновяването на селата, предлагането на местни основни услуги и опазването на местното културно и природно наследство, създаване, подобряване и разширяване на дребна по мащаби инфраструктура, въвеждане и използване на възобновяеми източници; инфраструктура за отдих, туристическа информация и обозначаване на туристически обекти.	5 000 000	ПРСР	постоянен	Обновена инфраструктура в населените места предлагане на местни основни услуги и опазване на местното културно и природно наследство	Бр. обновена инфраструктура	Община Априлци
M1.5.5. Превенция и управление на риска от свлачища, срутища, след наводнения	500 000	ОПОС, ПУДО, ОС, ДБ,	2021-2028г.	Превенция и управление на риска	Бр. реализирани укрепвания	Община Априлци, МРРБ, БДДР и др.
M1.5.6. Доставка и въвеждане в експлоатация на съоръжения, оборудване за предотвратяване и борба с полски и горски пожари	200 000	ОПОС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет	2021-2028г.	Превенция и управление на риска	Бр. реализирани съоръжения	Общинска администрация, РСРБЗН

Специфична цел 2.6. Запазване качествата на атмосферния въздух и поддържане в добро състояние на озеленените площи в населените места на територията на общината.

Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции
M2.6.1. Навременно премахване на останало от зимата опесъчаване.	1 000	Общински бюджет	постоянен	Подобряване качеството на въздуха	Намаляване на Емисиите на ФПЧ	Община Априлци
M2.6.2. Благоустрояване на деградирани открити площи, пешеходни алеи, тротоари и пътеки.	200 000	Общински бюджет, външно финансиране	Постоянен 2021-2028г.	Развит потенциал на общинските терени	Облагородени и открити площи, пешеходни алеи, тротоари и пътеки.	Община Априлци
M2.6.3. Системна поддръжка на настилките на уличните платна и тротоари.	150 000	Общински бюджет, външно финансиране	Постоянен 2021-2028г.	Подобряване качеството на въздуха чрез Намаляване на емисии на ФПЧ	Кв. м. обновна настилка	Община Априлци
M2.6.4. Изграждане на паркинги в гр. Априлци.	150 000	Общински бюджет, външно финансиране	2028г.	Намаляване на емисиите от транспорта, опазена околна среда	Проектиране и изпълнение на Бр. нови паркоместа	Община Априлци

Стратегическа цел 3. Мерки за ограничаване на антропогенното въздействие върху компонентите на околната среда и адаптация към изменението на климата

Специфична цел 3.1. Насърчаване на нисковъглеродна икономика, зелени инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска;

Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции
M3.1.1. Хармонизиране на местната нормативна уредба с националното и европейско Законодателство.		Общински бюджет ОП ООС, ПУДООС, др.	постоянен	Смекчаване и адаптация към изменението на климата	Бр. адаптирани нормативни актове	Община Априлци
M2.1.2. Активиране на сътрудничество и взаимодействие и сключване на договори с организации по		Общински бюджет,	Постоянен	Увеличаване на количествата отпадъци	Брой сключени договори	Община Априлци

оползотворяване за отпадъците за всички потоци от масово разпространени отпадъци.		външно финансиране		предадени за рециклиране и повишаване на екологичната ангажираност на обществеността		
М3.1.3. Машинно и ръчно почистване на речни корита, дерета и отводнителни канали с цел осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизирани територии.	550 000	ОПОС, МОСВ, ДБ, Общински бюджет, други	Постоянен	Предотвратяване на екологични бедствия; опазена околна среда, инфраструктура и човешко здраве.	Метри почистени речни корита и дерена	Община Априлци Областен управител
М3.1.4. Реализиране на проекти за защита от вредното въздействие на водите.	850 000	Общински бюджет, външно финансиране	2028г.	Изградени подпорни стени и преустановени ерозионни процеси	бр. изпълнени проекти	Община Априлци
М3.1.5. Изпълнение на ОУП на Община Априлци, ПИРО, на Плановите за действие към секторните програми в областта на опазване на околната среда: Управление на отпадъците, наредби, програми, планове за защита, заповеди и др.		Общински бюджет, външно финансиране	Постоянен	Смекчаване и адаптация към изменението на климата	Годишни отчети на изпълнението на планове и програми	Община Априлци
М3.1.6. Актуализиране и изпълнение, както и ежегоден отчет на общинската програма за опазване на околната среда.		Общински бюджет	Постоянен	Стратегия за опазване на околната среда и приобщаване на обществеността при изпълнението ѝ	Изготвени годишни отчети на общинската програма	Община Априлци
Специфична цел 3.2. Повишаване на публичната информираност и ангажираност относно екологични въпроси						
Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции
М3.2.1. Информирание и привличане на местната общност в реализацията на мерките, предвидени в ПООС.		Общински бюджет ОП ООС, ПУДООС, др.	постоянен	Повишаване на екологичната ангажираност на обществеността	бр. проведени информационни кампании	Община Априлци
М3.2.2. Организиране на информационни кампании с цел запознаване на населението в общината с настъпващите промени в климата и свързаните с това заплахи и възможности за опазване на водите, биологичното разнообразие, горите, почвите, човешкото здраве, др.		Общински бюджет, външно финансиране	Постоянен	Повишена екологична култура на общността	бр. проведени кампании/семинари, срещи, конкурси, публикации др.	Община Априлци
М3.2.3. Адаптиране и адресиране на информационните кампании към различни възрастови групи и към лица от различни стопански сектори и сфери на социално-икономическа дейност.		Общински бюджет, и други външни и национални финансиращи структури	Постоянен	Повишена екологична култура на разнообразни възрасти и слоеве на общността.	бр. проведени кампании/семинари, срещи, конкурси, публикации др.	Община Априлци Областен управител
М3.2.4. Дейности за информираност, образование, разбиране на причините и начините за опазване на околната среда на хората, мотивирането им за участие в различни инициативи на общината са от изключително значение за постигането на целите на ПООС.		Общински бюджет, външно финансиране	Постоянен	Повишена екологична култура и заинтересованост	бр. Дейности, отетени в годишни отчети	Община Априлци
Стратегическа цел 4. Осигуряване на ефективно управление на околната среда и интегриране на екологичната политика в общата политика за развитие на икономическите сектори в общината.						
Специфична цел 4.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на служителите от общинската администрация, отговарящи за опазването на околната среда						
Мярка /Дейност	Бюджет (хил лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции
М4.1.1. Дейности за подготовка и обучение на служителите в областта на управление на околната среда.		Общински бюджет ОП ООС, ПУДООС, др.	постоянен	подобрен капацитет по опазване на околната среда.	Познаване на норм. документи и активна позиция в	Община Априлци

					прилагането им	
M4.1.2. Участия в организирани работни срещи/семинари на регионално и национално ниво. Въвеждане на нови форми на административно обслужване и подобряване на материално-техническите условия на заетите в администрацията.		Общински бюджет, външно финансиране	Постоянен	Повишена заетост и квалификация на кадрите	Брой участия на служители и подобро административно обслужване	Община Априлци
M4.1.3. Повишаване на административния капацитет на община Априлци за изпълнение на екологична политика и реализиране на дейности и проекти в сферата на околната среда.		ОПОС, МОСВ, ДБ, Общински бюджет, други	Постоянен	повишаване на професионалната квалификация на кадри, компетентни по управление на околната среда	Бр. обучения, семинари, др.	Община Априлци
M4.1.5. Разработване и внедряване на интегрирана информационна система за опазване на околната среда и управление на отпадъците.		Общински бюджет, външно финансиране	2028г.	Предоставяне на качествени, леснодостъпни електронни услуги за граждани и бизнес, електронен обмен на документи между администрациите	Удовлетвореност на граждани и бизнес; Високо ниво на мрежова, информационна култура; Повише на заетост и квалификация	Община Априлци
Специфична цел 4.2. Осигуряване на ефективно управление на околната среда и интегриране на екологичната политика в общата политика за развитие на икономическите сектори в общината.						
Мярка /Дейност	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции
M4.2.1. Развитие на системи за електронно управление. Технологични решения за предоставяните административни услуги на основата на комплексно административнообслужване (КАО);		Общински бюджет ОПОС, ПУДОС, др.	постоянен	Предоставяне на качествени, леснодостъпни електронни услуги за граждани и бизнес, електронен обмен на документи между администрациите	Удовлетвореност на граждани и бизнес; Високо ниво на мрежова, информационна култура; Повише на заетост и квалификация	Община Априлци
M4.2.2 Оказване на съдействие при подготовка на проекти свързани с околната среда на НПО, читалища, учебни заведения, различни фирми и организации.		Общински бюджет, външно финансиране	Постоянен	Повишена екологична култура и заинтересованост	бр. реализирани проекти	Община Априлци

ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Система за мониторинг, отчет и контрол на изпълнението на общинската програма

За да се изпълнява успешно общинската програма за опазване на околната среда, се изисква прилагане на система за мониторинг и контрол на изпълнението ѝ. Необходимо е да се извършва и оценка на крайния ефект от нейното изпълнение, както и периодичната ѝ актуализация в случаите на промяна в обстоятелствата или необходимост от корекция на целите.

Член 79, ал.5 ЗООС регламентира, че общинските програми за опазване на околната среда могат да бъдат допълвани и актуализирани при необходимост. Необходимост от актуализацията на Програмата за опазване на околната среда на Община Априлци може да възникне основно поради следните причини:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори като например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в заложените стратегически и програмни цели в областта на опазването на околната среда и в съответните програмни мерки;

- поради неизпълнение или значително изоставане в изпълнението на програмните мерки;

- при констатации за отклонение в набелязаните тенденции на целевите индикатори, въпреки изпълнението на основните пакети от приоритетни мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или вместо някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

За да се гарантират действителните резултати, е изградена системата за програмен мониторинг и контрол на базата на европейското, националното и местното законодателство. Програмният мониторинг и контрол е тази част от програмата, която следи за правилното изпълнение на избраната стратегия по отделни мерки, които са изброени в плана за действие. Системата на програмния мониторинг и контрол позволява да се определи дали общината се приближава към планираните стратегически цели.

Изпълнението на конкретните мерки и дейности, които водят до постигане на планираните цели, е задължение на община Априлци в нейната административна цялост. Общинската администрация следва своевременно да подготвя и внася проекти за финансиране на дейностите по опазване на околната среда.

Разпределението и прецизирането на задачите към съответните експерти по специалности и включването им в годишната програма на общината за съответната година, както и проследяването на планирането, изпълнението и спазването на сроковете са задължения на съответната общинска структура, определена за извършването на тези дейности, съгласно актуалния към момента Устройствен правилник за организация и дейността на общинската администрация. Също така съгласно този правилник се определят и отговорните структури/експерти от общинската администрация, отговарящи за оперативните дейности, свързани с отчетността, организацията и координацията с други структури (в и извън общината), имащи отношение към изпълнението и контрола на програмата.

Наблюдението и оценката на ПООС ще се извършва с оглед постигането на ефективност и ефикасност от изпълнението ѝ. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите и приоритетите на ПООС, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или, ако условията се изменят.

Оценката включва информация от наблюдението и от други източници на ефектите от предприетите действия и на резултатите от тях. Извършването на оценката ще осигури на управлението механизми на контрол чрез информация за разходите и за резултатите. Оценката дава възможност да се проследи ефектът от планираните и реализираните дейности. Информация за оценката следва да се предостави по подходящ начин на обществеността, като по този начин се представят пред хората проблемите, планираните инициативи и най-вече напредъкът по постигането на визията и главната стратегическа цел.

Отговорени за изпълнението на програмата за опазване на околната среда:

- Кмет на Община Априлци
- Общински съвет Априлци

- Директор дирекция „Устройство на територията, общинска собственост и евроинтеграция”
- ст. спец. “Екология и Инспекторат” при Община Априлци
- Кметските наместници на населените места в Община Априлци
- Отдел „Чистота” при Община Априлци

Контрол по изпълнението на настоящата програма ще се осъществява от:

- Общински съвет Априлци
- РИОСВ – гр. Плевен

Изпълнението на програмата се отчита пред Общински съвет – Априлци ежегодно. След приемането им отчетите се изпращат в РИОСВ – Плевен.

Източници на информация

Източниците на информация, които са използвани за изготвянето на Програмата за управление на отпадъците на община Априлци, са следните:

- Данни от Националния статистически институт и ГРАО;
- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.
- Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци;
- Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България 2019 г.;
- Данни от Националната информационна система за отпадъци;
- Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда на ИАОС 2021 година;
- Данни на РИОСВ Плевен;
- Доклад на ИАОС съгласно чл. 53 от Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки 2021 година;
- Доклад на ИАОС съгласно чл. 16, ал. 1 от Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;
- Доклад на ИАОС съгласно чл. 29 от Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Доклад на ИАОС съгласно чл. 63 от Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори;
- Доклад на ИАОС съгласно чл. 57, ал. 1 от Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване;
- Доклад на ИАОС съгласно чл. 39 от Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми;
- Методически указания на Министерство на околната среда и водите за разработване на общински програми за управление на отпадъците, август 2021 година;
- Документи на община Априлци:
 - План за интегрирано развитие на Община Априлци 2021-2027г.
 - Общ устройствен план на Община Априлци;
 - Общински план за развитие на Община Априлци 2014-2020 г.;
 - Общинска програма за опазване на околната среда 2017-2020 година;
 - Програма за енергийна ефективност на Община Априлци 2019-2024 г.;
 - Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за период 2014 – 2024;
 - Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за период 2022 – 2024;

Нормативна уредба. Законодателство:

Основните изисквания за опазване на околната среда, респективно функциите на различните администрации, са въведени чрез следните секторни закони, съобразно които се изготвя Общинската програма за опазване на околната среда:

- Закона за опазване на околната среда (ЗООС);
- Закона за опазване на чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ);
- Закона за управление на отпадъците (ЗУО);
- Закона за водите (ЗВ);
- Закона за почвите (ЗП);
- Закона за лечебните растения (ЗЛР);
- Закон за лова и опазване на дивеча (ЗЛОД);
- Закона за защитените територии (ЗЗТ);
- Закона за биологичното разнообразие (ЗБР);
- Закон за ограничаване изменението на климата.
- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси;

Хоризонтално законодателство

- Закон за опазване на околната среда(ЗООС)
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ДВ, бр. 25/18.03.2003 г. посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23.08.2019 г.)
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ДВ, бр. 57/2004 г., посл. изм. и доп.ДВ.бр. 67 от 23.08.2019 г.)

Качество на въздуха:

- Закон за опазване чистотата на атмосферния въздух (обн. ДВ бр.45/28.05.1996 г., посл.изм. и доп. ДВ., бр. 8115.10.2019 г.). Урежда изисквания към емисии от източници, към качеството на атмосферния въздух, изисквания към продукти и процеси, събиране и предоставяне на информация, санкции за нарушители, задължения на държава, общини, физически и юридически лица.
- Наредба №1/2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители) изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (обн. в ДВ.бр.64/2005 г.) ;
- Наредба №6/1999 г. за реда и начина за измерване на емисиите от вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (обн. ДВ.бр.31/1999 г., посл. изм. и доп. ДВ.бр.61/28.07.2017 г.);
- Наредба №7/1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (обн. в ДВ.бр.45/1999 г.);
- Наредба №10/2003 г. за норми за допустими емисии (концентрации в отпадъчни газове) на серен диоксид, азотни оксиди и общ прах, изпускани в атмосферния въздух от големи горивни инсталации (обн. в ДВ.бр.93/21.10.2003 г., посл. изм. и доп. ДВ.бр.63/31.07.2018 г.);
- Наредба №12/2010г. за норми на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн. В ДВ.бр.58/30.07.2010 г.).
- Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 - 2030 г.);
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024г);

Управление на отпадъците:

- Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр. 53/13.07.2012 г., посл. изм. и доп.ДВ., бр.19/05.03.2021г). Урежда екологосъобразното управление на отпадъците като

съвкупност от права, задължения, решения, действия и дейности, свързани с образуването и третирането им, както и различни форми на контрол. Със ЗУО е въведена йерархия за управление на отпадъците с първи приоритет предотвратяване на образуването на отпадъците, следвано от оползотворяването им и на последно място екологосъобразното им обезвреждане. Законът регламентира задълженията на лицата, извършващи дейности по третиране и транспониране на отпадъците. Определя контролните органи и обхвата на тяхната компетентност.

- Закон за ратификация на Базелската конвенция за контрол на трансграничния превоз на опасни отпадъци и тяхното третиране (обн. ДВ. бр.8 от 26.01.1996 г.);

- Наредба № 1/2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51/2014 г. изм. и доп. ДВ.бр30/31.03.2020 г.);

- Наредба №2 за класификация на отпадъците (обн. ДВ, бр.46 /01.06.2018 г.);

- Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 г.)

- Наредба №4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 /2013 г. изм. и доп. ДВ.бр.82/05.10.2018 г.);

- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн. ДВ, бр. 80/2013 г., посл. изм. ДВ.,бр.13/07.02.2017г.);

- Наредба №7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 81/2004 г.);

- Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г., посл. изм. ДВ. бр.7/20.01.2017г.)

- Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г., посл. изм. ДВ. бр.47/05.06.2018 г.)

- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г. (обн. ДВ, бр. 11 от 31.1.2017 г.).

- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 277 от 5.11.2012 г. (обн., ДВ, бр. 89 /2012 г., в сила от 13.11.2012 г.)

- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр.29/1999 г.)

- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 60/20.07.2018 г.)

- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп.ДВ.бр.60/20.07.2018 г.)

- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (обн., ДВ, бр. 63 от 12.08.2016 г.).

- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (обн., ДВ, бр. 2 от 8.01.2013 г., изм. и доп., бр. 51 от 11.06.2013 г., в сила от 11.06.2013 г.)

- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013г.)

- Наредба за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркиране и почистване, третиране и транспортиране на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (обн., ДВ, бр. 70 от 22.08.2014 г.)

- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. и доп. ДВ.бр.60/20.07.2018 г.)
- Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (обн., ДВ, бр. 53 от 10.06.2008 г., посл. изм. бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 1.01.2014г.).
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г., изм. и доп. ДВ.бр.60/20.07.2018 г.)

Качество на водите:

- Закон за водите (обн.ДВ, бр. 67 / 27.07.1999г., в сила от 28.01.2000г., посл. изм. и доп., бр. 12 от 3.02.2017 г. изм. и доп. ДВ.бр.213/13.03.2020 г.). Определя условията за опазването и използването на водите и водните обекти.;
- Наредба №1/10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (ДВ, бр. 87/30.10.2007 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.102/23.12.2016г.);
- Наредба №1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите (ДВ, бр.34/29.04.2011 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 20/15.03.2016 г.);
- Наредба №2 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (ДВ, бр. 27/11.03.2008 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.97/09.12.2011 г.);
- Наредба № 2/08.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точковите източници на замърсяване (обн. ДВ., бр. 47/21.06.2011г., изм. и доп. ДВ. бр.48/27.06.2015 г.);
- Наредба №3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно – битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за профилактични, питейни и хигиенни нужди (обн.ДВ, бр. 88/27.10.2000 г.);
- Наредба №4 за изискванията към качеството на води, предназначени за обитаване от риби и черупкови организми (ДВ бр. 88/27.10.2000 г.);
- Наредба №5/30.05.2008 г. за управление качеството на водите за къпане (обн. ДВ.бр. 53/10.06.2008 г., изм. и доп. ДВ. бр.5/18.01.2013 г.);
- Наредба №6 за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (ДВ, бр.97/2000 г., и.д. ДВ. бр.24/2004 г.);
- Наредба №7/14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места (ДВ, бр. 98/01.12.2000 г.);
- Наредба № 9/2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейнобитови цели (обн. ДВ., бр. 30/2001 г., посл. изм. и доп. ДВ., бр.102/12.12.2014 г.);
- Наредба за реда и начина на оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (обн., ДВ., бр.63/12.08.2016 г.).

Защита на природата:

Общите принципи и мерки за опазване на биологичното разнообразие са описани в ЗООС. Опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие е регламентирано в следните закони:

- Закон за биологичното разнообразие (ДВ,бр.77/09.08.2002г., посл. изм.ДВ,бр.98/27.11.2018г)
- Закон за защитените територии (ДВ, бр.133/11.11.1998 г., посл. изм. ДВ, бр.1/03.01.2019г.)

- Закон за лечебните растения (ДВ, бр. 29/ 07.04.2000 г., посл. изм. ДВ, бр.96/01.12.2017 г.);
- Закон за лова и опазване на дивеча (ДВ,бр.78/2000 г., посл.изм..ДВ.бр.74 /20.09.2019 г.);
- Закон за рибарството и аквакултурите (ДВ,бр.41/2001г., посл. изм. ДВ. бр.98/13.12.2019 г.) и подзаконовите нормативни актове към тях:
- Наредба за условията и реда за разработване на планове за управление на защитени територии (ДВ, бр.13/2000 г.,посл. изм. и доп. ДВ. бр.55/07.07.2017 г.);
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (ДВ, бр. 73/11.09.2007 г., посл.изм. и доп.ДВ.бр.94/30.11.2012 г.);
- Наредба № 2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, издадена от министъра на околната среда и водите (ДВ бр.14/20.02.2004 г.);

Защита на почвите:

- Закон за почвите (Обн. ДВ. бр. 89 от 6 Ноември 2007 г., изм. ДВ. бр. 98 от 28.11.2018г)
- Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (обн. ДВ, бр. 43 от 29.04.2008 г.)
- Закон за опазване на земеделските земи (обн. ДВ, бр.35/1996 г., изм.доп., бр.39/ 20.05.2011 г)
- Закон за защита на растенията, (обн., ДВ, бр. 91/1997 г., изм. и доп., бр. 28 от 5.04.2011г.)
- Наредба № 26 от 2.10.1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт, (обн. ДВ, бр. 89 от 22.10.1996 г., изм. и доп. – бр. 30 от 2002 г.)
- Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (обн. ДВ. бр.71 от 12 Август 2008 г.)
- Наредба № 4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите (обн. ДВ. бр.19 от 13.03. 2009 г.)
- Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия (обн., ДВ, бр. 15 от 16.02.2007 г., в сила от 17.08.2007г.)
- Наредба за реда и начина за инвентаризация, проучвания, извършване и поддържане на необходимите възстановителни мероприятия на площи с увредени почви (обн. ДВ.бр.62 от 4 2009 г.)
- Наредба № 36 от 18.08.2004 г. за условията и реда за биологично изпитване, регистрация, използване и контрол на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати. Издадена от министъра на земеделието и горите, (обн., ДВ, бр. 87 от 5.10.2004 г.)
- Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите 2020-2030 година.

Промислено замърсяване и управление на риска:

- Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (ДВ.бр.43/ 29.04.2008 г., посл. изм. и доп.ДВ. бр.58/18.07.2017 г.);
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ДВ,бр.25/18.03.2003 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67/23.08.2019 г.);
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ДВ. бр.57/02.07.2004 г., посл.изм. и доп.ДВ. бр. 67/23.08.2019 г.);

- Наредба за условията и реда за определяне на отговорността на държавата и за отстраняване на нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия при приватизация (ДВ, бр. 66/30.07.2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 96/06.12.2011 г.);
- Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни (ДВ. бр. 80/2009 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 67/23.08.2019 г.);

Шум:

- Закон за защита от шума в околната среда (ДВ, бр. 74 /2005 г., в сила от 01.01.2006 г., посл. изм. и доп. бр. 101 от 27.11.2020 г.).
- Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението;
- Наредба за съществения изисквания и оценяване съответствието на машини и съоръжения, които работят на открито, по отношение на шума, излъчван от тях във въздуха. (обн. ДВ, бр. 11/2004 г., посл. изм. ДВ. бр. 37/08.05.2007 г.)

Химикали:

- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (обн., ДВ, бр. 10/ 04.02.2000 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 17/26.02.2019 г.). Урежда условията и реда за пускането на пазара, търговията, вноса, износа и употребата на химични вещества и смеси, държавния контрол, както и правата и задълженията на физическите и юридическите лица, осъществяващи горепосочените дейности.

Генетично модифицирани организми:

- Закон за генетично модифицирани организми (обн. ДВ бр. 27/29.03.2005 г., посл. изм. ДВ, бр. 58 от 18 Юли 2017 г.)

Ядрена безопасност и защита от радиация:

- Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ДВ, бр. 63/28.06.2002 г., посл. изм. ДВ, бр. 17/25.02.2020 г.).
- Наредба за условията и реда за определяне на зони с особен статут около ядрени съоръжения и обекти с източници на йонизиращи лъчения, приета с ПМС № 187/2004 г., (посл. изм. ДВ, бр. 55/07.07.2017 г.)
- Наредба за основните норми на радиационна защита, приета с ПМС № 190/2004 г. (обн. ДВ. бр. 76/05.10.2012 г.).
- Наредба за радиационна защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения, приета с ПМС 200/2004 г. (обн. ДВ, бр. 74/24.08.2004 г., посл. изм. ДВ, бр. 76/05.10.2012 г.).

Адаптация към климатичните промени:

- Закон за ограничаване изменението на климата (Обн. ДВ. бр. 22 от 11 март 2014 г.)

ПРИЛОЖЕНИЯ

АДМИНИСТРАТИВНО – ТЕРИТОРИАЛНО ДЕЛЕНИЕ НА ОБЩИНА АПРИЛЦИ

Административно – териториална единица	Постоянен адрес - общо	Настоящ адрес - общо	Постоянен и настоящ адрес в същото НМ	Територия/дка
Гр. Априлци	2503	2663	2198	202976,88
С. Велчево	94	144	81	19365,078
С. Драшкова поляна	52	94	42	5325,26
С. Скандалото	37	65	28	10592,012
Всичко за общината	2686	2966	2349	238259,229

Източник: <http://www.grao.bg>

ВОДНИ РЕСУРСИ

№	Вид ● Река	Наименование	Географско местонахождение
1.	река	Острешка – приток на Видима	Средна стара планина, северни склонове
2.	река	Рибна – приток на Острешка	Средна стара планина, северни склонове
3.	река	Мядна – приток на Острешка	Средна стара планина, северни склонове
4.	река	Кална – приток на Острешка	Средна стара планина, северни склонове
5.	река	Маришница – приток на Остришка	Средна стара планина, северни склонове
6.	река	Пръскалска – приток на Видима	Средна стара планина, северни склонове
7.	река	Видима	Средна стара планина, северни склонове
8.	река	Лява Видима – приток на Видима	Средна стара планина, северни склонове
9.	река	Стърна река – приток на Видима	Средна стара планина, северни склонове
10.	река	Зла река – приток на Видима	Средна стара планина, северни склонове
11.	река	Габровница – приток на Видима	Средна стара планина, северни склонове

СПИСЪК НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА АПРИЛЦИ

Благун-*Quercus frainetto*
 Бреза обикновена-*Betula pendula*
 Бръшлян-*Hedera helix*
 Бряст полски-*Ulmus minor*
 Бук обикновен-*Fagus sylvatica*
 Бъз/нисък/-*Sambucus ebulus*
 Бъз черен- *Sambucus nigra*
 Бял бор-*Pinus silvestris*
 Великденче лечебно-*Veronica officinalis*
 Великденче полско-*Veronica arvensis*
 Волски език-*Phyllitis scolopendrium*
 Върба бяла-*Salix alba*
 Върбинка лечебна-*Verbena officinalis*
 Габър обикновен-*Carpinus betulus*
 Глог червен-*Crataegus monogyna*
 Глог черен-*Crataegus pentagyna*
 Глухарче обикновено-*Taraxacum officinale*
 Глушина грахова-*Vicia pisiformis*
 Глушина едрочветна-*Vicia grandiflora* Scop.
 Глушина птича-*Vicia cracca*
 Гръмотрън бодлив-*Ononis spinosa*
 Детелина ливадна-*Trifolium pratense*
 Детелина плевелна-*Trifolium arvense*
 Дилянка-*Valeriana officinalis*
 Драка-*Paliurus spina-christi*
 Дрян обикновен-*Cornus mas*
 Елша черна-*Alnus glutinosa*
 Еньовче същинско-*Galium verum*
 Елвезиево кокиче - *Galanthus elwesii*
 Женска папрат-*Athyrium filix-femina*
 Живовлек голям-*Plantago major*
 Живовлек ланцетовиден-*Plantago lanceolata*
 Жълтурче-*Ranunculus ficaria*
 Зайча сянка лечебна-*Asparagus officinalis*
 Звездан обикновен-*Lotus corniculatus*
 Звъника багрилна-*Hypericum androsaemum*
 Звъника лечебна-*Hypericum perforatum*
 Здравец горски-*Geranium sylvaticum*
 Здравец обикновен-*Geranium macrorrhizum*
 Зеленика обикновена-*Laurocerasus officinalis*
 Змийски език-*Ophioglossum vulgatum*
 Ива-*Salix caprea*
 Иглика лечебна-*Primula veris*

Камшик лечебен-Agrimonia eupatoria
Киселец-Rumex acetosa
Киселица-Malus silvestris
Кокиче снежно-Galanthus nivalis
Комунига лечебна-Melilotis officinalis
Конски кестен-Aesculus hippocastanum
Копитник-Asarum europaeum
Коприва гръцка-Urtica urens
Копър обикновен-Anethum graveolens
Кукувича прежде-Cuscuta europaea
Кукуряк миризлив-Helleborus odorus
Кучешко гроде черно-Solanum nigrum
Къпина-Rubus caesius
Лапад-Rumex sp.
Лепка-Galium aparine
Леска обикновена-Corylus avellana
Липа сребролиста-Tilia tomentosa
Лудо биле-Atropa bella-donna
Лук мечи-Allium ursinum
Люляк-Syringa vulgaris
Лютиче многоцветно-Ranunculus polyanthemus
Магарешки бодил-Carduus acanthoides
Малина-Rubus idaeus
Маргаритка обикновена-Leucanthemum vulgare
Мащерка планинска-Thymus pulegioides
Мента блатна-Mentha pulegium
Мента обикновена-Mentha spicata
Минзухар пролетен-Crocus chrysanthus
Миши уши-Hieracium pillosella
Млечка горска-Euphorbia amygdaloides
Млечка обикновена –Euphorbia cyparissias
Момина сълза-Convallaria majalis
Мъждрян-Fraxinus ornus
Мъжка папрат-Dryopteris filix-mas
Мъртва коприва-Lamium purpureum
Напръстник едрочветен-Digitalis lanata
Недоразвит лимодорум - Limodorum abortivum
Овчарска торбичка-Capsella bursa-pastoris
Орехче ливадно-Filipendula vulgaris
Оман бял-Inula helenium
Очанка обикновена-Euphrasia rostkoviana
Папур теснолистен-Typha angustifolia
Паричка-Bellis perennis
Пелин обикновен-Artemisia absinthium
Перуника дребна-Iris pumila
Повет обикновен-Clematis vitalba
Подбел-Tusilago farfara
Подъбиче обикновено-Teucrium chamaedrys
Птиче просо-Lithospermum officinale
Равнец бял-Achillea millefolium
Равнец жълт-Achillea clypeolata

Репей дребен-*Arctium minus*
Репей сенколюбив-*Arctium nemorosum*
Риган обикновен-*Origanum vulgare*
Родопски силивряк – *Haberlea riodopensis*
Секирче горско-*Lathyrus sylvestris*
Секирче ливадно-*Lathyrus pratensis*
Синчец обикновен-*Scilla bifolia*
Синя жлъчка-*Cichorium intybus*
Скоруша-*Sorbus domestica*
Смрадлика-*Cotinus coggigria*
Съсънка бяла-*Anemone nemorosa*
Татул-*Datura stramonium*
Теменуга миризлива-*Viola odorata*
Тинтява горска-*Gentiana asclepiadea*
Тинтява синя- *Gentiana cruciata*
Тлъстига бяла-*Sedum album*
Тлъстига лютива – *Sedum acre*
Трънка-*Prunus spinosa*
Трепетлика-*Populus tremula*
Хвойна-синя смрика-*Juniperus communis*
Хвоц горски-*Equisetum sylvaticum*
Червен кантарион-*Centaureum erythraea*
Чубрица планинска-*Satureja montana*
Шипка обикновена-*Rosa canina*
Ягода горска-*Fragaria vesca*
Ясен планински-*Fraxinus excelsior*

ОБЩИНА АПРИЛЦИ

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА АПРИЛЦИ

ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ №

от ПРОТОКОЛ №/.....

период на действие: 2021 – 2028г.

